

Q. bank 1. 11.

W. M. D. 1871

1871/27

1871

1871

1871

1871

1871

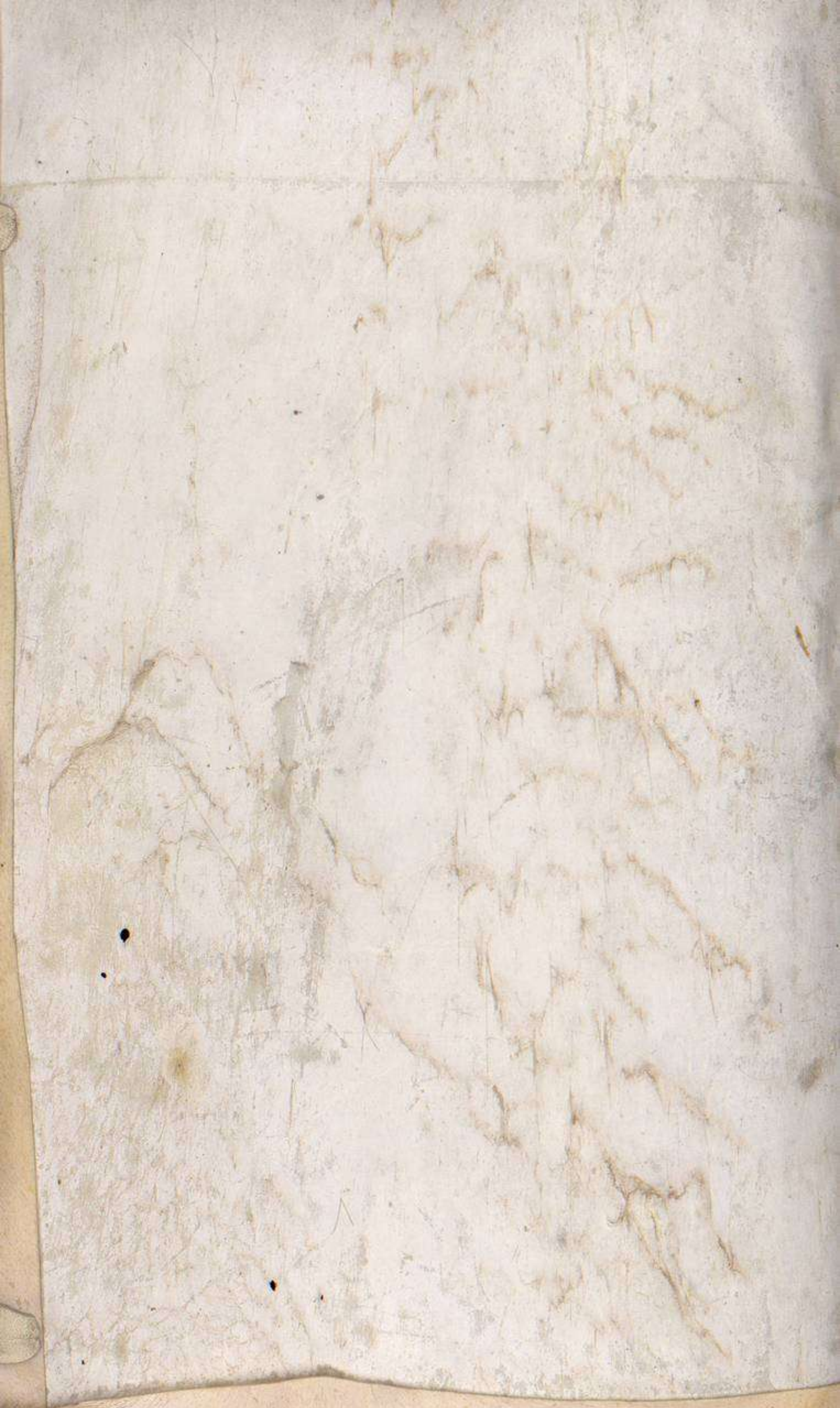
1871

1871

1871

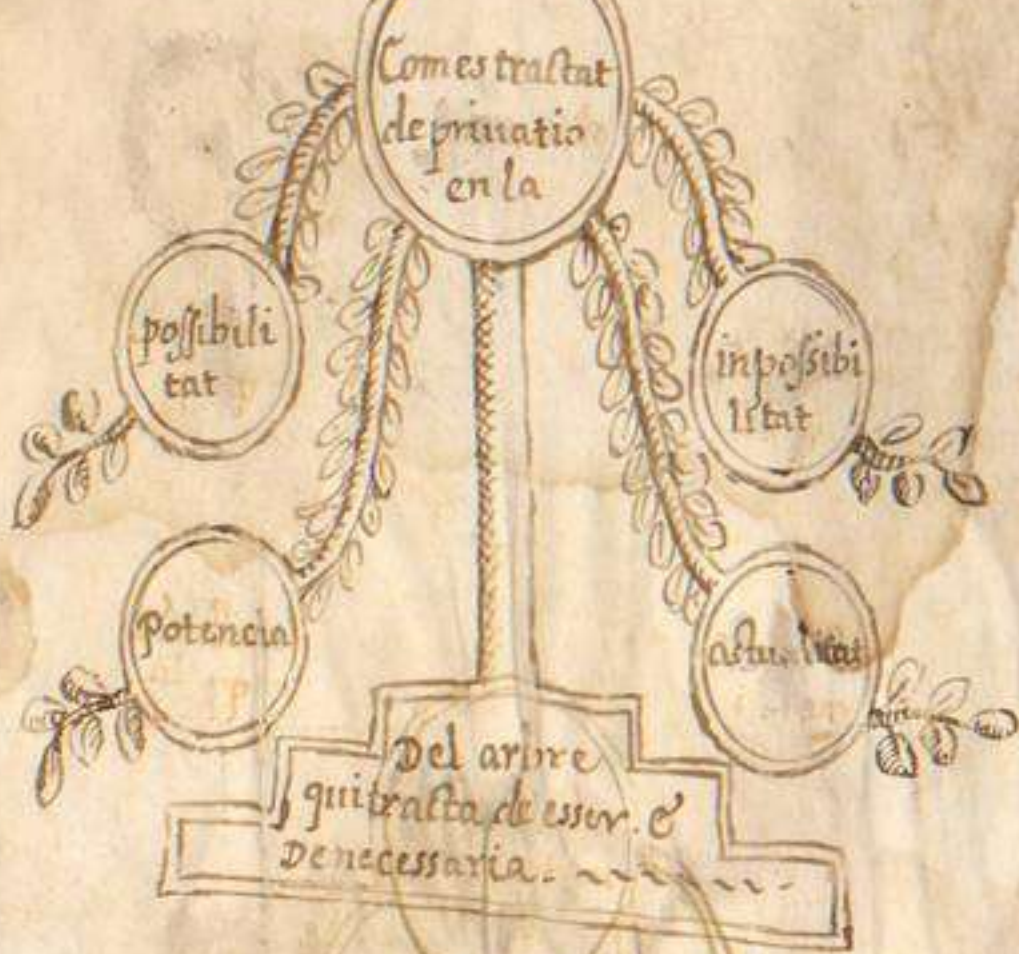
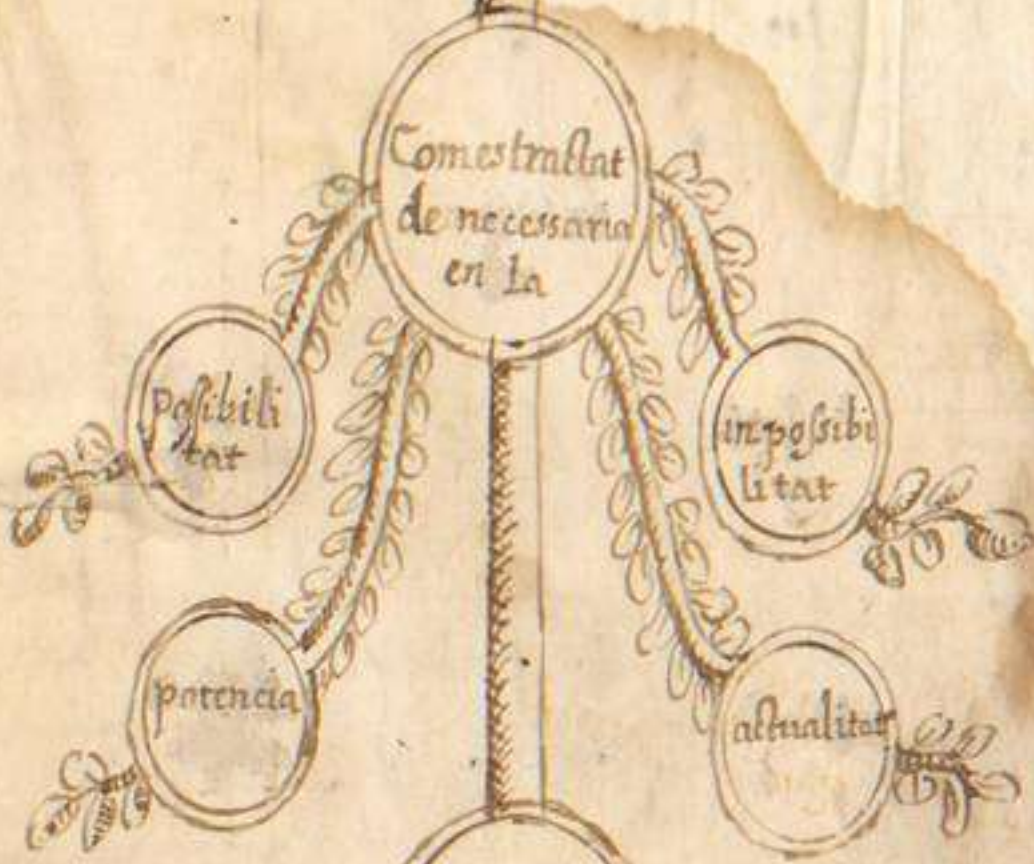
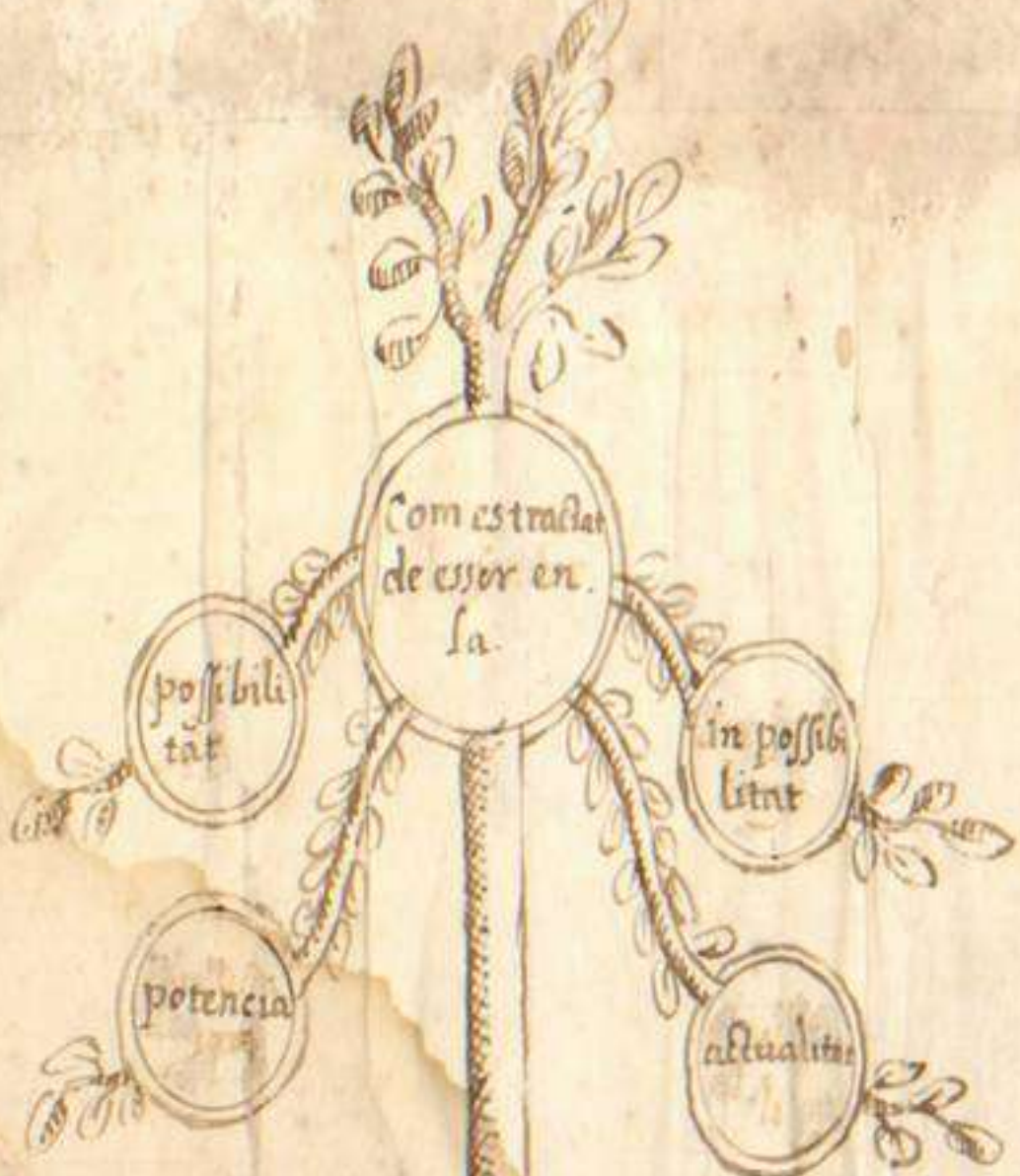
1871

1871

Poisamberto
Foult

Quo

En glorios ab entencio de to
nar gloria e laboz de uos Co
mençam lo quant uolum el
quant libre del libre de contemplacio
de .xxviii. distincio en labze q tract
ta de esser e de necessana e de puaco
Con es tractat de esser en la potencia
e en la actualitat e en la possibilitat e
en la impossibilitat. .cc.xxviii.

Deus gran ma
rauellos auos
sempor sia fey
ta reuerencia
e honor p tots
tempo e a tot
quant de uos
es. Cor enaxi
sejor co lo nal
encercha les o

bres de natura enles. m. causes les q
son seior faedor e matia e forma e cau
sa final. Enaxi seior lo uostre seruy
tor encercha esser en. m. coses les q
son seior potencia actualitat possibili
tat impossibilitat les quals. m. coses
encercha seior en natura teles. m. p
causes. On com aqst encerchament
seior sia feyt en esta mania. Donchs
la pma branca el pmer ram daquest
encerchament faem seior sobrel faedor
encerchat en ell esser les. m. coses ta
mant dites. **Amoros seior uos sakers**
q co en. p. es faent alcuna cosa aduoc
seior es a ell possibol cosa co q fa. Cor
si possible cosa noli era no la faria. on
en co que la fa es possible cosa seior
que co q la fa en actu. E con lo me
neltral seior no obra de co q es de la
art. aduochs seior es la obra en po
tencia la qual potencia es possible co
sa a' em en actu o a estar en poten
cia axi co an. p. que es ferret a q es
possible cosa fer coltell si lo noi fa e
co lo fa possible cosa si es q noi fa.
Cor es de q enaxi com p. teles con
cordans en. p. tats e en natura l'esser
de possibilitat e e estere onto mael
trau en actualitat o en potencia. En

axi seior onto maeltral p. puaco e per
coles discordans e contrarians en. p. te
tat e en natura impossibilitat cau enge
tu o en potencia axi co al esclerua a q
es impossible cosa escleruar e no escleru
re en sens. E impossible cosa escleruar de
mentre que escleruar es cosa possible es
tant en la potencia. On impossible cosa
al esclerua escleruar meyo d'ayres e i
possible cosa es actualment escleruar a qui
no lab escleruar e axi teles altres coses
tal semblant. **R.** ex dels reys seior
teles seioro tant dels lants l'esser de pos
sibilitat no poria esser seior en la matia
meyns de esser de potencia e de actuali
tat. Cor segons consuetud no seria seior
cosa possible en la matia q si engendraba
fora. Cor si puament la fora no era en
potencia no poria engendrarse en actu. E
pulg fora no fo en actu en matia
matia no poria rebre fora segons cons
uetud. Mas es uer seior q fora co' ual
es possible cosa en matia esser actual
ment fora lens que la forma no sia esta
da puament en potencia axi co la fora
d'adam q fo en actu en la matia l'esser q
dabant no fo en potencia segons co' s' **cor**
natural en la matia don la forma fo
engendrada e desit. **Cor** la ma
teria de adam en la qual fo actualment
e no potencialment p. obra de u. irade.
Cor at seior uos sakers q materiel
s'obiect al esser de possibilitat adonchs
co la forma es en potencia en en actu
cor p. co cor ala forma q es en poten
cia possible cosa q sia en la matia
actualment. p. ato seior en la ma
teria sia en actu ja es en matia l'esser
ala forma que es en potencia. Cor si
s'obiecta uoli era no poria engendrarse
la forma en actu. E com la forma seior
es engendrada de potencia en actu.
Donchs la matia es s'obiect al esser de
la possibilitat lo qual esser es seior lo
poter p. lo qual la forma ha puer de
esser en actu. On co ato sia seior en
si donchs la matia elemental es s'ob
iect ala possibilitat en dues maneres
duelles. i. en que potencia l'esser en
que actualment. **Cor** glorios nos la

les seyor q la matia elemental es subiecta
a esser de impossibilitat on .iii. maneres
la pnia es seyor q impossible cosa es en
matia q en ella sia engendrada ni corio
puda nulla cosa meyns de forma a me
yns de puatio. la segona cosa es co
es impossible q en materia sia nulla cosa
engendrada ni corio puda sens poteri
qui sia estada dabans la genatio o la
corioptio. la terca mania es seyor co
es impossible cosa que matia oblerue
e tenga p durablement sens nulla alia
co nulla forma qui sia estenenguda
de potencia en actu. la qta manera
es co es impossible cosa a materia que
pulscha contrastar a nulla forma q uos uullat
engenzar o corioptre o obleruar en
ella. **V**ertues seyor acabat en tots
acabaments glorios en totes glories uos
sabets seyor que la possibilitat qui es se
nyor en la forma q esta en la matia
potencialmet q es en .ii. maneres. la
primera es com la fora es possible co
la q sia en actu en la matia. la seg
na es seyor co es possible cosa ala for
ma qui en potencia qui sia puada en
materia de forma potencial p raho
de passio feyta en matia de forma ac
tual on anxi seyor co la possibilitat
es en .ii. maneres en la potencia en axi
seyor es en .ii. maneres en la actualitat
enco que es possible cosa q la forma
actual torn en la fora potencial e pos
sible cosa es ala forma actual q matia
noli sia sobiect actual. **V**ertader se
yor en axi co segons cors nal possibili
tat cau en la forma segons q demunt
es dit en axi contra cors natural lo
vne glorios poder fa esser possibilitat en
la forma qui es contra cors natural
axi com la forma del pmer cors e del
pmer aial e del pmer uegetable q fo
engendrada contra cors de natura En
cara es seyor possible cosa a forma eer
contra cors natural axi co als homes
a qui sera possible cosa durar apres le
via dela resurreccio p miraculos poder
e p dreturer vne uoler. **S**anctificat
seyor impossibilitat cau seyor en forma
en dues maneres. la vna es seyor segons

cors natural l'altra es fora cors de natura
la impossibilitat qui es en forma segons
cors de natura es seyor axi co a for
ma es impossible cosa q sia potencial
ment ni actualmet meyns de matie
a ella sobiecta. la impossibilitat q cau se
nyor en forma contra cors natural
es seyor co es impossible cosa q les
formes qui son creades fossen puades
de la vna la enaa e de la vna l'altra ias
fos co q elles e luz sobiect no fos en eer
adonchs co nulla re no e era lino uos
tant colament. On aque sta impossibilitat
e les altres semblans a aqsta es seyor
p raho del vne acabar saber qui lab
e labia totes les formes ans q fossen
en esser. **S**ingular seyor sens par
e sens companye segons l'ordenament
e l'endrecamet qui es seyt seyor entre
lo faedor e la materia e la forma es se
nyor la causa final en potencia o en
actu o en possibilitat o en impossibilitat
Cor segons que es lo cors teles. .iii. causes
demunt dites en concordancia e en conuen
encia e en aparellament segons a quel
cors seyor estue la cosa final acaba
ment de les. .iii. causes. **G**lorios seyor
en axi co p puatio ordenatio e de desco
uinenca e d'aparellamet en les. .iii. cau
ses se seye impossibilitat en forma que
no poden estuenir totes les formes qui
son potencialmet en actu En axi seyor
p ordenamet e p endrecamet e p apa
rellamet vne seyt entre lo faedor e la
matia e la forma estue la causa final
acabamet e compliment de les. .iii. cosas
Cor en axi co p lo contrast qui es entre
lo faedor e la matia e la forma la fora
qui es potencialmet en la matia no pot
esser en actu. En axi p la concordancia
del faedor e de la matia e de la forma el
due la forma de potencia en actu e pre
acabament en la final ocasio. **O**n con
aco sia seyor en axi donchs l'esser de la
possibilitat e de la impossibilitat es en la
cosa final segons que la fora ha possi
bilitat o impossibilitat en la actualitat
o en la potencia. Cor p aqsta possibi
litat o impossibilitat se seye q totes les
formes no poden puenir ala cosa final

cor sui habien tota la riqueza e tot lo tre
 sor que home auulta en totes les coles
 q' hom fa p' la cosa final totes sacribari
 en elcomplirien. E aco es fals senyor
 cor molts tresors son auultats q' re no
 profiten a aq's q's auulten e moltes
 coles fa hom qui no vené a aq's enté
 cio p' la qual hom la fa. **M**iserico
 dios seyr ple de pietat e de dolor sig
 nificat e demostrat es seyr ala huma
 na dilereao quel esser de potencia no es
 ta noble ni tan virtuos con es lesser de
 actualitat. p' co cor lesser de actualitat
 es p'q' prop' dela cosa final q' no es les
 ser de la potencia. Cor lesser potencial
 no por puenir ala cosa final demetre
 que sia en potencia. el esser actual en
 continet que es en actu es comit' r
 auultat abia cosa final. **H**umil se
 nyor en aq' con lesser de actualitat es
 pus noble esser quel esser de potencia
 p' co cor es p'q' prop' ala cosa final en
 aq' seyr lesser de possibilitat es pus
 noble esser e millor r pus virtuos que
 no es lesser de impossibilitat. E aco este
 ue senyor p' co cor lesser de possibilitat
 es pus prop' dela cosa final que no es
 lesser de impossibilitat cor maiorment
 e p'q' frequetmet seyr l'ene la cosa
 final en acabamet p' possibilitat q' no
 fa p' impossibilitat. Cor impossibilitat
 es p'q' acostada cosa a no esser q' no
 es a esser e possibilitat es p'q' prop' de
 eer q' no es de no eer p' aco senyor la
 cosa final ha maior participatio e ma
 ior acostament ab les coles q' son pos
 sibles q' no ables impossibles. **P**mo
 ros senyor iustia q' nos diga que mellor
 cosa sia possibilitat q' impossibilitat em
 pero seyr no nega que no uala molt
 mes sens tota compatio la impossibili
 tat qui es en uos quela possibilitat q'
 es en creatura Cor molt millor cosa es
 impossible cosa esser auos fer peccat q'
 no es a home possible cosa fer peccat
 Cor la impossibilitat p' la qual es auos
 impossible fer peccat aq's es senyor en
 uos acabada possibilitat de acabar p'
 der ela possibilitat qui es en home de fer
 peccat aquella seyr ue de defallimét

de possibilitat e de defallimét dacabat
 poter. **T**o us seyr de q' saluat's
 e guardats los v'ies ben uolents entel
 lectualmet es seyr certificat demost' r
 e significat que esser ha concordancia
 e acostament ab act' bamet e no eer ab
 defallimét Cor en aq' senyor con no eer
 ue de defallimét aq' esser ue dacaba
 ment. On co aco sia en aq' tondis eer
 e acabamet an' equal el guardament
 segons relacio de no esser e de fallimét e
 no esser e defallimét. e no esser e defalli
 ment an' equal el guardamet segons
 relacio de esser e da acabamet. **C**on
 neyt hats uos seyr de cor manifesta
 ment sentim r entenem q' enles creates
 sensuales e enles creatures entellectu
 als ha esser defallimét potencialment
 e actualment enco que les creatures de
 fallen de moltes coles e fallere e ee
 en moltes coles. On co aco sia en aq'
 tondis demostreat e significat es q' eer
 de defallimét es en lesser dels cre
 atures sensuales r intellectuals. Cor
 ies sensuales han defallimét p' corrup
 cio de materia enla qual se corrupla
 forma. E enles entellectuals ho de
 fallimét p' ignorancia r p' pusmet
 de virtut' e p' possessio de v'ias. **C**o
 sia seyr pitat e demostreat e significat
 q' en substancia sensual e entellectu
 ai ha defallimét e puacio dacabamet
 doncs significat e demostreat es se
 nyor que alcaia substancia es en esser
 acabadamet cor pusq' defallimét
 es en esser doncs significat e demost
 trat es que acabament sia en esser
 Cor si acabamet no era en esser co's
 seria significat e demostreat q' defa
 lliment e puacio aquellen maior co
 cordancia e maior p'p'ntat ab esser
 que ab no esser e acabamet aquel
 maior concordancia e maior a costa
 ment ab puacio que ab esser. E aco
 es seyr cosa falsa e cosa impossible
 q' no eer sia de acabament e esser
 sia de defallimét. **B**enahuyrat
 seyr del qual prenem gratia e bene
 dictio moltes de negates l'estat' e q'
 les coles possibles son sobretes alca

cofes impossibles. E aço l'eternu senyor
p la diluatió qui es entre les coses q
son potencialmēt eles coses q son actu
almēt E p aço la possibilitat es en la m
possibilitat e la impossibilitat es en la
possibilitat. Moltes vegades se'n avia
en p. menjar al qual es possible menjar
la qual possibilitat es actualmēt E si en
p. menja massa e degua la vianda p
sobremegar aquella possibilitat es subier
ta ala impossibilitat qui es en potencia.
Cor p sobremegar el tenendra en p. m
possible cosa menjar p q cor no haura
q menuch p raho de la vianda q ha gal
tada o sera malalt p sobre menjar.

Con co aço sia se'n enaxi donchs segos
aco es significat e demostrat q les coses
impossibles el tenen en e'er p les coses
possibles. On enaxi se'n co p les coses
qui son possibles el tenen en e'er les
coses impossibles enaxi se'n p les co
ses impossibles el tenen en e'er les
moltes vegades les coses possibles ayi
con au p. malalt aqui es possible co
sa menjar co no ha q menuch o co la
malalta li ueda menjar e p la impossi
bilitat enlampa e p la lantat serali
possible cosa menjar co haura q menuch

Per se'n de la lantat q aia humana
co q li es possible cosa en .i. teps li
es possible cosa en altre e co q li es im
possible cosa en alguna cosa es a ella
possible cosa altra cosa ayi co ala aia
ten. p. aqui es imposse cosa menbrar
m entendre m uoler dulses coses en
semp en .i. teps ayi con coses q no
ha na m p'etat les vnes ables altres
Mas co menbra e enten z uol coses a
co lantat en na e en p'etat. adones se
legues en algunes que es possible co
sa q ensemps les membre e les ente
na e les uulla ayi co les .ii. p'posicions
a la conclusio don es compost argumēt
les quals .ii. p'posicions e conclusio pot
hom remembrar e entendre e uoler
en .i. teps p co cor son semblans ab
la memoria e ab l'enteniment e ab la
uolentat en generacio e en p'cesso Cor
ayi co l'enteniment es engendrat p la
memoria Enaxi la segona p'posicio es

engendrada de la p'mera e enaxi com la
uolentat es hixet de la memoria e del
enteniment enaxi la conclusio es hixet
de ab dues les p'posicions e co la aia
p la virtut es remembrant e entenēt
z uolent en .i. teps Con atroba cosa
a ella semblat en generacio e p'cessio
p aço ha virtut de remembrar en .i. teps
m coses dulses. **L**iberal se'n q
sors larch en donar totes l'entahupra
cos co p q es dit se'n q en la via gio
riosa l'ustancia diuina no cau poten
cia mas tot co q es ella es actualmēt
es se'n p' co cor la via substancia
no es forma ni matia e p aço forma
nomaha esta en ella actualmēt ni po
tencialmēt pul q uos no sors matia
ni forma. On co uos se'n no siats
matia ni forma p aço se'n es dit
que co qui es en uos possible e impos
sible es tot actualmēt e no es segon
la possibilitat ni la impossibilitat qui es
en les creatures en les quals possibi
litat e impossibilitat esta actualment
e potencialmēt p raho del temps qui
cau en elles. **P**er d'ades se'n gloria
e laudor sia ala via etnal actualitat
Cor la via actualitat se'n no es sem
blant ab la actualitat qui es en les cre
atures Cor no saltaria nis mou m
ua a potencia ayi co fa la actualitat
de les creatures Cor en .i. teps son les
creatures en .i. actualitat e en altre
en altra E algunes de les creatures
en .i. temps son en p' e en altre temps
son en actu mas la via sta actualitat
no es enaxi se'n cor p durablement
e etnal es sens ulla alteracio e mud
mudament. **G**lorios se'n co q es
en uos possible o impossible no es segon
la possibilitat ni la impossibilitat q es
en les creatures cor la via possibilitat
e la impossibilitat son .i. cosa tant sola
ment la qual es combat p'cor Mas
la possibilitat e la impossibilitat q es
en les creatures aqlla no es la .i. cosa
l'altra ans ha de fallimēt e d'ustat en
fram dues on co aço sia enaxi donchs
lo via l'at p'cor nos muda de possibi
litat a impossibilitat ni de impossibilitat

a possibilitat enā es etnalmet vnaco
la sens mes z sens meyns. Enara le
nyor es maifesta cosa que moltes co
les son impossibles a les creatures ac
tualment e potenaalment p co cor la
possibilitat no esta en elles actualmet
ni potenaalment axi co a home uolar
e a lstra escriure la qual possibilitat
no es en esser actual ni en esser pote
aal. **¶** Nos seyr deq qui al vñe ser
nyor remembrats los vñs lahors e
los vñs honraments. Co a home sia
seyr possible cosa potenaalmet z actu
alment plar e dir q nos sots poderos
de crear re de no re e de resuatar los
morts e de pendre carn dela uerge
gloriosa donchs segons la possibilitat
q home ha seyr en son plaer e en son
pronunciar es significat e demoltrat q
nos sots poderos de fer tot co
qui es a home possible cosa de parlar
ni de dir. Cor sino o erets seria significat
seyr que la possibilitat come fos maior
q vñe poder e acó es seyr cosa impo
le. **¶** Enyo seyr possible cosa es a home
plar e dir q nos sots peccador mas p
tot acó nos segue q a nos sia possible
cosa peccar. Cor moltes coles pot plar
de nos home qui li son possibles de p
lar per son defalliment les quales co
les son a nos seyr impossibles de fer
per raho del vñe acabament. Cor ena
xi seyr co es per raho de vñe acaba
ment a nos impo^{le} cosa peccar enaxi
es a home p raho de son defalliment
possible cosa parlar e adir q nos sots
peccador la qual impossibilitat leua le
nyor a home impossibilitat si ayna aca
bament en son plaer e en son pronun
ciar. **¶** On tenent siats nos seyr deq
cor enaxi co es impossible cosa q per
fer peccat sia hom b e per fer te sia ho
peccador. Enaxi seyr es possible cosa
que per fer mal sia ho peccador e per
fer te sia ho en lantetat. On co aco sia
enaxi donchs la possibilitat q hom ha
de dir mal de nos es a hom impo^{le} cosa
de b e la possibilitat q hom ha a dir te
de nos es a ho impo^{le} cosa de mal. **¶** E
nyor dels reys e lnyor dels seyors

4
nos sakers que per defalliment e p acaba
ment es possible cosa a les coles q son
potencialment que estenguē en actu.
Cor si defalliment no era seyr en les
coles qui son potenaalment ja no uen
drien en defalliment ab peccat ni ab col
pa en la actualitat. adoncs co lo peccat
estene de potencia en actu e acó mateix
lestene seyr dactabament. Cor si lo te
q esta potenaalmet no estava ab acaba
ment ja no poria estenuer de potencia
en actu cor latabament es seyr aqlla
cosa p q lo te ha possibilitat de estene
ni de potencia en actu. **¶** Glorios deq
tot co qui es en nos possible es vñe aca
bament e tot co q es vñe acabamet es
co qui es en nos possibilitat la qual
possibilitat es seyr acabat poder. On
co ho contēpla seyr en la vñe sta enar
natio adoncs deu ho remembrat lo vñe
poder e lo vñe acabamet cor p lo remē
bramet q hom ha del vñe poder e del vñe
acabament entre hom seyr q possible
cosa fo a nos pendre carn p raho del vñe
poder e p raho del vñe acabamet q son
i. cosa equal en virtut e en lstat. mas
si ho seyr remembrata q a nos fos po
sible cosa pendre carn e que a quella pol
sibilitat no fos acabada en virtut ni en
dretura adoncs entendria hom q labia
possibilitat es maior quel vñe acaba
ment. E acó es seyr cosa impossible
q null home pulcha en nos entendre
nulla qualitat ni nulla virtut maior q
altra. Cor si ho eren no seria la .i. lalt
vnda en esser diuinal. **¶** On aqlls se
nyor q dubte que nos siats deu e home
en temps si uolen esser certifiats de
co en que duxte come seyr q pñlmet
encar que si es a nos possible cosa que
siats poderos de esser deu e home en seps.
E si atroten seyr q siats poderos de ser
deu z home en seps come se seyr que
encar que si a quel poder es en nos de
part dactabament o de part de fallimet.
E si troten q sia de pt acabamet es dig
na cosa q sien certifiats q nos sots
uerament deu e home. Cor tot acaba
ment nos deu hom atribuir. E si atro
ten uertaderamet q l auistamet de via

deixat e de via humanitat uenga de part de
defalliment. adonchs es raho q neguen
e descreen via humanitat Cor null defa
lliment no deu esser atribuit ni donat
ni conegut ala via gloriosa essencia di
uina. **Con es tractat de necessaria en la
potencia e en la actualitat e en la possibi
litat e en la impossibilitat. et xvij.**

O Deus pare glorios auos seyor
sia donada gloria e lauzor cor
lo vire seruidor seyor conflat
en la via auida seforca aptat co pot de
encercar les coses q s'm per necessaria
lo qual encercament seyor come esser
feyt en .ij. maneres la .i. sensual l'altra
entellectual Cor p co necessaria se de
ueler seyor en sensualitat e entellectual
come q hom encercat e tractat de necessa
ria sensualment e entellectualment lo q
encercament seyor come e'er feyt sobre
.ij. coses les quals son potencia actu
alitat possibilitat impossibilitat. **C**on
les creatures seyor seforca que en
.ij. parts creatures sensuales e creates
entellectuals p aco seyor seforca que
necessitat es en e'er sensualment e entel
lectualment p raho cor les coses q son
sobiectes a necessitat son sensuales e
entellectuals cor en la creatura sensual
come q en les coses a ella necessaries ha
necessaria hauent forma forma sensu
al e en la creatura entellectual come q
en les coses a ella necessaries prena
necessaria forma entellectual. **O**n
con aco seyor sia enay donchs come q
pus queles vnes creatures ha necessa
ria sensual e les altres entellectual q
potencia e actualitat e possibilitat e i
possibilitat se deueel que sensualment
e entellectualment. **O**n per aco seyor
se come queles vnes qualitats sunt
sensualment e les altres entellectualment
e les .ij. coses en les q s'
encercam les coses qui son de neces
saria potencia actuals o possibles
o impossibles. **A** seyor uer de q qui
de la via amor auets enamorat lo
meu cor uos calats seyor q al ferret
necessaria cosa li es q aja coneyencia
de la forca q esta potencialement en la matia

del ferre e que aja possibilitat per la q
pulcha hadur ena cu la forca q es en
potencia cor si lo ferret seyor no avia
coneyencia de la forma q es en potencia
E si no aja lo ferret seyor possibilitat
co adugues la forma de potencia en ac
tu impossible cosa seria q fos art de fer
reria. **H**onrat seyor en les artes
en los ofias les vnes coses hi son de
necessaria e les altres no. les coses
q hi son de necessaria seyor son legos
q demut auem dit en co q dehim que
art no pot esser sens que la forma no
sia p'mament potencialement e q lo ma
nestrat naja coneyencia e aparellament
les altres coses qui no so seyor en les
arts de necessitat es co lo maestrat
no obra forcadament ni coltreta la obra
ayt co al ferret a qui es possible cosa
q no obre de la art o lies possible cosa
que fira qual forma n'ulla sia coltell
ho espala. **H**umil seyor de necessa
ria cosa es seyor al ferret q fa coltells
q ans aja martell e tonalles e enclu
ca q lo coltell o espala q uol fer e de
necessaria cosa li es seyor q emans
q fira lo coltell o espala q lapia la
cosa final per la qual fa al coltell for
ma de coltell e ala espala forca de
pala Cor si aco no era enay impos
sible cosa seria seyor al ferret q lates ni
pogues fer forma de coltell ni de pala
mas co ha la forma p'merament en y
maginacio e com ha aparellament del
martell e de l'enclusa e de les altres
aynes e com sab la forca concordar
ab la cosa final adonchs es seyor pos
sible cosa al maestrat q h'us de son
ofia. **O** uos seyor de q qui lors
tota la mia consolacio e tot lo mu
te vos calats seyor q en la matia
sensual elemental necessaria cosa li
es q sia en ella forca potencialement
e actual cor si forma no era en mate
potencialement e actualment impossible
cosa seria q forma fos en mate elem
tada Cor pus forma noy fos potencia
ment ni actual la matia nos forca al
terar de vna forma a altra ni no hau
na forca. **G**lorios seyor en la matie

les bñes coses hi son de necessitat e les
altres no. les coses q̄ hi son de necessi-
tat es seŷor generacio z corrupcio cor
en altra manera impossible cola seria
q̄ nulla forma fos engendrada m̄ cor-
rupuda cor pus la materia no salt-
ras la forma no saltaria e pus for-
ma no saltaria tota forma seria du-
rable. l'altra mania seŷor q̄ no cau
en materia de necessitat es axi con
la pessa del ferre ala qual no es cola
necessaria q̄ ella mateya forme l'es
maestre forma de coltell o de pala
Enas es seŷor cola impossible que me
pus de maestre la pessa del ferre pus-
ca adur de potencia en actu forma de
coltell m̄ de pala. ¶ Verdader seŷor en
la matia les bñes coses hi son de ne-
cessitat per vna mania les altres p
altra. Cor la manera per les quals
formes de uegetables son generades e
corrupens no es segons la mania p
la qual formes d'animals e formes
artificialment feytes son engendrades
o corrupudes. E aco matey es seŷor
deles formes que nos fets esser de ne-
cessitat en materia miraculosament
axi co resuatar los morts cor neces-
saria cola es ala matie q̄ reba e ob-
serue tota forma q̄ nos nos nullats
pallia q̄ no sia segons cors natural
engendrada en la materia. ¶ Seŷor
al qual uan les mes amors els me-
remembraments ws sabets seŷor q̄ en
forma sensual cau potencia e actu e
possibilitat e impossibilitat de necessa-
ria segons ques conue os de l'oue ala
qualitat m̄ de l'estament de la forma se-
sual. Cor de necessitat es seŷor segons
cors nal q̄ ans q̄ forma sia actualment
sia estada deuat fora potencial p ge-
neracio e q̄ li sia deuat forma poteri
per corrupcio. Cor si aquesta possibi-
tat no fos fora impossible q̄ forma fos
generada m̄ corrupuda. ¶ Verdader se-
ŷor les formes per vna mania tenen en
esser de necessitat per cors natural
e per altra mania uenen en esser p ne-
cessaria fora cors natural la mania
segons la qual seŷor uenen segons

5
cors natural es axi co forma qui sia en
generada o corrupuda per la natura
de son sobiect co es la materia la q̄
se mou a engenrar o corrupre forma
d'animal o de uegetable segons cors
de natura. Ontotes aquestes formes
seŷor que que sien de necessitat pusq̄
la matia sia endreçada a elles a en-
genrar o a corrupre. Cor impossible
cola es seŷor q̄ forma pusca cotral-
tar per si tant solament a son sobiect a
parellat de engenrar o de corrupre la
forma. ¶ Taltra mania p la q̄ seŷor
forma ue de necessitat en la materia
fora cors natural es seŷor p. ii. manes
la pma es seŷor co per vna obrami-
raculosament matie no pot contraltar
a rebre o a corrupre la forma q̄ nos
nos nullats axi co de resuatar morts
o de delir la forma actual de qualque
cola sia. la segona mania seŷor de ne-
cessitat la q̄ ue fora cors natural es
co al ferret de necessitat es aella ma-
teria obligada a rebre forma de col-
tell o de pala de ques nulla p q̄ sia
feyta artificialment. Cor impossible co-
la es seŷor ala materia del ferre que
pusca uedar al ferret q̄ noli de qual
formas nulla pus q̄ naja aparellament
¶ Nos seŷor de q̄ qui per remembranca
malegrats e p amor menamorats
nos sabets seŷor que ala cola final
necessaria cola li son seŷor potencia
actualitat e possibilitat e impossibili-
tat cor si aquestes. iii. coses ere seŷor
puades ja la cola final sensual no au-
ria possibilitat que fos en esser actu-
alment m̄ potencialment cor p q̄ son
sobiect no fos impossible cola seria q̄
fos la cola final. ¶ ¶ Los seŷor les
vnes coses son necessaries ala cola fi-
nal e les altres no creen en ella de ne-
cessitat. On les coses q̄ son seŷor ne-
cessaries ala cola final son seŷor les
iii. coses de ella reb acabament les
qual. iii. son seŷor lo fect de la matia
e la forma. Cor per aquestes. iii. es se-
nyor possible cola ala cola final esser
en esser e sen a aquestes. iii. possible
cola seria que fos en esser. Cor no

seria per qui fos ni no seria enque fos
¶ Tes coses que no caen seyr en la co
sa final de necessitat son seyr axi con
tallar a coltell e arar a aradre Cor ja
sia seyr que coltell sia feyt per tallar
e aradre per arar lo coltell co talla el
aradre co ara no ho fin de necessitat
cor siu fixen no cessara lo coltell de
tallar ni aradre de arar On co aco
seyr no sia enaxi doncs possible cosa
es al coltell no tallar e al aradre no
arar. P o dros seyr sobre totes
forces forts sobre totes p dros nos sa
rets seyr que en lo factor entellectu
al potencia e actualitat e possibilitat
e impossibilitat en alguna mania hi ca
en de necessaria e en altra mania no
on en la manera on hi caen de necessi
tat es seyr axi co an. p. amat de
necessitat li fo q enans que amas fos
la amor potencialement per tal q possi
ble cosa fos a ell q la amor fos actu
alment. Cor impossible cosa fora se
mpor que la amor pogues esdeuenir
en actu si puament no fos en poten
cia. l'altra mania seyr segons la qual
no es potencia ni actu ni possibilitat
ni impossibilitat cosa de necessitat es
seyr axi co an. p. amant a qui no es
la amor q ha de necessitat cor possible
cosa li es no amar Cor si de necessaria
amara hauria privacio de francha
uolentat e aco es seyr cosa impossible
¶ De necessaria cosa es seyr q possi
ble cosa sia amor ala aia qui reme
bra e enten e uol uertadera met algu
na cosa Cor impossible cosa es pu
cio d amor en anima qui sia uertade
rament remembrant ni entenent ni uo
lent alguna cosa On co aco seyr sia
enaxi donchs possible cosa es de ne
cessaria a aia amar pulque uertade
ramet sia remembrant e entenente
uolent. Mas co la aia no remembra
ni enten ni uol uertaderamet alguna
cosa adonchs seyr la possibilitat q
ha en amar no li es de necessitat. Cor
possible cosa li es delamar o amar co
que la memoria remembra elentem
ment enten e la uolentat uol filla

ment e ab defalliment la cosa reme
brada e entesa ¶ Glorios seyr ni
possibilitat alcunes negades es de ne
cessitat e alcunes no en la memoria
remembrant e ententemmet entenent
e en la uolentat uolent Cor la impos
sibilitat es seyr de necessitat adoncs
es co la aia remembrat e entenent e uo
lent ama. Cor impossible cosa es en
aia puament d amor pus q la aia
remembre e entena e uulla alguna
cosa. l'altra mania ala qual impossi
bitat no es necessaria es seyr co la
aia ama alguna cosa la qual amor
no es de necessaria per co cor es ab
francha uolentat per la qual francha
uolentat es ala anima possible cosa
de delamar en. i. temps co q ama en
altre temps. ¶ Quos seyr de q
lots tota nra consolacio e tot lo nre
solac, ws l'altre seyr que materia en
tellectual es deuesida en. ii. parts
la. i. es seyr materia elemental la
qual es apellada ordinal mania per
co cor pu de forma. l'altra es seyr
materia spiritual axi com d'angel
e d'anima rational On enaxi seyr
co materia entellectual es deuesida
en. ii. parts enaxi seyr necessaria
en. i. mania cau en la potencia e la ac
tualitat e la possibilitat e la impossi
bitat e en altra no. ¶ Con potencia
e actualitat e possibilitat e impossi
bitat caen seyr de necessitat en ma
teria elemental entellectual. adoncs
es seyr de necessitat que la forma
sensual sia puada de la materia cor
impossible cosa es que pogues esser
entellectual haueit forma sensual.
E co necessitat seyr no cau en la p
tencia ni en la actualitat ni en la possi
bitat ni en la impossibilitat en mania
entellectual adoncs es seyr possible
cosa a home q no sia remembrable ni
entenent ni tractable de mania en
tellectual spiritual sino tat solamet
de mania sensual. ¶ Glorios de q de
la mania entellectual spiritual en. i.
mania cau en ella necessitat per la
potencia e la actualitat e la possibilitat

nota bene

e la impossibilitat e per altra no. per la
manera seyor on hi cau necessaria es
seyor axi co sent miql o en la aia de
adam a qui es necessaria cosa q la for
ma sia en la matia actualmet. Cor i
possible cosa es quey sia potenaalmet
e la manera on no cau seyor necessitat
en matia spritual es axi co a sent
miql al qual no es necessitat que
prena forma potenaal o forma sen
sual. ¶ **E**ternal seyor perdurable
en tots temps uos sabers seyor q con
hom tracta de forma entellectual que
en .ij. maneres ne coue ho tracta de
necessitat. la .j. co hom tracta de for
ma qui esta potenaalmet en son sob
iect axi co forma de coltell en peca
de ferre. l'altra co hom tracta de for
ma qui esta actualment en son sobiect a
xi co la forma de sent miql q no es
la forma de sent gabriel. On con aco
sia enaxi donchs segons aqsta diue
sitat es significat que necessitat en
vna manera cau en la forma per pote
cia e per actualitat e per possibilitat
e per impossibilitat e per altra no. ¶
Con de necessitat coue eer seyor la
forma en potencia es seyor per tal q
pulscha esser en actu per tal q la ma
teria sia sentida e demostrada. Cor
si aco no era seyor de necessitat en es
ta manera impossible cosa seria que
fos nulla cosa materia sentida. mas
co no es seyor de necessitat que la for
ma esta en potencia adoncs es per
raho de la possibilitat que hom ha q
no prin alcuna forma sensual de la
actualitat la qual posseix en so sob
iect sensualment. ¶ **A**la forma en
tellectual spritual seyor necessaria
cosa li es que tota ora sia en son sob
iect actualment per co cor possible co
sa li es eer en actu actualmet p co cor
li es cosa impossible esser potenaalmet
en son sobiect. Mas no es seyor co
sa necessaria ala forma spritual q
sia sentida ni q sia en potencia. Cor si
aco li era de necessitat seria forma
corporal corruptible e aco es seyor
cosa impossible. ¶ **S**ingular seyor

glorios poteros co la cosa final entel
lectualment se deuelscha en les coses
elementals entellectuals e en les coses
sprituals per aco seyor se deuereix la
cosa final entellectual en .ij. maneres
co es a saber elemental e spritual on
con aco sia enaxi donchs en vna manera
es la cosa final de necessitat e en altra
no en la natura entellectual / necessa
ria en la natura elemental e en altra
no. Sen .j. manera es seyor la cosa final
de necessitat e en altra no en la natura
entellectual. ¶ **C**on la cosa final es
de necessitat seyor en la elemental ni q
entellectualment adoncs es seyor la for
ma potencial necessaria ala materia
per tal que pulscha puar per corruptio
la forma actual sentida. Cor impossible
cosa es q la forma actual fos corruptu
da sens la possibilitat que la forma
potencial ha de uenir en actualitat.
Mas co la cosa final no cau seyor de
necessitat en la natura elemental adoncs
es seyor la forma qui es puada en
la potencia e en la actualitat axi com
lo cauall de .p. qui la forma co es
puada no esta potenaalmet ni actual
ment en materia per co cor es pu
da la cosa final al retornamet del ca
uall. Qui no ha occasio final per la q
retorn aquel cauall mateix en esser.
¶ **C**on la cosa final es seyor entellec
tualment en la natura spritual de ne
cessitat adonchs es seyor axi co forma
entellectual. Qui de necessitat es actu
alment en matia actual per tal que
la forma e la materia sien .i. angel
o .j. aia racional no puu de esser sub
stancial per tal q sien durablemet co
nexeors de la vida perdurable bonea.
Cor la final rahe seyor per q la matie
angelical no puu de forma es seyor
per esser continuamet coneguda la
vida gran bonea per los angels la q
bonea es possible cosa esser conegu
da perdurablemet p q la materia no
priu la forma. Cor impossible cosa se
ria seyor que perdurablemet angel
pogues uos coneyer pus fos la forma
corruptible. ¶ **I**te seyor la manera segons

la qual necessitat no cau en la cosa final
es seyor ayi comala aia de n. p. no es co
sa necessaria perant cor la anima de n. p.
no es creada per fer perant On co fa pec
cat nol fa de necessitat mas de franca
uolentat cor si de necessitat perantua i pol
sible cosa li serua franca uolentat e pa
franch uoler li fos impossible no auia pol
sibilitat de guarar merit per lo qual fos
digne de gloria o de pena. A seyor del
qual reben gracia e benedicio totes cre
atures En ayi seyor co es possible cosa
ala mate elemental q nos corropa en la
matexa m delecta m priu de eez iustia
aco que en ella se corropa la fora sensu
al En ayi seyor es possible cosa q aia de
me sia alterable en son remembrat e en
son enteniment e en son uoler sens cor
rompiment e destruyment de la essencia
substancial la qual no pua de esser sub
stancial iustia sia aco q en .i. teys aja
.i. remembrament e .i. enteniment e .i.
uolentat e en altre teys naja altre ¶
En ayi seyor co los .iiii. elements de ne
cessitat ha possibilitat a conpondre vna
figura indiuidua En ayi seyor es cosa de
necessitat que la aia sia .i. substancia en
tellectual haue .ii. figures diuerses en
tellectuals les quals son memoria e en
teniment e uolentat Cor imple cosa es
seyor q aia racional pques esser sub
stancial sens estes .ii. figures diuerses
Cor en ayi seyor con es cosa de necessitat
longuea e amplea e pregonca en sub
stancia corporal en ayi es cosa de neces
sitat en aia racional memoria e ente
niment e uolentat ¶ On teneyt siats
uos seyor des cor la diferencia q es se
nyor necessaria cosa a esser entre la
substancia elemental e la spritual es
seyor per raho de la forma q diuisamēt
esta en caluna substancia creada se
gons la natura e la ppetat q es entre la
matexa e la forma Cor la alteracio se
nyor que fa de fora sensual se fa dunt
la mate Mas la alteracio q fa la fora
intellectual nos fa duntre la mate mas
de fora ayi co la aia q altera la forma
de son remembrat e de son entendre e
de son uoler sens corrompiment de la sub

stancia la qual es creada e feyta a sem
blanca de son seyor deu.

**Cones tractat de priuacio en la potencia
e en la actualitat e en la possibilitat e en la
impossibilitat. // CXXIX.**

Deus alt excellent noble sobre
totes nobleles honrat sobre
totes honraments ws sabets
seyor que puacio se deuex en .ii.
pts co es a saber puacio general e p
uacio especial. on puacio en general
no es senyor re cor nulla cosa acciden
tal m substancial no pot caez en ella m
pot eez per ella Eaco es seyor p co cor
nulla cosa noli es subiecta m ella no
es a nulla cosa lobiect la puacio es
pecial es seyor q dels .iii. comencamēt
sens lo qual comencament materia no
pua engenrar forma m corrompre ¶
On co aco sia en ayi donchs nos se
nyor entenem parlar de puacio la q
priuacio seyor pot eez sensualment
o intellectualment en les creatures p
co cor son les vnes sensuales e les al
tres intellectuals la qual puacio
seyor pua en les creatures en .iii.
manes potencialmet actualmet e pol
siblemet e impossiblemet. ¶ Con pu
acio seyor sia cogitada e ymaginada
generalmet e especialmet per aco se
nyor coue q nos encez qm puacio en
.ii. manes la .i. mana coue esser se
nyor encez qm general la altre encez
chamet especial los quals .ii. encez
chamets couene esser feyts seyor en
les .iii. coses ab .iii. coses co es a
saber ab potencia ab actualitat e ab pol
sibilitat e ab impossibilitat. ¶ Los
seyor per lo qual son totes glories en
lo maestral sensual cau puacio p
.iii. manes. co es per la potencia e
per la actualitat e p la possibilitat e
per la impossibilitat Cor en lo fuster
pua la potencialitat la art q lab dela
qual obra actualment e en lo fuster bu
ter qui inora la art de fer nau pri
ua la art de fer nau actualmet e co la
puacio seyor es en la possibilitat a
doncs es apres la mort del fuster
al qual es impossible cosa quel sia

possible cosa obrar de art de fusteria e
co la puacio es seior enla impossibilitat
adonchs es seior per raho de la possibili-
tat qui no es puada axi co en lo fuster
on priua impossibilitat obrar d'entre
tre quel es possible cosa obrar. ¶ En
la materia sensual cau seior puacio
en .iii. maneres co es a saber potencia-
lment e actualment e segons possibi-
litat e segons impossibilitat. Cor cau
puacio seior en materia segons la po-
tencia adonchs es seior la matia actu-
alment axi co la materia del fuster q
es en esser de car de hos de lanch demé-
tre quel fuster es en esser. Con la pu-
acio seior es actualment en la matia es
adonchs la matia priuada de la potencia
en que era abans que fos en actu axi co
la matia de la post en la qual obra lo
fuster la qual matia pu de esser po-
tencialment per co cor posseix cor actu-
al. De la puacio qui es seior en la possi-
bilitat es adonchs co es cosa possible a
la materia qui es pa q sia materia de
lanch e a la matia de lanch q sia mate-
ria de carn e ala matia de carn q sia
materia de os e ala matia de os q sia ma-
teria de pols e de terra. De la materia
puacio qui es seior enla impossibili-
tat es seior axi con leugeria q es
impossible cosa que sia en plom pote-
cialment m actualment e ales a ho-
me. On en aquesta puacio aytal se-
yor nuyll teys no cau accident e
es entesa en generalitat. ¶ En la
fora sentida seior cau puacio en .iii.
maneres co es a saber potencialment
e actualment e enla possibilitat e
enla impossibilitat. Con pu seior se-
gons la potencia adonchs es axi
con la forma de pa qui s'altereja
en forma de car. On co ha pressa
forma de car adonchs priua de for-
ma potencial en pendre car pus q
la forma de car es actualment. E co
pu seior enla actualitat adonchs
es axi co la forma de pa qui les al-
terat en car la qual pu de fora de
pa actualment. Con puacio es seior
possible cosa ala forma adonchs es

axi con a forma come ala qual es pos-
sible cosa puacio per corrupcio e p depa-
ment de cors e d'amma. E con la fora
es seior impossible a esser puada adonchs
es axi co auustamet de cors e d'amma.
lo qual auustamet es impo^{le} cosa pri-
uacio de esser humanal dementre q la
forma come sia actualment. ¶ Pa-
ent seior ple de misericordia e de mer-
ce uos s'abets seior que en la cosa fi-
nal cau puacio en .iii. maneres potenci-
alment actualment possiblemet impo-
siblement. Con cau seior potencialment
e actualment es en axi co del cors del
home qui es feyt per esser sotmes a
la aia e posseix per ella on enla serui-
tut enla qual es lo cors es priuada
la actualitat en co que possible cosa es
potencialment que la aia del home sia
serua e sotmesa al cors e es puada
la potencia enla actualitat en co que
la cosa qui era potencialment co la aia
era serua del cors es actualment co lo
cors es serf de la aia. On co aco sia
en axi e lo cors sia creat per esser sot-
mes ala aia donchs co la aia es sot-
mesa al cors pu la cosa final d'actu-
alitat e pu de potencia co lo cors es
sotmes ala aia per lesser de la poten-
cia. It seior co pu la cosa final p
possibilitat en impossibilitat adonchs
es en axi con possible cosa es que la
amma sia auustada al cors p esser
soncompliment on co aquesta possibi-
litat es en esser pu en esser possibi-
litat que lo cors sia compliment de la
aia. E co pu la impossibilitat adonchs
es puada enla possibilitat qui es en
esser e aquesta puacio de impossibilitat es
general per co cor la impossibilitat ac-
tual no es potencialment possibilitat.
¶ Glorios des per calt e per fret e p
vint e per lech e axi per altres con-
trarietats inseparables pu la cosa
final en general. Cor enco que la co-
sa final per la qual es la er calt es
lo foch e la cosa final per la qual es
la terra freda es la ygua per aco en
general pu que lo foch sia calt per
laer e la ygua que sia freda p la fra-

Cor impossible cosa es l'empoy q' actualment ni potencialment sia cosa possible al aer co' sia occasio final al foc de la calor ni ala terra co' sia occasio final al aygua de la fredor. On aquesta privacio aytal se'yor no es res ni no es accident ne qu' causa en ella ni uega per ella e ac'o es per co' cor no es alteracio feyta ni mouiment per esta mania de potencia a actualitat ni d'actualitat a potencia. On tenent liats uos se'yor dea cor p' que haue tractat sensualment de la privacio sensual en les .iii. coses per potencia e per actualitat e per possibilitat e per impossibilitat. Comuent cosa es se'yor que entellectualment tractem de la privacio entellectual que cau en les coses intellectu als en les .iii. coses per potencia e per actualitat e per possibilitat e per impossibilitat. **Q**ue abat se'yor sobre tots acabaments honrat sobre tots honraments con en lo faedor de la cosa feyta causa se'yor privacio en .ii. maneres la .i. accidental l'altra no accidental per ac'o come q' en .ii. maneres entziquen e' tracte de privacio en los faedoris entellectuals co' es a saber p' privacio accidental e no accidental. E aquest tractament come esser feyt l'empoy per tal que pulca uenir a conexencia co' en v'ra gloriola el senaa diuina no cau nulla privacio accidentalment. Glorios dea entellectualment entenem que en la v'ra gloria la sustancia pua matia e forma lo qual enteniment e conexencia nos es significada e demostrada per la v'ra finitat e per la v'ra eternitat e per lo v'ra acabament. Cor impossible cosa es se'yor q' nulla sustancia que sia haue materia e forma pulca esser infinita ni eternal ni acabada d'acabament diuinal. On co' ac'o sia en ayri q' en v'ra sustancia sia puada materia e forma doncs aquesta privacio se'yor no es a nostra sustancia cosa accidental cor sui era te'ps seria estat que la v'ra sustancia fora auent forma e materia e sui fos fora ferma e terminada. On con ac'o sia impossible

donchs la puaio segons la qual pua en uos forma e materia no es res en uos ni son contrari de esta puaio co' es puaio accidental en uos null temps re no fo. **C**on sia se'yor cosa actualment e no potencialment que en v'ra sustancia es simpliatat de natura diuina en la qual es impossible cosa compoicio e accident en ella esser. E es possible cosa actualment esser en ella la simplicitat esser eternalment e infundament e acabament per ac'o se'yor es significat e demostrat que co' qui no es en v'ra sustancia que no es puat de la mania q' null temps hi fos. Enans es puat en ella en mania q' null te'ps noy fo ney es ney seria. On con ac'o se'yor sia en ayri e cor yo mel qui no puch per altra mania parlar nylls ne demostreritat per ac'o iacta que la u'ba no to e tan acabat significat co' lentement ho ente' per ac'o se'yor deu' e' mes paraules pus l'auyament enteles que oydes. E ac'o se'yor per co' cor loy ment hou follament e lo pronuicament parla follament mas lentement a per cob e enten l'auyament. **Q**ue se'yor dea qui fos e l'ots e l'erets sens nulla alteratio e sens null mudament uos sabets se'yor que en la v'ra sustancia pua de falliment per co' cor noy es actualment ni potencialment. Cor tant es possible cosa actualment lo gra acabament qui es en v'ra sustancia que impossible cosa es se'yor que actualitat ni potencia ni possibilitat ni impossibilitat pulque esser occasio con en la v'ra sustancia ayri nulla puaio d'acabament ni hi pulqua esser null de falliment. **C**on lo v'ra se'yor l'empoy pronuica e diu q' en la v'ra sustancia pua de falliment e potencia e materia e forma adonchs se'yor pua en la puaicio sensual acabament e pua en la entenao entellectual e en l'enteniment de falliment. Cor co' hom diu que en uos ha nulla puaio significat la paraula de falliment on co' ac'o sia en ayri donchs nylls es dit co' hom diu que en uos no ha de falliment q' co' ota bene

hom dui en uos pua defallimēt Mas cor
nos parlam de puaçao haue ari a par
lar e parlam segurament per co cor len
temment enten esser vna cola colama
teya con es dit en uos no esser defalli
ment e en uos puaç defallimēt ¶ per
co seior con enla matia elementada au
forma potencalment e actualmēt per
ralo de la generaçao e de la corrupçao de
la forma qui es en la matia per aco
es dit lançament co hom dui e parla q
enla matia elemental pua acabamēt
oras per co seior con enla via natura
diuina no cau null defallimēt actual
ment ni potencalment ni pua della null
acabament per aco es dit seior falla
ment co hom dui que en uos pua
defallimēt e es mylls dit co hom dui
que en uos no ha null defallimēt. **O**
uos seior qui lors plaer de toç moç
plaerç consolaçao de totes meç amorç
En fiedor entellectual creat pue dui
lamente potencia e actualitat e possibi
litate e impossibilitate con cau en ell se
nyor puaçao potencalment e actual
ment es ari seior co del home qui es
gramatich e logich qui entellectualmēt
e no sensualment tratta teles arts q
sab remembrant e entenent e uolēt con
tratta seior de gramatiga remembrant
e entenent e uolent adonçs puaç
de son remembrament e de son enten
ment e de la uolentat la actualitat de
la art de logica la qual art esta en la
remembrament e enteniment e uolēt
potencalment ¶ con la aia tratta de
la art de logica actualment adonçs p
ua la art de logica de potencia en lo re
membramēt e enteniment e uolēt ¶ co
es seior possible cola que puaçao caça
en lo logich o gramatich adonçs es
ari co han p. gramatich o logich al
qual es cola possible minorar la art per
oblidament ¶ co es seior la puaçao hi
p. gramatich cola impossible adonçs
es per co impossible co es la art actual
ment ¶ co impossible cola es seior q en
p. no sia gramatich de mentre que es
gramatich. ¶ Glorios des en la matia
entellectual cau puaçao potencalment

e actualment e possiblement e impossible
ment Con hi cau seior potencalment
e actualment adonçs es ari co ala matia
entellectual la qual es sobiecta al remē
brament e enteniment e la uolentat que
en p. gramatich ha enla art de grama
tica ¶ co la matia es sobiecta actual
ment ala art de la gramatiga adonçs
pua enla matia remembrament e en
teniment e uolēt de la art de la logica
ala qual es la matia sobiecta potencal
ment ¶ pua la potencia de la art de gra
maticha adonçs co la art es actual
ment ¶ co la puaçao es seior possible
ment adonçs es con ala matia en
tellectual es possible cola oblidar e mi
norar e desamar la art de gramatiga
¶ con la puaçao es seior cola impossible
adonçs es ari co ala matia entellec
tual ala qual es cola impossible auer p
uaçao de remembrament e enteniment
e uolēt potencalment e actualment. ¶ In
tuos seior entellectualment entenē que
en la foia entellectual cau puaçao co es
a saber q ella pua p. my. manes. ¶ co
es p potencia e per actualitat e p pos
sibilitat e p impossibilitat con pua seior
per potencia adonçs es ari co del hom
gramatich en pua la foia potencal la
qual era en ell co no era gramatich
¶ co pua la actual foia adonçs es co es
gramatich e no logich la qual forma
de logica pua en ell actualment ¶ co
la puaçao es seior possiblement adonçs
es ari co al gramatich al qual es possi
ble cola oblidar la forma de la art de g
maticha ¶ co es seior la puaçao cola
impossible adonçs es ari co a forma
entellectual pua de matia entellectu
al la qual matia entellectual no pua
esser en esser sens forma ari co ala for
ma no pua esser sens la matia. ¶ Non
rat seior ple de merce nos sabet que la
cola final entellectual creada cau p. my.
manes en puaçao les q. my. manes
son potencia actualitat possibilitat impos
sibilitat Con cau seior la puaçao potena
lment adonçs es ari con bitat enant
de logica con la cola final per la qual
es logica atrobada es per atrobar

ueritat on con per art logical es arro
bada iunt adonchs es puat co q da
hans era potencialment en veritat e
no era atrobada p art logical E con
cau seyor la puacio, actualment ayi co
ueritat minorada per art logical opinat
hom per art logical esser uer co quies
fals e cer fals co quies uer con la pos
sibilitat es puada es seyor ayi co an
p qui mora bitat la qual encerdia ar
gumentamet al qual es cosa possible
q sia puada del a qlla moranca en la
qual es e co la cosa final es seyor co
sa impossible que sia puada adonchs
es ayi co al factor creat e ala forma
e ala matia a qui es cosa impossible q
age acabament sens la cosa final. Gra
cios seyor en la cosa final les vnes co
ses hi puen per acabament e les altes
per defalliment e acq se deue seyor p
co cor acabamet es pa prop a actua
litat q no es defalliment p co cor defa
lliment es pa pp de potencia q no es
actualitat on p acq seyor co maior acol
tament ha entre acabament e actuali
tat q no ha entre defallimet e actuali
tat E cor maior acostament ha en
tre defallimet e potest q no ha entre
acabament e potencia p acq seyor les
coles qui fan puar la cosa final dica
bament son e uene de defallimet E les
coles qui fan puar la cosa final de de
falliment son dacabament. Cor co
ueritat es seyor actualment en lo re
membrament e entenimet e uoler
del home adonchs acabamet puada q
remembrament e entenimet e uoler
defalliment lo qual defallimet seyor
esta potencialment en lo remembramet
e enteniment e uoler E co falleret esta
seyor actualment en lo remembramet
e entenimet e uoler del home adonchs
defalliment puada ueritat del remebra
ment e entenimet e uoler la qual uer
tat sta seyor p acabada potencia en lo
remembrament e entenimet e uoler.
Misericordios seyor sobre totes mi
sericordies abundos de pietat e de per
dons qui es seyor amador de bitat si la
uol atrobar cone seyor que aja cone

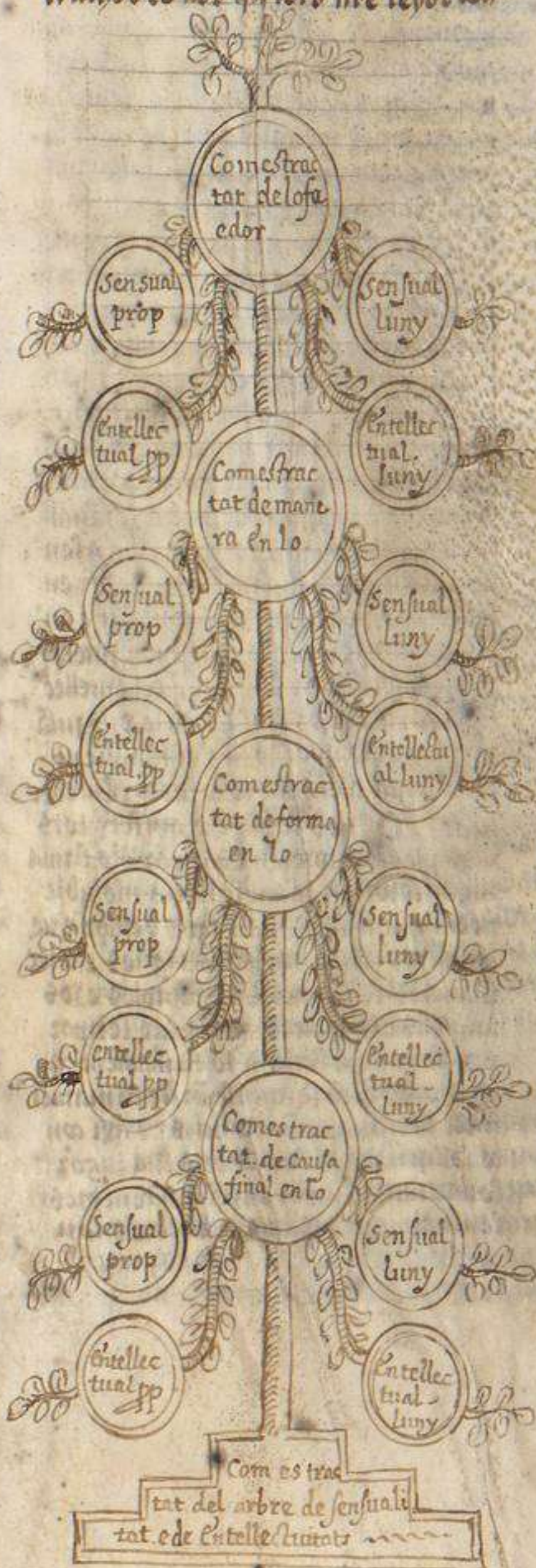
renca en qual mania etruene en pu
cio potencia e actualitat e possibilitat
e impossibilitat E cone q aja se e creen
ca en les coles qui son possibles en les
coles contraries e diuerses Cor si ho
no encerdia veritat per possibilitat
puada seia en la memoria e en lence
niment e en la uolentat la via ela car
iera e la mania per la qual es atroba
da veritat. Cor si ho seyor uol cer
encerdador si uos sots auent esser o
no Si ho seyor puada de son remebra
ment e de lo entenimet e de son uoler
possibilitat la qll hom ha co creu q uos
sots en esser ja seyor sots creure e les
afirmar aqsta possibilitat lo remebra
ment uol entenimet ni la uolentat no
poua encerdar si uos sots en esser
o no Cor impossible cosa es ala aia
vina q encerdie nulla cosa de se e
e negant possibilitat enco q encerqua
Cor ho seyor puada possibilitat de
son remembrament e de son enten
iment e de son uoler afirmat impos
sibilitat la actualitat ela potencia
e la impossibilitat meys coner e mi
nora Cor en ayi co los homes son en
cerchadors en les coles sensuals
ab vista corporal en ayi lencenimet
encerdia d'creure e ab afirmar pol
sibilitat. Cor en ayi co per puacio de
msta sensual ho es minorat color en
ayi per puacio de se en les coles pos
sibles es lenceniment minorable de
lameia e de veritat. Cor seyor al
qual na e uene los meq penlamets
els meq remembraments co hom mi
nora possibilitat adonchs etruue la i
moranca p raho de la puacio q la
sua aia ha de remembrat e de ente
dre en les coles qui son potencial
ment o actualment o impossiblement
E per acq seyor co estes coles son
puades de la ymaginaria es puada
la aia de certificacio e de conexenca
la qual certificacio e conexenca es
atrobada seyor co ho ha el guarda
ment a les coles possibles per poten
cia e per actualitat e per impossibilitat
Cor los mfels seyor los quals de se e

actualment adonchs es
seyor la cosa final pu
da

noti

en via gloriosa fuyat aquels seyor no
 uolen adimar lo remembramet ni en
 temiment ni la uolentat de lur aia a pos
 sibilitat enans aferme la impossibilitat
 E per co seyor cor puen possibilitat de lur
 aia e aferme la impossibilitat per aco no
 poden uenir a conerencia de la via sta tren
 tat la qual conerene si lur remembramet
 e enteniment e uoler adimant a afermar
 possibilitat Cor afermant possibilitat en
 cerchant si es possible cosa q vna substai
 diua sia entrenat de persones o no e en
 cerchant aquesta possibilitat atrobarien
 la conerencia q puaria dels la afirmacio
 de impossibilitat **Enari seyor** con es co
 sa impossible q lens mouiment se pusch
 mudar cors de .j. loch en altre enari
 seyor es cosa impossible q aqls q aferme
 eer cosa impossible q uos ayats presca
 cam pusch entendre la via encarnacio
 Mas se ells afermaue la possibilitat a
 tanchs puen encerchar si es bitat o no
 que uos siats encarnat ni aytat ab na
 tura humana On co aco sia seyor enari
 tanchs lo millor endreament que ho pot
 donar als homens qui imore ueritat es
 seyor q hom siat a afermar a ells possibi
 litat per tal que ab possibilitat sien encer
 chadors e atrobadors de bitat. **El** lo
 os seyor dea auos sia tonada e coneguda
 tota gloria e tota virtut cor co uos seyor
 crets en esser tant solament e nulla cre
 atura ni nulla cosa no ama esser si no
 uos tan solament a doncs ere seyor to
 tes coses puades de esser la qual pu
 aco seyor senten en genal On co acabamet
 sia en uos seyor actualment per aco se
 nyor p raho del vie acabament uolgues
 crear creatures e donas lurrelles
 E co agre recebit esser en eeh seyor acti
 uament per raho de lur defallimet p
 uaco en elles la qual puaco es seyor
 especial **On enari seyor** co lo vie aca
 bament e la via excellent bonea fo e es
 ocasio ales creatures rebre eer per cre
 ano enari lo defalliment de les creatures
 lo qual ha p si maters les tornaria a
 no esser eles puaria de lur esser Cora
 xi co uos per vie acabamet les auets
 aduytes de no esser en esser e les solte

mts en esser **Enari** elles p lur defalli
 met estrenen de esser en no eer **On** le
 neit siats uos seyor dea cor enari con
 genacio ni corrupcio no es en substai
 cia q enans es en maia **Enari** seyor
 en home qui ha actualmet de gracia
 no es en ell corrupcio de prant actual
 ment mas potencialmet la q corrupcio
 estat en home potencialment es per col
 pa estenejada en esser potencial e p
 leller el tene prant actualmet per culpa ^{1 potencial}
 actual. **Acabat** es seyor la bre de eer
 e de necessitat e de puaco a gloria e
 a labor de uos qui sots nre seyor dea.

**De la .xxvij. distincio qui tracta del ar
bre de sensualitats e de entellectuals
Con es tractat del factor sensual e del
factor entellectual. cccxxv.**

A Dea etnal sens fi e sens comē
cament a nos seyr sia dona
da gloria e labor per tots tēps
cor nos seyr satets quales .iii. coles ge
nerals es la .i. factor del qual factor co
ue seyr tractat e parlar en .iii. mane
res factor sensual prop e factor sensual
luy e factor entellectual prop e factor
entellectual luy les quals .iiii. maneres
seyr fa encor chor en .v. coles en lo fir
mament e en los uegetables e en los am
mals e en los metals e en les obres fey
tes artificialment. On cō aco seyr sia
en axi doncs menar lo nre remembra
ment e enteniment e la nra ymaginā
per les .ii. maneres sensuales e per les .ii.
entellectuals encor chor lo factor en les
.v. coles demūt dutes e aco fare seyr p
tal que puschā uenir a certa conuenen
cia del factor sensualment sentit e del
factor entellectualment entes. On
per qd seyr con lo factor sensualment
sentit no es de tant noble nā cō lo fac
tor entellectualment entes e cor per la nra
frenolitat e mesura lo factor sensual
sia a nos altres pus leugera cosa a sen
tir e a coneyer que no es lo factor en
tellectual a esser per nos conegut e en
tes per aco seyr se coue q pmerament
parlem del factor sensual q del entellec
tual. Cor lo factor sensual es lo pus iust
oficial per lo qual lo nre enteniment
coue puar a entendre lo factor entellec
tual. O nos seyr dea qui sots tots
nos placis e totes mes amoris lo firma
ment seyr en quant lo ueem mouible
ueem que lo sol dona ligor e calor e ue
em q per les ppetats dels signes e teles
planetes se regen los uegetables e los
animals els metals. On p aco seyr
per esta manā sentim lo firmament fa
ctor prop e cō sensu seyr lo firmamēt
factor sensual luy adonchs es axi con
lo sol qui per absencia dela sua ligor
son de nit los nres hulls en tenebres
sensualment les quals tenebres son

seyr feytes per lo mouiment del firma
ment qui fa eir en absencia la resplan
cor del sol a nra vista corporal. Lo fac
tor entellectual prop es seyr la natura
e les ppetats que nos hautes donades
als .xii. signes e als .viii. planetes per
la qual natura e ppetats se componē e en
genre es corromp en los corses elementals
per la qual natura e ppetats es atrobada
la art de astrolomia en la qual se confi
en los homes qui son estelabres inora
bles lo factor entellectual luy lo qual fa
ctor entellectual luy sots nos qui auets
creat e feyt lo firmament e la natura e
las ppetats e tot co q es en ell m y ell m
del lo qual firmament e signes e plane
tes tenets e sostenets e forcats e costre
nyets e obseruats en axi cō es vne grat
e vne plaer. Con sensualment sentim
seyr lo mouimēt del sol e teles estrelles
e sentim la calor e la resplandor del sol
per aco es dit lo firmament per esta ma
nera sensual prop e puar cō sensual
ment seyr sentim tenebres e entenem
les tenebres eir per la absencia del sol
per aco es dit lo firmament per esta ma
nera sensual luy. Cor comunamēt es se
ntit per los seyrus sensuales e entellectuals
e con es dit seyr quela natura del firma
ment e los corses celestials es entellectu
al prop es ho per qd cor la natura dels
corses celestials no la sentim en els nos
quelay entenem. Mas es uer que la sen
tim en los corses elementals e la raho
seyr per que apellam nos entellectual
luy es per qd cor nos entenem pmer de
tots factors. On cō aco seyr sia en axi
donchs lo nre enteniment comē en apu
jar del factor sensual prop al factor sen
sual luy e del factor sensual luy puar
al factor entellectual prop e del factor
entellectual prop puar al factor entel
lectual luy. A seyr perdurable en
tostemps lo factor prop en los uege
tables es seyr la flor e la esuga qui fan
fruyt e gra. E lo factor sensual luy es
seyr la rayt dels arbres e la semēt que
hom ha mella de jus la terra la q rayt
o la qual sement fan a nres hulls sen
tir les branches e les flors e les spigils

10

Sobre la terra. lo faedor entellectual p
sejor es natura q fa engenrar los uege
tables e fa ales rayls dels arbres metre
branches e filles e flors e fruyts e fa a
les lements sots la terra metre rayls e
puyes sales esser en creximent e sales ar
generans branques e spigues e filles e
grans e fa estenemr les figures de poten
cia en actu E per genitacio e per corrupcio les
fa estenemr de actu en potencia e lo fae
dor entellectual luy es sejor la via glo
riosa essencia qui auets creada natura
en mania e en disposicio ad sia generant
e corrupit los uegetables per cors nal
segons orde de natura. Co per q es dit
sejor que la flor o les piga es faedor prop
es per co cor uesiblemet los sentim ab
vista corporal e co per q sejor les rayls
e los sales q son sots la fra son dits
faedor sensual luy es sejor per co cor
son absens anres seyns sensials de
mentre que son amagades sots la terra
E co per que es dita sejor natura entel
lectual prop es sejor per co co la ente
ne en los uegetables qui per ella son
generans o corrupit E co per q es dit
sejor que nos sots faedor entellectual
luy es per co cor nous sena mas que
entone sobre natura e ans q natura e
pt natura e faedor de natura. O uos
sejor de q sots simple natura sens
nulla compoicio en los animals e p ells
sejor es entes faedor en .iii. maneres
les quals son faedor sensual prop e fa
edor sensual luy e faedor entellectual p
e faedor entellectual luy. lo faedor sen
sual prop es sejor lo malde e la feme
lla qui engenre sensualmet fill o filla
lo faedor sensual luy es sejor con la
cosa engenrada no es nada ayi con
infant en uentre de la mare o poll en
clocha don. lo faedor entellectual
prop es sejor natura la qual natura
es deuclida en .ii. ptes natura corporal
e natura spitual la corporal es sejor na
qui engenra e corrup forda corporal
la natura spitual es sejor danima
racional qui fa esser lo cors del animal
mouible e vlabile dels .v. seyns corpo
rals e natura dangel qui fa a home

10

fer le e natura diabolical qui fa a home
fer mal lo faedor entellectual luy es se
nyor la via gloriosa essencia q fa de les
amines tot co qui pertny ala via gra
dretura e ala via gra iustia e al vie hon
rat ambament e ala via gra sauer.
Co p q es dit sejor quel malde e la
femella son faedor sensual prop es per
co cor sensualment uen ho lo infanto
qui es nat de la femella engenrat en
ella per malele e co per quel infanto no
nat ol poll en clocha son dits fae
dor sensual luy es sejor per co cor ells
reclent genitacio de lur faedor sapare
llen a esser engenrads daltres ani
mals qui potencialment cometen a eer
en esser e co sejor per que natura creada
es dita faedor entellectual prop es sejor
per co cor natura engenra o corrup los
indiu diuis sensials o entellectuals los
sensuals sensualment los entellectuals
entellectualment e co per q uos seynor
sots dit faedor entellectual luy es p co
cor uos sots faedor de natura e de tots
los animals engenrants o corrupit
per natura. Et certus sejor sobre
tota virtut honrat sejor sobre tot hon
rament uos salets sejor que co hom
trata de faedor en los metalls q aduoc
entel hom. .iii. faedors faedor sensual
prop e faedor sensual luy e faedor en
tellectual prop e faedor entellectual luy
lo faedor sensual prop es sejor ayi con
lo ferre qui talla e la sal q sala o lo
maracte qui alegra e la caramida qui
fa moure la agulla. lo faedor sensual
luy es ayi co laur e l'argent q fan los
homes treballar per tal co pusque au
aur e argent e diner. lo faedor en
tellectual prop es sejor natura p la q
los metalls son engenrats e corrupit
segons quels elements prenen
virtut e endrecamet per los signes e
per les planetes a engenrar o a corrup
pre los animals e lo faedor entelle
al luy es sejor la via essencia diuina
qui ha donada a natura iustit e ppe
tat co los metalls sengenre os corrup
pen per ella. Co per q es sejor lo fer
re e la caramida e lo maracte e la sal

apellat faedor sensual prop es seŷor per
co cor los sentim sensualment E co se
nyor per q̄ lauz e l'argent e l'altre tresor
es dit sensual luy es per co cor fan tre
ballar home sens q̄ hō no sap si p̄ria
peruenir a aqueltresor que encor qua
m demana E co per q̄ natura es dita
seŷor entellectual prop es per co cor nā
es la mena dela qual son engendrats
los metallis e co per que nos sots apellat
faedor entellectual luy es seŷor per co
cor nos sots sobre tot e fos ans que
negu dels altres faedors. R esplā
dor de totes resplandors e l'ugor de to
tes l'ugors en la obra fenta artificial
ment entene faedor en diŷes manes
Cor per obra artificial enten hō faedor
sensual prop e faedor sensual luy e fa
edor entellectual prop e faedor entellec
tual luy. lo faedor sensual prop es se
nyor lo maestre qui fa la nau E lo fa
edor sensual luy es seŷor lo maestre
qui ha fenta la nau e hō per la figura
dela nau sent lo maestre lo q̄l es ablet
ala uista corporal. lo faedor entel
lectual prop es seŷor natura la qual
ha fet lo cors del maestre qui fa la nau
e fa al maestre remēbrar e entendre
e uoler la obra que fa la q̄l nā es en
tesa corporal e incorporel Corporal
co es la elemental qui fa lo cors del
maestre. incorporel co es natura da
nima rational qui fa al cors hauez mo
uiment e li fa auer conuencen dela art
dela fisteria. lo faedor entellectual luy
sots nos seŷor qui auers creada natu
ra corporal e incorporel per la qual es
la art de fisteria e dels altres maestres
Co p̄ q̄ es dit lo maestre qui falanau
faedor prop es seŷor p̄ co cor sensual
ment es vist e sentit que fa nau E co
per q̄ hō apella lo maestre q̄ es ablet
ala uista corporal faedor luy es per co
cor la forma dela nau q̄ hō sent per
uista corporal dona significat que ha
faedor sensual. E co per q̄ natura es
dita faedor prop es seŷor per co cor es
en lo faedor qui fa la nau e lo faedor
es en ella en co q̄ es q̄post de nā corpo
ral e incorporel E co p̄ q̄ es dit seŷor q̄

nos sots faedor luy es per co cor nos sots
faedor e creador de natura qui ha fent
lo faedor sensual prop e lo faedor sensu
al luy e la materia subiecta, ala art de
fisteria. Al glorios seŷor labla v'asta
passio auers recreat humanal l'imatge
nos soters seŷor quelluns homes trac
te del faedor sensual prop los altres
del faedor sensual luy los altres del fa
edor entellectual prop los altres del fa
edor entellectual luy E acō s'ene seŷor
per co cor les sensualitats e les entel
lectualitats qui son en home p̄den trat
tar per totes estes. iij. manes en lo fae
dor. Nālls seŷor que tracte del faedor
sensual prop sō los homes q̄ amē los
plaers eis delits dels seŷus sensuals
los quals delits e plaers uolen auer
presentmet sens altre alongament e
aqls qui nos cree nōs confien en re
l'mo en co que ueē e oen e sentē sen
sualment aquels seŷor se guere la car
rera del faedor sensual prop e no la
clma a seguir e a obrir en son temps e
en son loch lo faedor sensual luy e
lo faedor entellectual prop e lo faedor prop
entellectual luy. a d'uncs estene los
homens seŷor per esta manā del orde
nada peccadors e culpables lo q̄l delor
denament es seŷor p̄ co cor home es
mes obligat a seguir e seguir los al
tres faedors que lo sensual prop p̄
co cor han maior dignitat. San
tificat cors glorios vint ab s'ā deitat
aqls seŷor qui son amats per la via
e per la carrera del faedor sensual
luy son seŷor los homes vanaglori
oses los quals entene en auer fama
e preu p̄ diuerses encontrades e
per longues terres e uolē eē loats
e amats e honorats per les gent's
On beneit siats nos seŷor deus
cor los homes que maiormet amē
e uolen la carrera del faedor sensu
al luy son reys e pnceps e coptes
e alts barons e caualles e homes
richs Cor nulls homes seŷor no tra
ballē tā cō pulque eŷer loats e hō
rats per les gent's cō fan los grans
seŷors e los homis apeterats On

Non co;
hom seŷor tot
en tot seguir lo
faedor sensual

aquests homes aytais seyor uan pa
fortment per la carrera del faedor se
sual luy prop e del faedor sensual
luy que no fan nuls altres homes
On co aco sia enayr donchs ellshã
seyor maior aparellament co sien
pus peccadors e pus culpables ho
mens que nuls altres homes e aco
mateix per lo contrari seym // aqlls
seyor qui tracten mes e pus feruet
ment de faedor sensual prop e del
faedor sensual luy que no fan del fa
edor entellectual prop e del faedor
entellectual luy aquels seyor son los
homes que pus fortment e pus so
uij son muntens e falladors e enga
nables e iniurioses e culpables E
tot aco estene seyor per co cor en
est mo es ho pa fortment curose
tractable de les coses sensuales que
de les entellectuals. O uos senyor
deu qui amats los bies amadors e
seruidors alcuñs homes seyor son pal
cats ca en vera que han mes trac
tat e pus diligentmet del faedor se
sual prop e del faedor sensual luy
e del faedor entellectual prop q no
ha del faedor entellectual luy e los
homes aquests seyor son estats los
philosofs los quals menaue luz re
membrament e luz uoler dntre .ij.
terminacions dels quals es lo pmer
terme lo sensual prop e lo segon lo
sensual luy el terc lo entellectual pp
el quart lo entellectual luy // On p
co seyor co remembrament m lente
himent m uoler dels philosofs e dels
nals no passaua ta acabadamet al
faedor entellectual luy con fira en los
altres faedors e mouedors per aco se
nyor erraue en luz remembrar e en
luz entendre e en luz uoler per lo q
errament immorare seyor uos e me
pus coneguerẽ dia de creatio e de re
surrectio e les altres coses q ptanyẽ
ala nra fe e ala nra creencia // On
teneit fiats uos seyor deu cor p co
cor los philosofs e los naturals erra
ren en lo faedor entellectual luy al
qual no coneguerẽ la sua nobler

per aco seyor foren enganats e errats
en la coneyencia que cuydare auer a
cabadament en lo faedor sensual pp
e en lo faedor sensual luy e en lo fae
dor entellectual prop Cor null home
qui aia immorancia della noble natura
del faedor entellectual luy no pot auer
acabada coneyencia en null altre faedor
Al seyor uer deu qui sots tota la nra
salut e tota la nra consolacio los ho
mes seyor qui son pus remembrables
e pus entenents e pus uolenteroses
dela celestial glia q dela bana glia
mundana aquels seyor tracten mes del
faedor entellectual luy q no fan seyor
dels altres faedors lo qual tractamet
fan seyor dñicamet en .ij. maneres
Cor los bns homes seyor tracten del fa
edor entellectual luy per fe e per cre
encia los altres per rahos e per argu
mens e per probacions e per significats
los altres seyor ne tracten per fe e per
rahons en seps // aquells seyor qui
tracten del faedor entellectual luy p fe
e per creencia son seyor aqlls qui ha
fe e creencia en uos sens que no han
gra coneyencia ni lauyela en los altres
faedors e aquels seyor qui tracten
per rahos e per probacions necessari
es en lo faedor entellectual luy son se
nyor los homes en rahonats q han
abundancia de rahons e de subtilitat
e de probacions en lo faedor sensual
pp e en lo faedor sensual luy e en lo fa
edor entellectual prop Cor p la cone
yencia q an seyor en los faedors de mult
dits puja luz aia coneyer per certes
rahons e probacions lo faedor entel
lectual luy e los homes qui en l'emp
tracten de fe e de raho en lo faedor en
tellectual luy aquells son seyor los ho
mes qui per fe afirmen e per rahons
demostran en lo faedor entellectual luy
e en l'esser acabat e complit en totes
virtuts e en tots acabaments // On te
neyt fiats uos seyor deu cor aquells
homes qui tracten mes del faedor entel
lectual luy que dels altres faedors a
quels seyor son pus uertaders e pus
dretures e pus misericordioses e pus

e luz enten
met

seca

humils e pus liberals e p^o leials e p^o
amables que neguns dels altres homes
On cō aco sia enaxi doncs q̄ uol mes
fruir se^or del fiedor entellectual luy
que tractar de negu dels altres fiedors
uenga se^or contemplar en est libre
de contemplacio lo qual es compost de
sa^o theolocial e de sa^o n^ol la qual cō
posicio e contemplacio es feyta se^or
a gloria e a laor de n^ore se^or deus
**Con es tractat de materia sensual e de
materia entellectual. cxxxv.**

Cus etnal glorios singular
auos se^or sia donada lahor
e sia feyta reuerencia e honor
Cor la cosa material se^or entenē en
·iii· maneres deuclida les quals ·iii·
diuilitats son se^or matē sensual p^o
materia sensual luy matē entellectu
al prop matē entellectual luy. On
cō la cosa material sia deuclida en
les ·iii· maneres demut dites per aco
se^or coue tractar de matē en ·v· co
ses les quals son se^or la matē del fir
mament la matē dels uegetables la
matē dels animals la matē dels me
tals la materia dels obres qui son fe
ytes artificialment. On cō lo sobriet
de estes ·v· coses matē coue p aco
entechar matē en estes ·v· coses de
mut dites E cor la matē sensual es
pus leugera cola a esser coneguda q̄
la materia entellectual per aco se^or
coue que p^onciamet comēcen ala ma
teria sensual lo qual entechament
se^or de matē sensual comēcā ala
matē del firmament. A se^or ver
tes qui lo v^ore se^or fetz contēplar
en la v^ore gloriola bonea cō les ·vii· pla
netes sien se^or entelles coses ce
lestials e sien se^or coses haue^ot m^oa
e sien se^or sentides per vista corporal
per aco se^or apella la matē teles ·vii·
planetes materia sensual prop E cō
lo ·vii· signes e les altres estrelles
qui son ficades e fermades en lo cer
de del firmament sien se^or haue^ot
matē per aco apellam se^or la matē
daquelles materia sensual luy. Cō
entenem se^or matē entellectual prop

en lo firmament adonchs entenem la ma
teria teles estrelles la qual es en maior q^u
ntat entesa que no es sentida la forma
teles estrelles E cō es entesa se^or matē
entellectual luy en lo firmament adonchs
es entesa matē en lo firmament la q^u
matē no es sentida per los se^oys cor
porals mes sabuda per los se^oys en
tellectuals qual cosa sia en si mate
ria sino tant solament q̄ entenē q̄ aq^u
materia no es materia sp^oual p co cor p
ua en ella memō e enteniment e lo
lentat e cor lo firmament es sentit
q̄ es mouible p aco se^or es sabut q̄
la matē del firmament es corporal
e es termenada e femda. Co per
q̄ apella se^or la materia teles ·vii· pla
netes sensual prop e la materia teles
estrelles qui son en lo firmament sen
sual luy es se^or per co cor les pla
netes son anolaltres p^o prop q̄ no
son les estrelles qui tenē ab lo firma
ment E co per que es dita se^or la q^u
ntat dela matē la qual nos sentā en
les estrelles entellectual prop e la ma
teria del firmament es dita materia
entellectual luy es se^or per co cor
pus prop es ala conuexca h^oa la
quantitat teles estrelles que ueem
p^oda q̄ no es se^or la matē del firma
ment la qual no sentim en p^o ni en
tot ni entenem ella q̄ es en si mate
ria sino tant solament q̄ entenem q̄
es cosa mouible e corporal e no cosa
sp^oual. unyl se^or ple de mer
ce e de pietat Con es tractat se^or
de matē en los uegetables adonchs
es dita matē sensual prop e sensu
al luy e entellectual prop e entellectu
al luy Con es dita se^or sensual prop
adonchs dita la matē dels arbres
e teles fulles e teles flors e teles
fruyts e teles sements la qual ma
teria es sentida per los se^oys cor
porals E cō es dita se^or materia
sensual luy adonchs es dit dela ma
teria qui es en los uegetables la q^u
es absent als se^oys corporals p sen
sualitat sino tant solament q^u hō
sent la materia per ponderositat

la qual matia es dnt la supfiacs a
magada a les nres sensualitats dnt
tre ample e lonch e pregont. Co
es dita en los uegetables seor matie
entellectual prop adonchs es entesa
materia potencialment en los uege
tables Enaxi co en la flor ones pot
cahment materia de fruyt e en lo gra
matie del piga. E co es dita en los ue
getables seor materia entellectual lu
yn adonchs es entesa matia en gñal
co es a saber la matie dels .iii. elemets
dels qis son coposts e engendrats tots
los uegetables. Co per q es dita se
or la matie sensual prop en la poma
sentada e es dita la materia sensual
luy en la longuea e amplea e prego
nea dela poma sentada es per co seor
cor pus es sentada la sensualitat de
la poma en la supfiacs per ueer
e per menjar e p olre e p tota q no
es la materia dela poma dntre la su
pfiacs. E la raho per q es apellada
la matie potencial entellectual prop
la matia gñal entellectual luy es p
co cor la matie potencial es p q leuge
ia cola a conerer que no es la gñal
matie dels .iii. elemets co ho la en
ten en gñal sens forma sensual. O
uos seor de q sots copliment
e acabamet de no remembramet e
de no enteniment e de no uoler uos
sakers q seor q matie se diu en los
animals en .ii. manes co es a saber
que los aials ha matie elemental
e matie espritual la matie elemental
potesser seor sensualment sentada
e entellectualment entesa e pot eer
sentada p prop sentiment e per luy
e pot esser entesa per prop entem
iment e p luy. Mas la matie spual
seor aquella no pot eer sentada per
prop sentiment ni per luy. Mas pot
eer entesa per prop sentiment ho per
luy. Con es dita matie corporal en
los animals adonchs es dita matie se
sual prop co lo cors del aial es sen
tit per los seors corporals. E co la ma
teria corporal dntre la supfiacs no
es sentada adonchs es dita la matie

12
Dntre la supfiacs sensual luy. E con
la matie entellectual prop es entesa a
donchs es la matie dela memö e del en
teniment e dela uolentat la qual ma
teria no es sentada mas q es entesa.
E co es dita matie en lo entellectual luy
adonchs es entesa la matie entellectual
en la aia la qual matie nous sabe que
les en la materia. La raho seor p q
lo cors del aial sentat fora supfiacs es
dit sensual prop e la matie dntre la
supfiacs amagada ala uista corporal
es dita sensual luy es per co seor cor
pus prop es lo cors del aial a eer sentat
en la supfiacs que no dntre la supfiacs
es. E la raho seor per que es dita la ma
teria dela memö e del enteniment e de
la uolentat entellectual prop e la matie
dela forma en la aia es dita matia in
tellectual luy es per co seor cor pus le
ugerament es entesa aia esser matie
a memö e a enteniment e a uoler q
no es la matie qui es en la aia subiec
ta ala forma dela aia. Co matie e fora
entellectual entene que son matia ala
memö e al enteniment e ala uolentat
Mas la matie qui es subiecta ala for
ma aqlla materia seor no es null
home en est mo qui pulcha saber ni
entendre q sia en la materia mas tan
solament que sabe q es matie entellec
tual e no es matie sensual. Ni mo
ros seor qui sots creviment e multi
plicament de mes amors e de mos sol
pors e mos plors. Con matie es dita
en los metallis adonchs dita en .iii.
manes les quals son sensual prop
e sensual luy e entellectual prop e en
tellectual luy. Con matie es dita en lo
sensual prop adonchs es dit dela ma
teria del aial o del ferre q ho sent per
uista corporal. Con es dit seor de ma
teria sensual luy adonchs es dit dela ma
teria del aial o del ferre la qual es dnt
tre la supfiacs dela forma de longuea
e dela amplea e dela pregonea la qual
matie seor no es sentada sino per sepu
guea. Con es dit seor de matie en
tellectual prop adonchs es predicat de
la matie dela sal qui esta potencialment

en laygua e con es dit seŷor q̄ dela matē
entellectual luy adonchs es predicat dela
materia dels elements dels quals son con
postos tots los metalls. La raho m̄la oc
casio per que es dit sensual prop la matē
es es sentada en la superfície e la raho
per q̄ la matia qui es sentada dintre la
superfície es dita seŷor sensual luy es se
nyor pero cor pus prop es als seŷors
sensuals la matē sentada en la superfície
es que no es la matē dintre la superfície
es la raho e la occasio per que es dit en
tellectual prop la potenciaal matē dela
sal en laygua e la matē dels elements
es dita entellectual luy es per co cor
al m̄e enteniment es pus prop a en
tendre la matē potenciaal en laygua
que no es la materia geñal dela qual
son compostos los elements. E req̄
tor seŷor del cel e dela terra e de tot q̄nt
es. Con es tractat de matē en les obres
q̄s fan artificialmēt adonchs seŷor ne
tracta hom en m̄y maneres les quals
son sensual prop sensual luy entellect
tual prop entellectual luy lo sensual
prop es seŷor la fusta e la pegunta e le
stopa e los claus qui son matē ala
nau cō h̄o la fa de totes estes cosas.
La matē qui es dita sensual luy es
seŷor la materia dela nau cō es feyta.
Con es dita seŷor matē entellectu
al prop adonchs seŷor es apellada la
materia dels elements la qual cōpō
tots les cosas corporals sensuales ele
mentals la qual matē seŷor es en lo
fust e en los claus e en les altres co
sas don es feyta la nau. Con es di
ta la matia entellectual luy adonchs
es p̄dicat seŷor dela matē en geñal
la qual enten h̄o vniuersal composts
e engenyats cella tots los corses se
ntes. Glorios deŷ la raho per la q̄
h̄o apella los fusts e la stopa e ell ca
nyem el ferre e la pegunta materia
sensual prop es per co cor ans es ma
teria ala nau que no es cō la nau
es feyta de estas cosas. E cō es dita la
materia elemental entellectual prop
es ho per co cor les elements son diu

re la matē geñal de la q̄ son formades
totes cosas sensuales sia q̄ sien dels corses
celestials e de les terrenals. Nome
nat seŷor p̄ tots lo poble temut seŷor
per totes gentes. Con matē corporal sia
cola sentada per fora sensual e cō la ma
teria entellectual no p̄sca eē senta
da p̄ nulla fora sensual per aco seŷor
los filosofos tractare p̄ feruentmēt
e p̄ seŷera mēt de matē corporal que
de matē incorporeal. E per aco encer
chare seŷor tant forment la n̄a de mā
corporal q̄ oblidare l'encerchamēt de
matē incorporeal. L'encerchament
quels filosofos han feyt seŷor de ma
teria incorporeal es seŷor en d̄siles ma
neres dels quals es comēçamēt e fini
tat e infinitat e t̄menacio. On cō sia
sentat seŷor e entes que tota materia
corporal sia dintre lo sobra cercle
del firmament es significat seŷor q̄
tota matē corporal es feyta e t̄mie
nada en longuea e en anplea e en pre
gont p̄sca lo firmament q̄ la contē
dintre si es feyt e t̄menat. Enaxi
seŷor cō la matē elemental es feyta
e t̄menada dintre lo firmament en
axi es seŷor significada que sia feyt
da e t̄menada en temps e en virtut
e en poder. Enco seŷor que los philo
sophos haḡre cōnerencia que la matē
aia en si formes potenciaalment e ac
tualment per geñacio e per corrupcio
per aco seŷor foren engenyats alguns
dels qui atbure a matē potenciaal
ment geñacio e corrupcio eternal e i
fundament lo qual enḡ p̄renḡre
seŷor per co cor no foren pus diligēs
encerchament entellectual q̄ en lo
sensual. Cor si del sensual sale s̄en
puyar e entrar al entellectual encer
chament agrē cōnerencia del creador
e dela quantitat e la t̄menacio e la
fi de materia elemental qui es entel
lectualmēt significada ala humanal
cōnerencia endreçada per ordenat en
cerchament sensual e entellectual la
qual humanal cōnerencia la entē fe
nyda e t̄menada en la potencia e

en la actualitat. O uos senyor deus
qui sots espanca e consolacio nra Con
sia cola seyor que la elemental matia
sia en p loch e en ample e en pregot
femda e termenada dmtre lo firma
ment doncs es significat e demostnat
seyor que es femda e termenada en
loch. On co la matie seyor sia femda
e femda en loch donchs es significat
e demostnat que la obra sia femda et
menada en temps cor nulla cosa que
sia femda en loch no es seyor digna
en la matia que la obra sia en temps
mifemda Cor axi co defall de mifinat
en longuea e en amplea e pregont
Enaxi defall en obra: mifundament
sens començament e sens fi On con
aco sia seyor enaxi donchs es signi
ficat que les formes qui potencialmet
son en la matie son femdes e termena
des en la poten p co cor la actualitat
de les formes qui son potencialment
come auer començament e fi. Glo
nos seyor significat e demostnat es
al entement humanal q materia
sensual no es maior q la forma sen
sual actual cor tota la longuea e lam
plea e la pregonea de matie sensual
cap dmtre les formes sensades cor
sens forma sensual no poria esser
en esser materia sensual mas es uer
seyor que la matie ha mes formes po
tenaalmnt que actualment cor la
matie del anap dargent no ha actual
ment mas vna forma danap e han
potenaalmnt moltes en co q daqlla
matie pot ho fer moltes diuerses for
mes. Cor materia seyor sia ma
ior en formes potencialmet q en for
mes actualment p aco es seyor sig
ficat e demostnat que en la matia
ha defalliment en co q no basta a ha
uer tantes formes actualmet con
ha potencialmet Cor no pot auer
nulla forma actualment tro ha p
uada de li altra forma. On enaxi se
nyor co la matie ha defalliment en
la forma actual enaxi es significat
que aia defalliment en la potencial
forma lo qual defalliment que ha

15
senyor matie en la forma potencialmet
es seyor temps qui cau en lo poder que
ha la matie de engenrar e de corrompre
forma sensual lo qual temps es seyor
termenat dmtre començament e fi
lo qual temps es defalliment a el guar
dament de la via durabilitat q es sens
començament e fi. Al seyor deus qui
per abundancia damor mortificats ms
sensualitats e unificats mes entellec
tutats auos seyor sia gloria e honor
per tots temps Cor no es null ruy
duu dammal irational en forma q
aia obseruada la matie apres lo des
truyment e la corrupcio de la figura
Cor los uegetables e los aials irra
cionals co son corrupits en figura
e lur forma pua de la matie james
aquella forma indiuiduena no tor
nara en la matie que auer solia axi
co lo datiler e lo cauall den p apres
lur mort no cobrara null temps la
matie la forma que dabans aia.
On beneit siats uos seyor deus
cor no es enaxi dammal racional
Cor totes les formes indiuidues
de ls aials racionals tornara ala
matie de la qual pue p mort lo q
retornament sera senyor per relur
rectio Enaxi que la matie den p co
brara la forma q aia co en p. mori
e la forma cobrara aqlla matie ma
teria On co aco sia enaxi donchs
beneit siats uos seyor deus qui tat
be guardats e obseruats ala fora
humana la sua matie e ala materia
humana la sua forma on tot aco
fers uos seyor per co cor la forma e
la matie qui fan lynes obres o males
son en obligacio de rebre sentenaa bra
Honrat seyor en axi co matie e for
ma humana roebren eer p creatio
e no per cors natural enaxi senyor
es obseruada la matie e la forma
apres la mort del home lo qual ob
seruament se fa seyor per obra de mi
racle e de la via virtut qui ha aytat
gran poder de obseruar forma e ma
teria co hac de crear E ha molt ma
ior poder de retornar la forma e la

materia que no ha natura de tenir en
sempre forma e materia en esta presen-
cia sentida sensualment. Mas co-
lo observament que nos fets sempre
de mate e de forma apres la nra mort
sia observament entellectual per aco
sempre lo describe aquils qui son mes
obediens als significats sensuales q
als entellectuals e per aco sempre este
uenent descreens del dia de resurreccio
De misericordios sempre que ab la vna
misericordia gran alegrats e co-
fiats en la mate entellectual e la for-
ma entellectual ha tan simple na-
tura que si se salvats en seps a cer-
angel o vna aia p tot aco sempre no
cau corrupcio en l'individu en lo
qual sumere enas sempre es aquella
substancia simple en na a esgardament
del individu vint per mate e per
forma sensual. On co aco sia ena-
xi sempre donchs l'individu amulat
de mate e de forma entellectual lo
qual es substancia creada entellectu-
al aquel sempre no reb alteracio en la
mate ni en la forma mas es uer se-
mpre que la aia rational reb altera-
cio en son remembrat e en son enten-
dre e en son uoler remembrat e ente-
nent e uolent en .i. temps vnes coles
e altre altres on iassa quela anima
aja diuerses remembraments e ente-
niments e uolers per tot aco no sal-
tereya la mate ni la forma don es
vna a la aia Cor enaxi co la longue
a ni la amplea ni la pregonea de sub-
stancia corporal nos corrup si tot lo
cors se altereya en diuerses colors
enaxi sempre la aia no canya son re-
membrament ni son enteniment
ni son uoler si se ella diuerses co-
les remembra e enten e uol Cor
la diuersitat quies en lo remembra-
ment e enteniment e uoler no es
sempre de pt la aia enans es de pt
la diuersitat quies en les coles que
la aia remembra e enten e uol. En-
axi sempre con la corrupcio e la gene-
racio de la forma sentida es sempre
en la mate elementada e aco sempre

segons que es la contrarietat o la con-
cordancia entre la matia e la forma
Enaxi sempre per contrari sempre es to-
ta privacio de corrupcio e de ghan-
puada entre la mate e la forma
entellectual en les quals ha tanta
de concordancia q noy pot esser nul-
la corrupcio ni la mate ni la forma
no poden crever en quantitat co la ma-
teria es acabament en si en forma
e la forma es acabament en si e en
la mate mas es uer q per aco que
sur virtut pot uenir de potencia en ac-
tu per aco pot la aia multiplicar en
sanjesa e en l'antetat e en les altres
virtuts o pot actualment privar de
elles e pot esser en vnas remembrat
e entenen e uolent on co aco sia en
axi donchs gloria e lausor sia a nos
sempre de q. **Cones tractat de forma
sensual e de forma entellectual. cxxvii.**

A de q qui sots sobirana bonea
e virtut e gloria acabat en
tots acabaments suos la-
lets sempre que forma es dita en .iii.
maneres co es a saber forma sensu-
al prop forma sensual luy forma
entellectual prop forma entellectu-
al luy. On co forma fira a trac-
tar sempre per estes .iii. maneres per
aco sempre tractare de forma per .iii.
maneres lo qual tractament fira sempre
a lahor e a gloria de nos en .v. coles
les quals son sempre lo firmament
los uegetables los aials los metalls
les obres qui son fectes artificial-
ment. Cor per aytal encercament
sempre pot ho uenir a certa conuen-
ca de la forma sensual e de la forma
entellectual. On co forma prop
e forma luy e forma sensual e for-
ma entellectual sia sempre en les .v.
coles damunt dites per aco sempre re-
membrant e entenen e uolent les for-
mes sensuales e entellectuals e les
formes prop e les formes luy en
lo firmament e en los uegetables
e en los aials e en los metalls e en
les coles artificials es entel a for-
ma en tota la mania segons la q

per esser entesa enest mō sensualmet
o entellectualment. Al acabat semor
acabament de mos acabaments e cōpli
ment de mes amors. Con es dita fora
sensual prop enlo firmament adoncs
es predicat de la forma teles plane
tes e teles esteles fixes enlo firma
ment la qual forma forma enlaer a
la nra vista corporal la qual es senti
da enlaer per co cor nos pot tant el
tendre nra vista que senta la forma
teles esteles enla superficies de luz ma
teria cor si ho faya seria la nra vista
l'intent: la rēplandor nit e dia es entre
lo mija qui es entre nos e les esteles
lo qual mija es termenat al terme on
termina nra vista corporal elo terme
de la superficies de la matē qui es sobiec
ta ala forma teles esteles. Itē cō es di
ta la forma sensual luy enlo firmamēt
adoncs es predicat seior de la forma de
les esteles fixes enlo firmamēt les q̄s
se formen enlaer pus luy a nra vista
corporal queles planetes la qual es de
equal quantitat de la matē a ella sobiec
ta. Con es dit seior de forma entel
lectual prop enlo firmament adoncs
es predicat de la granea de la forma de
les esteles la qual forma es maior en
tesa enlo nre enteniment q̄ no es sen
ada enla nra vista corporal. Con es
dit seior de la forma entellectual luy
adoncs es predicat de la forma del cer
cle del firmament la qual no es sentida
enla sua superficies per la nra vista cor
poral cor tāt es luy e tant es cosa mo
uible q̄ no es vista sensual qui la puda
sentir. On per co cor la forma no es seior
sentada e per co cor lentemmet enten
quelo firmament es cors mouible ter
menat per aco es dita la forma del fir
mament forma entellectual luy Cor
no es nulla forma sensual tā luy a
vista sensual cō es lo sobra cercle del
firmament. La raho nra ocaſio per
que es dita forma sensual prop la for
ma teles esteles qui's formē enlaer
anrēs hulls sensuales es per co seior
cor per prop es aquella forma teles
vii planetes forma enlaer a nres hulls

que no es la forma teles esteles qui son
fixes en lo firmament formades a nra
vista corporal enlaer nra ocaſio per que
es dita forma entellectual luy prop la
forma qui es entesa per tota la materia
teles esteles es per co cor pus leugera
ment es entesa que no es la forma del
cercle del firmament quita sens null mi
ga ab la matē a ella sobiecta. Cor la for
ma teles esteles ayta cō es per prop
ala sensualitat q̄ no es al enteniment
aytant la forma del firmament es pus
luy al enteniment que no es la forma
teles esteles. V certader seior sobre
tota nra poteros sobre tots poteros
Con es tractat seior de forma en los
uegetables adoncs ne pot esser trac
tat en. m. manes co es a saber sensu
alment o entellectualment o forma
prop o forma luy. Con es tractat se
ior de forma sensual prop adoncs
es predicat de la forma dels arbres e de
les erbes e de lurs flors e fruyts e
fulles e branqs e rams e brots les
quals coles son plentment vistes per
vista sensual. Con es tractat seior de
les formes quels uegetables han enlo
començament q̄ neyen e fan fulles e
flors e rams e fruyts la qual forma
dels uegetables no es demostrada ala
vista corporal enlacabament ni enla
quantitat ala qual pue en lo temps que
es puenguda a pfecta forma. Con
es tractat seior de forma entellectual
prop adoncs es predicat de la forma q̄
los grans han dintre lo douell los q̄s
son absents ala vista sensual ayi com
lo gra de la melgrana o del presech q̄
han forma entellectualmet entesa
dintre la closcha. E cō es tractat se
ior de forma entellectual luy adoncs
es predicat de la forma potental la qual
esta en enteniment ayi cō forma tar
bre o del pigra o de flor o de fruyt o de
fulla qui potencialment esta en lo gra
del forment o del pleguer o pruner
La raho nra ocaſio per q̄ es dit se
ior que la forma dels arbres e dels
fruyts uenguts acabament es fora
sensual prop es seior per co cor aq̄lla

forma es vista presentment e es pus
fortment sentida que no es la forma de
ls uegetables e dels fruyts e les flors
e les filles qui no son puengudes a p
fecta edat de mentze que los fruyts son
uertts e les filles e les flors e rams
e branches son pqs e no son puengu
tes a acabades formes. Ela raho seyr
p que lo gra d'entre lo douell es dit en
tellectual prop es per co seyr cor es
pus prop al enteniment q no es la for
ma qui potencialment esta en la semet
la qual forma ho nos sab si uendra de
potencia en actu. E lo nos seyr
sobre totes glories honrat seyr sobre
tots honraments de forma pot esser
tractat en los aials seyr en .iii. mane
res les quals son forma sensual e for
ma entellectual e forma prop e for
ma luy. Con es dit seyr de forma sensual
prop adones es predicat de la forma
de animal sentida a vista corporal ari
co forma come q ho uen presentment
co lome es vist. E co es tractat seyr
de forma sensual luy adones es dit p
dicat dels aials qui son puengudes
a pfecta edat ari con l'infanto poch
qui no ha pfecta forma. Con es tractat
seyr de forma entellectual prop
adones es predicat de l'infanto q es en lo
uentre de la mare o del auetel qui es en
la clocha lo qual es absent ala vis
ta corporal e no es entes presentment
es malde o fembra. E co es tractat
seyr de forma entellectual luy adones es pre
dicat de la forma del infanto o de la
bestia o del auetel qui potencialment
esta en lo malde e en la femella a eer
engenada. La raho nra occasio per
que la forma del home la qual es vista
presentment es appellada forma sensu
al prop es seyr per co cor es present
ment vista e es vista en pfecta edat
per la qual pfecta edat es pus prop
que la forma qui encara no ha aca
bada edat. Ela raho p q es dita for
ma entellectual prop la forma del in
fanto en lo uentre de la mare es seyr
p co cor es pus prop al enteniment hu
manal q no es la forma del aial la q

esta potencialment en malde e feme
lla enans q sia engenada. Crea
tor seyr amador de tots lens. Con
es tractat seyr de forma en los me
talls adones ne pot eer tractat seyr
en .iii. maneres co es a salze en forma
sensual prop en en la forma sensual
luy. E en forma entellectual prop e en
forma entellectual luy. Con es tractat
seyr de forma sensual prop adones
es predicat de la forma del aur e del
argent e dels altres metalls. Con es
tractat seyr de forma sensual luy a
dones es predicat de la figura del ho
me qui es feyta en l'aur e en l'argent
o en alguna predra. Con es tractat
de forma entellectual p adones es p
dicat de la forma del aur e del argent
qui es absent ala vista sensual e a
tots los altres lens corporals ari co
morabatins en cava tanchada. E co
es tractat seyr de forma entellectual
luy adones es tractat seyr de la for
ma dels metalls qui potencialment esta
en los elemes ari co forma de sal qui
potencialment esta en aygua e forma
d'aur qui potencialment esta en la tra
arenosa la raho seyr p que es dita
forma sensual prop la forma del aur
qui es sentida e la forma del home
entallada en l'aur es dita forma sen
sual luy es per co cor pus prop es
la forma del aur a mate d'aur q no
es la forma del home p co cor a for
ma come no es cosa natural q mate
d'aur li sia subiect. Ela raho seyr
per la qual es dit quels morabatins
absents als lens sensuales son forma
entellectual prop es seyr p co cor ps
prop es aqua forma al enteniment
humanal que no es la forma q poten
cialment esta en los elemes. E ter
nal seyr pare de tots temps de forma
pot hom seyr tractat en .iii. maneres
en les obres q son feytes artificialment
les quals .iii. maneres son les obres q
sensual prop forma sensual luy for
ma entellectual prop forma entel
lectual luy. Con es tractat seyr de for
ma sensual prop adones es predicat

de la forma de la cambra la qual sensu
 alment es senada Con es tractat le
 nyoz de forma sensual luy atones es
 predicat dela forma dela pedra e la
 fusta e la terra on la cambra es con
 posta / Con es tractat seyor de forma
 entellectual prop adones es predicat
 dela cambra qui esta en la sauea e
 en la ymaginacia del maestre enans
 que faga la cambra E con es tractat
 seyor dela forma entellectual luy a
 tones es predicat en gñal de totes
 les formes qui hanc fore m son m
 seran les quals son en la via gloriosa
 sauea sabudes e vistes eternalment
 sens comencament e sens fi. la raho
 per que es dita forma sensual prop
 la forma dela cambra es seyor p co
 cor pus prop es la cambra ala iusta
 corporal co es vista en la forma que
 no es co son vistes les parts de la ca
 bra teles quals es co posta e bastida
 E la raho p q es dita la forma de la
 cambra ymaginada forma entellectu
 al prop es seyor p co cor forma de ca
 bra ymaginada pua dela ymagina
 tua les altres formes en co q en seps
 no poden eer ymaginades de mentre q
 la aia del maestre ymagna forma de
 cambra On p co cor la forma dela ca
 bra es actualment en la ymaginacia
 e les altres formes hi son potencia
 lment p aco seyor es dita aquella for
 ma entellectual prop Mas la raho p
 que es dita en gñal forma entellectu
 al luy les formes q son vistes e sabu
 des en la via sauea es seyor p co cor
 enans foren en via sauea sabudes
 q en nulla altra sauea E neyuna
 forma seyor no es pus prop a eiler
 vista m pa luy en la via sauea que
 altra sia que sia en les creatures for
 ma actual o potencial. S empr gñ
 sobre totes grances noble seyor sobre
 totes noblees En aial racional ha le
 nyoz forma spual entellectual la qual
 es dita seyor forma entellectual p e
 forma entellectual luy. la forma en
 tellectual prop es seyor la memoria
 el enteniment e la uolentat qui son for

ma dauima racional Corari co substā
 ca corporal es forma de longua e de am
 plea e de pregonea e navi aia racional
 es afigurada de memō e enteniment
 e de uolentat / Item co es tractat le
 nyoz dela forma entellectual luy atones
 es predicat seyor dela forma dela aia
 la qual forma seyor nos preix dela sua
 matē entellectual la qual forma no sabe
 que les p co cor en estmō nōs es signi
 ficada per nulles sensualitats m per
 nulles entellectualitats. / la raho m la
 ocaio seyor per la qual es dit que la
 memō e enteniment e la uolentat son
 en la aia forma entellectual prop e la
 forā que la aia ha en si matexa sens
 lo remembramet e enteniment e la uo
 lentat qui es en ella actualment es di
 ta entellectual luy es seyor p co cor p q
 prop es ala coneyenar humana memō
 e enteniment e uolentat q no es la for
 ma que la aia ha en la entellectual ma
 teria. Cor la forma de remembramet
 e enteniment e de uolentat es possible
 cola seyor a eiler coneyuda e sabuda
 Mas la forma dela aia la qual demō
 tra la matē ailla forma seyor no es
 null home en estmō qui la pucha en
 rendre m saber. Al seyor amador
 perdonador uos sabets seyor que me
 llor es forma actual en matē eleme
 tal q no es la forma qui potencialmet
 esta en matia elemental Cor per co se
 yor co la forma actual es en eer e la
 forma potencial es puada de eer ac
 tual per aco seyor es millor la forma
 qui es actualmet q no es la forma qui
 es potencialmet e aco se seye seyor
 per co cor eiler es molt mellor cola q
 no eiler. / Con sia seyor cola manifesta
 que forma actual sia en millor grau
 e en mellor disposicio que no es forā
 potencial per aco seyor es significat
 e demōstrat al entreniment humanal
 que defalliment ha en forma potēaal
 Cor en tota cosa seyor ha defalliment
 de virtut p q altra cola ha maior
 abudancia de virtut q ella On co aco
 sia enavi dūes significat e demōstrat
 es seyor que la forma potencial no es

digna de e[ss]e et[er]nal en la mat[er]ia Cor lo de
falliment que ha en si mat[er]ia enco q[ue] no
ual tant co[mo] forma actual a quel de fa
lliment la significat e[st]a demost[ra] se[ñ]or
que es forma hauent com[en]çament e[st]a
e[st]a t[er]minacio. Glorios se[ñ]or enco que
la mat[er]ia elementada corrop[ta] la forma
actual per la qual es demost[ra]da p[er] aco
se[ñ]or es significat que ha de fallimet
en la forma actual Cor si acabament
fos enella ja la mat[er]ia no la corrop[ta]ria
ni la puaria de sonesser p[er] altra forma
E con en la forma actual aja se[ñ]or
de falliment p[er] aco es significat e[st]a demol
trat que la forma actual es fenda e
començada e que no es digna de esser
eternal. Per ey dels reys e se[ñ]or
dels se[ñ]ors uos sabets se[ñ]or q[ue] forma
anima rational quita e auultada
ab lo cors no pot hauez les virtuts en
actu meys dauida e deudrecament
del cors Onco aco sia enay comeses
significat e demost[ra]t se[ñ]or q[ue] aia come
no ha acabat acabament de mentre
que es ab lo cors per co[mo] cor sens lo cors
no pot usar de les virtuts a esser en
actualitat. Onco aco sia enay se
nyor que la aia racional reba de falli
ment enco que per si mat[er]ia sens lo
cors no pot remembrar ni entendre
ni uoler per la desordenacio del cors
la aia no p[ot]ra hauez remembramet
ni enteniment ni uoler ordenat doncs
p[er] aco se[ñ]or es significat e demost[ra]t
que aia no es cosa eternal sens co
mençament cor si ho fos fora poters
ca p[er] la mat[er]ia de remembrar e de en
tendre e de uoler sens ajuda del cors
lo qual cors noli p[ot]ra dar desordena
ment en son remembrar ni en son en
tendre ni uoler. Con sia cosa se[ñ]or
que la aia den. p. no sia la aia de. G.
e con la aia den. p. sia iusta e sta e
la aia den. G. sia viciosa e culpable p[er]
aco es significat se[ñ]or que la aia den.
p. e den. G. es fenda e t[er]minada
en forma e en mat[er]ia e co[mo] aco sia ena
yi doncs es significat se[ñ]or q[ue] nulla
aia fenda e t[er]minada no es p[er] si ma
t[er]ia ni no es eternal enas es creada

e fenda e t[er]minada. S[ic] ey de
qui sots font e mar e flum de virtuts
e t[er]minats p[er] co[mo] se[ñ]or co[mo] les creatures
se desuariege en forma p[er] aco se[ñ]or
se desuariege los se[ñ]ors sensu[al]s e
los se[ñ]ors intellectu[al]s cor ab los vns
se[ñ]ors sensu[al]s son sentides alcunes
formes e ab altres se[ñ]ors sensu[al]s son
sentides altres formes. E aco mat[er]ia
es se[ñ]or dels se[ñ]ors intellectu[al]s cor
ab los vns se[ñ]ors intellectu[al]s son en
teles alcunes formes intellectu[al]s e
ab altres se[ñ]ors intellectu[al]s a altres
formes intellectu[al]s. E enaimes se
nyor que les formes q[ue] no poden esser
sentides sensu[al]met son enteses en
tellectualment e les formes q[ue] no p[ot]en
e[ss]e enteses entellectualmet son senti
des sensu[al]ment. Onco aco sia se[ñ]or
enay doncs segons que son en home
ordenades e endrecades les sensuali
tats e les entellectu[al]tats segons aq[ue]lla
disposicio e ordenacio se[ñ]or ap[er]cab
hom forma en les creatures sia q[ue] sia
forma sensu[al] o forma entellectu[al] o
forma actual o forma potenc[ia]l. On
enay se[ñ]or co[mo] p[er] esta disposicio e or
denacio es sentida e entesa forma
en los individus enay se[ñ]or p[er] desor
denacio e p[er] corupcio teles sensua
litats o teles entellectu[al]tats es igno
rada e meys coneguda forma sen
su[al] o entellectu[al] p[er] no altres pecc
tors la qual forma sensu[al] o entellect
tual no pot e[ss]e coneguda ni sabuda
en tota la totalitat p[er] nulla creatura
sino tant solament p[er] la via signific
da natura humana e p[er] la via glori
osa e essencia d[eu]yna.

**Con es tractat de cosa final en les coses sen
su[al]s e en les entellectu[al]s. arxxm.**

Deus s[ic] ay sobre tots sabets
dauos se[ñ]or sia donada tota
gloria e tota laulor p[er] tots temps Cor
ab entencio se[ñ]or de donar gloria e
labor a uos lo v[ost]re seruisor se[ñ]or uol
tractar dela cosa final en iii. ma
neres les quals son final sensu[al]
prop final sensu[al] luy final entellect
tual prop final entellectu[al] luy. On

nota.
forma qui
no poden esser
sentides son
enteses. et
e corn.

no p[ot]em
coneguda
una forma
et.

comi aco sia senyor en ayri que la cosa final
coue eez trattada p. m. menezes p aco
senyor coue que sia trattada e encerca
da en v. coles les quals son senyor lo
firmamet los uegetables. los aimals lo
metals les obres fetes artificialment
On pmeramet comencare senyor a trat
tar dela cosa final en lo firmamet
On benyt liats uos seyor deo cor en ayri
co la cosa final es acabamet en les creates
ds. m. coles les quals son faedo: e matia
e forma en ayri senyor la cosa final entle
tual luy es acabamet e coplmet dta col
la final sensual prop. e dta cosa final sen
sual luy e dta cosa final intellectual prop
Senyor simple ses nulla coposito e ses
e sens nulla altatio co es trattat seyor de
cosa final prob en lo firmamet adochs es
pdicat seyor dels pts d'firmamet co es a
saber ls stiles. e les planetes e lurs ppiets
ls quals ptides del firmamet han seyor
acabada fora caltia p tal que tots en
seps sien occasio alfirmamet co haia aca
bada fora. E co es trattat seyor dta hial
sensual prop. adonchs es pdicat dta for
ma uniuersal d'firmamet la qual ha a
cabamet en simatexa p tal q les pts re
ben acabamets dta. Con es trattat
seyor dta cosa final intellectual prop. a
donchs es pdicat seyor d'firmamet en qnt
es loch hon los beaurats son glorieat
en la uostra plencia. E co es trattat se
yor dta cosa final intellectual luy. adochs
es pdicat senyor d'firmamet qui es loch
als iuts e als homes lants co sien cone
rets dta ura noblea q pduablamet sien
loadors e benuolets e conexedors dta ura
gloriosa ee. la rao m la occasio p la ql
son dits seyor les ptides d'firmamet sen
sual prop son seyor p co cor pus laugeramet
son entelles q no es la fora d'firmamet en
uniuersal e la rao m la occasio seyor p la
ql es dita cosa final intellectual prop lo
firmamet lo firmamet en quat es loch

16
on sien glorieats los lats de paradis es
senyor p co cor los lats de parad son p co
en lo firmamet glorieats q sien loa
dors e amadors uros. O uos seyor
deus qui donats amon cor habudatia
danno: p la qual p la qual los meus
hubs plore. Co es trattat seyor dela
cosa final en los uegetables adochs es
dit q les rayls e les bramqs. e les fules
e les flors son final occasio sensual prop
p tal q sien en gerats fuyts e semets
en los uegetables. E co es pdicat
seyor dela cosa final sensual luy a
donchs e pdicat dels uegetables qui
son creats e fetes p tal qls aimals ne
reben uida sensual. Co es trattat
seyor dela cosa final intellectual prop
adonchs es pdicat dela potencia
uegetable qui es en los uegetables
la qual es subiecta actualmet ala
potencia uegetable qui es en los am
mals. E con es trattat seyor dela
cosa final intellectual luy adochs es
pdicat dela potencia uegetable qui
es en los uegetables la qual es subiect
potencialmet ala uegetable potencia qui
es en los aimals p tal que sia suent
ala sensualitat dela potencia sensual
La rao m la occasio seyor p la qual
la rayl e les fules ells rams e les bramqs
e les flors son apellades final sensual prop
es p co seyor cor pus prop es ala uida
sensual q no es la final cosa. Co los
uegetables son p tal q los aimals ne uy
uen. E la rao e la occasio p q es dita
final cosa intellectual prop la p actual
dta uegetable subiecta ala uegetable
potencia ds aimals es p co seyor cor
es pus laugeramet entela que no es
la p dels uegetables la qual potencial
met es subiecta ala p uegetable q
es en los aimals. Deus granos com
plimet de tots bens. Con es trattat
seyor dela cosa final en los aimals

adochs es apellada sensual prop la final
al raho p la qual son los amials rano
onals en elles p tal q sien sots mios
als mials ranoals. E la occasio final
sensual luy es seyor la raho p la qual
lo cors humanal es sots mes acer
fuidor dela aia. Con es trattat se
yor dela cosa entititual prop adochs
es dit q hoe es en elles edeuegut p
ocasio que sia glorieat en la ura glia
E co es trattat seyor dela final raho
la qual es apellada entititual luy a
dochs es pdicat dela raho p la qual
uos haucts creat hoe la qual es seyor
p tal q hoe sia concredor cloador de son
creador e de son seyor. La raho m
la occasio p la qual es dita final sensu
al prop los amials ranoals qui son
p seunr home e la raho seyor p la
qual es dita final sensual luy lo cors
humanal qui es p suu la aia es
seyor p co cor mlor e pus uirtuola cosa
es als aials ranoals lo fuya q fim
ahoe q no es lo be q ellis possepe en
ells mateys. E mlor colla e pus
noblea es seyor en cors humanal la oc
tasio q ha de ee: seunor dela aia q
no es lo be q posse p simatey. e la rao
seyor p q es dita final entititual p
op la occasio segos la qll hoe es cat
p posseyr gloria es seyor p co cor aql
la colla final no ha tanta de uirtu m
d noblea co ha cola entititual luy segor
la qual uos creas home p coner uor
e p horar uos e p ee: amador e fuy
dor e loador ure. Cor molt mlor co
sa es en hoe la amor ell fuy e la co
neceta q ha auos e d uos q no es
la glia q ha en smatey. O uos seyor
seyor deo q sots hulls e remebraent
dela mya aia. Con es trattat dela
cosa hial seyor en los metals adochs
es dita final sensual prop la pedra d
ho fa lo feuo la qual pedra es crea
da e creada p occasio qn hysca lo feuo

E co es trattat seyor dela cosa final sensual
luy adochs es pdicat d feuo lo qll es
obrat en diules fores p tal q ho sen fue
sta. Co es dit seyor dela final occasio
entititual prop adochs es pdicat de
lau e d arget lo qll es dat ha ho p
tal que fara be plo qual be sia quaz
dat en glia. E co es trattat seyor dela final
ocasio entititual luy adochs es pdicat
seyor d au e d tresor q uos dats als ho
mes p tal q uos loe eus hore eug fueque
ab ell e q uos haue gracies e amor dls
dos qlls dats. Co p q es apellada sen
yor hial sensual prop la pera ferreia es seyor
p co cor enas es senda sensual et qlo feuo
hypot dela lo qll feuo es p co dit seyor
final occasio sensual luy p co cor enas es
en potera q no es en acti. E la rao seyor
segos la qual es dit lo tresor q es dat
ahoe hial occasio entititual prop es seyor
p co cor enas ha ho; lo tresor p possessio
q no es la final rao q ho; ha de fer gra
cies auos d tresor q dats. E ac e deue
seyor p lo detahet ela inorana dome
q no sap co q posseya tro q posse e en
cotinet q oposse es occasioat d fer
gues auos qli ho haucts dat. E
louos deo q haucts orat e pblat lo
mu cor dls ures amors. Co en les obre
tetes araficialmet es trattat seyor dela
ocasio final adochs es apellada cosa
final sensual prop les pts dta nau ts qlls
son pts acabads p tal q sien occasio d
acabamet dta nau lo qll acabamet
dta nau es apellada hial occasio sensual
luy la qll occasio hial es p co acabada
en la totalitat p rao d acabamet q
es en les pts dls qlls es copsta. Con
es trattat seyor dela final occasio entitit
prop adochs es pdicat dta nau la qll
es entita a ee: feta p tal q sia sint hoe
E co es trattat seyor dela cosa hial entit
luy adochs es entes q la nau es p co
donada ha hoe p tal q hoe ab la nau
sia fuydor e amador a son creador e a
son deu. E raos seyor la rao p la

qual es dita la pt dta nau sensual prop e la totalitat dta
nau sual luy es seyor p co cor pus fort occasio es la
totalitat dta nau al acabamet de ses pts q no son cada
pt p si acabamet dta nau. Cor la nau p acabamet
q ha en si reben totes les siues pader acabamet ayas

vna part de la nau p si no pot esser
compliment de tota la nau e la raho
sejor per la qual es dita final occasio
entellectual prop la actio d home ha
en la nau e la raho p la qual es dita
final occasio entellectual luy la occasio
q nos auets en home es sejor p co
cor pus fortis occasio e p digna se
nyoria es cella q nos auets en home
que no es la occasio ni la senyoria
que home ha en la nau. **E** cel
lent sejor sobre totes altres noble
amador sobre totes nobles con la
cosa final sia pda enles. m. ma
neres de muer dures e sia enles. v. co
les de muer dures p tot aco sejor nos
no dehim que nulla creatura tracte
de la cosa final en m. manes ni en
les. v. coles segons lo tractamet q fa
aial ronal de la cosa final. **C**or en
co sejor que en lo firmamet e en los
uegetables e los aials irrationals e
los metalls e les obres artificials
puen de enteniment e de raho p co
no potē auer coneyencia de la cosa
final en quantes manes se deuesen
sensualment ni entellectualmet Mas
cor home ha sejor entenimet e raho
per aco ha coneyencia qual cosa es
final sensual prop o sensual luy o
qual cosa es final entellectual prop
o entellectual luy. **C**oras p co se
nyor co tots los homes no ha vna
entenencia m. j. remembramet ni pen
teniment ni j. uolētāt p aco sejor
los vns homes tracten de la cosa fi
nal sensual prop e los altres tracte
de la cosa final sensual luy e los al
tres tracte de la cosa final entellec
tual prop e los altres tracta de la co
sa final entellectual luy e los vns se
nyor ne tracten en lo firmamet e los
altres en los uegetables e los altres
en los aials e los altres en los me
talls e los altres en les obres artifi
cials e los vns tracte sejor en totes
estes coses mes o meyns que los
altres On co aco sejor sia enari totes
segons aco es significat q la cosa
final es alguna cosa sabida p alany
en

homes e en altre es innozada p al
tres homes. **O** uos sejor dea q auets
remembrat lo vre seruidor a conar la
or tele nostras ualors los homes uer
taders e los homes uists sejor uay to
tes les manes segons les quals se
deuesen la cosa final Cor aqis se
nyor ame la cosa sensual luy sobre
la cosa sensual prop e ame la cosa
entellectual prop sobre la cosa sen
sual luy e amen la cosa entellectu
al luy sobre la cosa entellectual prop
Con co ordenadamet sejor sie a
madors los homes uists mes teles
vnes sensualitats q de les altres e
de les vnes entellectuats q de les al
tres p aco sejor la cosa final la q
ordenadament e endrecada se que
re aquella sejor los fa estenemz uer
taders e dretures e misericordioses
e humils e patients eis fa esser se
nyor abundans de virtuts e de bons
indrimens. **C**on tenent siats uos
sejor dea cor p co cor la final om
nio la qual es dita entellectual luy
es sejor la millor q les altres om
sions finals p aco es tot hom mellor
q altre pa quella amador mes de
la cosa entellectual luy q de les altres
Cor si la cosa final entellectual luy
no fos creada en les creatures ja
les altres occasions finals no agraes
uos sejor creades en elles. **S**e
nyor uer dea qui ab la vra glorio
sa amor alegrats lo vre seruidor
los homes peccadors sejor son p co
peccadors e culpables cor no uolen
ni late seguir lo cors ni la ordena
cio de la cosa final en les coses sen
suals ni en les coses entellectuals
E per aco sejor ha opemo e creencia
que la final occasio que nos auets
creada en lo firmamet e en los ue
getables e en los aials irrationals
e en los metalls e en les coses arti
ficials ayats creada per ells m sola
ment e per aco han sejor innozada
de la final occasio entellectual luy.
Con co aco sia sejor enari p aco
sejor los homes peccadors sequen

en los .iii. escalons de la final oratio e
 los vus peque e falleren señor en lo se
 cual prop los otros en lo entellectual
 prop los homens señor qui peque en lo
 sensual prop aqñs son señor peccadores
 y menjar o y leure o per luxuria o y
 otras cosas semblantes a aquestes e
 los homens qui son señor peccadores y lo
 sensual luy aqñs lo señor peccadores y
 vana gloria e y talls horamers e y les al
 tres cosas semblantes a aquestes e los ho
 mes qui son señor peccadores y lo entellec
 tual prop aquels señor peque remembrat
 e cogitant he uolent e ymaginat e y les
 otras cosas seblas a aquestes aquels
 señor y aqñs qui son peccadores y lo
 tres gran son y co amadors en uos cor
 ha maior amor a auer gloria q no ha
 a uos e ha maior pavor de les infernals
 penas q no ha de perdre uos e cor uos se
 hyor l'ots pus digne de esser amad que
 la luz gloria y aco peque aqñs e a quelle
 q mas ama gloria que uos e qui mes se
 man penas que uos On co aco señor ha
 enayr tuncs quantes son señor aquells
 qui peque y esta mania. **M**o uen
 dios señor a tots aqñs qui en uos se es
 sien mis reclamant los homens q peque
 señor en lo qñs escalo aqñs peque ma
 iorment per corrompiment de se e de
 eua e de opimo falla haueu bona en
 tencao a aco que cree on aqñs lo señor
 los homens infels qui auten haueue
 ra fe e uera creencia e co q cree falla
 met uos bona merit y lo qñs se dignes
 tauer la celestial gloria. Cor co quies
 uer descreen e co q es fals afirmen e cree
 on co uos señor siats iustit e ho auos
 no pusan uenir creent faller y aco
 señor luz bona entencao uos basta ay
 uenir ala celestial benahuyraça. **S**i
 uos señor la final raho la qual es en
 tellectual prop es señor la oratio y la
 qñs aqñs libre es dicit y tal qñs homens
 errats sien endreçats e los homens pe
 ccadors sien en iustit e los homens uel
 sen en la mea e los homens qui no han
 de uos q la aqñs. E la final raho la qual
 es entellectual luy es señor la oratio y
 la qual aqñs libre de contemplacio es

errant

escriu per gracia e per benedictio vna pu
 tal q tom la deuotio q e en uos a
 mar e alohar e ahonrar e a seruir y la
 qual amor hom sia en ybrea e entre
 ball e en mort per la vna amor e y labra
 lausor. **C**on sia acubar la bre de sensu
 alitats e de entellectu tals lo qñs es art e
 mania de demostrar la natura de les
 sensuales e de les entellectuals dones
 con se ser qñs si gnytors e loators e te
 uolens daquel qñs ha endreçat e ha a
 uidat daubar est libre lo qñs arbre es no
 uellamet atrobat a gloria e a labor de
 me l'empor de us.

18
De la .xxxv. distincio qui tracta del arbre
de qualitat e de significans. // Con es
tractat de qualitat en q̄l mania tonē sig
nificans les vnes de les altres. .xxxv.

Deus eternal infinit glorios so
bre totes glories nos sabers se
nyor que de qualitat conue eēz
tractat en .iii. maneres co es a saber se
de qualitat sensual e de qualitat entel
lectual e de qualitat essenaal e de qua
litat accidental On enari se
nyor co q̄litat conue eēz tractada per estes .iii. ma
neres enari se
nyor conue q̄ significacio
sua tractada per estes .iii. maneres ma
teres per tal que cada qualitat se
nyor ma
son p̄ significat On co aco se
nyor sia en
ari tonē segons aco conue tractat de sig
nificacio sensual e de significacio entellec
tual e de significacio essenaal e de signi
ficacio accidental. **G**lorios se
nyor p̄ co
cor q̄litat e significans uan ples .iii.
maneres demūt dites p̄ aco se
nyor les
qualitat tonē significans de si materes
en .iii. maneres la p̄mera mania es co
qualitat una significat d'altra qualitat
sens q̄ la qualitat significada no una
significat de la qualitat qui la significat
ari con a fector qui significat passio e
passio no significat fector Cor me
nyor de fector pot esser en hom passio. la
segona mania se
nyor de significat es co
la .i. qualitat es significada p̄ l'altra
ari co lo predicat qui significat sobiet
e sobiet lo p̄dicat. Tercia mania se
nyor
es co .i. qualitat significat tos o .iii.
o mes q̄litat ari co forma corporal
qui significat louch e ample e pregont
Quarta mania de significacio es se
nyor
co .ii. o .iii. o mes qualitat significat
ensemps .i. qualitat ari co louch e am
ple e pregont qui significat .i. forma
corporal ari co memoria e entenimēt
e uolentat qui significat una forma
entellectual. **E** excellent se
nyor les
qualitat nostres son se
nyor qualitat
essenaal co es adir substanciaes les
quals qualitat son totes ensemps
significans les vnes les altres e son
totes en semps significans les vnes
les altres e son totes en semps .i. substā

cia diuina E segons uitat en nos nos di
ferencia q̄ qualitat la .i. de l'altra cor
co q̄ es la .i. es l'altra Mas cor nosal
tres nous porie entendre p̄ tot a cabat
ny per tot lo meyns de de suariacio de q̄
litat p̄ aco se
nyor nos atbunim diuises
qualitat en co q̄ dem q̄ sots dreturer
e misericordios e poderos e humil e ari
dels altres qualitat a nos p̄tanpens
les quals conue q̄ nos atbuescam p̄ co
cor nosal tres som diuises en essenaal e
en obres la qual distincio es occasio a
nos co a nos atbuescam diuises q̄litat
passia que segons nos no hien diuises
Cor en nos no cau diuises sino tāt sola
ment en la tremtat de p̄sones les quals
son diuises en co que la .i. no es l'altra
Mas no son se
nyor diuises en quant uita
tat de sba Cor totes tres son una substā
diuina. **A** leyal amator q̄ abūdats
los v̄ter amators de ueres amors e de
placents plors con una qualitat signi
fica se
nyor altra qualitat en los uege
tables es se
nyor co la color de la poma
uert qui significat a groz en la poma
en co que no la significat madura On
con la poma es se
nyor de color groz
atouchs significat la color dolzor en la
poma per co cor la significat madura.
Con les qualitat tonē significacio se
nyor en los atals atones es se
nyor
ari co la forma del infante poch q̄ sig
nificat en son sobiet gūacio e creximēt
e ari co la forma del home ueyll qui
significat corropcio e mort o ari con
la forma del uoltor q̄ significat q̄ sia
leuger de uolar tā le co lo falcho o a
ri co la forma del lebrez q̄ significat
maior leugeria que la forma del mosh
e ari co la forma del dalk qui significat
maior leugeria y uacilitat en nadar
que la forma de la lagosta. **A** amoros
se
nyor co qualitat es significada en
les obres qui son feytes artificialmet
q̄tones es ari co la forma de la nau
q̄ significat maior maestra en lo ma
estre q̄ lo mestre alantli E la forma
de la galera qui significat maior uia
cilitat que la forma de la nau E la
ciencia de la theologia q̄ significat

maior profit que la scia de astrologia
e axi teles altres coles dest semblant
Seyor deligit seyor amat seyor a
horat sensuabment sentam entellect
tualment entene que calor significat
segrat cor calor no pot esser en foch
sens segrat e fredor significat en aygua
humiditat cor sens humiditat nulla ay
gua no potria esser freda On con axi
lia enaxi seyor dones tot foch significat
segrat per raho dela sua calor e tota ay
gua significat humiditat per raho dela
sua fredor. Humyl seyor ple de me
ce con lo foch sia per si mater calt e
laygua sia p si materia freda e cor
laer sia per si mater humidit ela ter
ra sia per si materia secha p axo se
yor significat la calor e la fredor pas
sio en laer e en la terra e laer e la ter
ra significat amo e en lo foch e
en laygua On per axo ente hom se
yor aqlla calor e la fredor son qua
litats actives e la humiditat e la se
chor son qualitats passives. La ra
ho m la demostracio seyor per q es sig
ficat que la calor e la fredor son qua
litats actives e la humiditat e la se
chor son qualitats passives es seyor
per co cor laer es mya en laygua
e lo foch e axo es seyor per co cor laer
reb la sua calor del foch e laygua reb
la sua humiditat del aer e la terra reb
la sua fredor del aygua e lo foch reb
la sua sechor dela terra on co la calor
no sia tan gra en laer co en lo foch e
axo p co cor laer no ha la calor de sic
es participant en laygua qui es fredor
e con la terra no aja la fredor de si ella
participa ab lo foch e p axo no ha
tanta de fredor en si co ha laygua per
si per axo seyor es significat que lo foch
e laygua an qualitats actives e laer e
la terra han qualitats passives. A
franch rep amoros qui dela mort me
fets esser desiros nos saluts seyor que
les qualitats essencials significat am
tentamental qualitats accidentals axi
con calor de foch qui accidentament
significat calor en aygua co laygua es
bullen sobre lo foch. **U**omat seyor

misericordios calor e humiditat significat
compositio e auustament e obseruament
la q compositio e auustament e obserua
cio significat vida en home e fredor e
segrat significat seyor desolument
e corruptio en home la q corruptio e
desolument significat en home mort
e puacio de vida etc foria. Singulaz
seyor generacio elementada significat seyor
simplicitat elemental e simplicitat elem
tal significat corruptio elemental e axo
es significat seyor en la leugeria del foch
e del aer e en la ponderositat del aygua e
dela terra Cor p axo seyor an lo foch e
laer leugeria cor lur natura reqr q tor
ne alia simplicitat adones co son en co
positas e laygua e la terra ha p co seyor
ponderositat cor lur natura es anaxi a
auall per tal q uage a lur simplicitat e
p axo seyor es la generacio significat la sim
plicitat e la simplicitat es significat la cor
ruptio dela generacio elementada. **U**er
tatei seyor pare de tots temps la forma q
es es seyor potencialement en mate aqlla
seyor significat puacio de actualitat p co
cor esta potencialement en mate e no es ac
tualment en ella cor la foria es seyor pote
cialement p axo seyor la potencia significat q
la forma actualitat en co q uendra a temps
q sera en am. Misericordios seyor ac
tualitat significat forma e forma significat ac
tualitat cor tota creatura q sia actualment
coue esser haue forma e tota forma que
sia demostrant mate coue esser en e en ac
tualment cor si actualment no era no seria
la mate demostrada. **C**elestial seyor
foria sensual significat superficies e la super
ficies significat color e la color significat ex
tremitat e finit e terminacio e la ter
minacio seyor significat color e la color
significat superficies e la superficies significat
forma e aquesta significacio seyor es p
co cor la i cosa no potria esser meyns
del altre. A seyor de q q recorren
mas comitacions e mos remembrances e
mos uolers forma entellectual seyor no
tona significacio de son sobiect q sia ha
uent superficies in color e axo seyor es per
co cor lo sobiect de forma entellectual no
es cosa corporal mas p co seyor cor tota

forma come esser fenda e terminada de ne
cessitat p aco seyr la forma entellectual
dona significatio que son sobiet es feny
e terminat en quantat e en vritat e en pstat
entellectual. **H**omat seyr forma entel
lectual dona significatio de remembramēt e
de tenimēt e de uolentat en aia ratio
nal **C**or de necessitat come esser seyr p
tenacalment o actualment remembranca
e entenimēt e uolentat en aia dome cor
si potencalment e actualment pua aia
dome de memoria e de tenimēt e de uo
lentat no seria aia rational enans seria
altra cosa contraria o diuersa danyma
rational. **O**n tenet siats uos seyr de
us cor enari con forma entellectual sig
fica diuersitat entre memoria e enten
imēt e uolentat essent la forma sobieta
a estes .iii. formes diuerses Enari se
nyor significue les .iii. formes diuersi
tat entre la forma e la matē entellectual
Cor la memō remembra e entenimēt
enten que .j. cosa es la matē altra cosa
es la forma e la uolentat uol afirmar
co que la memō remembra e entenim
imēt enten. **O** uos seyr de q qui
p via e p manera de la uela auets la
nat si purificat e desptat lo vīe seyr
cor la uia infinitat seyr dona significat
de vīa granea que es maior e melior q
nulla altra granea **C**or la vīa infinitat
significa seyr si materia eē sens qnti
tat e sens comencament e sens fi e sig
fica a totes altres granees creades qnti
tat e sens comencament e sens fi e fi e
comencament e tota granea creada do
na significat seyr de si materia qui es
hauent comencament e quantat e terme
nacio e fi. **G**lorios seyr la vīa lau
ela dona significatio de vida e danyor e
de dretura e de misericordia e de humili
tat cor nulles dēstes qualitats essencials
substancials no puen eē seyr en uos
sens la vīa lauēla ni la vīa lauēla no
pua eē en uos sens ell's **C**or enari se
nyor co forma no pot esser meyns de ter
minacio enari seyr en uos no poden
esser les vnes qualitats meyns de les
altres. **h**umil seyr la vīa eternitat
dona significatio en uos de p durabilitat

19
cor sens durabilitat no puen uos esser
seyr eternal la qual vīa eūtat e durable
tat dome significatio que en uos no es co
mencament ni fi ni temps enas dome se
nyor significat que en totes creaturees au
comencament e tēps les q's creaturees han
seyr qualitats qui lur significue comēca
ment e significue de uos eternitat e p du
rabilitat demostrant e significat la uia
grā bonea. **S** au seyr en totes lau
eles coneyent seyr en totes coneyences
la uia infinitat seyr dona significatio
de la vīa lauēla e de la vīa eternitat e
de la vīa lauēla seyr dona significatio de la uia infinitat
de la vīa eternitat e la vīa eternitat le
nyor dona significatio de la vīa infinitat
e de la vīa lauēla. **O**n co aco seyr
fia enari queles vīes qualitats tonen
significatio les vnes de les altres dome
segons aco es significat e demōstrat q
neguna qualitat vīa no dona significatio
de pruiacio d'altra qualitat Enans dome
seyr totes en temps les vīes qualitats
significatio co sien en l'ēps vna essēcia
diuina la qual no pua eē sens les su
es qualitats en l'ēps significans les vnes
les altres. **E**n la vīa gloriola essēcia
diuina seyr segons nos son significades
les qualitats en diuersitat p la qual di
uersitat son seyr diuines significats de
qualitats **C**or vna significatio dona in
finitat altra ne dona la uia lauēla al
tra ne dona la vīa eternitat e per talo
seyr dēstes diuerses significacions es
demōstrat que en la vīa substā diuina
ha diuinitat de pstat enari que la .j.
pstat no es la otra les q's vīes diuines
prietats son seyr paternitat e filiacio
e pcessio. **R**ey honrat glorios vir
tuos poderos la uia dretura seyr seyr
nre esguardament significat en uos lo
nea e la vīa misericordia segons mra co
nexencia significat per altra manā en uos
bonea mas segons vīe esguardament
seyr en .j. manā materia es la vīa bonea
per la vīa dretura e per la vīa misencor
dia. **S**anctificat seyr per co cor home
es compost de natura sensual e de natura
entellectual p aco ha diuerses significats
de qualitats en home **C**or les qualitats

sensuals donen vna significatio e les qualitat
entellectuals ne donē altra e p aco
sejor iustia co que los significats sien di
uerses empx no hā nulla diuilitat a sig
nificat cōtra humana p co cor son con
cordans a significat home en co q home
no potia auer cōtra humanal sens natura
sensual e sens natura entellectual ¶ On
con aco sia enari dones los significats de les
qualitats sensuals e de les qualitats entel
lectuals en .i. manā son diuerses e en altra
contraris e en altra q cordans la manā
on son diuerses seior es p raho de la diuilitat
de les substancies qui son diuerses Cor la
substancia corporal en quant es ferruga
es diuersa ala substancia incorporeal qui
no es ferruga ni leugera ¶ E la manā on
son contraris seior los significats es seior
per raho de les contrarietats de les substā
cies qui s contrariegen ari cō la materia
corporal q ha en si corōpimēt de la fōra
e la manā entellectual ha en si obseruamēt
de la forma ¶ E con les qualitats son seior
q cordans atones es ari cō la forma corp
oral elemental qui s concorda ab la forma
entellectual a significat aīal ¶ O uos se
nyor deū qui demostrant la vīa gran pie
tat e la vīa grā misericordia auers aleit
lo vīe seruidor uos sabets seior que te do
na significat d'acabament e mal dona sig
nificat de de fallimēt e acabamēt dona sig
nificat de te e de fallimēt dona signifi
cacio de mal ¶ On lo te significat seior lo aca
bament en si e lo mal lo de fallimēt en si
¶ O dā con te dona seior significat de mal
atones lo significat fōra de si mater ari
cō mal qui significat te fōra de si mater
¶ On con aco sia seior enari dones los vns
significats son seior feyts p q cordament
e p auistament e los altres significats
son feyts per q ueritat e p iurament
los vns de les altres ¶ Celestial seior lo
te qui es en home es significat de la vīa
lōnea Cor null home seior lo te q ha en si
no l ha de si ni per si enans come quel a q
te co la millor de si. Mas lo mal q es seior
en home aquel es significat en vna ma
nera de la vīa lōnea e per altra manera
es significat del de fallimēt del home cō

con es significat seior per la vīa lōnea atōes
es mal de pena en home significat p la vīa
iustia qui poney home de la colpa Con
lo mal es significat seior del de fallimēt
qui es en home atones es significat lo pec
cat e la colpa qui es en home p lo de fallimēt
q home ha en usar de los de fallimēt e de
ses frenoltats los quals de fallimēt e
frenoltats son possible cosa de esser puats
de lur actualitat fruent home en los vīes
acabaments. la calor e la fredor e la
malaltia e la mort e la fam e la set hela
innocencia nls altres de fallimēt e les
altres penes qui son seior en home totes
donē significatio de la vīa iustia e de la vīa
dretia e de les enades e de les colpes qui
son en home Cor totes aquelles penes
e aq̄s treballs qui son seior en home sō
enell per la vīa iustia e per los peccats e les
colpes qui son en home p co cor es estat de
sobredient a son creator e a son deu.

**Con es tractat de la manera segons la q̄l
qualitat significat substancia e substā
cia significat qualitat. cxxxv.**

A Deus loit per totes gentz temut
per tots los pobles a nos seior
lia gloria e honor p tots temps
cor en substancia creada poden esser qua
litats en .iii. maneres co es a saber seior
qualitat sensual e qualitat entellectual
e qualitat cencial e qualitat accidental
¶ On p aco seior con qualitat poden esser
en substancia p estes .iii. maneres per aco
seior se seguer que los significats q̄ substā
cia dona donē se substā e los significats q̄ substā
cia dona de qualitat poden esser segons los
temut dites .iii. maneres co es a saber se
nyor significats sensuals e significats en
tellectuals e significats essencials e signi
ficats accidentals. ¶ Onrat seior .v. son
les maneres per les quals van los significats
d'auit dits de les quals .v. maneres seior
es la primera cō .i. qualitat dona significat
de substancia ab significat d'altra qualitat
segona con la qualitat significat substā
ab son pp significat. ¶ Tercia manā es
seior con qualitat significat en substā
altra qualitat. ¶ Quarta es seior cō .i. q̄
litat o .ii. o .iii. omes donē en seips signi

fiat de substantia. la. v. manera es
 seyr con substantia una significatio de
 i. o de. ii. o de. iii. o de mes qualitat on
 con aco sia en ayi seyr tones segons
 aco coue enez d'ar aqlls significats de
 qualitat e de substantia en. iii. substā
 cies diuerses les quals son subā sensu
 al e subā entellectual creada e subā entel
 lectual increada e aco coue eēz enez
 chat seyr per tal que pulsa uenir aco
 nexencia de la diuersitat dels significats
 cor en ayi cō les qualitat son diuerses
 e les substācies son diuerses en ayi
 seyr coue que los significats hagen
 diuersitat en frels matery. **O** uox
 seyr de q. qui lors digne de tota seyr
 ria e de tot honrament. lo pmer signy
 ficat seyr de sensualitat es cō una q
 litat significā subā per lo significat
 d'altra qualitat ayi cō color qui signi
 fica superficialis e dementre q color
 dona seyr significat de superficialis do
 na significat de subā sensual cor tota
 superficialis coue esser en subā sensual
 lo segon significat seyr sensual es
 con la qualitat sensual significā ab
 con p significat sens in p subā ayi
 cō forma sensual qui significā subā se
 nual cor tota forma sentida coue esser
 en l'object sensual cor en altra manā
 seyr la forma no poria esser sentida.
Lo terç significat seyr sensual es
 con anima d'almes qualitat signy
 ficat a subā sensual altres qualitat
 ayi con longuea e amplea e pregnona
 qui tonē significat en la subā de forma
 e de quantitat e de terminatio cor tota
 cosa seyr on sia longuea e amplea
 e pregnona cau enez auet forma
 e quantitat e extremtat de necessitat
 Al seyr qui lors alegre e confort e
 consolatio del vīe seruitor lo qre signy
 ficat sensual es seyr cō la subā es sig
 ficada p. i. qualitat o p. ii. o p. iii. o
 per mes con la subā es significada se
 nyor per una qualitat atones es en
 ayi con audent qui significā subā
 en que sia cor sens subā no poria
 eēz con dues qualitat tonē signy
 ficat seyr de subā atones es ayi cō

generatio e corruptio qui tonē signyfi
 catio de substantia composta de matē
 e de forma cor generatio in corruptio
 no pot esser seyr meyns de subā sub
 iecta ala generatio o ala corruptio
Con les. iii. qualitat tonē ensemys
 seyr significat de subā. atones ex ayi
 con longuea e amplea e pregnona qui
 tonē significat de cors cor tota cosa
 coue eēz de necessitat cosa corporal p
 que es enella longuea e amplea e pre
 gnonea e sila. i. hi es totes. iii. hi son
 e sila. i. ne fall sis fanles. ii. con. iii.
 qualitat significat seyr subā sensu
 al atones es ayi cō calor e fredor e hu
 miditat e sequetat qui ensemys signy
 ficat cors elementat cor null cors ele
 mentat no pot esser seyr segons cors
 de natura sens estes. iii. qualitat ge
 nerals. lo. v. significat sensual seyr
 es con la subā una significatio e de mol
 tracio de. i. o de. ii. o de. iii. o de. iii. o de
 mes qualitat. con subā una significā
 no seyr de. i. qualitat atones es ayi con
 cors qui dona significat de extremtat cor
 tot cors coue esser terminat. **C**on subā
 una significat seyr de. ii. qualitat atones
 es ayi cō cors qui significā en si matery
 matē e forma les quals son aell quali
 tats essencials cor null cors no pot eēz
 sens eell con la subā una significat se
 nyor de. iii. qualitat atones es ayi cō
 cors qui significā en si longuea e amplea
 e pregnona cor sens estes. iii. no poria
 eēz cors encara significā per altra ma
 nera seyr. iii. qualitat co es feyugue
 a o leugeria o atrenpament de leuge
 ria o de feyuguea ayi cō lo cors del fir
 mament on estes. iii. qualitat de re
 res seyr no poten esser ensemys en. i.
 cors tant solament e aco es per la con
 trarietat e diuersitat que es en elles.
 con subā una seyr significat de. iii. q
 litat atones es ayi cō cors elementat
 qui significā en si. iii. qualitat co es
 a calor e fredor e sequetat e humi
 ditat o ayi cō cors aiat qui significā
 en si colera e fleuma e sanch e male
 colia. Al gradable seyr solac e co
 fort e confort de la mja aia lo pmer

significat entellectual seyor es co vna
qualitat entellectual per altra qualitat
entellectual vna significatio de suba
ari con dretura qui significat sauea
la qual dretura significat sauea to
na significat de vida la qual vida es
sba ala dretura e ala sauea abio lob
iect qui es vnt abla vida a esser vna
substancia entellectual. // lo segon sig
nificat entellectual es seyor co qualitat
entellectual vna significatio de sba en
tellectual sens null mgn ari co memo
o enteniment o uolentat qui significat
sba entellectual remembrant entenent
uolent Cor null remembrament ni en
teniment ni uolent no pot esser seyor
meyns de sba entellectual. // lo terç sig
nificat entellectual es seyor con les vnes
calitats significat altres qualitats en
la sba ari co bonea e sciencia e sauea
qui significat en la sba entellectual
dretura e misericordia e amor Cor en
tota entellectual sba on sia seyor bonea
e sciencia e sauea coue esser de necessi
tat dretura e misericordia e amor E
aco es seyor per aco cor ninguna d'elles
qualitats no poden esser en la sba les
vnes meyns de les altres. O uos
seyor des en lo qual se confien totes les
nyes forces e totes les nyes esperances
lo quart significat entellectual aquel
seyor es con vna qualitat entellectual
o. ii. o. iii. omes tonen significat de
sba entellectual Con lo significat es
seyor de vna qualitat tant solament
adones es ari con forma entellectual
qui vna significat de mate entellectu
al la qual mate es sba vnda de fora
e de mate. // Con lo significat entel
lectual es seyor de. ii. qualitats adones
es ari con forma e mate entellectual
qui significat en seym sba entellectu
al Cor co en que la fora e la mate
entellectual l'uxey es seyor la sba
entellectual. On la raho ni la ocalio
per que la forma e la mate son dites
qualitats es per co cor de mentre q
hom enten mate sens forma e fora
sens mate adones es demostrada la
forma e la mate calitat de la substancia

on la forma e la mate son vntes en seps
Con lo significat entellectual es seyor
seyor de. iii. calitats tant solament adones
es ari con mate e forma e la ppetat hi
rent de mate e de fora que vntes signi
ficat de sba entellectual Cor nulla sba
entellectual creada no pot ser meyns
de forma e de mate e de la ppetat e la con
uenencia qui es entre la fora e la mate
lo qual es mgn per lo qual la mate e la
forma son sba entellectual. P ode
ros seyor sobre tots poders abunidos
en tots lens lo. v. significat seyor entel
lectual es co sba vna significat en si
materia de. j. qualitat o de. ii. o de. iii.
o de mes Con lo vna seyor de vna qua
litat tant solament adones es ari con
aia qui vna significatio en si materia
de si e de terminatio en quantat e en vir
tut entellectual. Con vna significatio
seyor de. ii. qualitats adones es ari con
aia qui significat ferle omal Cor aia coue
de necessitat ser salua per bones obres
o d'apnada per males obres Con la sba
seyor significat. iii. qualitats adones es
ari co aia q demostrea en si memoria e
enteniment e uolentat cor nulla aia ronal
no es meyns daquestes. iii. virtuts actu
alment o potencialment E mgn en qnt
si materia tota ora les ha actualment
mas en quant lo cors en. j. teps les
ha potencialment enell e en altre en ac
tu. // Glorios seyor en ari co aia signi
ficat en si. j. qualitat o. ii. o. iii. seyors
que d'adunt es tregut en ari seyor
ne significat moltes mas en. ii. maneres
hi son significades cor les vnes hi son
significades de necessitat e les altres
per possibilitat ari co aia a quies fin
tat e terminatio cosa de necessitat.
Con les qualitats son seyor p possibili
tat significades adones es ari co amor
o de amor o dretura o misericordia o remen
brament o oblidament qui son co les
significades en aia vme p possibili
tat en quant es cosa possible q hi sia
On con nos seyor aiam receptats
los significats de les creatures digna
cosa es que tractem dels significats q de
les vres glorioses qualitats e de la vna

Substancia
Substancia

manjre nra d'ur glori

excellent subà la q̄l substantia e quali
tats son seŷor segons uos vna cosa ma
teŷa substantiaal Mas segons nos an
diuerses significats E açò es per co cor
per .j. manera nos demostrats a nos p
subà e per altra per qualitat la qual
diuersitat es per co cor nos altres som
diuerses en essentia e en ob̄is S a
m seŷor sobre tota saueja honrat seŷor
sobre tota noblea tant es la nra paula
freuol cosa e mesqua a pronũciare a
perlar los vres excellēs significats que
lenteniment nre ent̄ los erramēs e los
defalliments de paula la qual no pot de
uer en uer bastar a plar dela v̄a subà
ni de vres qualitat̄s On per co cor lo
nre enteniment o enten nulls quela pa
raula no ho significa per açò es cosa
a nos pus segura seguir co que nre en
tenimet enten q̄ no es co que nra pa
raula parla Cor lenteniment per co cor
es cosa entellectual e los vres significats
son entellectuals per açò seŷor se conue
nills als vres significats a entendre
que no fa la paraula qui es cosa s̄ssu
al a perlar dels significats qui son feŷts
dela v̄a subà e de les vres qualitat̄s.

Gracios seŷor en los vres significats
no cau accidēt ni matē ni forma ni nul
la alteratio ni null defallimēt on co pa
raula no pulcha eē en home sens estes
cofes E conentement come aia maior
e pus noble natura que paraula doncs
la demostratio que nos significā seŷor
de les vres qualitat̄s e dela v̄a subà es p̄
appada e pus atribuïda a lenteniment
que ala paraula. S obra seŷor so
bre totes nobleles humili seŷor sobre to
tes humilitats les vres qualitat̄s an
seŷor diuerses maneres a significar la v̄a
subà e la nra subà ha diuersa manera
a significar les qualitat̄s Cor la v̄a in
finitat donat significatio de v̄a vida
e de v̄a eternitat dona significatio de
v̄a subà Cor si nos no erets cosa sub
stantiaal ja no potets eē cosa hauent
infinyat ni vida ni eternitat e aquest sig
ficat mateŷa dona seŷor per altra ma
nera la v̄a vida Cor significat la nra
vida infinitat e eternitat dona significatio

de substantiaa E significat la v̄a eterni
tat vida e infinitat dona significatio de
la v̄a substantiaa Per altra manera
seŷor donē les qualitat̄s significatio dela
v̄a gloriosa substantiaa cor la v̄a infini
tat e vida e eternitat enleŷs donē signi
ficat dela v̄a subà Cor sens esser substa
tiaal no potets uos eē cosa infimda ni
mua ni eternal. Per altra manera se
nyor donē les vres qualitat̄s significat en
la v̄a substantiaa cor la v̄a infinitat e la
v̄a vida e la v̄a eternitat donē signifi
cat que la v̄a substantiaa es tota gran
e tota poderosa e tota saueja e tota dre
tiera e tota misericordiosa e tota aca
bada cor si no era la v̄a subà no seria
infimda ni muia ni eternal per co cor no
seria digna de eē essentia diuinal si en
si aua null defallimēt. Celestial
seŷor ple de gracia e de benedictio les vres
qualitat̄s seŷor donē significatio que
en la v̄a subà ha p̄tats diuerses cor la
v̄a infinitat dona significat q̄ en uos
ha alcuna p̄tat per la qual sots ma
ior que no son totes les creatures E la
v̄a vida dona significat que en uos ha
alcuna p̄tat per la qual sots tot saueja
e la v̄a eternitat dona altre significat p̄
la qual sots p̄durable On aquests sig
nificats seŷor son diuerses per co cor
diuerses p̄tats significue en la v̄a
subà / honrat seŷor lo v̄e acabamēt
e la v̄a bonea donē significatio dela
v̄a subà Cor nos no potets eē aca
bament ni bonea sens esser substantiaal
Jif per altra manera seŷor lo v̄e
poter e la v̄a uolētāt e la nra saueja
donē significatio dela v̄a subà cor po
ter significa en v̄a subà vna cosa e la
meŷa altra e uolētāt altra E per açò
seŷor son los significats diuerses con
diuerses cofes significue // Amable
seŷor la v̄a excellent subà dona signi
ficat de caritat̄s diuerses Cor en quant
es subà vinda de .iii. p̄tats diuerses
dona significat daquelles caritat̄s q̄
calama daquelles p̄tats signifi
que. On per açò seŷor la substantiaa
en quant es cosa gran dona significatio
de infinitat E en quant es cosa muia

dona significat de lameta e en quat es co
 la porable dona significat de eternitat
 Quos sepr qui sors sobna entonea
 e entots lens Enaxi co les uostres quali
 tats done significatio de la vna suba e la
 vna suba dona significatio de les vres
 q'itats. Enaxi sepr les vres .iii. p'itats
 les quals son les .iii. p'sones diuerses co
 nen significatio de les vres qualitats e
 de la vna suba Enaxi les vres qualitats
 e la vna suba done significatio de les vres
 p'itats Cor la suba e les qualitats e les
 p'itats tot en temps son .i. essen diu
 na. Mas d'axi es sepr la differe
 cia cor la vna suba e les .iii. p'itats e les
 qualitats son vna essena diuina e les
 vnes coses son les altres lens nulla di
 uersitat. Mas les .iii. p'sones son tan di
 uerses en si mateyes que la .i. no es la
 tra paria q' cotes .iii. sien en seps vides
 en .i. suba diuina. On tenent liats nos
 sepr deo cor la significatio que les vres q'
 itats significue de les vres p'itats es
 significada per co cor segons nosaltres les
 vres qualitats se mostren diuerses per
 la qual diuersitat es a nosaltres significa
 da la diuersitat que es en les vres p'itats
 segons la vna gloriosa natura diuina.

**Cones tractat de la manera segons la qual
 qualitat done significatio de veritat o de
 falsetat. cxxxvii.**

Deus glorios del qual prene gra
 cia e benedimo totes creaturez
 Con significatio sepr se depre
 cha en .iii. maneres co es a saber signifi
 catio sensual significatio entellectual sig
 nificatio essential significatio accidental
 p'aco sepr falsetat o veritat pot esser
 significada per estes .iii. maneres on co
 aco sepr sia enaxi totes qui uol encer
 char n' atrobaz quals coses son veritat
 n' quals coses son falsetat recba sepr
 los significats sensuales e los entellectu
 als e los cernals e los accidentals. ho
 rat sepr sobre per .iii. maneres tomen
 les creaturez sensuales e entellectuals sig
 nificatio de veritat o de falsetat de les q'le
 .iii. es la p'mera con les coses sensuales
 e entellectuals son acordans e donaz los
 significats veritaderament. Segona

es con la sensualitat es endrecada a signi
 ficat veritat e la entellectualitat es desordaba
 da e desendrecada a significat veritat. Ter
 ca es con la sensual e la entellectual natu
 son desordans e desendrecades a donar los
 significats de veritat. Quarta es co la en
 tellectualitat es endrecada e la sensualitat
 desendrecada a significat veritat. Verita
 ter sepr co la natura sensual e entellect
 ual son endrecades e concordans en lur
 ordenacio e en lur disposicio atones son
 significats veritat E con la natura sensual
 es endrecada a significat veritat e la na
 entellectual es desendrecada atones es
 en seps significat q' co que es veritat es
 veritat e co q' es falsetat es falsetat e co q'
 es fals es veritat e co q' es uer es falsetat
 E con la natura entellectual es sepr endre
 cada e la natu sensual es desordada atones
 es sepr falsetat e veritat significada en
 temps Cor la natura entellectual signifi
 ca veritat en co qui es fals e significat fal
 setat en co qui es uer E con la natura se
 sensual e entellectual son desendrecades e des
 ordades a dar significatio de veritat e de
 falsetat atones ab dues les natures en
 seps significue veritat en co qui es fals
 e significue falsetat en co q' es uer. Sal
 uador sepr recreator ple de p'cedons e da
 nior lo primer significat sepr de veritat
 es co la sensualitat e la entellectualitat done
 significatio acordans en seps segons lur
 ordenacio e lur disposicio axi co sensuali
 tat qui dona significatio de mat'e e de q'ita
 tat con es l'intent la forma on la materia
 e la q'itat es significada e demostrada
 e la entellectualitat qui significat en materia
 elemental generatio e corrupcio de fora
 sensual. On co aco sia enaxi sepr ue
 ritat es significada per ab dues les na
 tures co se concorden e la uene a donar
 los significats sensuales e entellectuals
 e essencials e accidentals Cor enaxi sepr
 co se comp' atrepaniet de contraries qua
 litats enaxi sepr se comp' significatio
 uera sensualmet e entellectualmet de co
 cordancia e de conuenencia feyta entre
 natura sensual e natura entellectual.
 Glorios sepr enaxi co per lo concordam
 ent de la natura sensual e entellectual

Significatio
 Jaculana

es significada ueritat en la sensualitat a
 totes con generacio e corrupcio es signi
 ficada en enduyduu elementat Enari
 seyr e molt mill encara es significada
 ueritat en la entellectual natura per lo
 concordament de ab. n. les naturas axi
 es la fora tela nau q significat maestre
 e la forma del uegetable etel aial q sig
 nificat natura e la forma del firmament
 que significat creator. E la forma de tot
 lo mon en general qui dona significatio
 de creator e de seyr e de benefactor. A
 seyr de q qui per abundancia d amor an
 gorsats mon cor e mullats mos hulls lo
 segon significat seyr es co sensualitat
 es endreçada a donar uer significat e en
 tellectualitat es aparellada a donar fals
 significat axi es de la fembra qui no ha
 mas .j. fill lo qual es de legna figura e es
 li semblant q entota la uila no aya tan
 bell infant con lo seu. On co qui dona
 uer significat seyr ala fembra es la uil
 ta sensual qui uen infant tot testolout
 e tot magre e tot leig e uen los altres
 infantes bells e blanques e te acolorats
 e afigurats. E co qui dona seyr ala fem
 bra falsa significatio de son fill es seyr
 la entellectual co es la amor la qual amor
 es tan crecida per son viu remembrare
 entendre e uoler son fill q null infant no
 li es tan plaent ni tan conuenit a remembrare
 ma entendre ma uoler co lo seu. E per aco
 seyr sobre abundancia d amor dona falsa
 significatio ala fembra de son fill. On
 con aco sia enari seyr totes segons aco
 son los homes errats en los significats
 sensuais e en los entellectuals. Tor tant
 han gran forza los falses significats en
 tellectuals q uenen e apoderen los uers
 significats sensuais. E per aco seyr les
 gentes han creencia e opinio q sia ueri
 tat co qui es falsitat e q sia falsitat co
 qui es ueritat. On q test engan se uol
 guardar seyr come que sapia ordenar
 e atrepar la natura sensual e entellec
 tual per tal q en seyr pulque significar
 ueritat. C reator seyr tel cel e dela
 terra lo terç significat es con la entellec
 tual natura e la sensual done falsa sig
 nificatio demostrant esser ueritat co q

es falsitat e esser falsitat co qui es ueritat
 On a questa falsa significatio es feyta
 seyr per co cor ab. n. les naturas han
 de l'endrecament e del conuenimēt a sig
 nificar ueritat de co qui es uer ni de co
 qui es fals axi con en lome del cident
 e eretge qui no creu ueritat per co cor
 es nat e mudrit en creencia de falsitat
 Cor enari seyr con es cosa possible que
 home pulcha vune beuent turech plus
 que hi sia mudrit en la infantia Enari
 seyr es cosa possible q la sensual e la
 entellectual natura per lonch hys reben
 falsa costuma e fals nodriment per lon
 ga perseverancia per lo qual fals nodri
 ment es la sensualitat acostumada de
 oyr afirmacio en esser uer co qui es fals
 e en esser fals co qui es uer. E la entellec
 tual la costuma a ymaginar a creure
 esser uer co qui es fals e esser fals co qui
 es uer. E per aco cor esta significatio es
 feyta falsament con los homes eretges
 e obstinats en lur error e no uole re
 bre null uer significat. Cor con los
 homes catholics se spure abells demof
 tratis uers significats e sensualment
 e entellectualment atones seyr els nols
 uolen rebre per co cor son acostumats
 a rebre los falses significats. On per aco
 seyr quis uol esforcar a demostrar ue
 ritat als infels come que per longa p
 seueracio e per longa espumao ho sia ab
 ells per seuerant e espurant. Cor enari
 con longua de costuma los ha acostu
 mats a rebre fals significats come que
 per longa espumao ho los acostum are
 bre uers significats. Veritat se
 nyor dreturer platos lo quart signi
 ficat seyr es con la natura sensual tor
 bada e desendrecada a donar uera sig
 nificatio e la natura entellectual es a
 parellada e ordenada a donar uera
 significatio segons que demostrap
 esta **a** figura Cor co
 hoe ymagna que
 esalt ni q es barra
 totes es significat
 que les coles qui
 son la superfiacs
 dela figura dela a.

que sien altes e les qui son en la super
ficiaes dela .b. que sien baixes e co yma
gina que esta en la superfiacs dela .b.
adones es significat que la superfiacs
dela .a. sia loch baix e la superfiacs
dela .b. sia loch alt // On aquesta sig
ficatio sensual es falsa significatio Cor
li uera era les peres e les aygues hinc
a amunt cor als homs qui son en la ter
ra on es la figura dela .a. es signifi
cat sensualment que les peres e les
aygues qui son en la terra dela figura
dela .b. uagen a auayll lo qual auayll
seria vigares que fos feyt a amunt
si tant era que ho estegues en la tra
on es la figura dela .b. On beneit siats
uos seyor deq cor per aquesta falsa sig
nificatio sensual son donades moltes
falles sentenacs e son estenuesades
moltes falles opidons Cor ho uistiaa
legons que sent de li matex e no
legons que sent en altre e y aco
son seyor los contralts els rebalts en
tres homes Mas con la entellectual n
seyor es endreçada e aparellada a rebre
uera significatio adones es mortificada la
falsa sensualitat qui dona falsa significa
cio ari co lome sau qui otrey nulls als
significats entellectuals que als sensuuls
Cor si hom ymagna que la figura de la .a.
es loch alt a esguardament del loch on es
la figura dela .b. e la figura dela .b. es en loch
alt a esguardament del loch on es la figu
ra dela .a. adones li sera significat q les
peres y les aygues qui son sobre la ter
ra no poden auar a amunt per co cor se
mourie a amunt On beneit siats uos se
yor deq cor per esta uera significatio en
tellectual son los homs paciens e perdo
nables e son creens ueritat e son plens
de virtuts O uos seyor deq qui sord
tota ma contemplacio e tota ria deuocao
Con ho seyor esguarda la luna e ablon
dit tra a auayll lo lagremar de son huyll
adones se formien e significue a lde huyll
y formes de limes la qual significatio
seyor es sensual e es falsa per ra ho del
huyll qui son de lendeccats a uenre uer
tat en la luna qui no es mas tant solamēt
vna forma la qual fals significat eutē

entellectual per lo deshoibament dels huylls
e per lo remembramēt que ha dela luna que
no es mas .j. Con hom esguarda seyor
lo firmament e les planeres e les estels q
son en ell hom uen seyor que el firmament no
es cosa corripable On enco que los huylls
no uen corripable significue sensualment
que el firmament es cosa eternal e si la en
tellectual natura seyor sequey lo signifi
cat sensual adones afferma que el firmamēt
no ha creator cor p si eternal impossible
cosa es ael creator E per aco seyor co la se
sualitat reb falsa significatio del firmamēt
en co que no es bastant que la pulchra re
bre acabadament E per aco seyor con la
entellectual natura sequey la sensual p
aco seyor es lome enigmat e ha creencia
que sia uer co qui es fals e que sia fals co
qui es uer On aco es ari con lome qui
tota son huyll per fal que uen la luna e co
uen .ij. formes dela luna fallamēt afir
ma fallamēt que uen .ij. lunes Mas co
hom ab la entellectual natura afirma e
enten que lo firmamēt es permanent en
quant adonchs aquella quant dona
uera significatio que lo firmamēt es cre
at Cor en ari co desuyll de infinitat en in
finitat de granea en ari de fall de eor infi
nit Cor tota cosa q sia funda en .j. cosa
coue eor fenda en altra de necessitat qnt
a esguardament de la natura tant sola
ment Onrat seyor sobre tots ho
raments glorios sobre totes glories Co
hom seyor uen a lca home mort el uen ho
soterrar e pudir de jus la terra e no uen
ho la aia qn hix adones seyor los signi
ficats sensuuls donē demostracio de false
tat cor significue que aquel home mort
torna a uere e que null temps no este
uendrabui On con los seyns sensu
als seyor no pulque donar significatio
de ueritat per co cor no ha abastamēt
que donar la pulchra en lome mort per aco
seyor coue que hom sapit e la corre ablog
seyns entellectuals los quals seyor donē
uer significat que lome mort tornara uiu
Cor con ho seyor comen capce la pra
dretura e la bra misericordia e la uerita
uea e lo nostre acabadament adones seyor
es a hom significat lo dia de resurreccio

Cor si restarem no era ja ho seyor no po
ria auer conerenga de via dretura ni del
vie acubiment ni de les vies virtuts qui
son en uos. Singular seyor con los seys
sensuals no han de sigoses dels bens ce
lestials adones donen significatio que no
aja altra gloria en esser sino la gloria da
quest mo. Mas cor la aia del home seyor
no pulea sacollar tot aquest mo adones
los seys entellectuals done significatio
que es altra gloria la qual no es en est mo.
On co aco seyor sia significat per esta
manera dones segons aco se segueix als
significats sensuals son falses e los signi
ficats entellectuals son ueritaders. O
uos seyor de g qui p amoris sanats e mu
dats lo vie seyor de les languors. Con
paula diu seyor que uos sots poderos
en totes coses adones seyor la sensualitat
dona per una manera falsa significatio e
per altra dona uera significatio. Co per q
dona seyor falsa significatio es per co
cor significa q uos sots poderos de fer tot
e de fer errada e de esser uicios. Cor enco
quela paraula diu q uos sots poderos en
totes coses diu q uos poderis eer uicios en
totes coses. Onco uos seyor no puleats
auer null via per aco la paraula dona fal
sa significatio. O das co la paraula do
na uera significatio del vie poder adones
diu que uos sots poderos de totes coses
per tal q son enteniment reeba dela pa
raula significatio co uos sots poderos co
en totes coses siats dreturer e larche ni
seyor e poderos acabadamet sens
null defalliment. Cor molt maior poder ha
en uos seyor per co cor sots acabat en
totes coses que no forets si poguesets
peuar ni esser defallent en null cosa.

Con ho seyor pla e diu que uos sots
gran el aia enten co que hom pla e diu
adones seyor es en la sensual natura fal
sa significatio e en la entellectual es ue
ra significatio. Cor tota cosa sensual qui
sia gran e pocha es seyor cosa auet qui
tut e terminatio on per aco la sensua
litate ment en qut los significats sensua
ls que dona. Cor uos no sots cosa gra
sensualmet cor si ho erets hauiers qui
tat e si. Mas la entellectual natura

13
seyor aquella fa la significatio qes falsa
en la sensualitate esser uera en la entellec
tual. Cor uera cosa es seyor que uos
sots pus gran q firmamet qui es pus
gran que null altra creatura sensual.
On co aco sia enari seyor dones los falses
significats qui formen en la sensualitate
prenen alteracio e mudamet en la entellec
tual na e reben forma de ueritat per en
drecada entellectualitate. A seyor ni
mortal ni corporal sens nulla corrupcio
con hom diu que uos sots creator e ni
seyor adones es donada falsa signi
ficatio per una manera e per altra es do
nat significat ueritader on lo fals signi
ficat es donat seyor en la sensualitate q
significa en uos temps e lo uer signifi
cat es entes seyor en la entellectual na
qui dona demostracio que en uos no cau
temps. On con la sensualitate dona de
mostracio que uos sots creator e mis
ericordios adones significa que co no
era null cosa en esser sino uos tant so
lament que adones uos no erets creator
ni misericordios cor pus altra cosa no
era sino uos no era qui reeles creatio
ni misericordia e per aco seyor la sensua
litate dona significatio que uos no sots
eternalmet creator ni misericordios
e dona significatio que la pietat segos
la qual uos sots creator e misericordios
hae en uos comencament. Mas la en
tellectual natura dona uera significatio
seyor e demonstra que la natura ni la
pietat segons la qual uos sots crea
tor e misericordios no ha comencament
ni fi en uos. Cor enari con la aia del ho
me ha en la natura virtut actualmet
ni emio e enteniment e uolentat enari
quela memio ni enteniment ni la uolen
tat uengien de potencia enari p auida
del cors. Enari seyor e molt missis enari
ans que lo mon fos ja erets uos actual
met creator e misericordios. Mas cor
lo mon coue haue comencament p aco
seyor cor no es digne de eer sens comen
cament per aco seyor ha comencament
lo demostrament que uos fetis en les cre
atures de vies bñts e de vies qualitat
Mas si fos cosa possible que sens comen

ament fos lo mon infundament senyor
forets uos en ell creador e misericordi
os mas cor lo no ha possibilitat de el
ser sens comentament p aco defayll a
rebre sens comentament creatio e misse
ricordia. **S**enyor uer deo qui sots
totes les mies forces e totes les mies
auides Conhom diu senyor que uos cre
as ada e eua e lo pom quemensare e la
serpent qui consella lo peccat que fere
e uos senyor feres lo manament q no me
passen etos sabiets q peccaren On con
aco senyor se diu en esta mania adonchs la
sensual natura dona significacio falsament
significat que uos feres lo peccat mas
la entellectual natura no reb la foria q la
sensual na li significa mas reb altra for
ma e altra entencio per la qual es sig
nificat ueritat demostrant q uos no fe
es lo peccat que adam feu. Cor enari
senyor co lo mirayll tot significat al mira
tor la cara torta e les fayscons elentem
ment del home no reb ni afirma aqlla
forma esser uera per co cor sab q la ca
ra e les fayscons son en altra figura la
qual lo mirall no significa enari senyor
la entellectual natura racional no reb los
falses significats que la paula significa
cor sap que uos no sots peccador ni col
pable e sap que no uolets peccat ni a
mats on pus q no uolets ni amats pec
cat hauriets a streta uolentat si pecca
uets e fariets co q no uolets. E aco es se
nyor cosa impossible que fariets contra
vra uolentat cor no es nulla cosa que
us pulcha forzar ni qm pulcha costre
nyer ure uoler. On tenent siats uos
senyor deo cor per co cor hom fa diuisio dels
significats sensials e dels significats en
tellectuals per aco senyor reb ho los uers
significats e leyd hom los falses signifi
cats. E per esta art e p esta mania es ho
senyor laue endreca a ueritat a ueritat
Odas cor los homes nelsas no sabe senyor
fer dria en frelos significats sensials e
los entellectuals ni saben quals son les
sensualitats ni les entellectualitats qui sig
nifiquen ueritat ni quals son les sensua
litats e entellectualitats qui signifiquen
falsitat per aco senyor rebe moltes de ue

gades los falses significats e no uolen re
bre los ueritaders significats. E per aco
senyor afirmen esser uer co q es fals e ca
fals co quies uer e enen en error e son dig
nes que per uengue erant ala gria de
ure senyor deo. **C**ones tractat de la ma
nera segons la qual qualitat donen sig
nificacio e demostracio daquelles coses qui
son ordenades e desordenades. **cxviiij.**
Deus excellent marauellos
anos senyor sia donada glo
ria e labor per tots temps e
a tot quant de uos es cor per co senyor
con les qualitats creates donan teles
creatures significacio sensial e entel
lectual e essencial e accidental per aco
senyor come que per estes. ni manies
de significats encerque quals coses son
demostrades e significades en ordenacio
o desordenacio. On co aqsta cosa a
encerchar senyor nos abasten los signi
ficats e les demostracions q les coses sen
suals e entellectuals nos signifiquen ens
demostran per aco senyor nos cal tractar
teles coses significades per significa
cio essencial ni per significacio acciden
tal. On co aco sia senyor enari dones
nos encercharem ables vies qualitats
ordenacio e desordenacio en les creatu
res e ables qualitats teles creatures
encercharem senyor los significats q
demostran elles ordenades o desorde
nades. Cor con home senyor sab haue
industria e manera de rebre los signi
ficats teles vies qualitats e los signifi
cats teles creatures adonchs senyor pot
apercebre e coneyer quals coses tenen
les creatures ordenades e endreccades
en lur estament ni quals coses son aque
lles que les creatures desordenen ni desen
drecen ni torben en lur estament. **O** uos
senyor deo qui en los meo languiments e
en los meo enamoraments me uelutats
em consolats. Con uos senyor ayats aca
bat poder e acabada la uela e acabada
uolentat per aco senyor totes les vies o
vies donen significat de ordenacio e de
endreccament en les creatures cor si les
vies obres donauen en les creatures
significacio de desordenacio qui fos ferra

per les nostres obres seria seyr significat q' vñ poder e vñ sauea e vñ uoler fos en defalliment. On con sia uera cosa seyr que vñs qualitat an tot acabament per aco tñe enari significacio ordenament. On poder e sauea e uoler on ha defalliment tñe significacio de desordenament. Cor enari seyr cō desordenament no pot esser en les creatures sino per defalliment de poder e de sauea e de uolentat. Enari seyr significacio e demostracio de desordenacio cōue esser significada en les creatures per raho del acabament que es en vñ gran poder e en la bñta excellent sauea e en la vñta gloriosa uolentat. Mas cor los homes nelsas no saben coneyer los significats de desordenacio demostrats per lo vñ poder e per la vñ sauea e per la vñ uolentat no saben coneyer la desordenacio significada e demostrada per lo defalliment de poder e sauea e uoler que es en home per aco seyr no saben coneyer la ordenacio que es en les creatures ni la labe atribuyt a vñe tant poder ni sauea ni uoler ni saben donar ni atribuyt la desordenacio que ue de corrupit poder e sauea e uoler. On per aco seyr los homes nelsas han oppinio que sia ordenacio tal cosa que es desordenacio e an oppinio q' sia desordenacio tal cosa q' es ordenament e endreçament. **M**isericordios seyr ple de merce e de pietat cō los uegetables e los aials seyr se componē per generacio atones seyr es significada ordenacio e endreçament entre la forma e la matē la qual forma e matē cōponē uegetable o aial. E cō seyr los elements seyr cōponē en los individus uegetables o aials atones es significada e demostrada corrupcio e destruccio de forma la qual corrupcio e destruccio seyr dona significacio e demostracio de desordenacio. Cor tota corrupcio es de necessitat significat de desordenament e de endreçament. On con aco seyr sia enari tñe la ordenacio que es significada per generacio es significada seyr per les vñs qualitat que han ordenats los elements per tal que sien conuenients los individus

uegetables e aials. E lo desordenament seyr que es significat per corrupcio aq' seyr es significat per los peccats e les colpes que accidentalment son cauats en home per defalliment de poder e sauea e uoler e per tal que sien punyts seyr los aials q' peque per defalliment de poder e sauea e uoler donats corrupcion a les formes sensibils elementals la q' corrupcio seyr es significat ordenacio a esguardament del vñ acabat poder e sauea e uoler e es significat desordenacio segons lo defalliment de poder e sauea e uoler que es en home. **S**eyr de seyr amat seyr uolgut la calor e la frigor e la fam e la set e la malaltia e les altres qualitat seyr que tñe pal no al cors totes son significacio e demostracio de la desordenacio que es en lo cors. Cor si en cors dome no era seyr nulla desordenacio ja null home no seria sensible de calor ni de frigor ni de fam ni de set ni de malaltia ni de mort. On cō totes estes passions e moltes mes siē seyr en cors dome dones totes aq'stes significue la desordenacio que enec en home per peccat cor aq'sta desordenacio no pot esser en home sens oratio cor si sens oratio era en home seria seyr significat que en uos fos defalliment per lo qual a quelets desordenat home on cō sia seyr cosa impossible que en uos aja null defalliment e sia possible cosa a home defalliment per aco es significat que l'ordenament que es en home ue de part uos e lo desordenament q' es en home ue de part la matē. Mas cor los homes nelsas no saben coneyer los significats ni demostracions que demostre e significue lo desordenament del pñer pare per aco no saben coneyer l'ordenament que era en home ans que peccats ni desordenament que fo en home e haec peccat. E per aco seyr nos sabem q' desordenacio ni ordenacio cor null home seyr no pot saber qual cosa sia en si ordenacio ni desordenacio si tñe no sabem los significats q' demostre ordenacio e desordenacio. **O** uos seyr de seyr que sots en la ment e en lo entendiment e en la uolentat del vñ seyr cor

es
Con aia humana seyr uia de les virtuts
a doncs significat que lo sobiect de les virtuts
es ordenat en la matery Cor colome es
sant e dreturer e uertader adoncs es de
mostrar que la aia ha en si ordenacio Cor
sens ordenament no potria uisar de la
uicia m de dretura m de misericordiam
de ueritat Enaxi seyr co aia dome
se demostrea ordenada co uia de les uir
tuts enaxi seyr dona significacio de des
ordenacio en la matery con puada de uirtut
e uia de uia On con hom seyr es hixat
e trist e fals e mentider e cobren e luxu
rios adoncs es significat que la aia es
desordenada en son remembrament e en
son entremient e en son uoler On
teneit fiats uos seyr deus cor co la
aia seyr dona significacio de ordenacio
adoncs dona de mostracio que la bna gra
cia es en ella E co es significada seyr
desordenacio en aia dome adoncs es sig
nificat que la aia per la colpa ex les
peccats es puada de la uia gracia

Singular seyr qui auets enamorat
m con mura per uos lo excellent ac
bament que es en uos seyr dona sig
nificacio q uos auets ordenacio en ho
me p tal que p aqlla ordenacio uenga
rebre gloria e ho bre acabamet On co
aco seyr sia enaxi doncs segons aco
es significat e demostreat que uos ha
uets ordenat con home aia sig orde
nada e endreçada p la qll sia ordenat
Cor mpo^{le} cola seria seyr que home
potgues e er ordenat meyns de sig ue
ra e ordenada Humil seyr labra
santela el bre honramet e segons la
necessitat dome es significat q la sig
q uos auets donada a home sia ue
ra e acabada e incoronpable Cor si
no o era seria significat en uos de falli
ment e home no potria peruenir p a
qlla sig a acubament pus que la sig ha
gues en si null de fallimet Glorios
seyr en lor tenador es significada la
ordenacio de la obra es significada la
ordenacio qui es en lor tenador Mas
aquesta significacio pot esser seyr fey
ta en .ij. maneres Cor ordenador acabat
come q no reba significacio de desorde

nament si la obra rebe de part la ma
teya de ordenacio e obra acabada come
que no reba significacio de desordenacio
si tot son ordenador rebe de part si mate
ry de ordenacio **M**isericordios seyr
qui los vres tenidors de uirtuts de les
mans de les demoms uos salets seyr
que ordenacio o desordenacio pus fort
ment es significada en les .iii. coles q
no es en les coles qui fan a auentura
cor mlls se demostrea ordenacio o des
ordenacio co es feyta ocasionadamet
que no es co es feyta a auentura Co
ocasio sia seyr pus prop e pus auant
cola ab er que no es uentura per aco
seyr ordenacio co es feyta ocasiona
damet acordantment les .iii. coles
en temps pus fortmet apar e pa de
claradament se demostrea es significa
que no fa con es feyta a auentura e
aco es seyr per co cor en les obras q
fan a auentura ho ha tanta de concor
dancia con ha en les coles qui fan oc
casionadament e aco matery seyr se
demostrea de la desordenacio cor po fort
ment a par es demostrea con les .iii. coles
se desordenen que no fa con la desordenacio
ue a auentura E aco es seyr p co cor les
coles qui son feytes a auentura no pot
rebre tantes contrarietats m tantes de co
ueniencies m tans de concordaments co fan
les coles qui fan ocasionadamet On
con la significacio e la demostreacio de orde
nacio o de desordenacio sia pus fortmet
seyr aparerent en les coles ocasionades
que en les coles qui fan segons cas e ue
ntura donchs segons aco es significat e te
mostrat quel desordenament o lor tena
ment qui es en les coles creades segons
les .iii. coles no es debades ans come q
sia per alguna ocasio Cor si debades era
seria segons cas e uentura E si era segons
cas e uentura serien mes los ordenames
de uentura que ocasio E aco seyr es co
la impossible Cor sensualment sentam el
tellectualment entenen que mes con los
ordenaments e los desordenaments q uia
per ocasio que no son cells qui uan per
uentura Humil seyr qui lors acol
tat per humilitat am de remembrament

25
a mon entremetement e amo uo let Co lome
sejor ama nos mes que si mater e ama
son proxime ayant co si mater adonch
es significada la amor en ordenada d'ul
posicio Cor pus q nos sejor ualet mes
que totes les creatures digna cosa es q
fiats mes amat per home q p li mater
e pus q totes los homes sejor son de una
especie digna cosa es que hom am son p
proxime ayant com si mater Com home
sejor ha maior amor als mater q auos
e co home sejor ha maior amor q li ma
ter q a son proxime adonch es sejor la
amor significat desordenacio e defallim
ent Cor desordenacio e defallim ent es
sejor en home qui ama mes co qui es
vil que co qui es noble e qui ama mes
vna cosa equal en genre e en especie
q altra daquella especie matera Co
home ama mes son proxime que nos m
que si mater adonch sejor es significat
e demostrat en aquella amor desorde
nament e desendre camet e defallim ent
e colpa Cor descoment cosa es sejor
amar mes m tant nulla creatura con
son creator E impurosa cosa es sejor
amar mes altre home que si mater en
ceptat sejor la via gloriosa humanitat
la qual es pus digna cosa de esser ama
da per tot home que no es null home
per si mater m per altre C reator
sejor del cel e dela terra e de tot qnt
es iustia co q lo bon no parla per tot
aco sejor no es septa significat en lo
bon desordenacio ayi co es significada
en lomenit desordenacio per co cor
no parla m iustia lo sejor que francha
uolentat no ha en los aiats irrationals
per tot aco la puacio de francha uolentat
no significat en los irrationals desordena
cio E si tant fos que puas francha uo
lentat en home fora significada en ell
desordenacio On tot aco esteue sepor
p co cor les vnes pietats se couene als
vns aiats p ordenacio e no als altres
On tenent fiats nos sejor dea cor
les vnes qualitats significat ordenacio
en alcus individua per co cor noy son e
si hi eren significat en desordenacio e
alcuns qualitats significat ordenacio

per co cor son en alcuns individua e li noy
eren significat en desordenacio E tot aco
esteue sejor per co cor cada individua ha
les qualitats apropiades qui donen signi
ficacio si es en ordenacio o en desordena
cio On co aco sejor ha enari dones se
gros acos seplier que iustia aco q les qli
tats sensuais nos ten en les substancies sen
suals per tot aco sejor la puacio genal de
les qualitats no dona en aquel les substā
cies significacio de desordenacio Mas co
les qli tates sensuais puen sejor amden
talment en l'entendim sensial p la q
puacio no pot esser significat l'entendim
sensial m l'entellectual adonch es sejor
significada de desordenacio en la substancia
sensial E con les qualitats puen sejor
en lo individua entellectual per la qual
puacio no pot significat si mater m les
totes sensuais adonch es significada
desordenacio en la substā entellectual
A sejor gran sobre totes granes les
noble sobre totes noblees Con ho sejor
no l'apercebre lo mouiment del sol en lo
firmament e en laer adonch es a ho sem
blant que lo sol no sia mouible E co ho
guarda son mouiment en la terra per ra
ho de la obra q fan los rays adonch uen
hom los rays ser mouibles on esta es
cosa sejor desordenada que ho ueja mouer
los rays del sol en la roda del sol cor
pus mouible es lo sol en laer que no lo
los rays en la terra cor mes de l'ay cer
ca lo sol en laer que en la terra per co cor
laer es maior que la terra On a quest
desordenament sejor es en home per lo
defallim ent de la iustia qui no basta a
ueure tan be los mouiments qui son luy
con los mouiments qui son prop E per
aco lo desordenament no deu esser cone
gut al sol mas ala vista humana On
tenent fiats nos sejor co la potē ratio
nal dona demostracio en lome q ella
es dona de la potēcia sensial adonch
dona significacio que en home ha or
denacio e endreçament E co la potē
sensial dona significacio q ella es dona
de potē rational adonch es significat
sejor q home es desordenat e desendre
ent E aco es sejor per co cor on mes

la potencia racional usa de la virtut mes
 de ordenacio hy della con mes la potest
 sensina usa de la natura e mes de orde
 nacio engendra en home. Glorios
 nyor lo prent el delendracamet qui es
 en home aquel seyor es significat q ue
 de part home. Cor enan con la amargor
 que hom malalt sent en los menjars dol
 ces e saleroses ue de part lo delordena
 ment del paladar eno de part les vian
 des dolces Enan seyor lo delordenamet
 el delendracamet q es en home es signi
 ficat que ue come qui per peccat les corio
 put e delordenat. On seient liats uosle
 nyor deo cor per gracia e per ajuda ura
 ha reebut acabament aquest arbre de
 qualitat e de significats q es feyt e tract
 tat a gloria de uos qui sots nre seyor deo
De la xxxviij. distincio qui tracta de
fe e de raly en la figura del arbre de la
creu. Con es tractat de la manera
 segons la qual fe esta en home potenaal
 ment e actualment. cc xxx. vij.

Deus glorios sobre totes glories
 gran sobre totes gramees noble
 sobre totes nobices. Con fe pul
 cha esser en ho
 me potenaal
 ment e actu
 alment segos
 la diuersitat
 de temps p ad
 seyor es signi
 ficada la fe:
 en manera de fe engenzada de la fe actu
 al e de la fe potenaal la qual teza mana
 seyor de fe es migactua entre la fe potena
 al e la fe actual. On con aq sia seyor en
 ayi de nes per esta manera de hui que lo
 ny maneres de fe q es a saber fe potena
 al e fe actual e fe migana entre fe pote
 nial e fe actual. Honrat seyor enan co
 la fe qui es potencialment no es la fe qui
 es actualment ni la fe qui es actualmet
 no es la fe qui es potencialment Enan se
 yor la fe des miganza en quat la pcellio
 que pren de la fe potenaal e de la fe actual
 no es seyor la fe potenaal ni la fe actual e
 nans es altra fe. Cor si hoera no hauria
 nulla diuersitat entre la fe q es potenaal

De la manera se
 gons la qual ra
 ho obra en aia
 racional.

ment e la fe actualment. On con la fe actu
 al q en p ha que uos sots deu e home no
 sia la fe potenaal que ha de esser ael possi
 ble cosa creure que uos no sots deu e ho
 me. E per aq ho es significat que ha diu
 sinit entre fe potenaal e fe actual e per la
 litz diuersitat es significat que fe hi ha q
 es miganzament. On con aquest ar
 bre de fe e de raly seyor sia greu de raly
 e greu de entendre per aq seyor coue reme
 brar e entendre los altres ny arbres de
 mut dits coes a saber l'arbre de ser e de
 necessitat e de puacio e l'arbre de sensua
 litats e de entellemunt e l'arbre de qua
 Creure en la vnitat litats e de significats. Cor
 Creure en la perso per los de mostraments e p
 na del pare. los significats de lutz qua
 Creure en la perso litats e de lutz ppetats pot
 na del fill. hom uenir seyor a certa co
 Creure en la perso neyencia de fe e de raly se
 na del lat spirit gous que es conten gut
 Creure en creator en esta p'sent distincio.
 Creure e recreator O reuzer seyor hon
 Creure en glori rat ordenador de totes co
 ficador ses per l'arbre de esser e de
 necessitat e de puacio ha

De la manera se
 gons la qual fe
 obra en anima
 racional.

Creure en la co'tep hom seyor conerencia de
 no de ihu xlt. fe e de raly con ho fe i ra
 Creure en la sua ho entenda en les coles q
 trentat. son potenaalmet o actual
 Creure en la sua ment p possibilitat o per
 passio. impossibilitat o p nmitat
 Creure con deuallo per puacio. E per la
 als inferns. bre seyor de sensualitat
 Creure q resuata. e de entellemunt hi ho
 Creure en la sua conerencia de fe e de raly
 ascensio segons que mostra les co
 Creure q iura los les sensuals prop e les
 bons els mals. coles sensuals luy e les
 Del arbre de fe e de raly coles entellemunt p
 en la figura de la sancta. e les coles entellemi
 creude ihu xlt seyor de q. als luy e aco matar

es demostrar seŷor per la bre de qualitat
e de significatió. Cor segons que les bones q̄li
tats donen significatió de les altres e segons
los significats de qualitat e de substà e se
gons los uers significats e los falsos sig
nificats e segons los significats de ordena
ció e de ordenació son seŷor demostrades
e significades fe i raly. On tenent liats
uos seŷor de cor enari cō lo mirayll es
sobiet e estruiment on hom uen les fa
çons enari los .iii. arbres demut dits
son de mostrament e significatió de fee
de raly ab que hom sapia rebre lurs p̄tats
e lurs q̄litats e lurs significats. Mas en
ari cō lo mirayll seŷor no pot demostrar al
home qui no es mirant en ell les façons.
Enari seŷor los .iii. arbres demut dits no
poten demostrar ni significar fe e raly
al home qui no tracta en aia de lurs q̄li
tats ni de lurs p̄tats en son reembra
ment ni en son enteniment ni en son uo
ler. E per cō seŷor cō esta ignorancia es
en home estare q̄ hom seŷor memorable
de fe e de raly. A seŷor dea qui la
ima ymaginació ha uers enamorada de
la v̄ra s̄ta passio. la ymera mania seŷor
es de fe potencial on dem seŷor q̄ fe pot
aal es en la raly q̄ hom sap p̄ conerencia
e p̄ demostració e significatió necessària.
Cor enari seŷor com es a home possible co
sa saltar per raly necessària a la ma cosa.
Enari seŷor es hō possible cosa minorar
e oblidar e meyns conerer a quella cosa
que hom sap p̄ raly necessària e q̄ hō la
crea per fe sens ulla demostració de raly
necessària. On enari seŷor cō raly ue
de potencia enati p̄ abundancia de signi
ficacions e de demostracions necessàries.
Enari seŷor fe esta en potencia per raly
de la raly qui ha per abundancia de signi
ficats conerencia daq̄lles coses qui son de
necessitat. On comaco sia seŷor enari dits
aytant com la raly s̄sten per lo remembra
ment e enteniment e la uolentat del ho
me aytant fa estar la fe potencialment
en lo remembrament e enteniment e la uo
lentat del home. On tenent liats uos se
nyor cor enari cō moltes figures esta po
tencialment en la peccat del auir o del arger
enari estan moltes ciencies potencialment

24
en la aia del home. E per aco es la aia del
home alterable de .j. fe en altra e de .j. cre
encia a altra e com pren vna fe lera altra
ari cō laur qui prenēt vna forma ne pri
ua d'altra. O uos seŷor dea qui en la
v̄ra amor auers homat ni la segona ma
nera de fe es seŷor com la fe es actualment
en ell. Sens que raly no dona a home nul
la demostració ni ulla significatió ni nul
la afirmació enco que hom creu. On en
ari seŷor cō forma come pintada en pa
zer dona significatió de forma come e de
fayll a dar la significatió de la matè come.
Enari fe dona significatió de cosa possible
e de fayll a dar significatió de les coses ne
cessàries les quals p̄ argument e per ra
hons naturals son significades. On cō la
fe es en home seŷor en esta mania adones
es la fe actualment. Com pus raly signifi
ca e demostra seŷor les coses qui son ne cessa
ries e fe pot fortmet ḡra del remembrament
e del enteniment e de la uolentat aq̄ls sig
nificats pus fortmet seŷor esta la fe en
la simple natura d'actualitat. On aq̄sta
fe actual seŷor no pot caler en .j. temps
ab raly en la aia del home car es per
cō cor fe cō es actualment en aia come
tot lo remembrament e enteniment el uo
ler complex e per aco raly no pot entrar
si dones no entra buydant lo remembra
ment e enteniment el uoler de fe e q̄ hime
ta si materia vimplent de sia e de cone
renca tot lo remembrament e enteniment
el uoler. On si tant era seŷor q̄ aco no fos
enari e que raly e fe actualment fossen
en .j. temps en aia come dones cō quies
en home fe seria altra cosa q̄ raly o di
uersa a fe e raly seria altra cosa contra
ria o diuersa a raly e no potria eer ra
ly. On si aco era enari dones impossible
cosa seria que fe e raly fossen en home.
A seŷor qui lots pau e conort e con
fort de les nres amors e de les nres cogi
tacions. la terca mania de fe es seŷor
com la fe actual e la fe potencial com en
procelio a altra mania de fe hi vent
entre fe actual e fe potencial la qual fe
es seŷor a quella q̄ hom ha rebuda
e concebuda en la aia e la aia tracta
d'altes coses qui no son de natura de fe

cor con lo xā seyr ha recibida creencia e fe
de la via gloriola tremtat e dela via sta
passio encarnacio e de pures la sua aia
traata daltres coles adones seyr roma
la fe en actu e no priua de esser jassa ato
queta aia no sia neyoant en aqll temps
en via tuitat m en via humanitat On si 11
ayis no era e q la fe puas de actualitat to
tes coles les uegades q la aia no fos con
templant en uos dones hui seria meys
de fe con la aia no cogita de tremtat m
de encarnacio e si era seyr meys de fe se
ria significat q fos en peccat e en mal
estament On co home p raly de les nece
sitats ha adar pt en son remembraz e en
son entendre e en son uoler daquelles co
les qui son al home necessaries p ato es
significat seyr q la fe roma en actu jassa
que hui trante daltres coles cor en altra
manera seyr home no seria ordenat a sal
uacio On en ayi seyr co lo no de natura 14
es pus fortment atubuit e donat ala for
ma que ala materia en ayi seyr aquesta
terca manera de fe coue mes donar appar
lo nom dactualitat q lo nom de potencia p
co cor po fortment esta en actu q en pote
aa. Singular seyr eternal p lo qual 15
los meys hells plore e lo men cor senamo
ra Con uera fe seyr ue en home de pote
aa en actu adones seyr hui ue per dues
coles la pmera es seyr per raly de la via
gracia qui fa estreneuz la aia del home
en creencia e en fe la segona es seyr
con la sensual natura no ha acabament
m compliment co to significatio e demof
tracio ala entellectual natura de rebre
ueritat m la entellectual natura no ha
aparellament m endrecament co sapia
rebre los vres significats demostrats
per ordenada sensualitat. Glorios se 16
nyor per altra mania esteue creencia e fe
en home de potencia en actu e de actu en
potencia co es a saber per lo descordamet
ques de natura sensual e de natura entel
lectual ue fe en actu cor co q no pot signi
ficar la sensualitat creu la entellectual
e con la sensualitat p la ordenada dispo
siao hui significa la entellectual hui sap
per ms adones torna la fe en potencia
e co la entellectual per desordenada

disposiao no sab rebre los significats orde
nats sensuais adones ha fe en co que no sab
conere m entendre per raly. En ayi se 17
nyor con fe actu en home actualmet per dis
cordancia e desconuenencia dela entellectual
natura e dela sensual En ayi seyr ales ue
gades hui ue per co cordancia e per conuenien
cia dandues les naturas Cor moltes uega
des dona la sensualitat significatio em pnda
de ueritat e la entellectual p aqlla signifi
cacio reb la forma de creencia e de fe p co cor
amames fe que raly cor en ayi con la sen
sualitat dona significatio de raly en poca
quantitat En ayi la aia en poca quantitat
sab e en molta quantitat de virtut creu e cor
lo poch es compres p lo molt per aqes lo
mon donat ala fe enans q ala raly O uos 18
seyr des qui auets donat eez gracia al
uie seyr cor En ayi seyr con la forma actu
al e la forma potenciaal se contrariet en la
mate per puacio e per generacio e corrup
tio en ayi seyr fe e raly se contraste en
luz sobret cor la fe qui es actualmet en
aia come es contrastant ala raly qui es
en pote e la raly es qria ala fe. Ea qst
contrast esteue seyr p co cor la fe no uol
puar la actualitat e la raly uol ue m de
pote en actu. Glorios seyr en ayi 19
co fora actual no contrasta a altra fora
en la potencia daquella ento que no la uol
puar dela possessio que ha en la potencia
cor si ho faya poria ella la sua possessio
actual la qual ha en la mate En ayi seyr
fe actual no mou contrast a raly qui sia
en potencia en co q no desha q la priu de
la potencia en la qual raly es. E per ato 20
seyr se quey se q los homes qui creen e
son amadors de fe no han fe uor m am
mosunt co raly uenga de potencia en actu
honor seyr en ayi co fora potenciaal
no mou null contrast a altra forma pote
cial en lo subiect material a andues les for
mes en ayi seyr fe cones potenciaalmet
en home no es contrastant ab la raly qui
es en home potenciaalmet E ato se esteue
seyr per co cor no ha mpa actual en tra
dues sobre lo qual sia mouit contrast per
deljada possessio de actualitat. Cor en ayi
seyr co tot lo contrast qui es entre una
forma e altra es sobre la possessio dela

amo Enayr seyr tot lo contralt quies en
fre fe e raly es sobre la possessio actual en
sobret sensual o entellectual. // A seyr
21. complit de dons e de poms e d'amor.
Enayr seyr con totes les formes qui so
potencialment en la mate no es deuenē
totes en actu enayr seyr tota fe qui po
tencialment es en aia come noue en ac
tu Cor enayr seyr con seua cosa de sco
uiment que totes les formes qui son en
poten e steuen quessen en actu Enayr seua
cosa molt de scouiment e de lordenada que
tot co q es possible cosa de creue for cre
egit per home. // Onco aco sia enayr 22
dones segons aco seyr es significat q la fe
qui es actualment en home no es entat
gran quantitat en la actualitat co es la fe
potencial en la poten Cor enayr co les for
mes qui son potencialment son mes q no
son les formes qui son actualmet enayr
seyr la fe qui es actualment no es tanta
en la actualitat con es la fe potencialmet
en la potencia // On la occasio seyr per 23
la qual la fe no es tan gran en la actuali
tat con es en la potencia es seyr per co cor
actualitat no basta a rebre en .i. temps
mas .j. creca tan solament e la fe en que
potencia esta en la aia come potencialmet
en moltes creences contraries e diuerses cor
enayr seyr co mate sensual no pot rebre
mas .j. forma actual e pot rebre moltes
formes potencialment Enayr seyr aia
tome en .i. temps no pot actualmet en
.i. temps rebre tantes formes creences
co fa potencialment // A seyr qui 24
fers esser lo uie seruidor amador e lors
mes de uie esser de necessaria cosacs se
nyor que fe in creencia no pot esser actu
alment en home sens q lhome no merec
cha guardo de le ode mal daquella cosa
que creu Cor enayr co forma no pot eer
actualment sens mate en ayri fe in crec
ca no pot pissen actualitat sens merit
On aytant tost co la fe esteue seyr de p
en actu aytant tost esteue lo merit. la 25
terca forma de fe la qual es en fre la for
ma de fe actual e la forma de fe potencial
aquella seyr per vna mania es en peccat
e en colpa e per altra mania no. Per la
mania on es culpable seyr es co lome q

es cretge e creu falsetat es negociait en al
tres coses qui no son creemtes mas sabu
tes. On ja sia aco que la falsa fe no sia en
son remembrament ni en son entenimēt
ni en la uolentat co la aia no tracta de fe
e tracta daltres coses per tot co no es esai
lada de la falsa fe q ha d'abans rebuda
e afermada en si mateya // l'altra mania 26
seyr segons la qual fe in genera en fre
actu e potencia no ha colpa ni peccat es se
nyor qui con lome catholich qui creu uer
tat e ha fe en uos segons ueritat E de pu
res que ha rebuda ueritat en la creencia
lamina es negociait en alguns peccats q
son per luxuria o per uolentia o per homey
e no son per incredulitat ni per falsa crec
ca On la aia atones no peccat p fe mas pe
ca per altra cosa qui no es semblant de fe
E seyr de q qui la mia glia de clorats 27
ela mia el panca fortificats con fe no sia
a home cosa possible sino per defalliment
de la uera e de coneyencia e per co q aja me
rit de creue co q no sab E co en uos seyr
no aja null defallimēt tones segons aco
es significat que en uos no es fe actual
ment ni potencialmet cor si ho era seria
significat seyr q en uos ha gues defalli
ment de fuyca e de coneyencia // Con los 28
homes de creens infels hagen actualmet
falsa fe e co uera fe esta en ells seyr pote
cialmet. Dones lo uie seruidor el uie lors
mes seyr uos clama merce que sia uie
placer que uos seyr trues deis sants ho
mes religioses que lus tramemats e q les
enamoretats tant de la vna passio tro que
en ells no sia pahor de mort ni de treball p
tal q abruadamet preya q demostren
la vna fe catholica als infels per tal q la
fe qui es en ells potencialmet hi sia actual
ment // Onco uos seyr siats tot uo erot 29
tolc erot amador de le e con la uera fe seyr
uayla molt mes co es actualmet en home
que no fa co hi es potencialment E con la
falsa fe seyr sia molt piyor co es en home
actualment que no es con es en home po
tencialment per aco seyr placius q is fe
els truhans hagen tanta de freuore d'ar
dor e d'animositat e de uirtut en amar e
honrar uos q de tot un poder q los infels
trahen de falsa fe e de falsa eror e q los

no est sine ma
rito

nota bene

adiguen a una de ueritat per tal que hui
en seps siam amadors e loadors de uos q
sots nre seyr deo. Con es tractat de la ma
nera segons la qual raho esta en home
potencialmet e actualmet. **cxviii.**

A Deo rey dels reys sant dels sants
seyr dels seys uos saluts seyr
que raho se deprey en .iii. maneres
la primera es raho potencial. Segona es
raho actual. Tercera es raho mixta
entre potencia e actu. Quarta es raho q
es entre la poten rational e la potencia
sensitiva. Con aco seyr si enari q la
raho se deprey per estes .iii. maneres
toncs segons aco seyr raho a uegades
es en home potencialmet a uegades ac
tualmet a uegades mixtament
entre la potencia e la actualitat a uega
des es entre la rational poten e la po sen
sitiua. Onco la raho seyr es en home pote
ncialmet adones es la sua obra puada
en home totot entot. E con esta en home
actualmet adones es hom conerent e
sient ueritat per raho e per demonstra
cio necessaria e con la raho es mixta
cerament adones es en partida actual
ment e en partida potencialmet. E co la ra
ho esta entre la poten rational e la sen
sitiua adones es la raho negant entre les
coses entellectuals e les cosas sensuales.

On beneit siats uos seyr deo cor ena
pl con ueritat es maiorment significada
e demostrada en la segona manera co es
a saber con raho esta actualmet enari
seyr falsetat mayormet es significada
falsament en la quarta manera co es
a saber con la raho esta entre la potencia
sensitiua e la poten rational. **S** eyr
uer deo qui creas la ma memoria puos
a remembrar e lo meu enteniment per
uos a entendre e la nra uolentat puos
a amar. la primera manera seyr de
raho es potencialmet en home la qual
raho puia de esser actual en la memo
e enteniment e uoler de mentre que la
aia no remembra ni enten ni uol co que
remembra e ente e uol per creencia e p
fe sens conerencia e demostracio d'augu
mentacio necessaria. Si raho no fos
seyr en les .iii. virtuts de la aia dome

potencialmet impossible cosa fora seyr
que home pogues remembrar ni enten
dre ni uoler nulla cosa per creencia ni p
fe cor pu que raho fos puada de la po
tencia conerencia que fos en la actuali
tat e si actualmet fos fe no fora ni cre
encia. On si tant se fos seyr que raho
no fos potencialmet en aia dome co
ques creencia en .i. temps no puia
esser conegut ni sabut en altre temps

On con raho ha seyr actualmet diu
tre la aia del infanto co es nat e co la ra
ho en aquel infanto no entre en la me
moria e en l'enteniment e en la uolentat
daquel tro que es infant no uengut a p
fecta edat per aco seyr es conegut e
significat que raho esta potencialmet
en lo remembrament e l'enteniment e la
uolentat en l'infanto adones co es poch
Cor si potencialmet noy esta una ayntanta
de conerencia hauria co es poch co ha co
es gran. On si potencialmet raho no era
en ell toncs con seria gran no quia
mes de conerencia q con es poch. **A**
seyr deo qui al nre seyr deo fets delirar
pobra p tal que aia nra de color e da
mor. la segona manera de raho es seyr
co raho es actualmet en home ari con
lome q puers significats e per demonstra
cions necessaries ha conerencia daqles
coses qui uerament son significades e
demostrades. En la qual conerencia seyr
no ha nulla dubitacio ni la conerencia
no la ha per creencia ni per fe. En as la ha
seyr per rahons sensuales e entellectu
als demostrades e significades sensual
ment e entellectualmet. On beneit si
ats uos seyr deo cor aquesta raho a tu
ales llogor e resplandor per la qual home
sab anar per ueritat sensualment e entel
lectualmet. En ari seyr co la llogor e
la resplandor esta sobre la terra per raho
de la presencia del sol. En ari seyr p raho
de la raho actual la qual esta en home
es hom illuminat en son remembrament
e en son enteniment e en son uoler. On
beneit siats uos seyr qui ta noble crea
tura co raho es auets creada en home e
benahuyrats son tots aqles qui aquesta
creatura saben tenir en aia en l'ur reme

brament e en la l'ua uolentat. Cor aq̄sta
raho animal es seŷor en home la millor co
sa qui en home sia creada. Cor p̄ aquesta
raho es home racional e es home en no
bleit sobre les altres creatures que pu
uen de raho. E per aquesta raho animal
seŷor es homi appellat a gl'ia pomable.
Cor abla raho ha homi seŷor conuerent
de uostra excellent bonea e de les creatu
res e de les ures obres e abla raho es ho
seŷor loator e amador de uos e de ures o
bres. **O** uos seŷor deŷ qui lo uire ser
uitor amats on pus fort uos appeylla
mus reclama a les necessitats. la terca
manera de raho es seŷor cō esta la raho
entre amo e potencia miggerament.
On deŷim seŷor que aquesta raho esta
miggerament en .iii. esta mēt entre
amo e potencia. la p̄mera es seŷor cō la
raho es actualment d'entre la aia e no
es en la memō ni en l'ententiment ari cō
l'infanto poch en lo qual es raho actual
ment d'entre la aia en continent q̄ uos
creas aia en lo cors daq̄ll. O das per co
cor l'infanto no usa en son remembra
ment ni en son ententiment ni en la uo
lentat de raho de uro q̄ es gran p̄ aco esta
la raho potencialment en estes .iii. virtuts
en les quals seria actualment si el cors era
apparellat estuuer q̄ eŷ hi pogues ac
tualment. On per aco seŷor la priuacio
d'actualitat no est'elie de part la aia que
enans ho fa de part lo cors qui p̄ peccat
se corrompe. lo seŷo estament de raho se
p̄r es con raho esta actualment en la aia
del home e la aia traua de fe en la memō
e en l'ententiment e en la uolentat ari cō
l'ome qui per rahons necessaries ha affer
mat en .i. temps que uos sots en t'entim
tat e en uirtut e en altre temps a ferma
per creencia e per fe q̄ uos sots en carnat
e nat e mort p̄ nos altres peccadors. On
aquesta raho esta actualment en la aia
come pus queta concebuda significacio
necessaria de la v'ra trinitat e de la v'ra uir
tat esta potencialment en lo remembrament
e en l'ententiment e en la uolentat que ha
en lo v'ra aueniment per fe segons q̄ fe on
tra en la memō e en l'ententiment e en la

uolentat. On con la v'ra encarnacio sia di
uersa cosa abla u'ra trinitat p̄ aco raho
en .i. manera es actualment en la aia co
me per conuerencia de la v'ra trinitat e en
altra man'a es potencialment en la aia
per creencia e per fe. lo terç estament
de raho es seŷor com la raho no uol seguir
son cors e d'ist' se de la man'a e seguir
lo cors de fe e de creencia ari cō l'ome qui
uol remembrat e entendre u'ra trinitat o
v'ra encarnacio. Si la memō de fall a aq̄lla
cosa a membrar e l'ententiment a entendre
oblidas la raho de la man'a e aclinias a
la fe e dona la actualitat ala fe e cōsent
quela fe remembre e entenda co quella ra
ho no pot membrar ni entendre. On con
aquesta obra sia seŷor rahonable e cosa
necessaria als homes nelas qui per ra
ho no s'ab' conuerer e amā conuerer per fe
per aco es dit seŷor que aquesta raho ay
tal es migja entre actu e potencia. Cor en
lo començament es actualment e en la fi es
potencialment. E p̄ aco es migja cō te la
.i. terminacio en actualitat e l'altra en la
potencia. **O** seŷor deŷ qui sots e cel
lent e alt sobre totes virtuts la q̄tra ma
nera seŷor de raho es con la rational potē
cia es serua e sots mēta de la potencia sen
sua e la sensua es dona de la on aquesta
raho ay tal seŷor se demostrea en falsa for
ma ari cō lo bauestel q̄ demostrea sembla
ca come e es fust e pintura. On atones la
raho no usa de la p̄ra uirtut e per aco p̄r
falsa forma. Cor en ari seŷor cō lo foch
e laer en lo plom qui cau a auayll se mo
uen a auayll per la natura del plom qui
es compost en maior q̄ntat de terra e
daygua que no es de foch e daer. En ari
seŷor la raho qui es serua de la sensua
fa co qui es de natura de la sensua e no
pot fer de co qui es de la p̄ra nā demētra
que es serua. on per co que la raho esta
en esta man'a serua e presa per aco seŷor
reb los falles significats e afe'mia que
sia uer co qui es fals e q̄ es fals co q̄ es
uer. Cor en ari seŷor con lo iudre est'e
ue mirall e demostrea les figures a aq̄lls
qui en ell se mire. en ari raho p̄ co cor reb
de l'ordenacio reb falles significacions

not bene p̄uar.

27.

9

e demostra fallament co que ayda enten
dre ayi co mrayll tort qui fallamet les
faycons significati. On teneit siats
uos seyor dea cor enay contorbament
dumors de strempen a home son gustu
ment lo qual sent amargor en los me
jars laborotes Enay la alteracio que la
rational potencia fa per co cor se despo
seix de la uirtut es fa l'ors mes la pot
encia per aco seyor la raho es torbada
e no sab auer conerenga de co qui es uer
o fals E si tant es que ho conegia no sab
ordinar huyar ordonadament On teneit siats
uos seyor cor per esta raho aytal de for
tenada per esta manera es teneue los ho
mes penitents e culpables e son semblats
ales besties saluatges. M misericordi
os seyor dels meos culpables uolers e de
les mees uanes cogitacions Con ho ha
conerenga seyor de les .iii. diuisions de
munt dices segons les quals la rational
potencia se deu seix adones es ho endre
cat e ordonat co aya son engny e son enre
niment els .v. seyns entellectuals a au
conerenga de ueritat Mas co hom no ha
conerenga de la raho co es actualmet meo
es potenciaalmet meo es imaginamet meo
es deludamet de la natura adones es
ho en error per co cor ho no sab usar de
raho segons que es cone Cor los vns
homes usen de la raho actual la qual es
ensa ppa uirtut actualmet e los altres
usen de la raho que es alterada de la uir
tut per co cor es l'ors mes a la potencia
sensitiua los altres puen de la raho im
giana la qual es entre potencia e actu
los altres han fe enohan raho sino pot
actualmet E per aco seyor son vns homes
qordans ab los altres e los vns contra
ris ab los altres e per aco teneue los tre
balls els contralts en lo mo Cor los ho
mes seyor qui uan m usen per la raho ac
tual la qual es simplement en la ppa
uirtut aqlls afermen ueritat e no uole
rebre los falses significats conats per
los homes qui usen de raho l'ors mes a
la potencia sensitiua E per aco es feyta
discordia e baralla entre els e los homes
qui ame fe e creencia son gratians a a
quells qui aman raho E per aco seyor

Con los homes contraltans los vns ab los
altres auents bona entencia cor enca ayda ^{notaben}
da raho ueritat. A seyor dea ⁷
qui leuats e exaltats los meos penitents
e les mees deuocions en los uies honra
ments. la potencia ymaginaria seyor p
vna manera entra en la raho e p
altra manera esta fora de la raho Cor con
la raho seyor esta en actu adones es la y
maginacio d'entre la raho e co la raho esta
potenciaalmet e la ymaginacio adones es
la ymaginaria en la fe e en la creencia qui
prue la raho de la possessio actual On p
aco seyor la ymaginaria co es en la raho ac
tual la qual raho esta simplement actual
ment en la uirtut adones la ymagina
cia que hom ha es uera de necessitat mas
con la ymaginacio esta en la fe adones es
possible co la que aqlla ymaginacio ha ue
ra o falsa Cor la fe no semueix les signifi
cacions necessaries puys fort met que les
significacions no necessaries demostrades
per raho de ordenada Cor la raho qui
es l'ors mes e serua a la potencia sensitiua
aquella seyor per .i. manera demostra ue
ritat e per altra demostra falletat Cor ay
tant con te part de la natura aytant de
mostra ueritat e aytant con te part de la
obediencia de la sensitiua aytant demostra
falletat On ayi co la ymaginacio color composta
de blanch e de negre demostra en pda
blanchor e en pda negre demostrat
si mateya en color uermella ouert obla
ua o grogua Enay la ymaginacio qui
entra en esta raho sensitiua de la sensitiua
en pda ymaginacio ueritat e en pda
falletat E per aco es lome en dupte e
en lo spm e ales uegades afirma e ales
uegades descreu e nega. A seyor deus
qui enamorats los meos remembraments
e les mees cogitacions e los meos uolers
uos saltes seyor que ymaginacio es sob
iecta en .i. temps a raho e en altre a fe
Cor ayi possible cosa es auer ymaginacio
creent co que hom no sab con ymaginar
co que hom per certa demostracio de raho
sab On co la ymaginacio seyor es sobiect
a raho adones es la fe en potencia e es
la raho en actualitat e con la ymaginacio
es sobiect a fe adones es la raho potenciaal

nota pte ca
98

8

ment e es privada d'actualitat. Conho
me seyr ymagina alcuna cosa e afirma
hom sobre aquella possibilitat e impossi
bilitat adomes seyr se priva raho de la ac
tualitat e mudas ala potencia. Cor afirma
cio seyr de possibilitat e impossibilitat p
prop es en concordancia e en conveniencia
ab fe que ab raho cor raho demostra los
significats per los quals les coses possibles
son contraries a les impossibles e les impo
sibles a les possibles e se no tracta de aqstres
significacions necessaries. On enaxi se
myr es ymaginatio p' concordancia e co
nveniencia ab fe afirmant dues coses con
traries e ser possibles o impossibles. Enaxi
per quietat raho e ymaginatio se quenen
e s'acorden afirmant que de .ii. contraries
de necessitat ne coneeer la .i. possible e
l'altra impossible axi es home al qual es
cosa possible ser home dementra q' es viu
e es impossible que seys aia sia home.
C' reator seyr de la nra aia p' tal que
ha contemplant en los vrs acabaments
remembrant e entenent e uolent nos la
lets seyr que les coses qui son potencial
ment no son tan prop de esser com son
les coses qui son actualment. On perco
es contrast seyr entre raho e fe sobre la
actualitat e la .i. ne uol primar l'altra
enaxi es de raho e de fe que calama ama
la actualitat. En .i. manera seyr es
contrastat raho a fe e fe a raho p' altra
manera a raho cor raho uol de tot entot
puar fe de la actualitat p' co cor raho no
pot uenir de potencia en actu tro q' ha pri
uada la fe de actualitat. Oras la fe no co
trasta ala raho per esta manera mas tal
solament que uol esser sobre raho a raho
oli sobre aygua cor co que raho no sab
ni pot entendre ni significar fe ho uolere
ure e afirmar senes nulles demostra
cions necessaries. Glorios seyr sobre
la possibilitat e la impossibilitat se mou
contrast entre fe e raho cor co que raho
demostra impossible fe ho demostra pos
sible per creencia. E co que raho significa
impossible fe ho afirma p' creencia possi
ble. On dementre que aquest contrast
es entre fe e raho a dmes son en temps
en actu en aials indiuua. Mas conuenç

la .i. adomes es la .i. en actu e l'altra en
potencia en .i. aial o en mes. O uos se
myr deo on es uera la uera e uera honor
los comencamentes seyr on comença raho
a uenir de potencia en actu son seyr los
significats sensuials per los quals puja
la raho esser actualment en les demost
tracions entellectuals. E lo comencament
on fe comença seyr a uenir de potencia
en actu es per raho de la privacio de sig
nificats sensuials e de entellectuals. On
enaxi seyr con raho puja per significa
cio en la potencia racional p' significats
necessaris. Enaxi la fe puja en la potencia
per privacio de significats neces
saris e per significacions no necessaris.

Enaxi seyr es .ii. coses en .i. lo q' no
poden abir en temps enaxi seyr fe e ra
ho no poden estar en .i. temps en seps en
.i. cosa tal solament. Cor la raho per una
manera enten e sab e demostra e fe p' al
tra manera contraria ala manera on
la raho con significacions e demostra
cions ueres crea e afirma e ha oppio
per co seyr es la aia no pot hauey les
virtuts en actu dementre que sia en lo
cors sens ajuda dels cors per aco se segue
ix seyr que fe cau en home per co cor la
raho per lo defalliment del cors ho pot
esser tota ora en actu. Mas no sera ena
xi seyr en l'altra segle cor impossible co
la sera en ell que fe hi sia actualment
ni potencial per co cor raho sera tota ora
actualment e no puara nulla ora d'ac
tualitat enans sera continuamente
e infunda gloriejant en la vna essencia
diuina. **Com es tractat de la manera se
gons la qual hom ha conerencia de la fe q
es uera e de la fe q' es falsa.** .ccxl.

 Deo sau fortis sobre totes no
bleses gran e marauellos sobre
totes virtuts en .iii. maneres
come tractar de fe seyr en est loch. La p
mera de fe uera per de falliment de na
tura sensual. Segunda con la fe es uera
per natura del acabament que es en na
tura entellectual. Tercera con la fe es fal
sa per la desordenacio que es en la natura
sensual. Quarta es la fe es falsa per la
desordenacio de la natura entellectual

voluntatis procedit
procedit 96
On tenent fiats uos seſor deus cor en ay
co uolentat hix de remembrance e de tem
ment enari seſor per gracia nra uera fene
ix e de ma de defallent sensualitat e de ca
bada intellectualitat. E cor en tota falsa fe
seſor prima la nra gracia per aco seſor fal
sa fe uera e de ma de sensual e intellectual
na de ordenada. On co aco seſor sia en
ay dones segons aco es significat e demof
trat que uera fe e falsa fe de de suar i e ge
es contrasten en sobiet e en forma. Cor
uera fe ue per gracia e falsa fe ue per de
falliment de gracia e uera fe seſor ueix
de sensual e intellectual natura concordat
en formar uera fe. E falsa fe seſor ueix de
de discordant na sensual e intellectual for
mant falsa fe. Al seſor qui lors lum
eresplandor de la nra aia e de les nres a
mors. la pma manera de fe es seſor co fe
es formada en ueritat per omissio de de
fallent natura sensual. Cor s'la natura se
sual no defalla en significar e en demostrar
ueritat e tal cosa a peccaria ho per raho
que hom nola pot a peccaria ho per raho
que hom nola pot a peccaria ho per raho
aco es per co cor la natura sensual defalla
de ueritat significacio e demostracio de ueritat
Con home seſor sensualmet guarda
les dan e la peccada de qual que aial se sia
adones la sensual uista de fapil seſor adar
significacio e demostracio de aial si es mal
cull o femeni o si es de blancha color o de
negra. On co ho a ferma ueritat la qual
afermacio es feyta sobre cosa uera en la
nimal del qual es la peccada adones es
la fe uera per acabament de la intellectu
al natura e per defalliment de la natura sen
sual. Cor a auentura la aia diuina e creu
la ueritat que la sensual natura noli pot
significar ni demostrar. On co la natura
sensual sia z seſor fenda e terminada
dintre menors terminacions q'la natura
intellectual per aco seſor la natura intel
lectual diuina ueritat en co que noli pot
la natura sensual significar ni demostrar.
E con aco es enari adones es q'ri seſor la
fe uera per esta manera eli tant era seſor
que la natura sensual abistas a significar
e a demostrar ueritat ala natura intellec
tual e la natura intellectual reebia a que
les significacions e demostracions adones

seſor no hauria ho conerencia de ueritat
segons fe mas segons rahons necessaries
Seſor uer deo qui lo uie seſor uer a uer
re membra en les tribulacions e en les ay
tes e en les necessitats la segona manera
seſor de fe uera es per raho de abada natu
ra intellectual ay com hom qui ha tanta
de pacencia e de fermetat e de leuitat en
si matery q' noli pot ho e comoure a hira
ma engan ma fallent per nulla omissio q'
hom hira ni fals ni de seſor lin do. On
co les significacions e les demostracions
sensuals fallant son significades e demof
trades per la natura sensual e uole adinar
la natura intellectual a creure fallent e
co la natura intellectual seſor no coent a
aquelles falses significacions e demoftra
cions e amames creure co que creu uerita
tament sens q' noli es dada nulla uera
significacio adones seſor es la fe uera per
la natura e per la uirtut de la natura intel
lectual la qual fe es seſor molt meritoria
de gran guarda. Con la natura sensual
li es contraria en co que li dona contraris
significans per tal que no crega ho ueritat
E la uirtut e la natura intellectual nos se
pa ueritat ni a poderat a aquelles falses
significacions e creu ueritat sens q' ueritat
noli es significada ni demostrada sensual
ment ni intellectualment. On co aco sia en
ay seſor dones aquella fe en les sensualitats
son pus contraris a ella es significada per
milloz fe que les altres pus que la fe sia
dintre la uirtut de la na intellectual cor si
no era no poria esser uera fe. Recla
mat seſor adorat glorificat tenent la tercia
manera co hom tracta de fe seſor es co la
fe es falsa per desordenada sensualitat ay
com home qui ha molt gran amor a alai
na persona e per la gran amor que li ha
desordenenle les sensualitats e es li sem
blant q' ueja e oja alames coses per les
quals li es semblant que sia amat per la p
sona q' ama. On si es delamat per la
persona ouell ayda esser amat adones
es la fe falsa en co que creu q' sia amat
la qual fallent de fe pren forma falsa
per raho de les sensualitats qui li done fal
les significat. Cor co home es fortment
costrat per amor o per pahor adones

reb los falses significats e creen enaquells e nouol creure ales ueres significacions contraries aaco q'ell ama // On per aco los homes infels quison amadors deles custumes e de les usances enque lutz error eluz falla fe los ha meses amentant a que ues custumes sensuials q' per gra amor q' han totes les custumes dels catholichs me yns creen e anilen per co cor han fe e cree ca que lutz males custumes e lutz maluats nodruments hage maior concordancia e conuenencia ab uera fe que no ha les custumes els nudruments dels homes catholichs qui ab uera fe se ndrecen en custumes e en nudruments Cor ari coloz serrayms p gran amor que han enest mo a fembres han fe que en latre segle nagen e descreen que tota fe sia falla qui sia contraria aaco que ells mes ame Enari los catholichs tant han a uos seyor gran amor que tota creencia meym preen e descreen qui cre emian q' en pais nja gloria de menjar e de fembres in daltia cosa sino de uos tant solamet. A seyor deo quim auers creat e recreat e beneficia e enamorat la quarta mania on trattam de fe es seyor con la fe es falla per desordenada entellectual natura desordenada p sensual natura Cor ari con fe pren forma de falla cree ca e opemo per desordenada sensualitat desordenada per desordenada entellectualitat enari seyor se forma falla fe en home per desordenada entellectualitat qui es ordalio nada a esse desordenada per desordenada sensualitat On con la fembra qui ama molt la filla la qual ha ponda seyor e troba la perxada d'alo home e seigneur aquel esclau creent e hauent fe q' sia esclau de la filla On a donec es la fe sua falla pus esclau es dome e ella ha creencia que sia de la filla on est engan se forma e sengenza seyor en la aia q' mes ama e mes comta e mes ymagna e mes ama trobar fembra q' home Cor tant es plena la memo e l'entement e la uolentat de co que ama q' noy pot caler significacio in demonstracio de co que ama Per esta manera de sobre amar se forma se myor falla fe e per sobre gran plazer plazer atretal Cor molts homes son q' han falla

fe e luz aia cogitant e ymaginant e apri celent a conerencia dela fe qui es falla mas cor han gra plazer que no fossen enganats si daqlla fe se pten per aco seyor nos guo sen auenturar in araygar que altra fe creen e duqn e exorben los hulls entellectuals e estan co altres creens en la fe en que lutz pmes e lutz antecessors los han meses. S eyor uer deo qui enest segle auers feyt el duem lo bre seyor p uos honrar e uenir enari seyor co auer el bu it qui es aytant aparellat a rebre in co ay gua Enari seyor cogitacio e ymaginacio e afirmacio son coles aparellades a rebre ueritat e fallerat Cor aytant ligerament pot la cogitacio e la ymaginacio rebre afirmant falla fe per cogitar e per ymaginar con uera fe Cor enari co mate es sobriet a rebre formes contraries enari cogitacio e ymaginacio son coles q' poden afirmar uera fe o falla Enari seyor con cogitacio e ymaginacio e afirmacio son coles sobrietes a rebre ueritat e fallerat Enari seyor ueritat e fallerat son coles sobrietes a cogitacio e ymaginacio e a afirmacio cor sino ho era jano potria ho cogitar ni ymaginar ni afirmar en ueritat ni en fallerat on co aco si enari seyor dones p aco es tot home obligat q' en la cogitacio e ymaginacio e afirmacio meta fe uera p tal que noy puda entrar falla fe On tenit siats uos seyor deo cor uera fe ue en home de potencia en am p la uirtut dela natura entellectual la qual reb gracia e benedictio e co de sant spirit e la falla fe ue seyor en home de po en am p defalliment dela natura entellectual cor iupuda e encolpada e enluzada en pec cat per lo qual peccat no ha lantent in needat co ueba de m gracia de uera fe per obra de sant spirit On co aco seyor sia enari donchs tenayrats son a queles e a queles qui son en uera fe e p d'itables penes e p seyor a queles qui son en falla fe S eyor franch seyor humil seyor p'ados uos l'aters seyor que sensual ment lo foch dona significacio de fumi cor tot foch sensual fa de necessitat fumi e lo fumi dona aqsta significacio materia del foch cor tot fumi significa foch On semblat

primera figura de la fe

110

manera es seŷor la significacio entellectual
la qual uera fe dona del vŷe acabament el
vŷe acabament de uera fe. Cor uera fe no
aura poder de estenyer en ueritat p si seŷ
lo uŷe acabament. Nil uŷe acabament
no porra eŷr acabament si dona falsa fe
a home e prima home de ueritat. On
neit siats uos seŷor deŷ cor no es semblat
significat entre uŷe acabament e falsa fe
Cor lo uŷe acabament dona significacio
seŷor de falsa fe que es en falsitat e q no
es uera. E falsa fe significa falsament
que en uos es acabament on co per que
lo uŷe acabament dona significat de la ueri
tat materia es per co cor demostra que co qui
es falsitat no es ueritat e co que p falsa fe
dona falsa significacio de si materia es p co
cor significa de fallimet eŷr en uos lo qual
de falliment no pot caber mes en uos on
co aco sia enari seŷor donos tots aquells
qui uolen eŷer encerdadors de uera fe
o de falsa se muelque los significats q vŷe
glorios acabament significa e se muelque
los significats que falsa fe significa. Cor la
uera fe se conuen e sacorda en significar
lo vŷe acabament e lo vŷe acabament sig
nifica la fe que es uera. E falsa fe signifi
ca en uos de fallimet e lo vŷe acabament
significa lo de falliment que es en falsa cre
ença e en falsa fe. **A** seŷor deŷ q sots
font de uida uera en lo qual totes les mes
forces se conuen uera fe seŷor pus fort
ment es significada e demostrada por de
nacio entellectual que no es per rectoria
ni per bell ditat ni per agencament de paules
sensuals. E aco estone seŷor per co cor pus
fort ment se conuen en natura e en pŷietat
uera fe ab ordenada entellectuital q no fa
en bellea de rectoria. Cor se aytant co esta
mes en entellectuital que no fa en sensu
alitat aytant mes reb maior acabamet
per endreçades entellectuitals que per or
denades entellectuitals sensualitats. On
co aco sia enari seŷor dones segons aco
es significat q uera fe mŷls se demostra
en la acabada natura entellectual que no
fa en la bellea ni en la genca met de paules
Cor si per agencament e per abelliment de
paules hom podia de ueritat fer falsitat
e de falsitat fer ueritat les paules on
pus belles seŷen seŷe mes en ueritat.

E aco es fals cor moltes paules mal dita
des contenē seŷor mes de ueritat q no fari
moltes de paules se ditades fundades lo
bre falsitat. On beneit siats uos seŷor
deŷ cor enari con lome iust que es ueŷt e de
leja figura ual molt mes que el home pema
cor que es jone e bell Enari uera fe ual molt
mes si se es significada per sensualitat qui
no sia se ditada ni se rectoriada que no
fa la fe falsa qui per belles paules rectori
ades es significada e rectoriada. E co
aco sia enari dones esta cosa es seŷor
per co cor se pges acostada a natura en
tellectual que no es a na sensual. Cor si mes
fos se de natura sensual que de natura en
tellectual on mellor e po bella fora seŷor
la natura sensual e mŷls rectoriada mŷls
fora la fe per ella significada e demostra
da. **O** uos seŷor deŷ qui sots tota la uida
cōtemplacio e la uia consolatio. Con la
potencia rational es seŷor ordenadament
dona de totes les altres potencies e totes
li obveren e ella es sobre totes atones es
seŷor la potencia rational en tan gran uir
tut e en tan gran acabamet q es digna
de eŷer sobiet en lo qual esta e sia uera
fe. Mas si tant es seŷor que la poten
cia rational en tan gran uirtut e en tan
gran acabamet no sia en la forma ni en
la uirtut e es desordenada e seŷor de la
potencia sensitiua atones seŷor la potencia
rational no es digna que sia sobiet on
esta ni sia uera fe. Enans se conuen q sia
sobiet a falsa fe. Cor enari seŷor co es
de gran injuria e de gran falsitat q la se
ŷor sia dona de la rational enari es cosa
molt injuriosa que la potencia rational sia co
tinent en si uera fe e es cosa digna que
falsa fe sia en ella. On con aco sia en
ari seŷor dones segons aco es significat
e demostrat que aquell lig on los homes
han pus fortmet la potencia rational sots
mes a la potencia sensitiua es falsa fe. E
aquella lig segons la qual potencia rational
es pus fortment dona de la potencia sensi
tiua aquella lig dona seŷor significacio e
demostracio que conuen en si uera fe e uera
creença. **A** seŷor remembrat e entes
e uolunt per lo uŷe seŷor Enari seŷor
co lome que s mira en .ii. miralls la .i. uer
tader e laltre mentider e lo mirall tort

demostre vna figura e lo mirall ueritat
 ne demostre altra e la figura de uestes. 11.
 figures se engene no es mas vna co es la
 cara del home qui en los. 11. miralls en
 seps le mira enaxi seps aia tome es q.
 en la tant solament e reb. 11. formes de fe
 la. 1. uera e l'altra falsa la uera reb seps
 per ordenades sensualitats e entellec
 tats e la falsa fe reb seps per desordena
 des sensualitats e entellecitat. On
 enaxi co lo mirall ueritat demostre ue
 ueritat per l'endrecament que ha en si e
 per l'endrecament qui es en l'ome qui en
 ell se mira Enaxi uera fe seps demostre
 si materia per endrecades sensualitats
 e entellecitat e si significar lo bre aca
 bamet Enaxi seps con lo mirall tort
 ha en si defalliment per lo qual no pot sig
 nificar ueritat de l'endrecament qui es en
 aquel qui en el se mira Enaxi seps co
 les coses sensuals totten si materes e
 les coses entellecials. a tomes no poden
 tomar significacio de uera fe per lo torba
 ment que han en si e tomen significacio
 con sia uer co qui es fals e que sia fals
 co qui es uer e per aquells significats
 ayals engene falsa fe On beneit si
 ats nos seps deus cor enaxi co uera fe
 ue de endrecament e de ordenamet e da
 cabada uirtut rational rechen gracia
 dela ira uirtut Enaxi falsa fe ue per de
 falliment e per desordenamet e per pu
 uacio de uirtut rational qui a ferma fal
 setat creent e descreent nega ueritat o
 blidant e ignorant e meyns preat la ue
 ritat de son deu.

**Cones tractat de la mania segons la qual
 raho es uera o falsa. cxxij.**

Deus singular pare e seps de
 totes coses auos seps la glo
 ria e honor per tots temps cor
 qui uol tractar seps de la mania segons
 la qual raho cau en ueritat o en falsetat.
 come seps q en. vi. manes ne tracte. la
 primera manera es ordenacio sensu
 al. Segona es ordenacio entellecual
 Tercera es puacio de ordenacio sensual
 Quarta es puacio de ordenacio entel
 lectual Quinta es ab ordenamet sensu
 al e desordenamet entellecual. Si se

na es ab ordenamet entellecual e desor
 denamet sensual. On beneit si ats nos
 seps deus cor uera raho forma e sengena
 es compon de ordenacio sensual e entellec
 tual o de puacio de ordenacio en los seps
 sensuals e ordenacio he sent en los seps
 entellecuals o de puacio de ordenacio en
 los seps entellecuals e de ordenacio en
 los seps sensuals la falsa raho seps
 se forma es compon per puacio de orde
 nacio en los seps sensuals e en los seps
 entellecuals per ordenacio sensual e des
 ordenamet entellecual o per desorde
 namet sensual e ordenamet entellec
 tual on qui uol encerchar matrobar se
 nyor quals son ueres rahons ni quals
 son falses per esta mania demut dita po
 ra apertre qual es uera raho o falsa.

Seps uer deus qui m fets paaent
 remembrant e entenen e uolent la via
 marauellosa pacencia. la pmera ma
 nera per la qual hom ha conerencia de
 uera raho es seps per ordenades sensu
 alitats an con l'ome qui per uista sensu
 al ha conerencia e demostracio de les fi
 gures sensuals e per oyr paraules ha
 conerencia de les coses passades e presens
 e estenemtores e per odorament ha co
 nerencia de les bones odors e de les males
 e per alabrament ha conerencia de les via
 des qui son doltes o amargoles e per sen
 timent ha conerencia que lo foch es calt
 e la neu es fieda. On cotons ctes. v.
 sensualitats demostren ordenamet
 seps ueritat de les coses sensuals atochs
 seps es l'ome ni l'umnat e certifica de la
 uera racionalitat per la qual ha conere
 ca que de les coses sensuals per los uers
 significats que les sensualitats si tomen
 dela ueritat qui es en les coses sensuals

On co acolia enaxi seps tomenhs la ra
 houera comencia a uer de potencia en
 actu per endrecament e per ordenamet
 sensual significat e demostre ala entel
 lectual en la qual forma uera rational
 litat per concordans sensualitats e on
 pus fortmet seps les sensualitats son
 en si ordenades pus fortmet demostre
 ueritat. e on pus fortmet demostren
 ueritat pus fortmet reb la rational

3
potencia forma de ueritat en aquelles coses
qui uerament li son significades e demost
rades. A seyor glorios qui lo vire se
yor fetz esser contemplat en los vres
honramens. La segona manera seyor se
gons la qual hom ha coneyencia de uera
raho es co raho es significada e demost
rada esser per ordenades entellectuats
ay con home qui es comtat en les nostres
nobleses aperceb q uos sots sobrians ben
cha colaencia de uos al honrar ea seyor cha
subtlea segons la qual uos sab entendre
e seyor cha coratja e seyor de uos lo ar
e tener. On con totes estes entellectuats
son seyor ordenades e endrecades a recebre
ueres significacions e demostracions entel
lectuals. Adones seyor se forma uera raho
en la potencia racional la qual uera raho
ue de poten e pren forma actual p los uers
significats que reb e quel son fetz. Adons
con la potencia racional en la forma e en
la uirtut e en la ordenada disposicio con
reba ueres significats e demostracions e sig
nificacions. Cor en ay colom rayll qui
es clar e luent e ke aparellat a demostre
les formes qui deuant elle estan. En ay se
yor la potencia racional ha aparellamet
e endrecamet a remembrar e a entendre
e a uolere ueritat co los seyns entellectuals
son aparellats e endrecats a demostre
e a significar ueritat los quals seyns en
tellectuals han ordenada disposicio en la
potencia racional es dona de totes les altres
potencias. A seyor qui auers fetz
grans los meus penlaments e les mes
amors. La terca manera segons la qual
lengendra es fora falla raho es l'empor
p puada ordenacio en les coses sensuales
ay co home qui ha la uista ta feble q p
home li semblen n o qui ha tan desor
bat hoyment que les hozelles li sullen
eli done uea fantustiqs o qui es tat en
cadermat q no sent les odors o qui es tat
delmenyat que les viandes dolces li pare
amargoses o qui es tan malalt que la fe
bre li es viures que sia de natura freda
On co per totes estes maneres o p altres
maneres semblans daquestes les sensu
alitats son l'empor desorbadas e delendrecat
tes a significar ueritat a les coses entel

lectuals e significat a elles falleret si tant
es que la potencia racional reb de les se
nualitats desordenades falses significacions
adones seyor se forma el engendra falla ra
ho en la poten racional ay co en un mall tort
se forma falla signa. On aquesta falle
tat ue seyor de potencia en ay per les sen
sualitats qui son desordenades e demostre
esser uer co qui es fals e ecer fals co qui es
uer. On con la racional natura se deshu
te el materia e de la uirtut e reb los falses sig
nificats que la natura sensual li dona adon
pren falla forma e demostre en si falleret
contraria a ueritat. On per aqsta mania
son seyor enganats e decebuts los homes
q son pus seors de les coses sensuales que
de les entellectuals. S enyor qui alegrats
los ures seyns sots contemplans en les vres
honors la qta mania segons la qual l'enge
ra es forma falla raho es l'empor per desor
nada entellectuats lo qual desordenamet
es seyor seyor en la potencia racional co la
potencia ymaginada e la potencia uirtu
son pus seyns e pus obediens ala poten
sensual que ala potencia racional. Cor ay
com si home era en ueritat e que teny es los
peya amut elo cap a auall. En ay seyns
en ueritada la potencia racional con la sensu
al es dona e potero la della ep aquella en
uereret que la potencia racional reb seyor
desordenans si materia el deue seyor q reb
los falses significats e no uol rebre les ue
res demostracions qui ueritat significat
E per aco seyor la raho humana aferma e e
fals co qui es contrari de ueritat. On en
ay seyor con lo foch compost en la neu ua
auayll per la contraria natura. En ay co
la pera que hom lanca a amut se mou fo
ra la natura en ay seyor con la potencia
racional es fora de la uirtut e de la noblea
e es en seyns e en los metmes de la po
tencia sensual adones surja e aferma
e consent contra ueritat e contra raho e co
tra tota ordenacio e fa co q fa contraries
coses de la natura. Cor tot lo remembramet
e l'ententmet e la uolentat e les altres en
tellectuats han desordenamet pus lur
rayll e lur sonamet es desordenat e delen
drecat. O uos seyor de q auers
mes lo meu remembramet elo meu enten

ment e la una uolentat en donar la uoluntat dels
 vres honzaments la quinta manera seior de
 raho es co la raho es composta dels desordena
 ments sensuals e dels ordenaments entelle
 tuals ari co lome auent gra set e gra febra
 on co la sensina li fa ymaginar beure molta
 aygua frega ehi dona ueixrs que molt li ual
 mes ala sanitat admes es la significacio falsa
 e contraria enten q aqlla aygua faria mal
 e creyeria la amellio e tardaria la suor elater
 menacio adones es la significacio uera de part
 la ordenada entellectual natura On co lome
 es seior remembrant e entenenent e uolent en
 aquelles coses que la potencia sensina delor
 denadament li fa remembrat e entendre e uo
 ler adones es seior la falsa raho en actu en
 la memoria e enteneniment e en la uolentat
 e co la raho hula de la uirtut e de la ppria na
 tura e coney lo desordenament de la potencia
 sensina adones es la uera raho en actu con
 la memoria remembra e entenenimēt enten
 e la uolentat uol mes per la natura de la p
 raho nual que per la natura de la potencia sen
 sinua On teneit siats uos seior de q cor
 enari con calor e humiditat son oratio de en
 genar e de obseruar forma en mate e seiat
 e fiedor son oratio de puar e de co adpre for
 ma en materia Enari seior falsa raho ue de
 desordenades sensualitats desordenans or
 denades entellectuats e uera raho ue de
 ordenades entellectuats endreans e orde
 nans les sensualitats desordenades. C re
 ator e gouernador e restaurador seior aca
 bat en tots bens la vij manera de raho es
 seior co la raho es composta dels ordena
 ments sensuals e dels ordenaments entellec
 tuals On aquesta raho es seior uera en les
 coses ordenades e es falsa en les coses desor
 denades Cor si home qm ha molt gran
 amor ala bella mulier la qual es bona e cas
 ta no sab amar la nulls ordenadament adon
 la entellectual natura per sobre gran forca
 damor se desordena e fa lo marit gelos e sol
 pios de la bona mulier e tant les sensuali
 tats no demostren ueritat significat que la
 dona es bona e casta e casta q les entellec
 tuats no dupte en la dona q sia bona i casta
 On co lo marit ueu que la nulls no fa
 nulla errada qm significat orrea inuirtutia
 e con hon de la mulier dir tot se adonchs

cau la ymaginacio en la ymaginacio en uerita
 tat a membrar e a coneyre e adones es la pe
 sa en ueritat Mas con lo marit ha massa de
 cogitacions e de ymaginacions de la mulier
 per sobre amor q li ha cobrada co q ueu e co q
 hon de la mulier en aquelles coses que fa be e re
 membra les coses que son coses possibles de fer
 ala mulier adones cau gelosia en son pensa
 ment e en la cogitacio e en la pensa e aferma
 que la mulier no es bona la qual afermacio
 ue de falsament la qual ue dels falses significats
 que forca d amor li fa rebre. **O** seior gran
 al qual obreye totes creatures co es dita ra
 ho uera e raho falsa adones seior es la para
 abastant dient raho uera e es fillat cor diu
 raho falsa. Cor raho e ueritat se conuenē e la
 corden e raho e falsitat se descorden es del
 conuenē en totes coses e per aco seior la pa
 raula no es tant ueritaderament dita co diu
 falsa raho co es co diu uera raho. **O** ras
 enari seior co hom diu q uos auets huls e
 orelles per significar q uos salers totes coses
 enari seior diu hom diu hom raho falsa p
 tal que hom pultia parlar e auer coneyren
 ca de la raho qm es uera On ari co es cosa
 contraria estraya a via diuina natura q
 aja huls sensuals e orelles Enari es cosa
 contraria de raho falsitat e per aco seior nul
 la cosa qm sia falsa no pot esser raho cor ra
 ho tota ora come esser en ueritat Mas en
 ari co les figures son assignades per sembla
 ces en pintures e en enlillaments e significat
 que sien co que no son ari co lo uult q signi
 fica home esser eno es home enari seior co
 la aia come reb los falses significats e no uol
 rebre los uers significats adones es forma
 al enteneniment humanal figura entellectual
 la qual falsament dona significat de la mate
 ya que sia cosa uera e raho nable e segons
 ueritat es cosa de falsent contraria a uirtut
 e a raho. **E** l'oros de qm lo bre seior
 fetis cogita en les tena huyrances de les bres
 seior de sensualment sentim e entellectu
 ment entene q los homes se contrasten los
 vns ab los altres elputant e auocant ab en
 tenas uera auent casta q co que diu sia ue
 ritat on co no aja null niya seior entre a
 fer macio e negacio per aco seior come de ne
 cessitat quels vns afermen ueritat e los al
 tres li stan contraris On co als homes

7

g

9

qui mantenen falsetat sia viuers q' sia veritat
co que rathonen aptant se con aquells qui ra
honen ueritat es lur enteniment enginat
sejor en los significats falses q' reben sensual
ment o entellectualmet e leyre crebre los uers
significats per los quals uendrien auera co
nerencia silos reebrien e sig' leuue de rebre
los falses significats quiss' mere en falsetat
e en error. **¶** Mas silos homes se'or sacor
dauen e lauene en la natura entellectual
e en la natura sensual e reebrien en seps los
uers significats sensuais e entellectuals e el
qui uue crebre les falses significacions sen
suals e entellectuals. Atones se conuenen e
sacordane en lurs questions e en lurs espu
tacions pa que amassen ueritat. Cor pils
seguissen la natura del entenimet e pa que
aguessen bona entencio e amassen a trobar
ueritat. L'enteniment se'or ha tan noble na
tura e tan ueradera que aquell los conuer
daria es auentia en lur contralt e en lurs
treballs els faria esser amichs e ben uoleys
los vns dels altres. **¶** Se'or qui en amo
rats e en fortats e alegrats los uers ama
tors silo jutge uolsempor conerer in saber
quals dels homes qui es pite es conuastor
es en uera raho in qual ha falsa raho pu
merament de se'or auer conerencia dels
significats sensuais e dels significats en
tellectuals e deu guardar quals significa
cions son ordenadament significades in
quals bon significat e desordenada. On
co lo jutge se'or sera puengut a aquesta
conerencia. Atones come que meta l'orde
membrament e son entenimet e son uo
ler e qual entre los significats ordenats
e los significats desordenats. E en apres
para a trobar son entenimet ordenat ab
quals sauendra nulls en natura e en p
proprietat q' ab los significats ordenats o ab
los significats desordenats. E per co cor
de entenimet sera ordenat si ell esta
egualment en frandue. Les parts atoy
l'entenimet de jutge per natura e per pte
tat pendra part e conardara la ables sig
nificacions ordenadament significades.
E per esta mania pot se'or tot jutge saber
quals son les rathons qui son ueres mals
con les rathons qui son falses. **¶** On benet

siats uos se'or tes cor per totes estes .vi.
manes de raho demit dites es significat
e demostret quals son ueres rathons in
quals son rathons falses e per la immoran
cia que alguns homes han se'or teles .vi.
maneres demit dites son en immoran
cia de auer conerencia de les rathons qui son ue
res e de les rathons qui son falses. E per aqsta
aytal immoranca se'or se uene immorables
e desconerens e desolodients de lur se'or deu.
¶ Con es tractat dela manera segons la q'
hom ha conerencia de se qui es natural
e de se qui no es natural. **¶** **¶** **¶**

¶ Deus glorios pare e se'or de totes
les coses auo siat conada se'or glo
ria e honor e tot quant de uos
es cor segons ques come tractat se'or de
se enet loch come que de necessam se en
.ix. manes le .iii. simples e les altres
iii. compostes e la .f. no simple in compsta
in auent esser. On les .iii. maneres sin
ples son dites se'or per co manes simples
con se es naturalment en la natura senti
al o entellectual. **¶** Co se es fora dela natu
ra sensual o entellectual. **¶** Les .iii. ma
neres segons les quals es en tela compsta
en elles es se'or co se es compsta de natu
ra sensual e es fora natura entellectual.
E con se es naturalment en natura entel
lectual e es fora la natura sensual. On co
se es naturalment en la natura sensual
e en la natura entellectual o con es fora
natura sensual e natura entellectual.

La .ix. manera se'or aquella es dita
q' no es compsta in simple in es natural
in no natural. E aco es per co cor no es res
in la null sobiet potencialment in actual
ment en que ha e per aco entenem aqsta
.ix. manera de se esser cosa qui ha defalli
ment de esser e que no ha en que ha. On
tenet siats uos uos se'or cor per estes .ix.
manes de se per hom auer conerencia de
se natural o fora natura. **¶** Benet se
uor qui tena uerats e agraciats tots a
quells qui en uos se conuen. La pmeia
manera de se se'or es con la se es en ho
me per la natura sensual on aquesta es
dita se natural an co lo iuen qui creu p
son pare e la mare e los antecessors qui
la mes en aqlla se e creca p aultimes e

per enseñar lur fe e lur creença **C**on en
 avi seyr con lome colerich engenza p na
 nra colera en son fill mes que nulla de les
 altres humors en avi seyr los homes na
 turalment prenē sensualment fe de lur pa
 res e de lur mares cō creença fan cō q̄lurs
 pares o mares los enseñen e lus manen. on
 esta fe qui per natura sensual es naturada
 en home es molt fortis per longa perseverā
 ra e per longues custumes e per mudrimēts
 e se hom obstinat e delectat honat. **E**n aq̄sta
 fe estan seyr los homes qui no anen rahōs
 ni quehōns ni argumens. **E** a mē mes creu
 re les p̄posicions rebutes e atorgades q̄ les
 p̄posicions silogams i necessaries. **O**n cō
 en les p̄posicions rebutes e creēntes pul
 cha cruce falsa fe e falsa creença. **A**ytant
 leugerament con uera fe ni uera creença
 per aco seyr tots los homes qui nā per esta
 fe e per esta creença nō son segurs ni certs
 si lur fe e lur creença es en veritat o en false
 tat. **H**uidable seyr en nres cuytes
 e en nres necessitats la segona manera
 de fe natural seyr es cō la fe es natural
 per rahō de la natura entellectual qui cōn
 tinuament esta en la fe e de la creença
 qui nūnormēt esta en los seyns entellec
 tuals q̄ nulla altra fe contraria a aq̄lla.
Cor en avi seyr cō lome pren natura
 de colera menjant e beuet les viandes q̄
 son caltes e seques esquinat a menjar e
 a beure les viandes qui son frides e humi
 des. **E**n avi seyr fe e creença se natura en
 aia come entellectualmēt cō la ymagina
 cio e la cogitacio e la memō e la pensa e la
 uolentat esta en alama fe o creença mes
 que en altra. **O**n aq̄sta fe entellectualmēt
 naturada seyr en aia come es molt fortis
 en si natura sia q̄ sia uera o falsa. **C**on
 tenent stats nos seyr de q̄ cor la fe qui es
 en home nalmēt per la nā entellectual a
 quella es la fe qui es pus araygada e p̄
 fermada en home e sila fe sensual no es se
 nyor per longa esputacio e per moltes sig
 ficacions e demostriacions e per moltes p̄
 posicions necessaries q̄trades a les p̄
 posicions rebutes e creēntes hom se
 nyor no pot la fe naturada en aia q̄trā
 de la aia de home. **M**as per cō cor rahōs
 necessaries son pus prop en natura ala

potencia racional que no es la fe. **Q**ues
 en ella per rahōs no necessaries e per p̄
 posicions creēntes per aco per longa el pu
 maos seyr pot hom q̄trā de son enueclari
 falsa fe ja sia quella naturada en ell p̄ cus
 tumes entellectuals. **S**eyr in mortal
 meorpral eternal in finit la terca manera
 seyr de fe es cō la fe sy de la natura sensu
 al avi cō lo fill del seyray. **Q**ues nat e nodut
 e creclat en la fe de ls seyrays e tornas e sha
 e hala fe de ls xp̄ians la qual es contraria
 ala fe de ls sarayns. **C**on aq̄el qui fix
 seyr de la fe on es nat e nodut e creclat e
 pren altra fe aq̄el es seyr leuger de cō
 uertr e tornar ala fe primera per les cus
 tumes e per los nodriments que ha preles
 en son començament e en la infancia cor
 les custumes els nodrimēs q̄ hom pren
 en la iouentut son pa fortis e pus araygats
 en hom que nō son los nodrimens ni les
 custumes a les quals hom sacustuma e la
 uea en la uella e dat. **C**or a si tant es
 seyr q̄l seyray not torn va per rahō de cus
 tumes sensuales ni per mudrimēs sensuales
 e la ocaio de son vniusme seyr sia natu
 ra de enteniment e de conerencia e de rahō
 relecte e conerent les demostriacions e les
 significacions qui demostren e significū
 les rahōs necessaries. **A**doncs seyr les
 custumes ni los nodriments primers no hi
 poder ni forca contra les rahōs per les
 quals lo seyray se torna va e aco es se
 nyor per cō cor rahōs pus fortis cō la
 en aia doine que custumes ni mudrimēs
Quos seyr qui sostenyts e governats
 tot quant es la q̄tra manā de fe es cō fe
 no esta naturalment en la natura entel
 lectual avi cō lo va qui longamēt ha re
 membrada e entela e amada la fe catho
 lica e en .i. parte de temps la reneça e la
 de seyr e creu en altra fe q̄ria ala p̄ra fe
 catholica. **O**n aq̄lla falsa creença q̄ pren
 seyr es contraria ala nā entellectual p̄
 .ii. coles la .i. per custuma laltia per cō
 cor creu falsetat per custuma es contra
 ria seyr ala entellectual nā en cō q̄ les
 coles qui son mes acustumades en la aia
 aq̄lles hi son pus fortment edificades
 e araygades que a celles que non son
 tan acustumades. **E** con la fe es q̄traria

relig
 770 98

a natura entellectual per fallerit adones es
la contrarietat per co cor fallerit no es de
natura in de l'imatge in de proprietat de natura
entellectual enans can enella a adentralmet
per colpa e per peccat am es enigmada el cu
rent e tenebres. **O**n co la raho per la q
la fe quel fa renerat pren es diu fora natu
entellectual es seior per co cor per peccat per
seueracio altereja la fe que ha auida en lon
ga perseueracio e ab la natura entellectual
de creu ueritat qui es natural cosa co sia
cremida per natura entellectual e creu fal
lerit contra cors de natural entellectual

On con aco sia enari seior dones lo fals
ra renerat qui de creu la sta lig romana
e creu fallament la falsa fe seraymesca a
quel es seior leuger a conuerit per re torna
ment de costumes e per nã nã entellectu
al la qual demostrant si mateya per raly
necessaries pua e de creu la falsa fe cremida
sens nulles ralyons demostrades per ralyons
necessaries. **R**er glorios quia imame
moru e lo meuentement e la ma uole
tat fers contemplat en uos. la. v. mania
de fe se diu seior de la fe qui es natura da
en la natura sensual e es fora de la natura
entellectual. **A**ri co lome qui es fill de creu
e de creu e creu la fe de son pare e de la ma
re. **E**n aquella falsa fe es nat e creu e no
dit eno ha digne in sospiti en la fe enans
afirma de tot en tot q es uera. **O**n la oc
casio in la raho per que es dit seior que a q
fe es natura da en la natura sensual es se
ior per co cor los semis sensuais del pare
e de la mare han significades e demonstra
tes al fill semblants sensualitats en costu
mes e en mudiments e en paralles. **E**
de les sensualitats es significada ala na
tura entellectual fallerit de fe la q es a
custumada de creu per co cor moltes
uegates es hoyda e preuada e amonesti
da co sia cremida e per longa custuma de
hon la comitacio e la ymaginacio e la me
moru e la uolentat a custumase e nature
se a aquella falsa fe a creu. **C**or per lon
ga custuma sensual sengenza en la aia
custuma entellectual en ymaginar e en
renerat e en comitacio e en uoler e amar
les coles qui longamet son iustes e hoy
tes o tocates o alatorades o adorades.

Quando seior per la qual es dit q home
qui es creu creu fora la natura entellectu
al es seior per co cor no es nã cosa ala me
moru que renerat fallerit in ala uolentat
que la uulla po q lentement no la enten
On co leuete no enten la fallerit que creu
ama co que creu cont natura de memoru e ten
temment e de uolentat on co tot aco sia seior
fora natura entellectual adones tots los ho
mes qui son creu in qui creu fallament
pot hom ueritat i sobrar esputant. **C**or los
qui han ueritat e creu per natura entellectu
al son pus forts e han mes dauidatela
entellectual natura que no ha aquells qui cre
en contra natura entellectual. **O**n dayent
reue pendre ardiment e amolitat e enach
seior los feels uans qui per la bria amor se uo
len esputar ab los infels creus fallent.
Acellent seior alt marauellos la. vi.
manera seior de fe es co la fe es naturalmet
en la natura entellectual e es fora la natu
ra sensual enari co tome qui sia fill de
de creu e ha prela uera fe en la qual creu
ueritadament sens ulla dubitacio. **O**n
con la raho per que es dit seior que hom qui
en esta manera creu ha fe naturalmet
en la entellectual natura e la fe no es natu
ralmet en la natura sensual es seior per
co cor natura es de natura entellectual y
imaginar e creu e renerat e cogitar i uo
ler ueritat ari co es natural cosa a plom a
nar a auayll per la ponderositat e cont na
tura sensual es seior que home qui sia nat
e nodir en error e en creu fallerit se par
tesca de la error e de la creu e que creu ue
ritat. **O**n enari seior con lo plom se mou
contra moumet natural co hom logita a a
munt enari natura entellectual totes les
uegates que creu fallerit fa contra la na
tura mateya la qual contrarietat es cauda
en ella a adentralmet per peccat e pla cul
tument de la natura sensual q la cultu
ma a aquelles coles que uen e hon soum mas
enari con lo plom qui co es pujat a amunt
per moumet a adentral torna a auall per
son moumet natural. **E**nari seior la entel
lectual natura con es cona de la sensual cul
tima uen a aquella e torna creu ueritat
A seior uer des qui mudats e mudats
fa aia tel bre seior ab uera contemplacio

la. vij. manera de fe diu seyor dela fe que es
 naturalment en la natura entellectual e
 en natura sensual Enari co lome catho
 lich qui es nat en la sta fe yana e ena q
 illa es nudrit e acustumat de comtra e de
 ymaginar e de remembrar e de noier e de
 hor paraules dela sta fe romana. On
 tenent liats nos seyor deo cor aytal creen
 ca e aytal fe quisia naturalment en la na
 tura entellectual e en la natura sensual es
 pus noble e pus excellent e pus ferma e
 pus forts que no es nulla de les altres e a
 co es seyor per co cor es acustumada e natu
 rada en ab dues les naturas. **C**on conla
 fe ela creencia que es naturalment en ab ij.
 les naturas es pus forts e pus araygada
 que no es fe qui no es naturalmet en ab
 dues les naturas. E aco es seyor per lon
 ga perseveracio e per silancia de costumes
 en creire eoyr ueritat tonics per aco deu
 uen auer ardiment aquells qui ha uera
 fe e son nars e nudrits en ueritat a crei
 re e a saber. E deuen auer preiuar aquells
 qui han falsa fe e falsa creencia cor p co co
 ueritat es pus forts cosa que fallerat es
 cosa molt possible que aquells qui ha fe
 natural en les dues naturas danunt dites
 uegan e conuertel que aqlls qui lin fe no
 es naturalmet en ab dues les naturas.
Humil seyor qui auets plaer dauer
 nua e merce la vij. mania seyor de fe se
 diu co la fe no es natural en la natura en
 tellectual ni en la natura sensual ari con
 lome qui es nat e nudrit en uera fe e pu
 res renega e descreu uera fe e creu falsa
 ment en falsa fe. **C**on la raho seyor per
 ques diu que aytal fe no es segons natu
 ra sensual ni entellectual es per co cor es q
 custodia sensual e entellectual e contra na
 tura sensual e entellectual. Cor per custodia
 sensual mlls deuria creire la fe on es nat
 e nudrit que no la fe que reb fallamet e
 mlls deuria creire segons natura entellec
 tual la ueritat que es fe natura entellectu
 al que no es la fe que es cont natura entel
 lectual. On maleits son seyor aquels
 e aqlls qui son creens e han fe fora la na
 sensual e entellectual en seys Cor enari
 con lome qui es ligat e pres per moltes
 lates e p molts ferres es feriat enari seyor

lome es uenat e sobrat per mala custodia
 sensual e entellectual Enari seyor co hoie
 qui hom mes iuu mes sacosta ala mort en
 ari on ho mes esta en falsa lig e en falsa
 creencia mes en la e en yrelona la aia a
 creire fallerat. **A** seyor uer deo qui
 auets les imes cogitacions e los meo pen
 saments abundats de ueres amors la ij
 mania seyor de fe es esta con es dit q fe no
 es potencialmet ni actualmet ni essencialmet
 ni accidentalmet en natura sensual ni entel
 lectual ari co es aer aygua e terra. Fortant
 es cosa manifesta alentimet del home,
 aer i aygua e terra que no es null home q
 crea que aer e aygua e terra sia en esser.
 Cor sens aer e aygua e terra null home no
 uiuria. On per aco es dit seyor q a quella
 fe es puaco p raho dela gran certificacio
 que los seyns sensuales e los entellectuals
 han de aer e de terra e d aygua la qual sen
 ten los seyns sensuales sensualmet i la q
 entene los seyns entellectuals entellectu
 alment. Cor enari co aial nos pot engerar
 en cosa priuada de vida Enari seyor fe ni
 creencia nos pot engerar en aia qui aia
 certa conerencia sensualmet e entellectu
 almet. **C**on enari seyor co hom per gra
 abundancia de conerencia es hom saent
 i no ha hom fe ni creencia de co que sent
 e enten enari e molt mlls enara lots nos
 sens fe e creencia per gran abundancia que
 auets de saueia e de conerencia daquelles
 cosas qui son ni foren ni sera les quals son
 presens e sabudes per vna gloriosa essen
 cia diuina. **C**on es tractat dela raho qui
 es natural e dela raho qui no es natural

Arlm.
 Deo meu e seyor meu e gracia e co
 solacio nua Qui uol tractar ni en
 cerchar seyor sobre la raho qui
 es natural e la raho qui no es natural co
 ue seyor que deue esta raho en. ij. mane
 res de les quals ne son dites les. iij. sim
 ples e les altres. iij. compostes e la. iij. es
 dita no simple ni composta ni esset per
 co cor es priuada de esser p co cor no ha
 sobiect sensual ni entellectual ni co post
 de sensual natura ni de entellectual en que
 sia. In pmeza manera de raho seyor
 es dita aquella que es naturalmet en la

natura sensual. la segona mania de raho
es seior aquella que es naturalment en la
natura entellectual. **L**a terca mania de
raho seior es aquella que es de fora la natura
sensual. la quarta manera de raho seior
es aquella que es de fora la natura entel
lectual. **L**a v. mania de raho seior es a
quella que es dintre la natura sensual e
es de fora la natura entellectual. la vi.
mania seior de raho es co la raho es dintre
la natura entellectual e es de fora la na
tura sensual. **L**a vij. manera de raho es
seior con raho es dintre la natura sensu
al e la natura entellectual. la viij. ma
nera es seior con la raho es de fora la na
tura entellectual e la natura sensual.
La ix. mania seior de raho es co es raho
privada en abdues les naturas en an q
no es en esser dintre elles ni de fora elles
On tenent hats uos seior de q cor totes
les maneres segons les quals raho pot
el deuenir en esser en aial racional son les
viij. maneres demut dites les qual prene
formes diuerses per omissio de la diuinitat
de la natura sensual e de la natura entel
lectual e per omissio de la diuinitat que es
entre forma actual e forma potental.
E la nona mania demut dita aquella se
nior es dita que es privada de esser per
co cor no es formada actualment ni poten
cialment en la natura sensual ni en la natura
entellectual. **M**isericordios seior pia
tos a nos sia dada gloria e lausor. Cor la
primera manera de raho seior con natural
ment ha ho conerencia de raho en les coses
sensuales En ayi co en los aials e en los ue
getables en los quals ha hom conerencia
de generacio e de corrupcio per rahons
naturals les quals rahons naturals se
nior se demostren manifestament als se
nyrs sensuales e aquesta demostacio es fructa
seior per raho de les formes sensuales q son
alterades de potencia en actu e de actu en
potencia e de esser en potencia e de potencia
en esser. **R**aho natural naturada en la
natura sensual es seior ayi co les. iij.
co plerions del home qui done santat al
cor per atrempament e per acordament
q han en la matex e per lo cotra li done
malaltia e mort e raho sensual natural

es seior co les. iij. qualitats vniuersales co
ponen lo cors dels homes e dels uegetables
per raho con les dues qualitats son amues
e les dues ne son passives. **R**aho natu
ral sensual es seior que de matex e forma
se compona cors e de home e de fembra sia en
genrat home e de anima e de cors sia co post
animal e que per mengar e per leure vna
home e per fam e per set mirra e los uege
tables que sien p plua e per aygua creces
e per calor del sol e dels altres cors cele
stials sien crepens i generans e corrupens
e ayi co per aco seior se demostria la raho
natural sensual en ayi se demostria p mol
tes daltres coses sentides per los seyns sen
suals. **A** seior de q quila mia pensa
auets presa a cogitar e a contemplar los
vrs honramets. la segona mania de raho
seior de la raho que es naturalment
en la natura entellectual ayi co raho qui
es en aia come naturalment co la aia
reembra e entre enol ueritat adones co
la aia ha los. v. seyns entellectuals en ac
tu. On co per que es dit seior que aquesta
raho es naturada en la natura entellect
tual es per co cor per la uirtut entellectual
uenen les uirtuts es seyns qui son en la aia
potencialment de potencia en actu. **O** en
ay seior co es natural raho sensual al
plom que per la ponderositat sia mouent
a auayll En ay seior raho entellectual na
tural es ala aia del home que sia remen
brant e entenent e uolent e cogitat e apre
cehent e conaenajant e aduolant e frenet
en son creator e son seior e en son deu. Cor
la final raho per que la aia racional reebre
seior totes aquestes uirtuts e aquestes pp
etats e aquestes naturas de son deu es per
tal que ab totes les uirtuts e ab totes los seyns
seyns entellectuals e ab totes les lues for
cos fos contemplant en la bria gloriosa es
sencia diuina. **O**n tenent hats uos seior
deus cor per co cor uos auets donades ay
tals uirtuts e ay tal natura ala aia ronal
ha home raho en la matex per la qual ha
conerencia per rahons necessaries que uos
sots en esser e que sots infinit e eternal e
creator e acabat en totes vrs qualitats
e que en uos seior no ha null defalliment
tenent hats uos e tot co que de uos es.

3

Sempor glorios del qual lo meu cor nos obli
 da nlla nlla pensa no senlupa la. ni ma nla
 de raho se diu seyor con raho es fora lo cors
 de natura sensual ari co mirades qui nos
 fan per cors de natura sensual enas se fan
 per raho del nre glorios pdr e dela vna dre
 niera sampa misericordiala uolentat e de
 la vna sta sampa la qual obra miraculosa es
 seyor crea re tend re e concebre uerge en
 fant e resuataz los morts e ari de les altres
 coses quis fan per obra miraculosa Ena
 ras diu seyor de raho qui es fora la natu
 ra sensual ari co la raho per la qual ho tur
 menta son cors ab fame ab set e ab calor
 e ab fret e ab batiments de colpes o co hom
 ama alcuna cosa qui no sia en la especie
 hua mes que los homes qui son abell de sen
 blant especie. On per co cor totes estes coses
 son seyor fora cors de natura sensual per
 aco se diu seyor que la raho nlla o nlla p
 la qual ho fa totes estas cosas son fora cors
 natural sensual. **E**ncaras diu seyor per
 altra mania raho fora cors sensual natural
 ari com los desordenaments els coruopi
 ments qui caen en los seyns sensuales ari
 co als homes qui en les cosas dolces atro
 ben amargor e en les cosas amargos les a
 troben dolces e ari co daco lies seyor en
 los altres seyns sensuales. On a questa ra
 ho seyor aytal nlla ora no atroba uentat
 en les cosas qui son dntre les cosas sensu
 als per co cor son fora de lur natura. E per
 aco ha conerencia delles per co qui es de fo
 ra lur natura. **O** uos mortal seyor
 sanificat per tots los pobles la. ni. ma
 nera seyor de raho se diu co raho no esta na
 turalment en la natura entellectual e esta
 de fora en la ari com la aia del home qui
 no usa de la raho enco quel es necessari ni
 qui es de la natura e usa de les virtuts e de
 los seyns entellectuals enco qui es plaent
 al cors. E per raho con la aia seyor se fa lei
 ua del cors e no es auos obedient e fa co q
 fa en contrali materia per aco es dit seyor
 que la uirtut rational es fora de la natura
 totes les uegades que fa co qui es contrari
 de raho e de dretura. **O** enari seyor co
 lo plom se mou contra son mouimet nales
 hom lo mta a amut Enari seyor la uirtut
 rational fa contra la natura co cogita ni

4

pensa ni remembra mente ni uol mes les
 coses terrenals qles celestials Corles terre
 nals no son de la natura e son ho les celestials
Totes les uegades seyor que la aia del
 home sia remembrant e uolent peccat fa
 contra la natura Cor plus peccat remembra
 e enten natural cosa lies que no uulla per
 co cor la memo remembra e l'enteniment
 enten que peccat es cosa mala e cosa uil en
 si mateix E per aco la uolentat co lama el
 uol ama e uol contra la natura e contra la
 natura de la memoria e de l'enteniment e
 per aco diu se seyor que raho es en aia to
 me fora la natura con la aia ama peccat
 On tota ora seyor que la aia ama la raho fo
 ra la natura es reentent los falses signifi
 cats e no uol rebre los fa uers significats
A seyor lo qual no solblida dels se q se
 ytors ni dels se q amadors la. ni. manera
 de raho es seyor dita co la raho es natural
 dntre la natura sensual ari com la fora
 sensual qui dona uer significat de si mate
 ra que es creada e q ha creator Ela entel
 lectual natura no reb aquella significacio
 e afirma que la forma sensual no es cre
 ada ni ha creator. Cor enari seyor co la
 forma del home malalt significa al metge
 la malaltia enari seyor les forms sensu
 als signifiquen ala aia ronal que son createes
 e que ha creator. O das enari co lo maluat
 metge qui no sab apercebre ni conerex la
 malaltia en los significats que li dona la
 forma e afirma lo contrari Enari seyor aia
 tome delment e descreu als uers significats
 sensuales moltes de uegades e reb los falses
 significats On per aco seyor es dit que la
 raho es nalmnt en natura sensual co la
 natura sensual significa co q deu e co p que
 es creada E con la na entellectual no reb
 los significats que deu ni cellis per los quals
 ha significat e a rebre es creada atones es
 dit que es seyor fora la natura entellectual
 raho en ella. **O** enari seyor co la nau
 dona significacio ala uista corporal q ella ha
 factor lo qual factor enten la uista entellect
 tual Enari seyor totes creatures sensuales
 donen significacio de creator mas ari con
 color nos pot significar al home cech en
 ari les cosas sensuales nos poden significar
 ala aia qui no usa de la uirtut de raho e hua

5

e es de fora la natu
ra entellectual.

forma

6.
contra la virtut rational per rahó cor ha talor
tenat remembrament e entenimēt enoler
Seyr immortal al qual no es feyt con
trast in força la vñ mania de rahó sed in se
in por de rahó qui esta naturalmet dintre
la natura entellectual e es de fora la natura
sensual ari con entenimēt come qui ha co
nexença e apercibimēt enlo firmament
que es creat jallia que lo firmament amach
e nech creator ala iusta corporal enco ques
demostria inalterable en forma e in corru
pable. la occasio per ques diu seyr q rahó
es en la natura entellectual naturalment
e es de fora la natura sensual es p co cor ra
ho enten ueutat p la ueutat rational la q
ueutat es negada per la sensual natura q
nola significā Cor con la iusta corporal no
ueu lo firmament generat in corron put
adones significā fallamēt que lo firmament
es eternal pus que no es generat in corron
put la odas la entellectual nā seyr no uol
rebre la falla significacio sensual significā
da per la iusta corporal e reb los significats
entellectuals ari com lome qui ente que lo
firmament es femt en qñtat ees termenat
e es meyns de memō e de entenimēt e de uo
lentat On per co cor tots aquells defallimēt
aprecben ell e es li significat que lo firmamēt
es creat cor ari cō ha defallimēt en totes el
tes coles en aries significat q laia en dura
bletat de tēps eternal infimt. **G**lorios
seyr los seyns entellectuals tonē significa
cio ablonie poder e ab la vñ humilitat e ab
la vñ sauea e ab la vñ uolentat que la hos
tia sobre laltaz sagrada es nre cors prea
os el in sagrat es vñ sanch gloriosa Cor
pus uos ho nullats e pus que uos nayats
poder e pulq uos nayats rahó e occasio con
la hostia facats uenir encā el omen sanch
los seyns entellectuals aferme seyr que la
osna es en cā el omy en sanch la qual aten
ela qual sanch neque seyr los seyns sensu
als per co cor no han natura in uirtut in ppa
etat cō pulque afermar in significat co qui
es contra la natura inco qui no es obra de
natura sensual. **A** seyr sanch sobre to
tes saueas honrat sobre totes nobles la
vñ mania de rahó es dita seyr con rahó
es naturalment en la natura sensual e en
la nā entellectual ari coles sensualitats

qui per rahons ueres necessaries significā
e demostren creator ales creaturas e faedor
ales coles feytes e les entellectuals reben
seyr aquells significats e aquelles de mos
tracions e aferme e entenē totes aquelles
coles qui ueutatramēt son significades in
demostrades. On con la rahó del home
ne seyr de potencia en actu e per los uers
significats sensuals e entellectuals adones
es dit que la rahó es naturada en ab dues
les naturas en seyns enco q telles pren nā
per la qual ue de potencia en actu ari cō lome
qui es sensible de pena per rahó de les in
qualitats bñuecials qui turmente lo cors
humanal per fret e per calor e per humidi
tat e per secor. On cō lome enten entot
cors humanal a questa pena apercib q
la pena coue esser en lo cors humanal p
ocasio de peccat que ha feyt cont uos Cor
si sens occasio de peccat lo turmentals fora
significat que no sots dreturer on con la
anima enten uos dreturer a percib les sig
ficacions sensuals qui significā que lo cors
es culpable pus que ha passio la qual ha
per tal que sia punyt del peccat On p aco
es seyr feyt concordament de la sensual
natura e de la entellectual per tal que tonē
e reben significacions per rahons necessa
ries per co cor calama hus de rahó en la
pñ uirtut e natura. **O**n tenent siats nos
seyr de q cor rahó cō es en home actual
ment per concordamēt feyt de natura sen
sual e entellectual adones es en home en la
pus noble disposicio que eē hi pulcha cor
la natura sensual significā ueutat e la
natura entellectual la rebe neguna teles
naturas no es contrastant al altra e cala
na ajuda al altra. **E** per aco seyr esta rahó
en home pus fort e pus vigorosamēt per
esta mania que per nulla altra mania. **A** ter
nal seyr in uelible amat p tots los pobles
la vñ mania de rahó se diu seyr con la ra
ho qui es en home es fora la natura sensu
al e fora la natura entellectual ari cō la po
tencia rational quis fa seua de la potencia
sensitia quis fa deua de la potē rational
Cor en ari seyr cō es de natura de la potē
rational que sia tona de la sensitia e es
de natura de la sensitia que sia seua de la
rational en ari seyr es cosa fora natura

que la potencia racional sia serua e la potēcia
 sensitiua sia tona. On con raho seyr se cor
 ro p en home segons esta manera no es en
 ninguna teles. ii. potēcias. On per aco es
 home nela e inmorale e uecios e reb los
 falses significacions e rebija a rebre les ue
 zes. Con lome seyr auau si mateix o cō
 los vns homes ja en ab los ab los altres o cō
 los homes ja en ab les fembres conit cors
 natural atō nos seyr prima raho en la na
 sensual e en la natura entellectual. Cor no
 es cors de natura sensual m entellectual
 ninguna destes coles e per aco cō los peccats
 son feyts seyr segons esta manera p aco
 son leuats e pms mals peccats que altres.
Totes les uegades seyr que hō se sam
 fona e sembrach per massa menjar e per
 massa leure fa hom contra cors de natura
 sensual e totes les uegades que hō sia mal
 sa cogitant e massa ymaginat e massa te
 meros fa hom contra cors de natura entel
 lectual. Etota ora que hom faci destes coles
 danūt dutes massa poch fahō seyr contra
 lo cors entellectual. E per aco githō raho
 e mesura dela miana terminacio que es
 entre poch e massa. Al seyr deq qui lo
 meu cor abundats enamorats los meus
 hiuls en plors la. ix. manera de raho se
 du seyr dela raho qui no es en null eor
 men esser potēcial m en esser actual m
 en esser sensual m en esser entellectual e
 nans es cosa primada de tot esser enari
 que anch no fo m sera. **O**n aquesta raho
 qui es en puacio es seyr co qui es cotra
 de raho e per co es dita cosa no esser raho
 ari cō raho no es q hō peccat mal per te m no
 es es raho que lo ualall sia sobre lo seyr
 m no es raho que les creatures sien mes
 amades que lux creator. on co qui es seyr
 de raho no es nulla mania m en nulla cosa
 raho per co cor no ha nā per si m per altri q
 sia aquella cosa qui li es contraria en nā
 per si e per totes altres coles. On teneit
 siats uos seyr deus cor enari con tota cosa
 qui esta en raho troba hom dntre les. vii.
 maneres de nuūt dutes Enari aquesta. ix.
 mania de raho nos pot trobar en nulla cosa
 m en nulla mania per co cor en totes mane
 res e en totes coles es contra cosa a raho
 Or enari seyr con es impossible cosa que

defalliment pulcha e en lo vte acabamet
 enari Enari seyr es impossible cosa que co
 que es de raho sia en nulla cosa raho pla
 ent m agradable auos qui sots nre seyr
 dea. **C**on fe e raho fan ala anima de
 me loar e tener e seruir son deu e son
 creator. **A**ylm.
A diuinal seyr qui sots primer e
 tercer a tots comenaments auos
 seyr sia feyta gloria e honor per tots teys
 Cor se obra seyr de la iustit en aia come
 atō nos se ayusta ab uolentat la memoria
 e lentemmet. E cō la raho obra de la virtut
 en aia come atō nos ayusta ab lentemmet
 memō e uolentat on per aco es seyr la o
 bra diuersa de fe e de raho. **C**or se co q
 fa tota ora ho fa e ho comenat ab uolen
 tat he raho co que fa tota ora o comenat ab
 lentemmet e per aco seyr la aia tota ora
 que obra mfa nulla cosa de la iustit come
 que se oraho m sien occasio o si la occasio es
 de part la fe es la uolentat occasio al remē
 bramēt e alentemmet e si la occasio es de pt
 la raho es lo enteniment occasio ala memō
 e ala uolentat. On cō aco sia enari se
 npor doncs dutes son les careres per les als
 anima come se lepa menar e guar. la. j. es
 per fe la tra es per raho e per conuerenat
 con sequeyr seyr la fe atō nos ama creure
 e per la uolentat q ha de creure co q ama
 remembra co q creu. E per aquel remēbra
 ment enten amat co que creu e con seque
 yr seyr la raho atō nos enten e coner p
 lentemmet e remēbra e ama co q enten
 e coner on lentemmet q aia ha per uole
 tat pot esser uer ofals. Cor per sobre uoler
 ha hom creencia que entena co q no enten
 Das lentemmet que la aia ha per raho
 aquel come eor de necessitat tota ora en
 ueritat cor si uer no era raho no seria en
 la ueritat. **O** seyr deq qui sots secret
 teles mtes cogitacions e dels meys pensamēt
 Con hom creu e ha fe en uos seyr atō nos
 la uolentat tos comenat a amar e per la
 amor la memō uos comēca a remēbrar
 e lentemmet a entendre e tot co en q la
 uolentat se uol gra la memō a remēbrar
 e lentemmet a entendre e aytant con
 la uolentat e eix en amar aytant fa cre
 per la memō a remēbrar e lentemmet

5 a entendre. **S**on hom acerta conerenga
de uos seſor e la raho es en la uirtut actualmet
dones lentermet uos comença a conerex
e per la conerenga que ha de uos fa la memò
remembrar e fa la uolentat amar uos. **S**on
menor es la conerenga tel home en uos a co
nerex e alaber pus fortment fa la memoria
remembrar e la uolentat amar en co q coner
6 **O**n cō aco ſia ſeſor enari dones la anima
per bna mania uos honra eus ſeruey cō ua
per fe e per altra cō ua per raho. **O**n tenent
ſiats uos ſeſor deus qui tā te auets ordena
dala aia come. **C**or molts homes ſon ſenper
qui no hā aparellamet cō uos pulque tante
conerex per raho cō per fe. **E** per aco auets uos
uolquit ordenar que ſi hom defall a auer co
nerenga de uos per raho q noli defallala
conerenga de fe cor aquella pot tot hom a
uer cor tot home ha franch uoler p lo qual
uos pot amar per la qual amor pot uos re
membrar e entendre per uera fe. **C**re
7 **a**tor ſeſor benefactor mē cō la uolentat de
home ſiut ama molt les vres obres e els
vres manaments. **A**dones la aia creu en aqlls
amant e remembrant e entenen. **E** per aco
ſon ſeſor. **U** amons qui ſiueren en bna
amo e en bna obra tan ſolamet cō es la fe q
la aia ha en les vres obres e en los vres ma
namentals. **C**on la conerenga ſeſor del la
u home uos conerex conerent vres obres e
conerent la ſeſoria que auets ſobre nos a
dones lentermet es occasio ala memò que
remembre e ala uolentat q am e que nulla co
q ell conerex. **E** ellent ſeſor lentermet occasio
ala memoria e ala uolentat e ſeuenē ſeſor
8 **U** obres en ſeſps e ſon bna obra tan ſolamet
e bna amo cō es que la aia contempla en ſon
deu entenen e mēbrat e amat. **O**n ena
9 **r**i ſeſor cō los ſeſps ſenſuals e los ſeſps entel
letuals comunamet engendrē en home cō
que fa ſia te o ſia mal. **C**or ſens los ſeſps
ſenſuals e los ſeſps entelletuals no poria
fer nulla cola. **E**nari ſeſor deus de les. **U**
virtuts de la aia ſia qn uagen per uia de fe
o per uia de raho tota ora obren en ſeſps
en co que fan cor la bna uirtut no poria re
fer meys del altra. **O**n cō la uolentat pren
la carrera de fe la memò e lentermet la ſe
guerē en uos a ſeruy e aloar e abener. **E**
con lentermet ua per uia de raho la me

mona e la uolentat la ſegueren a uos loar
e a obier e a glorificar. **A** ſeſor deus qui
lobre ſeruidor auets enamorat en honrar
los vres honraments. **C**on fe fa conſiaz lome
pccador ſeſor en la bna colca mja a dones
la uolentat comēta a amar la bna miſericor
dia e p la amor que la uolentat ha ala bna
miſericordia la memò remembra e lenter
ment enten bna mja. **E**nari ſeſor totes
11 **U** les uirtuts uan per uia de fe e ſon bna ac
tualitat. **P** conſiamet bna eſperanca de la
bna mja. **G**lorios deu con raho ſeſor en
ten e ha conerenga de la bna e excellent mja
adones lentermet ha conerenga de la bna
miſericordia e per la conerenga quel ente
niment na la memò remembra e la uolentat
ama la bna mja. **E** per aco ſeſor cō lenter
met ente la bna mja e enten que ell la ente
e enten que la memò la remembra e la uolen
tat la uol per aco lentermet enten p raho
necellaria que la bna miſericordia han tots
aquells qui la entene e la remembre e la ame
Cor impoſſible cola es que a null home ſia ue
12 **D**adala bna miſericordia pus que la entena
e la remembre e la uulla. **O**n cō aco ſia ſe
13 **U** per enari per aco ſeſor ſeſtene que fe al
cimes de uegates fa ala aia uoler e entēdre
e remembrar la bna mja mas per co cor la
uolentat es maior q lentermet e lo remē
brament. **A**dones es poſſible cola que la aia
no ente lo deſordenamet que ſeſguia ſi uos
li donauets — cō que ella uoltra cor per ſobre
uoler ſe torba lentermet cō la uolentat de
mana a uos cō quos conue q donets per co cor
ſeia contra uilhaa e contra ſanſea e conſ
mja mas cō la aia per raho ſe conſia en la
bna mja. **A**dones es ſeſor cola impoſſible q
ella nola aia. **C**on lentermet la enten ſeſps
qſ tany a donar a uos cō que la memò re
membra e la uolentat uol de la bna miſericor
O uos ſeſor que fers uelaz e tremuytar
e amar la mja penſa en les vres amors. **C**on
la aia del home ha fe ſeſor e creença q uos
ſots lo adonchs la uolentat comēta a amar
la bna bonea e fa la remembrar e entendre
ala aia e per aco es ſeſor ſeſor adones for
ma de ymaginā en les. **U** uirtuts hūma
nans en ſeſps per fe la bna bonea. **C**or la
uolentat la ama creure. **E** per aco lo remē
brament la ha remembrar e lentermet la mja

entendre. Humil seſor cō la raho entē e ha conerencia de la vīa bonea atonchs fa ala aīa remenbrar e amar la vīa bonea. On per cō cor la aīa enten e remēbra e uol per rahōns necessaries la vīa bonea p aco seſor se forma la ymaginatia en actu p rahōns necessaries hūmaginat les rahōns per les quals la aīa ha conerencia e remēbrament e uoler de la vīa glorioſa bonea.

14. On tenet liats uos seſor de q cor p aco ha dīa entre lēntemmet qui ue de potētia en actu per se e lēntemmet qui ue p rahōns necessaries de potētia en actu. Cor lēntemmet quis forma per se no pren forma de raho necessaries mas pren la forma de creencia e de se per cō cor uoler lo fa uenir de potētia en actu. O as lēntemmet qui ue seſor per raho necessaria de potētia en actu aquell es mes en actu e es p q forts q aquell qui ue per se cor a q qui ue per se pot esser enganat creent la aīa entendre cō q no enten. Mas aquell qui ue per raho no pot esser enganat cor impossible cosa es que raho no sia entenēt en cō que enten per rahōns e per significacions necessaries on enari seſor con la ygua pren color dels lochs on passa xī lēntemmet qui ue p se pren forma de uoler e lēntemmet qui ue per raho pren forma de rahōns necessaries.

16. O uos seſor q ls meq penlaments m lumines e les nyes entencions endreces. Con creencia e se fa seſor la aīa come amar e menbrar e entendre a toncs per sobre forza de uoler la aīa mortifica los seſms sensuials en cō cor ama creure e entendre e uoler contraria cosa de cō que es seſms cors natural sensuial seſms que los seſms sensuials lēnten naturalmet honrat seſor con raho fa a aīa entendre e ala memō remenbrar e ala uolentat amar. atoncs raho reb los significats qui son demostrats sensuialmet o entellectualmet. E ala conerencia de la aīa conerir que los seſms sensuials facen a mortificar per tal que pulcha recebre los significats entellectuals per rahōns necessaries. atoncs la raho mortifica los seſms sensuials per tal que pulcha pujar a auer conerencia de les choses entellectuals. On con aco sia enari seſor dōs per aco es feyta diferencia entre la obra

not. 98.

de se e de raho cor se mortifica los seſms sensuials e no trata cō reba per rahōns necessaries conerencia de les choses entellectuals. O as raho fa altra cosa cor si mortifica los seſms sensuials ama conerencia de les choses entellectuals per rahōns necessaries. On tenet liats uos seſor cor molt ho auets se ordenat. Cor se pot auenir o errar e si era no ha tanta de colpa cō raho e si auer ha maior merit que raho e aco es p cō cor lēntemmet conſeguir les careres de se atoncs sy de la nā e adinas a seguir la uolentat. E cō ua p ues de raho atonchs hūsa de la nā e fa ali obediēt la uolentat e per aco cō que per uoler mes temēt na q cō auer p la nā e con eria per si mes de colpa na q cō era per conſiamēt daltre.

19. A seſor deus qui la memō e lēntemmet de la uolentat del vīe seſms auets donada a obra de conēplacio tot cō seſor que se entercia nī de mana en cercha ab uolentat e ab amor en la memō etot cō que raho entercia nī de mana tot ho entercia ab lēntemmet e ab la conerencia en la memō e per aco es feyta seſor dīa en lur obra cor la se entercia ab vna cosa e la raho ab altra e cor hom atroba seſor enans e pus ueritaderament las cosas cō las cercha ab vista que no fa cō las cercha palpat per aco pus aparellada es la raho que trop ueritat en la memō per cō cor entercia ab entemmet en ella q no es se q no cercha sino ab uolentat. O as xī con hom atroba ueritaderament alas uegades palpat seſor a uegades que per se atroba hom ueritat en la memoria.

20. On cō memōia seſor cara a graner on son atrobades les cosas que hom entercia en ella per se e p raho toncs per aco los homes qui cerque per se en ella aueritades atroben cō que es en ella ari con lonie cerch qui atroba q es en ella e aueritades cerque en ella per se cō q no hies ari cō lome cerch qui ha se que trob en la cābra cō q no es en ella. E cor noy es e ho cercha atroba alama cosa en la cambra qui no es cō que cercha e ha se q sia aqua cosa que cercha e per aco es enganat en la oppio e en la creencia.

21. O as del home qui cercha seſor en la memō ab lēntemmet no es enari cor ab los hūls sensuials e ab los

not. 98.

nota bene

20.

21.

entellectuals encircha co q̄ cercha. E per aco
atropa co q̄ demana mas cor los hulls sen
suals a uegades son enparament dels hulls
entellectuals per co cor la poten̄ sensitua
sobre pua la poten̄a rational per aco seior
la rational poten̄a se desordena e ha aor
bats los hulls entellectuals e reb falles sig
nificacions e per aco fallamet e desordenada
ment encircha en la mem̄o co que uol atro
par e ales uegades atropa co que cercha
e no ha conerencia e no ayda auer atrobat
co que ama atropar e a uegades atropa co
que no cercha e ayda auer trobat co que
no cercha e per esta manera aytal enari
desordenada son seior los homes decahits
moltos de uegades. **O** uos seior deus
22 en lo qual ha acerbament de tot se. Con la
aia creu per amor e per sobre uoler seior
alania cola adones la uolentat uimple to
ta la mem̄o daquella se e daquella creen
ca la mem̄o no remembra n̄ l'ententiment
als no ymagina sino aquella cosa que so
bre uoler e sobre freuor fa a hom creure e
aydar. **G**lorios seior con la aia enten
23 cha conerencia molt fortmet e molt mani
festament d'alania cola adones l'entem
ment compleix tan for la memoria de co
nerencia que la mem̄o no remembra re sino
co quel ententiment enten n̄ la uolentat
no ama n̄ uol re en aq̄l teps sino co quel
ententiment enten e ymagina per ueres
24 rahons necessaries. **O**n tenent siats uos
seior cor q̄l q̄aia maior poter en la me
morua o uolentat o ententimet aq̄ll posse
eix la mem̄o. **C**or q̄ la uolentat es maior
en lo remembramet quel ententimet ados
posseix la uolentat per se la mem̄o emet
en ella se e fa per se la memoria esser re
membrable. **E** l'ententimet seior ha maior
poter en la mem̄o que la uolentat adones
l'ententimet posseix mem̄o per conerencia
e per rahons e per demostracions e signi
ficacions necessaries. **O**n enari cola l'ima
del acer gita de loch co que l'ima emet hi li
materia per co cor es pus forts que lo fer
re que l'ima enari seior qualque sia de se
o de rahon pus forts en la memoria ne g
25 ta l'altra emet hi li materia. **S** enyor
uer deo quils uerays seior cors triats a
la bria par. **E** nari seior con se e uolentat

endrecen e ordenen a home seior son reme
brament e son ententimet co la se es uera n̄
co la uolentat es virtuosa. **E** nari seior rahon
e ententimet co son en lux virtut e en lux en
drecament endrec e ordenen ala aia son re
membramet e son uoler. **O**n enari seior 26
co se e uoler co que uolen e co q̄aferme e co
que deligen e co que acoseguere creen e uo
len en la mem̄o e en l'ententimet. **E** nari seior
co que rahon e ententimet uolen conerer n̄
aper cobre n̄ hauez entene e conerer en la
mem̄o e en l'ententiment o a consequeren
e o atropen. **O**n tenent siats uos seior 27
te cor molt auets creates nobles creatures
en se e en rahon cor molt son nobles e precio
ses cor ab uera se seior teng hom e destruu
e teler co que la mem̄o fallamet p falles
significats remembra e co q̄l ententiment
ayda entendre en co que ignora e abue
res rahons seior ha hom conerencia daque
lles coses qui fallamet son significades
o qui son significades uertaderamet o falsa. **O**n con se
e rahon ayen seior tanta de noblea e tanta
te uirtut en si toncs benayrats son aq̄ls
e aquelles qui son en uera se n̄ q̄l senyer
taderament de lux poten̄a rational. **S** an
28 tificat seior en lo teu regne glorios. **E** nari
seior con se diferencia ayen uoler e saler en
ari ententimet se diferencia en si materia
en la aia per occasio de la diferencia que es
entre se e rahon. **C**or l'ententimet qui reb co
nerencia per se es aquel ententimet qui reb
conerencia per rahons necessaries e per ar
gument e per significats necessaris or. **J**allia
co seior q̄ la uirtut de l'ententimet sia tota
bna en aytat con l'ententimet ue p se de p̄
en actu es en d̄ra ab l'ententimet qui ue te
poten̄a en actu per rahons necessaries on
en quant poten̄ es l'ententimet vna simple
na en la aia mas en q̄it actualitat reb di
uerles formes per co cor ha diuerles occa
sions con uengta de poten̄ en actu o co tot
de actu en poten̄a. **O**n enari seior co len
29 tentimet es vna simple natura en la aia co
es en ella en poten̄a e es en diuerles for
mes con ue en actu enari es de la memoria
e de la uolentat cor per se ha hom diuerles
remembraments e diuisa uolentat de reme
brament e de l' uoler que hom ha per rahons

e per demostracions necessaries On tot aco es seyor per co cor la aia es vna natura e vna forma en la materia e co usa de la virtut e la aduute de potencia en aia atones la virtut reb diuerses formes. Cor en aia seyor co la mate del foc es vna forma en la simple natura e demostras con es en aia p diuerses formes co es per calor e per luyor e per leugeria e per mouimet en aia seyor la aia es vna lba simple e es demostrada per memoria e per entenimet e per uolentat qui son formes diuerses. On co aco sia en aia atones nos auem tractat seyor de fe e de raho ab entenas que nully pulcham tractare e significare e demostrar dels .iiii. articles de la santa e gleja romana qui es cambra de nre seyor ihu xpi. **Con se proua la sta vnitat de nre seyor**

Deus eternal infinit. **deus. .xlv**
 glorios alquales seyta reuerca a honor per tots los pobles uos la lrs seyor que los crestians endues manes son contemplanis la vna sta gloriosa vnitat. Cor los vns creen ella per fe sens q no ha aia ra d argumets ni de rahons e los altres seyor saben e coneyen vna vnitat per ueres demostracions e significacions necessaries. On co aco sia seyor en aia aquells qui en la vna sta vnitat son contemplanis per fe co ue que hagen coneyencia de uera fe segons que es demostrada fe en los capitols recomptats e aco es aells necessari a coneyer p co seyor que s guarden que ab falla fe no sien creens la vna vnitat. E aquells qui uolen seyor contemplar en la vna vnitat per rahons ueres e demostracions e significacions han mester a auer coneyencia seyor dels .iiii. arbres primers e de la natura de uera raho e de falla raho segons q es demostrada en los capitols recomptats. E aco seyor es aells necessaria per tal q sapien auer coneyencia q ls rahons son ueres ni quals son falles. On en aia seyor con los filsters han mester a son ofia estrumens sens los quals no poria usar de la car en aia seyor qui uol per ueres rahons ni per ueres saber ni coneyer vna gloriosa vnitat conese seyor que aia coneyencia primeramet dels .iiii. arbres primers e dels capitols de fe e de raho a pres los .iiii. arbres. Cor totes estes coses seyor son estrumens e aparellaments co sia coneguda e apreubida

per home la vna gracia la vnitat diuina. **S**ingular seyor sens par e sens compay comencament de tots comecaments ja sia seyor que en lo segon uolum de esta obra de contemplacio haian prouat per rahons manifestes que uos tots vntentant solamet enest terç uolum o uolem puar seyor p altres rahons diuerses a les primeres. On tots aquells qui uolen seyor entrar enest ententimet co es a saber encerchar .i. deu esser en esser tnt solamet conese seyor que se que el que la na de lux enteniment e q guarden quelux entenimet ha ordenat e endreca e no forcat ni colret per tal que pulchra e que sapia rebre e coneyer los significats sensials e los significats entellectuals los quals agnifiquen vntentant solamet. Cor si lux entenimet no era aparellat e endreca seyor a rebre aqstes significacions rebades se treballaren en co que encercharien. On con aco sia en aia atones conese q sobre .iiii. coses enfre les altres recbam les significacions e les demostracions qui significan la vna vnitat les quals .iiii. coses son seyor co te en materia e forma. Cor a aquestes .iiii. coses abastenamos ara a significar la vna vnitat la quales significada p moltes daltres. **A** dreca seyor cominal als pobres e als richs la primera raho seyor es del mouiment del firmamet per lo qual se significat es demonstra la vna vnitat per co cor multiplicat co te son mouimet. On dehim seyor que sensualmet senti entellectualmet entenem que lo mouimet del firmamet engendra co te de anys e de meses e de setmanes e de dies e de ores e de momens. On conforma de conte sia seyor en .ii. manes e la .i. forma es actual e altra es potencial per aco dehim seyor que tot lo mouimet del firmamet que es esta en lo temps passat es aftermat co te lo qual es en forma actual e lo mouimet del firmamet lo q mouimet es conuenidor conte en la forma de conte potencial. On co aco sia en aia atones p aco es alterat la forma de conte actual en crepiment. On co aco sia en aia seyor donchs segons aco es significat que la forma actual del conte q lo firmament ha seyta esta dauant la forma potencial del conte e conuenidor on co aco sia en aia atones la forma del conte

actual es terminada e fenda pus la forma
potencial li esta denat tota una. On si tant
fos seſor que lo mouimēt del firmamēt fos
sens començamēt e fos eternal e q̄ no fos
creat fora ſemt eternal e si fos ſens si e ſes
començamēt lo conte actual no fora ſemt
ni terminat ni noli fora denat la forma
potencial e foren abdues les formes eguals
en quantitat on conaco no ſia ſeſor enari
ſegons que nos ſentim ſensualmēt e ente
nem entellectualmēt adones ſegons aq̄s
proua es ſignificar que lo mouimēt del fir
mamēt es començar e ſemt per lo qual co
mençament e per la qual ſi ſeſor es ſignifi
cada vna tenat e vñ creador e vñ ſeſor tāt
ſolamēt eſſer en eſſer creador del firmamēt
A glorios deſ que en tots los tēps ſots reda
mat e ſots atrobat con lo conte dela forma
ſia ſeſor fenda e terminada en la actuali
tat en la qual lo firmamēt es mouible per
aco es ſeſor ſignificar que la forma del con
te potencial ſia fenda e terminada mas a
queſta ſignificacio e terminacio ſe fa ſeſor
en dues maneres la p̄mera es ſeſor cō lo con
te actual ſignifica aſi mater comēçament
pus que es en la ſi terminat e en la potencia
quili es denat e ſignificant aco dona ſigifi
cacio que lo conte potencial ſia començar en
lo tēps paſſat ni ſegona ſignificacio ſeſor
es con lo mouimēt actual dona ſignificacio
que lo mouimēt potencial ſia ſemt en lo tēps
eſtremidor. Cor ſi lo mouimēt actual ſemo
ya ſeſor denat comēçament p̄ neceſſitat q̄
atenpes lo mouimēt potencial quili eſta te
nant e ſi atenya e ſegualaua ab ell ſeſor
ſeſor la potencia fenda e terminada. Si
alcu diu ſeſor que lo conte potencial es e
gual ab lo conte actual diu ſeſor contraua
coſa de co que ſent ſensualmēt e entellectu
almēt e ſi la ſensualitat e la entellectuſtat
mentia e era uer que foſen abdues les con
tes eguals en q̄ntitat ja aſfirmaria hō que
lo conte potencial es ſemt pus que es equal
en q̄ntitat de conte actual. E ſi negu diu
que la forma del conte que eſta en p̄ſent es
maior que la forma del conte q̄ eſta en ac
tu es ſeſor la reſponſio que lo conte actual
pus fos crepent e multiplicat ſeſor denat
comēçament q̄s egualas ab lo conte potencial cor
tota coſa quili ſia multiplicat en q̄ntitat

firmamēt come queſ equal ab la infinitat
quies denat ella potencialmēt. On co p̄ lo
mouimēt ſensual del firmamēt aſſam en
tes que lo conte actual es ſemt e terminat
e per aqueſta conerencia aſſam p̄uat ſeſor
nre entemimēt e aſſam conegut que la po
tenaa ſia fenda e terminada adones per
aco es dit ſignificant e demōſtrat ſeſor per
ab. n. les terminacions del conte actual e
del conte potencial que uos ſots en eſſer e
que ſots tot ſol. 1. deu ſen par e equal lo q̄l
ſots infinit e eternal e creador del conte ac
tual e del potencial. Creador ſeſor qui
la forma del monaucts compoſta de. m. for
mes forma ſensual e forma entellectual
forma compoſta d'abdues la ſegona proua
cio per la qual ſe proua ſeſor que uos ſots
1. deu tant ſolamēt es ſeſor per la ſi e la ter
mena de la matē clementada la qual es fe
nda e terminada en tota la totalitat ſegōs
que ſensualmēt ſentim e entellectualmēt
entenem que la materia es cōlograda d'entre
lo firmament quies cor ſemt. Comat
ſeſor ſensualmēt ſentim e entellectualmēt
entem que enari cō lo gen cap en les p̄ts
co es en les eſp̄ces e en los individus e
caben en les eſp̄ces e les eſp̄ces en ſongē
re enari ſeſor la matē cap en les parts e
les parts caben en ella. On con aco ſia en
ari ſeſor que tota la matē ſia terminada
d'entre ſes p̄ts e totes ſes p̄ts ſien termina
tes en ella cones per la terminacio que la ma
teria ha ſeſor en la materia de ſes parts e
per la terminacio en la qual ſes parts terme
nen en la matē es ſignificant e demōſtrat
que tota la matē es fenda e terminada
en formes actuals e totes les formes actuals
ſensuals ſon ſemtes e terminades en la ma
teria ordinal. On per eſta ſignificacio e de
moſtracio es ſignificant e demōſtrat ſeſor
1. deu lo qual ha donat eſer e comēçament
e terminacio ala matē ordinal e a ſes parts
R. cy molt glorios abunidos en miſericor
dia e en merce ſensualmēt ſentim ſeſor
e entellectualmēt entem que la ordinal ma
teria no ha natura ni p̄prietat cō ſia cre
pent ni inmutat ni alterable en la q̄ntitat
Cor ſiera ſeſor de la natura que creſques
tant fora creſcoda que no p̄gra caber en
lo firmament d'entre lo qual es contenida

Et tant fos quella materia fos minuât seſſor en
si materia fora seſſor tornada en no re. On
rat seſſor sensualmet sentim e entellectualmet
entenem quella ordinal materia cõ tenueſer
en les parts q nos depreu en les parts sino ab
formes actuals cor sens formes actuals nos
poua repartir en parts. Cor impossible cola es
que sens forma actual fos ferra part de matè
On cõ aco sia enari seſſor dones significat es q
la ordinal matè nos depreu potencialement
en les parts pulque les parts no potè esser pr
sens formes actuals. On con la ordinal
matè seſſor nos depreu la matè en les parts
in les siues pis en ella sens formes actuals es
significat al entenimmet humanal quella ordi
nal matè no es creent ni minuât en formes
potenciaals. Cor si creent o minuât era conuè
na que les parts fossent creens o minuâs
les quals parts no poden esser en la matè in la
matè en elles sens formes actuals les quals
conuè de necessitat esser sobiects ales formes
potenciaals. A seſſor sant gracia del qual
rechten gracia e benedictio. Com ai am puat
seſſor quella matè ordinal sia terminada e
ferrada en la quantitat per co cor es dntre lo si
mamet terminada lo qual humanmet es seſſor
ferrat e terminat. E con ai am prouat quella
materia no sia creent ni minuât in cõ ella
nos partelcha en les parts ab parts potenciaals
mas ab parts actuals. E cõ materia no sia co
sa seſſor qui sia potencialement mas actualmet
en tota la totalitat en la generalitat per aco
seſſor es significat que es en eẽr alcuna cola
qual que sia la qual es infimda e acabada e
eternal. Cor tota cola qui sia seſſor ferrada ni
terminada ni defallent en si materia dona
significacio e demostracio de cola infimda e
eternal e acabada la qual entenẽ seſſor que
sots nos e qui sots .j. deu e .j. seſſor e .j. cre
ador. On beneit siats siats nos seſſor de q
cor aquest significat per lo qual es demostrat
que es .j. deu tant solamet es compost de .iii.
coses les quals son seſſor sensualitat e entel
lectualitat e potencia e actu cor sensualmet
sentim quella materia es terminada dntre
lo humanmet e entellectualmet entenem
quella matè es ferrada en les parts actuals
e les parts actuals en ella eles formes po
tenciaals conuè esser ferrades pulque lurs
subiects actuals son ferrats e terminats.

39
Donat seſſor matè no ha nã que sia ge
nerant in cor rontent per co cor no ha natu
ra ni ppetat que sia en potencia ni que sia
priuada dactualitat cor si ho era no seria
diferencia en fre la materia in la forma la
qual forma es engendrada e corripida per
co cor la matè ha nã de priuar la forma ac
tual per corripcio e ha natura de engenar
la forma potencial per gellacio. On cõ aco
sia enari seſſor dones per esta dria aytal la
qual matè ha ab la forma se significat que
matè no ha en potencia ni actu infinitat.
Cor ferrada es en la actualitat e priuada es
en potencia en co que no es potencialement de
uant la actualitat. On paco cor la materia
es ferrada seſſor es demostrat e significat p
la materia .j. creator e .j. seſſor. O beneit
seſſor per totes les creatures homat seſſor
per totes los pobles. la terca raho es seſſor di
ta de la forma on dehim que sensualmet
sentim e entellectualmet entenem q fora
es ferrada e terminada cor tota forma ele
mentada coue esser seſſor en sobiect cor
sens sobiect forma no seria re. Et tot sobiect
coue esser ferrat e terminat pus que es sob
iect de forma. Cor si era infinit la forma no
seria forma per co cor no auia estrens ni
superficiens ni color ni ulla ppetat qui
fos de natura corporal. On con lo sobiect
sia seſſor de necessitat ferrat per aco coue de
necessitat quella forma sia ferrada e terme
nada. P diados seſſor sensualmet sen
tim e entellectualmet entenẽ que tota for
ma elementada es ferrada e terminada en
temps. Cor tota forma actual elemental
coue de necessitat que sia engendrada e q
per la generacio la matè aia per corripcio
priuada altra forma qui era ans quella for
ma seſſor a fos en esser actual la qual era po
tencialement en la materia con la prima fora
era actualmet en esser en aquella materia
en la qual es la segona forma actual. On
con aco sia seſſor uer quella forma actual ele
mental es ferrada e terminada en temps per
aco seſſor es significat e demostrat quella
forma elemental actual es defallent en dntre
bletat pus q en son sobiect no pot durar per
durablement lo qual sobiect ha natura de
corripcio la forma actual la qual no ha dntre
nitat ni virtut en si materia in son sobiect

con sia obseruada en eñ actual on per se
mpor cor la forma actual te mostra e signifi
ca en si mateva defallimēt per aco se por lo
defallimēt sen signifiāca e demōstra lo vñ a
cabamēt en co que signifiāca cosa acabada
en durabilitat sens nulla corrupcio la qual es
deue dela cosa que es finada en te p se en
quātāt. A se por qui illumina e endreca
lentimēt del vñ se por sensualmēt sen
intellectualmēt entene que materia no en
genza forma sens puñāca d'altra forma Cor
si la matē se por engenas forma sens q no cor
rompes altra forma foren se por tan multipli
cades forma e matē q no alteren d'entre lo
firmamēt per aco es signifiāca e demōstrat
que forma no es engenada sens corrupcio
d'altra forma. On tenent siats uos se por
de cor alais dels philosofes son qui han dit
que eternalmēt e infensamēt matē engen
za e corrup forma on nos de hui se por que
aco es cosa impossible cor si forma fos sens
començamēt e sens si engenada e cor on
puda lo conte de les formes qui son actual
ment no foren terminades en conte m en qu
ntat m les formes potenciais no foren denat
o de tras les formes actuals. On con totes
les formes qui son actuals sien se por formas
quātāt de conte e aco de necessitat e co ales
formes q son en actu sien denat e de tras
les formes qui son en potencia dones per a
co es prouat e signifiāca quela gñāca e la
corrupcio de forma haia començamēt
e si fos se por cosa possible se gñōs cors
natural q l aygua engenas e corrupes en
indivisua auens forma de sancho forā ue
getable dones de equal quātāt foren les for
mes actuals teles formes potenciais Cor
infines foren les formes actuals pus no a
guessen començamēt dones si començamēt
no aguessen p que foren fentes en la terme
nāca teles formes potenciais les quals hū
son denat an co an p aquila forma de
son fill no nat es denat e al fill es la forma
den p denat per co cor ans nach q ell On
aco se por es cosa impossible que forma ac
tual pus q no aia començamēt puñāca en
nulla cosa hauez si m terminatio. B e
migne se por abundos de cons e de per cons
con aiāca prouat se por queles formes ac
tuals sien fentes e terminades p la fi e

ela termināca en que elles son es al nostre
entimēt signifiāca e demōstrat que les
formes que son potencialmēt son fentes e
terminades Cor sensualmēt sentun e intel
lectualmēt entene se por que aynt co forā
actual posseer mes esser e es pus luy de p
uāca e de defallimēt que forma potencial ay
tant mes signifiāca q si la forma actual es en
defallimēt que ho si la forma potencial
On si la forma actual se por es ab començamēt
signifiāca es quela forma potencial haja co
mençamēt e si Cor si començamēt e si cau
en cosa on ha mes durabilitat emeny de
defallimēt que en la cosa on ha meys dura
bilitat e mes de defallimēt signifiāca es q en
ella aia començamēt e si. On tenent siats
uos se por de cor per co cor la matē engena
cada dia les formes dela sancho e dels uege
tables qui son potencialmēt en la aygua e en
los altres elements e met aquelles en actu
e puyes corrupies e met les en lo te p pas
lat e priuales del te p present per aco se
mpor es signifiāca que les formes qui son en
potencia haia si pus cada dia materiales
en la ca e les atēn Cor impossible cosa es q
sien infentes pus luy quātāt se m m m en la
potencia e no crecha en la potencia pus que
la materia no aia p p tāt m natura de creyer
en si materia m actualmēt m potencialmēt

On tenent siats uos se por de cor per co cor
hauem atrobat e conegut queles formes qui
son actualmēt e les formes qui son potencial
ment han començamēt e si per aco se por es
signifiāca e demōstrat al nre entimēt m
illumina dela vñ sñā uñtāt que es p ten tan
solamēt lo qual ha dat començamēt e si ales
formes actuals e ales formes potenciais lo
qual es infinit e eternal per tot lo començamēt
e la si teles formes. Mas cor tots los homes
neldes se por no han manā con sapien cone
yer per los significats sensuales los significats
intellectuals per aco se por no han sabuda
auer manā con hūgen prouat per rahons
necessaries que no es en esser mas solamēt
p deu. **Con es prouada la sancta trinitat
de nre se por deus. cxxvi.**

Duma trinitat gloriosa a uos si la se por
ta reuerenāca e honor per tots te p
cor uos catets q los yans creen en uos m
plones co es a saler persona de pare e p

de fill e persona de sant spirit On en lo segon
 uolum auem prouat senyor con esta sta tunc
 tat diuina es vna vna unitat e vna unitat
 es vna unitat mas en est loch ho prouam p
 altra manera On con en est arbre seyor haia
 tractat de fe e de raho per aco con seyor q adils
 qui uolran contemplar en la vna unitat per
 fe o per raho que haen conerenci dela manera
 segons la qual nos tramam de fe e de raho en
 est arbre cor sens que hom no haia conerenci
 ca dela manera fe e de raho no es hom digno
 de esser contemplant en la vna gloriosa di
 unitat diuina la qual se demostra als vns ho
 mes per fe e als altres per rahons necessari
 es Qui dela fe e dela raho qui es en est ar
 bre uol auer conerenci seyor pma met li cone
 que haia conerenci dels .iii. arbres tenant
 aquest arbre e puyes de grau en grau haia
 conerenci dela fe e dela raho qui es en est ar
 bre e puyes co natura hauda conerenci po
 ra esser contemplant iullas per fe o per ra
 ho en la vna gloriosa unitat tenent la ella
 e totes les creatures q la significue mla a
 doren m qui li fan reuerencia e honor sien
 beneytes e amates e loades per amor della
 El seyor qui sots plaer e consolacio e conort
 dela nra pensa sensualmet sentim e entellect
 tualmet entenem seyor que tota sba crea
 da es .iii. coses les quals son mate e forma
 e compost de materia e de forma On aquestes
 .iii. coses son seyor en cada creatura subst
 aa on con aco sia seyor en totes les crea
 tures sensuales e en totes les creatures entel
 lectuals Doncs per aco es significat seyor
 que aquella gloriosa sba qui ha creada les
 creatures esser .iii. coses les quals son vna ee
 diuina On enari seyor con en creatura
 no es la mate forma nsl compost mla forma
 no es la materia nsl compost m el compost no
 es la forma mla mate Enari seyor es signi
 ficat per les creatures q les vres glorioses
 .iii. persones no son la .i. altra mas enari
 con en creatura forma e mate e lo compost
 erit dauidues son vna sba enari seyor les
 creatures tonen certa significacio que les
 vres .iii. plones son vna sba diuina simple
 tant solamet On tenent siats uos seyor
 de q cor per tal que puscham prouar e signi
 ficat ueritat de vna gloriosa unitat conue que
 de ueschem aquesta puacio e aqst encercha

ment en .iii. coses la pmera que rebalos sig
 nificats del firmament Segona es per los
 uegetables terca es per los aials Quarta es
 per la iustamet quis fa dela cosa sensual ab
 la cosa entellectual On tenent sia seyor la
 vna unitat cor per tots aquestes significats
 es reuelada e demostrada a tots aquells qui
 aquestes significacions saben encerchar e re
 bre S eyor inueible als hulls sensuales
 uesible als hulls entellectuals sensualmet
 sentim e entellectualmet entene seyor q nul
 la creatura no pot esser sens forma e sens ma
 e sens lo compost dela mate e la forma Ena
 ra seyor sentim sensualmet e entene entel
 lectualmet que co la sba es composta d'estes .iii.
 coses que la .i. no es en ella ans q l'altra mla
 vna no es en la sba meymis del'altra mla .i.
 no es en la sba pus noble m mltor q l'altra
 Misericordios seyor sensualmet sentim
 entellectualmet entene q tota sba sensual
 es en .iii. coses forma e mate e lo compost e p
 co cor aquestes .iii. coses son coses corporals
 per aco seyor es la sba sensuda e es cosa uesi
 ble e la sba creada entellectual es seyor per
 co cosa uesible cor la forma e la ma e lo compost
 con la sba es composta son coses spuals inue
 sibles On tenent siats uos seyor de q cor cal
 ama d'estes .iii. coses les quals son en tota
 creatura creada son en ella coses substanciaals
 passa que no sien entendi p dnu cor vna sba
 cor enari seyor con en lo cors tel home son
 los .iii. elemens coses substanciaals passa
 que no sien mas vna sba corporal en aquel
 cors Enari en la sba sensual e en la sba en
 tellectual es mate e forma e lo compost cosa sub
 stanciaal passa q totes estes .iii. coses no sien
 m componen mas .i. sba tant solamet corpo
 ralo m corporal S lo rios seyor qui albre
 seyor feis oten los vres manaments sen
 sualmet sentim entellectualmet entenem
 seyor que ha sba creada molt mltor cosa
 li es que sia en .iii. coses que si nou era ari
 con al firmamet aques mltor en materia
 e en forma e en lo compost que no seria si p
 uaua de negma daquestes .iii. coses cor
 per la materia es gran e per la forma es
 bell e per lo compost es durable Si materia
 no haia no seria gra m la forma no aia
 no seria bell e sino aia compost no seria du
 rable Homat seyor per co cor los uege

tenent

noto

tables son composts de materia e de forma e del
austament d'andues per aco es significada
virtut e nobleza en los uegetables la qual vir-
tut m'homea noy fora significada materia
dausquestes. m. coses no fossen enells Cor-
per la materia son les flors e les fulles e les
odors e los fruyts engemats e per la forma son
los uegetables blls en color e en figura en lurs
rams e lurs fulles e en lurs flors e en lurs
fruyts e per la composicio son durables tro
al temps on zelen corropcio per rahocor se
destruex la composicio e les. m. coses se dep-
teren es desjunt de les altres. Virtuos
sejor al cors humanal molt mellor cosa
lies que sia en. m. coses q' sino ho era Cor-
per co cor es compost de mate es gran es
auent q'natat. e per co cor es de forma ha
color e fapco e per co cor enell se conjunye
la mate e la forma en temps es homi dura-
ble tro al temps que corrop per co cor la
materia e la forma se departeren per co
cor la materia corrop lo compost de ma-
teria e de la forma on silo cors humanal se
nyor no era enestes. m. coses re no seria
On con esser ualla esia bona cosa e priua-
cio no sia cosa ual m' profitable per aco se-
nyor es significat que molt sia cors huma-
nal noble cosa q' sia en materia e en forma
e en lo compost. **P**ater n'r sanctificat e
glorificat sia lo teu nom e la tua gloria cor-
con la aia dome sia composta sejour de mate
e de forma e del compost entellectual e de la
aia sens estes. m. coses no pria haueer eor
substancial entellectual per aco sejour es aia
dome mellor creatura e pus noble q' no se-
ria si taneria que no fos en estes. m. coses
Cor si neguna de les. m. ne fallia les. n. con-
uenia que fallissen e si neguna de les. m.
na en la aia los oues come de necessitat que
sien enella. **H**onrat sejour uos sabets
que home es compost de natura sensual e de
natura entellectual en co q' en home ha cors
e aia e spyt co es la conjuncao quies feyta
entre lo cors e la aia on con home sejour p
lo cors ha uesible e hoent e odorat e gustat
e sentent e mouible de. j. loch en altre esia
de bella fapco e aja mas a obrar les obres
sensuals e con per la aia si home cogitat
e apertent e conaenseyant e si p'nt e cora-
tiós e remembrant e entenet e uolet e con

home sia per les pit durable en aquest mon-
deno al temps que la aia perter del cors
tones per aco es significat e demostrat sejour
que bona cosa e bella e noble es a home q' sia
en. m. coses e mala cosa si fora sino fossen
les. m. coses en que es. **O**n con aiam pruat
sejour que lo firmamet e los uegetables e lo
cors e la aia del home e home sia en. m. coses
e con aiam pruat que millor cosa es al
firmamet e als uegetables e al cors humil
e ala aia e al aial rational q' sien en. m. co-
ses q' no fora sino fossen en. m. coses per aco
sejour es significat q' lo creator de estes coses
recomtat es en. m. coses a gloria e a no-
bleza de si mateyre a acabamet de la sua glo-
riosa essencia diuina Cor aiam con les crea-
tures ha ennoblydas per co cor les fa eor
en. m. coses enari es significat que ell sia
pus noble per co cor es en. m. plones que
no fora sino fos en trinitat de persones.

Sejour uer de q' quilo meu cor auets po-
blat d'amors e los meq' hlls de lagremes e
de plors uos sabets sejour q' lo mo en general
es compost de. m. coses co es sensualitat e en-
tellectualitat e lo compost de sensualitat e en-
tellectualitat co es aial e calama de tres. m. coses
sejour es composta en. m. coses co es la sensu-
al quies composta de materia e de forma e de
la conjuncao sensida e la entellectual es co-
posta de. m. coses co es mate e forma e con-
juncao entellectual e aial es compost de. m.
co es de cors e d'anima e de la conjuncao sensu-
al e entellectual. **C**on lo mo sia sejour. j.
esia en. m. coses e con calama sejour de les
. m. coses e con nulla s'ba creada sejour no
sia trobada m' entesa fora de estes coses toncs
per aco se proua es demostrat sejour q' uos
sots en trinitat de persones les quals son. j.
ten tan solamet Cor si tant fos sejour q' uos
no fossers en trinitat de necessana fora se-
nyor que fos en lo mo alcuna substancia cre-
ada qui nos deuise en trinitat e que fos. j.
en totes manes per tal q' donas significaco
que son creator es. j. s'ba la q' no es entre-
nitat. **O**n con no sia neguna s'ba en lo mo
. j. cosa meym de. m. coses toncs per aco
uos qui sots creator de totes les creatures
sots significat que sots. j. en substancia e q'
la substancia es. j. en. m. persones e les. m. per-
sones son. m. en. j. substancia. **O**n con

nos. Nam encirchad e emanat seior en lo
mon si puen atrobaz alcuna creatura q
sia vna en substancia e q la substancia no
sia en .iii. cosas e con nola haia m pugnada
atrobaz tant nola haue encirchada eterna
nada dones per aco aserua e conere e lo m
certificats que la via gloriosa suba es entri
mitat sens q la via trinitat no es en mate
ria en forma ni en lo compost de mate ma for
ma cor si ho era seria substancia composta
fenda e termenada Cor tota substancia auet
mate e forma en seps coner esser fenda e co
posta on co per molts lochs aiam prouat se
mpor que via substancia es infunda e simple
e eternal per aco entenem seior que la via
gloriosa trinitat no es haient materia m
composicio. R emembrat seior per totz
los pobles enari con lome uen sensualmet
en lo mprayll la aia enari seior entellectu
alment uen lo nre enteniment la via glo
riosa trinitat en los significats que donen
tella les creaturas per co cor son totes en .iii.
cosas Cor si tant fos seior que en uos no fos
trinitat de personas no foren totes les crea
tures significat via trinitat Cor si en uos
significassen co qui en uos no fora la signi
ficacio que significan fora rebates e si re
bates fos creada lo creator agra defallimet
en co que creata m fiera e aco es seior cola
impossible. Enari seior con leuement
del home rebuera conerencia con les cosas
sensuales donen significacio de co que es en les
cosas entellectuals enari seior p co cor sen
sualmet sentim totes les substancies sensu
als esser en .iii. cosas e p co cor entellectual
ment entenem totes les substancies entel
lectuals esser en .iii. cosas e per co cor sensu
alment sentim e entellectualment entene
que tota substancia composta de substancia
sensual e de suba entellectual es en .iii. cosas
per aco seior leuement humanal es mlls
mlls certificant de la via glorio
sa essencia con les creaturas significat co
quies en ella que no fora si significassen en
ella alcuna cosa qui en ella no fos Cor co p
q leuement es inmorale es seior o per
co cor les cosas que li son significades no sab
rebre o per co cor li son significades algu
nes cosas qui no son segons que son signifi
cades. Enari seior q la pensa humana

no pot esser en actu sens memo e entenimet
e uolentat per aco seior es significada via
trinitat e per co cor la pensa del home es
en .iii. cosas es significat que es obligada
a contemplar en son creator .iii. cosas. E
enco seior que la memoria engendra leuete
niment e la uolentat hix de la memo e del
enteniment segons q hauem puat en lo
segon uolum per aco es significada seior
al nre entenimet trinitat en la via glorio
sa essencia la qual es significada en pa
ternitat e en filiacio e en processio. O uos
sta resplandor qui sors enlumina de mo
enteniment enari seior con la aia come
es vna suba simple per tot lo cors e dona .i.
significat de si materia en los huls e altre
en los orelles e altre en lo dramet e altre
en lo gustament e altre en lo sentimet e la
aia seior es vna natura materia en calcu
deis seys sensuales Enari seior les vies
gloriosas qualitats en la via substancia son
.i. simple natura tant solamet jallia co q
les vies qualitats donen significacio en la
via substancia de paternitat e les altres de
filiacio e les altres de processio. glorios
seior enari co memoria significat en aia
come .i. cosa e altra ne significat entenimet
e altra ne significat uolentat Enari seior
infinitat e poder e simplicitat significat
en la via gloriosa substancia paternitat
e la uida e la idmet e la gloria significat
filiacio e la eternitat e la amor e acabamet
significat processio Cor enari seior con
anima ha vna prietat p remembrar e al
tra per entendre e altra per uoler e aqtes
.iii. prietats son .i. substancia tan solamet
Enari seior son significans les vies quali
tats que ha en via substancia .iii. prietats
les quals son paternitat filiacio e processio
glorios seior jallia co que nos digam q
alames qualitats significat en la via suba
vna cosa e altra altra empo no dehim que
les vies qualitats sien en la .i. persona e
que no sien en altra enans dehim q cada
qualitat es alguna persona cor enari co
la aia qui remembra e enten e uol e ha son
enteniment e son uoler enco que significat
son remembramet en ella e ha son reme
brament e son uoler enco que son enten
iment significat de la e ha son remembra

ment elon entemmet enco que sonuoler sig
nificadella enari sepr e molt mills encara cell
cuna de les vres persones ha enll cada q' l'itat
i alla que les vres qualitat' done .i. significat
dela .i. persona e les altres dela altra e les al
tres dela altra. **A** sepr del qual les nres
amors nls me a delis nos uolen parlar
enlo sepr uolum ha uen p'uar sepr q' totos
.i. les persones han equal bonea e equal
virtut e equal acabament entotes corts cor
caldima persona es substancia e cada plo
na es deu on nos sepr p'co parlam enari
corenari es sepr ueritat mas emp' se
gors ueritat parlam e dehm que totos .i.
les persones no son mas .i. substancia tan
solament **O**das per co cor lo pare es cosa
sbal e cosa acabada e lo fill atretal e atretal
lo sant sprit per aco come que digam q' calu
na de les persones es substancia e es deu e q'
totos .i. les p'rietas no son mas .i. sbal
e .i. deu cor si ayo no era no serien les p'ri
etas acabades en ueritat .i. la substancia
i deu no serien auna acabamet de virtut
Sepr glorios con hom diu que cada
persona es substancia e es deu atones sensu
alment se forma lo conte en .i. substancia
e en .i. deq e per aco cor tot co que es en uos
es sbal e es deu sensualmet auem adri .i.
substancia e .i. deq **O**das con la sensua
litate no pot n' gual als promissas i diu diu
co que diu sepr que on se pot i diu se deu
E con en uos no ha mas vna sbal e vna del
tat per aco lo nre entemmet enten la falsa
significacio que fa e dona la sensualitate q'
.i. substancia e .i. deq diu e no uol rebre
lo nre entemmet la falsa significacio que la
sensualitate dona e reb la significacio q' entem
ment enten de si mateix en co q' enten de si
mateix en co q' enten .i. deu e .i. substancia
tant solament i alla q' entena q' cada per
sona es substancia e deu **E**nco sepr que la
natura sensual es cosa frenole melquina
e cosa corompuda per peccat per aco sepr
no pot hauer compliment a significar ue
ritat entotes corts cor maior e pus noble
cosa es la ueritat que ella. **M**as per co cor
la natura sensual es en p'ida en ueritat per
aco dona significacio de ueritat d'aytant
con abasta la ueritat en que es e de fall a
significar la ueritat en la qual no es **O**n

con hom diu que lo pare es deu e lo fill es deu
e lo sant sprit es deu uer diu **O**das cor les pa
raules significuen .i. deq esser en ella falsa
significacio significue la qual falsa significa
cio ue de par la sensualitate que .i. deq diu
On per co sepr cor lentemmet ha enll mes
de ueritat que la sensualitate reb lo uer dela
sensualitate e rebuja a rebre lo fals ay com
lome que dela poma cremenada gura co que
es podut e reten co que es sepr **O** uos
sepr deq qui remembrats al meu remebra
ment e qui demostrats al meu entemmet
e qui enamorats la nra uolentat dels vres
homaments **E**nari sepr con hom ueda a
los hulls corporals ueure co ho los duca en
ari sepr los te creens qui no creen en la vna
gloriosa trinitat tanque e porten a lur aia
los hulls spirituals **C**or enari co los hulls cor
porals no poden ueure con son tanchats ena
ri sepr lentemmet no pot entendre co ho
afirma impossibilitat en la cosa q' la aia uol en
tendre **O**n per aco sepr cor los inferels afir
men en lo comenamet impossibilitat de trini
tat con hom lus uol prouar trinitat p' aco
no la poden entendre **C**or lur entemmet no
pot ueure n' saber sino encercham ab possi
bilitat on enari sepr colome pot encerchar
les coses sensuales co te blets los hulls **E**nari
sepr con hom afirma que possible cosa es
q' uos siats en trinitat atones lentemmet
haura hulls ab que pot encerchar si es uer q'
vna trinitat sia en uos ono **C**or demetre q'
encercha si es possible cosa o no lentemmet
encercha co que la aia uol saber **O**das tantost
con la aia afirma q' impossible cosa es que uos
siats en trinitat tantost cella lentemmet
encerchar la vna trinitat cor no ha ab que
la encerch pulque ha afirmada impossibili
tat ha tanchats e abegats los hulls del en
temmet. **O**n tenet siats uos sepr deq
cor ay tant le declaradamet co les creatures
done significacio dela vna unitat ay tant le
done significacio dela vna trinitat cor ay
tant uera cosa es en uos trinitat de persones
co unitat de essencia on enari con los xans
no porien rebre los significats q' les creatu
res significuen dela vna unitat si afirmant
que fos impossible q' uos siats en unitat en
ari sepr los inferels per co cor possen possible
cosa esser uos en unitat entenen uos esser

1. ten per co cor recten los significats que les
 creatures tonen de vna unitat. Mas cor alter
 men impossible cosa ecr uos entuntat paco
 no poten aprebre la vna unitat per co cor no
 uolen rebre los significats que les creatures
 signifiquen de la vna excellent unitat diuina
Cones prouat q nre senyor deus es creator

Dea singular seyor auos. arlvij.
Seyor sia septa reuerēcia e honor q
 per uia de fem de creencia uol uos co
 templar seyor en quant co que sots creator
 coue seyor que recona als capitols qui tractē
 te se en est arbre per tal q aia conerēcia de ue
 ra fe e de uera creencia cor sens uera fe e uera
 creencia hom no es digne de contemplar seyor
 en son seyor ni en son creator. **H**umil seyor
 ple de merce qui per uues rahons necessaries
 uol esser contemplatiu en son creator en lo se
 gon uolum les pora atrobaz on se proua per
 ueres rahons que uos sots creator e en est
 loch se proua manifestamet mas p tal q hom
 sia pus apazellat seyor de rebre e de conerex
 los significats que les creatures tone de lur
 creator coue que hom aia conerēcia de .iii.
 arbres tenat aqst e dels capitols de raho qui
 son en est arbre. **G**lorios seyor qui en son
 creator uol contēplar per rahons necessari
 es e uol conerex per uues rahons q les cre
 atures han creator necessaria cosa es seyor
 que sapia rebre los significats sensuuals e
 los entellectuals e q dels significats sensu
 als se sapia mudar a rebre los significats en
 tellectuals e q crea mes los significats en
 tellectuals que els sensuuals cor pus uertaders
 son los significats entellectuals als sensuuals
 e guar se seyor que no reba los falses signi
 ficats eno rebuig a rebre los uers significats

Quos seyor qui uolets tot quant poters
 e qui poters tot quant poters qui per ueres
 rahons necessaries uol aprebre ni conerex
 seyor al mo creator coue seyor que si en est
 entrechamet uol entrar que sapia apre
 bre los significats que lo mo significat de si ma
 ter e los significats que les ures qualitats
 signifiquē de uos cor per co seyor co lo mo di
 na significat q ha en si mateix de fillmet e
 per aco seyor con les vres qualitats signifi
 que en uos acabamet per aco seyor es signi
 ficat al mon creator. **C**on lo mo en gene
 ral entenam seyor gēne gñal sobre totes

creatures e co lo mo haya deus si .iii. especies
 tant solamet generals sobre totes especies
 les quals son natura sensuale e na entellect
 ual e natura composta dandues co es aial
 e con calama testos .iii. especies se depreu
 ca en .iii. induiduats generals co es ma
 te e forma sensuale e lur compost e ma e forma
 entellectual e lur compost e cor e aia el aial
 compost de aia e de cors per aco coue de neces
 sari que encerch e tenian lo nre entenmet
 per rahons nals lo creator de lo gēne gñal
 e dels .iii. especies gñals e dels .iiii. induidu
 gñals. **O**n co tot lo mo sia seyor en .i. gē
 re general e en .iii. especies gñals e en .iiii.
 induidu gñals per aco seyor qui es crea
 tor del mon es creator de les especies e dels
 induidu e qui es creator de les spēs es cre
 ator del gēne e dels induidu e qui es crea
 tor de les induidu es creator del gēne e de les
 especies **C**or lo gēne general es si mateix e
 essent si mateix es les parts e les .iii. spe
 cies essens si mateixes son lur tot e son lur
 parts e los .iiii. induidu essens si mateixes
 son lur tot e es les .iii. especies qui son lo tot
 del gēne general.

Marauellos seyor
 qui audats al vne seruidor Enay seiyor
 con lo tot esta en les parts e les parts esta
 en lo mon tones qui es creator del tot es cre
 ator de les parts e qui ha creades les parts
 del tot es creator del tot. **O**n con aco sia en
 ari tones aquest entrechamet quel nre en
 tenmet fa seyor en les creatures a les q
 encercha creator coue esser depreu en .iii.
 parts la pmera co lo mo es .i. en si mateix
 e es les .iii. especies e es los .iiii. induidu
 la segona part es seyor co les .iii. especies
 son .iii. e son lo mon e los .iiii. induidu
 la ter terca con los .iiii. induidu son lo mo
 e son les .iii. especies. **E**ntra coue se
 nyor arpari per altra manera aqst entrec
 chament en .iii. parts la pmera con lo mo
 es .i. la segona co les especies son .iii. e no
 mes .iii. meys e la vna no es altra. la ter
 ca part es seyor con los induidu gñals
 son .iiii. e no mes .iii. meys e la .i. no es al
 tre on con aco sia enay seyor tones enter
 chant a caluna daquestes cosas tenunt
 dites creator per hom aprebre e conerex
 a les creatures creator e seyor e lun factor
 lo quals sots uos tenent fiats uos e totes

tot en
 na l'au
 fra de
 les part
 e par
 han en
 lo

aquels qui aduen mus teneeren. Et rāch
sejor ple de merce e de pietat sensualment
sentam e entellectualmet entenē q en la es
peca sensual no ha mas .m. individus ge
nerals co es matē e forma sentada e lo con
post sentit hivent de matē e de forā m en
la especa general entellectual no ha sejor
mas .m. individus gnāls co es matē e forā
entellectual e lux conpost. Das en la ter
ca especa gnāls co es la conpost de la sensu
al e de la entellectual en aquella son tots los
.iv. individus gnāls cor en tot aial ha ma
tura e forma e conpost entellectual e ha
cors e ma e lespir que es la unitat de la aia
e del cors. On con aco sia enari sejor doncs
segons aco es significat que aial con te mes
en si q no fan les dues espees per si mate
res en lux simpliatat. On per aco es signi
ficat sejor q aial rational es pus noble cre
atura que negun dels altres creatures.
On con lo mon en gnāls contenga sejor
cors si .m. espees e los .iv. individus e ad
animal rational sia po noble aial eia po
noble creatura per co cor mes conte en si
q no fan negun dels altres genres per aco
es significat e demostrat sejor quado mon
mes ual per aial rational que per negun
dels altres genres p co cor mes ha de pue
tat e de acostamēt entre lo mō e home que
no ha lo mon ab nulla altra especa. Al se
jor dea qui fets tot co qui en plaer e en
grat uos ue cogitant e ymaginat sejor al
mon e a les espees e a los individus come
cament e fi en tēps e en qnatat e en quali
tat es a hom significat e demostrat entellec
tual creator per lo començamēt e la fi e la
terminacio que hom a perceb sensualmet
e entellectualmet a les creatures. gra
aos sejor per co cor lo mō es .i. e es en .m.
cofes e es en .iv. individus generals p aco
sejor es manifesta cosa que lo mō es fent
e terminat en nōbre de .i. e de .m. e de .iv.
E cor en co que lo mō es .i. cosa e es .m. co
ses e es non coses e aquest .i. e aquestes
.m. e aquestes .iv. son dintre lo sobra cer
de del firmamēt per aco es significat sejor
que lo mō es collogat en loch en lo quales
fenda e terminada la qnatat de son .i.
e de los .m. e de los .iv. cor tot aco es arant
e contengut dintre la sobrana superficies
vriuos sejor per co cor lo mō es fent

en nombre e en loch es terminat e fent per
aco es significat que aia creator cor enari
con lo mon ha de fallimēt en .i. cosa enari
dona significacio que la aia en altra. On co
lo mō sia fent en nombre e sia terminat en
loch per aco es significat que sia fent e terme
nat en tēps. Cor impossible cosa es que nulla
cosa pulcha esser eternal sens començamēt
pus que ha qnatat fenda en tēps ab conte e
ab loch e ample e pregon. On co aco sia en
ari sejor doncs uerament significat doncs
per aco cor lo mō dona de si matē que es fent
en tēps per aco la fi del tēps e lo començamēt
del tēps significat creator de conte fent e
de qnatat fenda e de tēps fent. O l'at
sejor per totes creatures e honrat sejor p
tots los pobles sensualmet sentim entellec
tualmet entenem que la ordinal matē es fe
nda e terminada dintre la sobrana super
ficies del firmament. On con la materia sia
fenda e terminada la forma con sejor de
necessitat que sia fenda e terminada cor
nulla forma no pot esser infenda pusque son
sobret sia terminat e fent. Con sia sejor
significat e demostrat manifestamēt al huma
nal enteniment que materia e forma son
fentes e terminadas e nqnatat e collogades
en loch doncs lux terminacio e fi de qnatat
e lo conlogamēt en que son dona manifesta sig
nificacio que la conuicio e la unitat qui es
fet entre matē e forma es fent e terminat
en qnatat e en loch e en tēps. Cor impossible
cosa es sejor que la conuicio e la unitat qui
es fet entre matē e forma sia en tēps infent
e en qnatat pus que la matē e la forma han
fenda qnatat. Cor nulla cosa fenda no pot
esser sobreta aco la infenda. Con sia sejor
puat declaradament sens nulla dubitacio
que la ma e la forma e lux unitatmet han
fi e terme en qnatat e en loch e en tēps tocs
per esta significacio e demostracio es signifi
cada e demostrada altra significacio e demol
tracio co es a saber sejor que matē e forma
e lux conuicio han fi e terminamēt en possi
bilitat e en poder e en usant. Cor tota cosa que
sia fenda en .i. cosa que que sia de necessi
tat en totes les qualitats fenda. On per co
sejor con matē e forma e lux conpost han fi e
terme en s'ba e en qualitats es significat e de
mostrat entellectualmet a l'entenimēt huma
nal creator de matē e de forma e de conpost

e de les qualitats qui son en la suba composta de
materia e de forma Cor tota cosa qui aja fi e ter
me e de fallens qualitats dona significacio que
denant si aja alguna altra cosa qui aja infinitat
e acabades qualitats. **S**eyor redamat
adorat tenent per totes lengües entellectualment
entenē seyor que aia come es femda eterme
nada en materia e en forma e en lo compost en
tellectual hyent de la materia e de la forma
Cor la forma e la matē a compost de la aia den
p. qui es aponēt e no es alienat hant en loch
lo qual loch significa quntat femda a tot q
en ell es cologat e feyt. **G**lorios seyor en
tellectualment entenē que aia ha les qualitats
femdes e terminades en loch e en tēps e en vir
tut cor la aia den. p. no ha tota la mēta ni to
ta sciencia ni no ymagna ni remēbra mēta
ni uol ni compta totes coses en tēps. **O**n con aco
sia enari dones pus que la aia ha femda qun
tat en sba e en qualitats significat es que aia
tament quies fet entre la matē e la forma en
tellectual sia feyt e comenat en tēps Cor si
no ho era no hauria la materia ni la forma co
hy quntat femda en sba e en qualitats Cor
cosa infemda no pot esser compost de coses ter
minades e femdes on con aco sia enari dones
luz si eluz terminacio dona significacio de cre
acio e la creacio de creator. **V**irtuos seyor
siles animes e los angels e los demons fosse
parts induidues de matē e de forma entellec
tual ari con son los corses de la ordinal matē
dones conuenia que la materia e la forma en
tellectual fosse femda e terminada en ses pts
e en los induidus ari con la ordinal materia
quies tota femda e terminada en ses parts
e les parts e les parts en ella. **O**n si la cosa e
ra enari qles aies els angels els demons fosse
descendent de matē e de forā genal e la matē
e la forma eie femdes seua significat ala mā
e ala forma creator pusque hauria fi e terme
en ses parts. **O**n co alais philosophs hagen dit
falsament que les animes tenallen de materia
e de forma genal ari con cors come de ordinal
materia **O**n posem seyor q uer hant dit en
cara seyor de hū que per tot aco no romā q si
ari era co els han dit que no fosse significat
creator pusque la matē e la forma general ha
gues fi e terminacio cor la fi e la terminacio
significa comenament e lo comenament sig
nifica creacio e la creacio dona significacio

43
de creator. **O** rey dels reys o seyor dels seyors
sensualment e enm entellectualment entenē
que lo genre qui es compost de sensual e de en
tellectual natura es feyt e terminat en sba
e en qualitats Cor quntat de nombre e de tēps
e de forā e de saber e de totes les altres coses
cau en los induidus qui son del dit genre
los quals induidus son seyor aials composts
de natura sensual e entellectual. **O**n aifel
tament ueem seyor que lo cors den. p. es fe
yt e terminat en totes coses e la aia es fem
da en uirtut e ha comenament e no ha infem
da quntat en sba ni en qualitats e manifesta
cosa es seyor que aia tament de la aia e del
cors es feyt e terminat e ha comenament
e si cor la aia el cors den. p. no foren abans
que la aia el cors del pare den. p. ni en. p. no
es de natura immortal. **O**n con aiam puat
seyor que tot aial es feyt e terminat en sba
e en qualitats per aco es significat e demostrat
de falliment en los aials en qntat que no an
acabament pusque no son infemts en sba
ni en qntats lo qual de falliment dona signifi
cao seyor de acabament infim lo qual acaba
ment significat que es creator de les coses
femdes Cor molt mlls reb humanal enten
ment significacio e demostracio q cosa fem
da sia creada per cosa infemda que no fa q
cosa femda sia en esser eternalment p natū
e per prietat de cosa femda. **A**cellent
seyor abundos en tots tēps con aiam puat
que lo mon es feyt e terminat en si matē
e en les parts e les siues parts en ell sien fem
des e terminades per aco seyor es dit entel
lectualment significat creator cor enari co
la forma de la nau significat sensualment
faedor sensual enari seyor la forma de lo
entellectual significat entellectualment creator
entellectual. **C**or enari seyor con la nau no
dona significacio en matē ni en forā ni en fa
edor ni en cosa final que ella sia per si matē
enari seyor lo mo no dona significacio q ell
sia faedor ni creator de si matē ni la matē
con lo mon es compost no significat que sia
matē per si ni la forma arretal ni la cosa fi
nal no significat que sia acabament en lo mo
per lo mon tant solament **O**n co lo mo en totes
le. m. coses de falla seyor a significat q sia
per si ni de si per aco seyor significat en totes
les. m. coses q es per altre lo qual altre es

son creator e son deu. Glorios seŷor con
 sia cola molt fructuosa e molt bona a home
 que hom aŷerm e atorch creator alo negar
 e descrene sia a hom cola molt mala e molt
 dampnosa. E con sia seŷor de natura del
 nre entenimēt que reb conerencia de crea
 tor en los significats sensuals e en los sig
 nificats entellectuals. Cones benauyrats
 son seŷor aq̄ls q̄ator que e confessen crea
 tor e malahuyrats son tots aq̄ls qui ne
 guen e descreen creator. **A** seŷor imor
 tal al qual les forces dela nra aia recorre
 Enari seŷor con es significada entellectu
 al ment figura de triangle cō se comun li
 nya de .a. a .b. e de .a. a .c. e de .b. a .c. e de
 .c. a .a. e .a. b. Enari seŷor es significat
 entellectualmēt creator al mō pus q̄ es lo
 mon. i. en subā femda e en .iii. colēs fem
 des. Cor ari con la figura del triangle es fe
 nda per co cor la linya de .a. tro a .b. etro
 a .c. e la linya de .b. tro a .a. e a .c. e la li
 nya de .c. tro a .a. e a .b. son femdes. En
 ari seŷor pusque la natura entellectual
 e la natura sensual e la nra composta dan
 dues son femdes con que sien auent co
 mençamet. Cor enari con les .iii. linyes
 del triangle no porie cōpondre figurade tri
 angle si eren linyes infemdes ari si los .iii.
 parts on lo mō es a figurat eren infemdes
 lo mō no poria rebre figura en q̄ntitat on
 cō lo mō sia en q̄ntitat femt per co cor les
 parts han q̄ntitat femda per aco seŷor es
 significat que ha comēçamet dela .i. q̄n
 titat tro a laltre la qual q̄ntitat substā
 aul tona altra significatio de altre comen
 çamet lo quales tēps començat en la figu
 ra del mon lo qual començamet de temps
 significat començador e creator. **O**das
 enari seŷor con al home nela no por hom
 fer entendre la figura de triangle cō laltre
 figura hom per letres e per linyes entellect
 uals tro hom fa la figura sensualmēt segos
 esta figura. **E** enari los homes descre
 ens nelas los quals no saben usar
 dela nra del entenimēt no sabe
 crene m entendre les coses
 entellectuals e no uolen aŷermar nulla co
 sa sino cō q̄ sensualmēt senten e tot les ne
 guen e descrene cor sensualmēt no ueem
 e no ueem sensualmēt lo mō creat p aco se

mpor descreen en luz creator e en luz deu.
Cones prouat que nre seŷor deu ha recre
 at tot lo mon. **cylluy**
A Deu qui sots començamet e fide to
 tes coses auos sia seŷor gloriā e la
 hor per tots temps cor qui uol seŷor entrar
 en est encerchament cō aia conerencia per
 fe o per raho con uos aiatz recreat lo mon
 con seŷor q̄ sendrec ab los .iii. arbres pa
 mers e ab los caputols de fe e de raho los q̄ls
 son en est arbre endrecamet del humanal
 entenimēt. Per co seŷor cō los homes in
 feels no creen que uos aiatz recreat lo mon
 per aco seŷor nos en confiamt dela vīa auida
 nos uolem esforcar con prouem p raho ne
 cessaries nals que uos auers recreat lo mō
 ala qual prouacio seŷor haue pmerament
 a prouar .v. colēs. la pmera es seŷor q̄ totz
 siam eris e esteuenguts de .i. home e de .i.
 fembra. Segona es seŷor q̄ a quel home
 e fembra hagen peccat. Tercia que a quel
 peccat sia q̄ntal. Quarta es q̄ uos aiatz
 prela ann. Quinta es que aiatz lo mon
 recreat. **O**nteneit siats uos seŷor deus cor
 per la prouacio de les .iii. colēs pmeres per
 homi uenir a prouar la .v. ab que hom sapia
 rebre los significats sensuals e los entellect
 uals de les creatures e los significats de les
 vīes acabades qualitats. Cor si hom seŷor no
 sabia rebre les significacions temūt dretes len
 temēt humanal no hauria huyts ab q̄ uees
 morelles ab q̄ dms ni per ab q̄ cerchās ni to
 ca ab q̄ demanas los testimonijs q̄ prouē e de
 mostren significat q̄ uos hauers recreat lo mō
Glorios deu complit de totz lens la pri
 mera prouacio seŷor es con tuit som nats
 e eris d adam e de eua tm solamet. **O**n con
 tota es peca humana haya seŷor vna natura
 en forma e en matē e en lo compit de forma
 e de matē per aco es seŷor significat a lente
 mēt humanal q̄ no haue pres començamet
 sino de adam e de eua tm solamet. cor si la
 humana es peca hagues seŷor pres comen
 çamet de .ii. o de mes homes e fembres fora
 la natura humā diuersa en es peca cor cal
 cuna es peca resembraza a son comēçamet
 Con los vns homes sien seŷor tyans e
 los altres poch e los vns sien blandis e los
 altres negres per tot aco no es significat que
 siam uenguts de diuers les comēçamet cor la

6c

grana e la poquer e la blanca color e la ne
gra uene accidentalmet per les diuersitats
deles viantes e dels lochs e del sol. qu'ona
color blanca per ablenca e negra p'apro
pincas e per acostamet dels lochs on son
los homes de color negra. On con sensual
ment seyor l'inter e entellectualmet ante
nam seyor que tota la espra humana es
vna en natura sensual sens diuersitat natu
ral de forma ni de matè. E con per raho dels
lochs e deles viantes e deles amens los indi
uidua de la espra humana hagend diuersitat
en color e en quantitat e en lenguatge per aco
seyor no es cosa de necessitat atorgar m'alter
mar que siam de molts comencaments cor ne
grina significacio necessaria no dona signi
ficacio. E cor tota la espra humana es en
i. natura e en i. disposicio es seyor puat
per raho necessaria q' huy no haue tust mas
i. pare e vna mare pus que haueu recebit
lo significat necessari eno uolem creure als
significats no necessaris. S' auiseyor
del qual la samca deles creatires reb gracia
e bndiccio la segona probacio seyor es cō ma
adam peccat. On sensualmet sent e entel
lectualmet entene seyor q' tota la huma
espra ha passio e pena per fam e per set e p'
calt e per flet e per yra e per treball e per
ignorancia e p' malaltia e per mort on con
en la espra humana ha seyor aqsta pena
tan gran per aco es significat per la pena
que es en home e per la via gran iusticia que
aquesta pena que es en home no es cauda en
home meys de omllo Cor si ho era seria sig
ficat seyor q' uos no haguelats acabament
en iusticia m'endrenca. On beneit siats
uos seyor cor si uos haguelats creat adam
e eua ental disposicio cō haues pena e m
norancia e mort sens omllo uos agrets
injuriat adam e eua e tots los descendents
de adam e de eua. On aco es seyor impossible
cor creator no significat que aja m'ira ni
uolentat ala creatura que crea per gracia
e per benignitat e per demostrar la nobleza
en la creatura Enans significat seyor que ha
dretutera uolentat a aco que crea on con
acolia seyor enari doncs significat es q' ada
e eua hagen peccat per lo qual peccat sien pu
nts en adame eua tots los descendents dels
lo qual punimet es seyor la fann e la set e la

malaltia e la mort e les altres penes qui son
naturalment en home deles quals hom nos
pot defendre. On beneit siats uos seyor
de cor aquesta probacio que nos fem de a
dam con aja peccat sem per significat sen
sual e entellectual cor daqsts. ii. significats
es compostala probacio Cor sensualment
sentim q' tust som turmentats de turments
naturals e cor entene la via iusticia e cor
adam e eua nam en la entellectual e nos
l'inter per aco seyor se fa la probacio en la
entellectual ala qual som puats per la
sensualitat. A saluador filios seyor
abundos de m'ia e d'amor la. iii. probacio
seyor es con prouam quel peccat d'adam
es genal on con iusticia puat en lo segon uo
lum per vna mania per aco seyor ho uelem
prouar en estloch per altra. On dehim
seyor que sensualmet sentim e entelle
ctualmet entene que tot home es dues
substancies substancia sensual e l'ba en
tellectual e ab dues les substancies cōpone
i. l'ba co es aial racional e la substancia sen
sual es en. ii. coles co es matè e forma e
l'ba cōpost sensual e la l'ba entellectual
es altres. iii. coles co es matè e forma e l'ba cō
post entellectual e la l'ba d'animal es. iii.
coles co es cors e aia e spirit. On con lo
mon en g'nal si genestres. iii. coles mate
res e cor nulla catura noles ma si no aial
e con dels aials sia lo millor e lo pus noble
aial racional per aco es significat seyor q'
lo mō se corne nulls en natura ab animal
rational q' no fa ab nulla altra creatura
On con la iusticia e la gracia el eyalacet
que la espra humana reb de son creator fos
recebit en lo primer pare e con aiam puat
que lo primer pare ha peccat per aco es puat
entellectualment que lo mō fo corrupit
en lo peccat del primer pare cor pus q' home
que es semblant en natura ab lo mō se corrupit
per peccat conech q' lo mō se corrupit pus
co que mes ualia en ell ego per q' ell mes
ualia se corrupit Cor enari con tots los mē
bres del cors se corrupit cō lo cors per lo
cap del home enari tot lo mō conech que
fos corrupit pus q' lo mō perde lo millor
membre q' aia en si co es home. On si
tat fos quels uegetables ni los aials in
rationals nos corrupit en en nā e los aials

racionals qui han a sustentat lur vida de sem-
blant natura corrompuda no pogre seyor
vivre. On per tal q' home pogues auer vida
conuench quels uegetables els quals inratio-
nals fossen corrompuds per co q' home ne
prengues vida. On co' aco' sia enaxi dones
prouat es seyor manifestamet' que lo mon
en gñal e en ses parts fos corrompud p' lo pec-
cat come cor tot co' qu' era a serua come cre-
at se conuench corrompre pus q' home se cor-
rompe cor tot ualall e tot sotimes es corrompud
en la corrompudo de son maior. Empe no de-
lym q' seyor quels angels se corrompellen en
natura mas enq'it no no podien adiu. i
saluacio les animes ques podien p' lo peccat
dadam no eren p' droses de fer lo te q' fan-
cia con lo mo' es recreat. Item en ca-
ra de h'm seyor quels demoms se corrompen
per lo peccat dadam en co' q' ells lo feceren
peccat. Cor tota creatura se corromp con si q'
son creador. Al seyor qui lors conlhamet'
es p'anca de la nra aia sensualmet' senti-
e intellectualmet' entenem que tota la na-
del home es corrompuda e afollada cor la na-
sensual se corromp seyor per sim e per let e p'
calt e per fret e per nafres e per malaltia e
p' mort e la natura intellectual seyor aq'lla
ha en si molt gran defallimet' per inuocada
e per oblidament e p' ira e p' auoriment
e per sospita e per tristia e per moltes daltis
coses. On con tota la especie humana
sa seyor en aq'it defallimet' per aco' es signi-
ficat seyor q' aquest defallimet' e aquest
corrompudo sia cauda en la especie humana
per occasio de peccat per tal q' sia punda del
peccat. Cor sino fos en la especie humana pec-
cat uos no forets dreturer iurge si la espe-
cia humana turmentales. On co' uos seyor
drets dreturer en totes coses per aco' es signi-
ficat que la pena qui es en home es per occa-
sio de peccat lo qual peccat seyor es significat
q' es general per co' cor la pena es general
en tota la especie humana. Cor si peccat
fos particular fora particular pena en la
especie humana. On tenet siats uos seyor
de q' cor enaxi con tota la especie humana
recebe gracia e benedicio sobre totes creatu-
res en adam e eua. Enaxi es significat que
tota la especie humana deualla en uilitate
en corrompudo e en mesquinea en ada e eua

per obra de peccat. Cor enaxi seyor co' tota la
especie humana no pogra en gñal e' en ma-
ior noblea que les altres creatures sino pre-
gues la noblea en adam e eua enaxi tota la
especie humana seyor no pogra esser corrompu-
da en gñal si la corrompudo no prengues en
lo pmer home e en la prima fombra. On con
aco' sia enaxi dones significat es que lo peccat
dadam e de eua es generalmet' en la espe-
cie humana. B enaxi huyrat seyor qu' h'na
huyrats aquels qui uos lo en carne e tenee
ren. Quanta probacio seyor es de la b'ra glo-
riosa enarnacio on si uos seyor no fosses en-
carnat la especie humana no pogra esser re-
creada cor corrompudo na ha dignitat in b'ntat
de sanar nra purificar si materia. On co' tota
la especie humana fos corrompuda en gñal
en la sensual na e en la intellectual per aco'
seyor pusque la na humana fo cauda en ta
grand' uilitat per peccat no haia en si poter in-
forca q' estant ella en aq'lla corrompudo pogues
tornar ala dignitat on dabans era ans que
hagues peccat. On per co' cor la na humana per
si tant solamet' no pogues bastar a recrear
si materia come que lo sat' h'it enarnas lo fill
trames per lo pare en la natura humana p' tal
que en la enarnacio quel fill pres reuelas
la na h'ia de peccat. Si uos no fosses se-
nyor enarnat home no fora recreat e si ho'e
no fos recreat lo mo' fora de bades creat. Cor co'
on lo mo' mes ual es home e si ho'e ualgues
mays per peccat q' nulla creatura lo mo' fora
corrompud en corrompudo del home per la q' cor-
rompudo del mo' lo mo' fora creat de bades pus
q' fos obra corrompuda e no recreada. E si fos
obra corrompuda fora seyor significat q' uos no
agrets acabat peccat in acabada saueia in
acabada uolentat pus q' nra obra hagues
defallimet'. On con lentemmet' humanal se-
nyor si obligat a afirmar q' uos lors acabat
en poder e saueia e uoler per aco' es significat
q' lo mo' no sia creat de bades e si de bades no
es creat come esser recreat e si come esser re-
creat come q' ho' sia per auistamet' de la b'ra
delitit ab la humanitat. Cor en altra mania
no pogra tan te m' tan noblemet' lo mo' e' re-
creat. glorios seyor enaxi con uos auets
donada uista sensual a home per tal que ueta
les belles colors e les belles figures q' uos auets
creados en lo mo' enaxi seyor uos uolgues

49
eēt enarnat per tal que per la enarnacio fos
sen a nos altres pus fort met significades bres
qualitats cor per la enarnacio uehem pus
declaradament la vna gran iusticia e misericor
dia e amor e humilitat e paciencia e largue
a e poder eles altres qualitats les quals nos
foren tan manifestades si enarnat no fos
on per co cor uos sots seyor sans e seyor qui
auets creat lo mo per significar al mo la vna
gran noblea se puia per significacio entellec
tual q uos auets presa carn de nra dona sta
maria uerge gloriosa. **S**anctificat seyor
per tots los pobles creator de totes creatures
si uos seyor no fos enarnat no pogren
los sants de pais eēt tan gloriejats con son
per la vna enarnacio. **C**or per co cor uos se
nyor uolgues esser home per als homes glo
riejar sensualmet e entellecualmet. sensu
alment qnt al cors que ueina q es de la na
tur entellecualmet quant ala anima que
ueia que es de la nat de lurs animes en lo co
post de lur cors e de lur aia gloriejara en uos
qui sots en seys cors e aia e ten e home. 3.
Com homi sia .i. e sia .m. coses co es cors
e aia el compost e con lo cors sia tres coses e
sia .i. e ad la aia sia .m. coses e sia .i. sengos
q demut es dit per aco seyor come als homis
de parays sien gloriejats en totes estes coses
Cor sino ho fos sen no fora lur gloria acabada
la qual gloria no pogra eēt acabada menys
començat vinda ab deytat qui per la iusticia
de la deitat donas gloria a tos los homis qui
entraran en glia. **O**n con aco sia enari tres
segons aco es significat e prouat seyor que
uos sots enarnat per dar gloria als homes
e per recrear lo mo e per demostrar ures vir
tuts e per moltes daltres rahons qui serien
longues a recopiar. **G**racios seyor aytat
con lentemmet humanal reb maiors signifi
cans e pus declarats de la vna excellēt bonea
aytant es pus fort met obligat a afirmar ue
ritat daquella cosa noblea significada per los
significants qui pus fort met endreçē e illum
nen lentemmet on con creator demonstra ma
ior noblea de si donat maiors tons alla crea
tura per aco es significat q uos aiat creada
creatura e que us siats enarnat enella per
tal q ella aja tons tons de son creator q ab a
quells puscha gloriejar totes les creatures
de parais. **A** seyor qui sanats e mandats

aquells qui en la nra dolca nra se confien. **O**n
hom seyor ha en son remembramet e en son
entenemmet certificamet per rahons neces
saries o per fe o per creencia q uos sots enar
nat enat e mort per amor de recrear home
ad nos ha hom seyor en la aia maior ende
cament de uos a remembrar e a entendre
e a uoler e a loar e a seruir e agrair q no ha
gracia uos no fos enarnat ny mort phoe
on per aco es significat seyor q uos sots en
arnat per tal que donets gran o malio e gra
raho a home de uos a membrar e a entendre
e a amar e a seruir e a glorificar e a tenir e
a adorar. **G**lorios seyor enari con uos en
matē e en forma e en qualitats e en suba a
uets per creatio en nobleis los aial racionales
sobre totes creatures enari seyor per la vna
enarnacio es ennobleida e exalçada la fe
deis xans sobre totes les creences de les altes
gents cor no son nulls homes qui tanta de fe
hagen con los xans cor on mes emaiors
coses creen de la vna trinitat e de la vna enar
nacio e de la hostia edel iij sagrat qui es deue
en carn e en sang. **M**aiors es seyor la fe e la
creencia que han contra les coses sensualmet
sentides. **O**n con aco sia seyor enari tones se
gons aco es significat e demostrat que uos
sots enarnat per tal que exalçets la fe e la cre
encia que auets creada en especa humana
Donat seyor enari con la excellēt iusti
cia e nra e poder e la uerda e amor eles altres
uirtuts qui son en uos significuen a nos al
tres q uos auets creat lo mo per tal q sia iusta
e coneguda la noblea e la cabament del cre
ator. **E**nari seyor les bres qualitats conē sig
nificacio a nos altres q uos ha uets presa car
e mort e passio p nos altres peccadors per tal
q a nos altres sien certificades e demostrades
bres excellens qualitats. **C**or on mes crea
tor si per la creatura mes significat a la cre
atura la nra e la amor e la humilitat e la
larguea e son poder e son acabamet on per
totes estes rahons seyor e per moltes daltres
es significat e prouat e demostrat q uos
auets presa carn de nra dona sta maria
benedicta sia ella. **O** uos seyor qui ero
hirs e responeis als remembrans e als deligs
de la aia del uer seyor. **l**a .v. probacio se
nyor es co uos aiat recrear lo mo on de
hmn que sensualmet sentim q tota la especa

S humana es turmentada e treballada per fam
e per set e per malaltia e per mort e per molts
daltres treballs. On aquesta pena que senti
dona significatio a la entellectual natura del
ententiment humanal q' aquesta pena no es
en home meyns de omalio de peccat segons
que ja haue' prouat que lo peccat d'adam
es genial. On enari se'yor con lo say' rey
fren lo seu ualayll traydor dues coles co es
asaber que lo p'nia dels bons q' ha in quel
ha donats e pures turmentat e treballat tro
ala mort enari se'yor uos qui sots rey molt
say' e molt dretner tenas d'adam una gra
cia e maleis lo a treballs e a mort. E en el
p'nia gracia e maleis a treballs e a mort
tots los seus fills per tal q' tota la natura da
dam e deua fos pu'nda del peccat q' fezeren
en totala es'p'ca humana. On tenent li
ats uos se'yor de' cor sensualmet sentim q'
dels treballs in dels mals sensials nos no som
recreats i' alla q' uos siats encarnat cor ay
tans naen lo stela s'p'ca humana co' n'anya
dabans co' uos encarnat no crets mas per
raho se'yor de la v'ra encarnacio es significat
e demost'rat segons la v'ra dretura e la v'ra
dolca m'ia que la amor que dabans auers
ala es'p'ca hu'na ans que adam hagues
peccat que aquella amor e gracia h'jats
retida a nos per co' cor uos encarnas. Cor
si la malea e la criada e el defallim'et e la ted
bedienaa que adam hac fo omalio que tota
la es'p'ca humana fos en ra de son creador.
Molt m'is es significat que la humanitat
gloriosa que uos prengues metes amor en
se son creador e la es'p'ca humana. On con
aq' sia enari con es significat es que la gracia
que uos retes per encarnacio e per passio sia
recreacio de tots aquells qui en ella han cre
encia e es'pana. C' reator se'yor ten fac
tor ple d' amor e de dolcor. Si per la v'ra encar
nacio e passio fos se'yor en est mo' recreada
la na' sensual no fora null home qui moris
ni hagues null treball ni null hom no ha
gra francha uolentat a fer te omal. E si ari
fos null ordanamet de saluacio no h'gra en
lo mo' per lo qual hom fos digne de gloria ni
de pena e si ari fos tot lo mo' fora debates
per que conench se'yor ala v'ra say'ca que
fos ordenat que la v'ra encarnacio e passio
no recreas en est mo' la natura sensual tro

aldia del iudicij q' la recreara a tots aq'ls q' en
la v'ra encarnacio creen. Se'yor say' ortu
nador de totes coles si la v'ra encarnacio recre
as en est mo' la na' entellectual enari q' con
fer mas que no pogues peccar fora se'yor sig
nificat que mes de dan' hi uenga per la v'ra
encarnacio que de te. Cor si peccat no podia
aia dome no h'uria franch uolent e si franch
uolent no h'uria no h'uria ment. E enari se'yor
no se'ra digna es'ca que pu'as meyns de los
obres en les alteses ton calh'eren los demois
per males obres mas es uer se'yor q' per la v'ra
encarnacio es la natura entellectual recreada
co' daq' sta vida passa en altra ab que crea en
lo v'ra auentiment e encarnacio e passio. Cor
ans q' encarnat no fosses no era m'la es'ca
digna de anar en gloria mas pus h'agues pre
sa passio es tota in m'ia recreada e digna de
nar en gloria pus que h'aga rebut lo s'ama
ment de sta es'g'ia e pus que trespas daq' st
mon en altre se'ra peccat. Con ari se
nyor prouat que lo peccat d'adam sia genial e
que uos siats encarnat e com si significat se
nyor q' maior poder ha creatura que la v'ra
da ab creator de fer te q' no ha creatura que
no sia v'ra ab creator en fer mal per aco
es se'yor significat que si adam hac poder de
corrompre tot lo mo' per obres de peccat q' molt
m'is la v'ra uerge dretura misericordiosa
uertadera humil pacient obedient humani
tat pu'cha haue' lo mo' recreat per auida
e per gracia e per auilam'et e per enamora
ment de son se'yor deus. **Con es prouat
q' n're se'yor de' es gl'ios gl'icador. cxxliij**

Deus glorios eternal poderos auos
se'yor sia gloria e labor per tots temps
cor qui ab uera fe e ab uera creencia
uol esser se'yor contemplatiu en la v'ra gloria
come se'yor q' endrez la fe e la creencia ab saber
e conerencia dels capitols qui tracten en est ar
bre de fe. Cor per aquells pot hom esser endreccat
e enl'im'inar a haue' uera fe e creencia de la
v'ra gloriosa gloria. Qui per uer'es rahos
se'yor uol e'z contemplatiu de la gloria que uos
auers de la qual reben gl'ia eternidimo los s'ats
de parays h'ana se'yor conerencia dels capitols
qui tracten de rahos en est arbre e sapia rebe los
significats de les u'ras glorioses acabades q' li
tats e los significats que les creatures signifi
quen de la v'ra tena h'uyrada gl'ia. Cor p' esta

manera se'yor pot hom endreçar e enluminar
son enteniment e la conerència a entendre
e a saber la uia gloria gloriosa gloriejato
za de tots aquells qui uos loen in lenece
Glorios se'yor en .vii. coses come q' hom
qui uulla contemplar uia gloria sia contē
platiu en ella. la primera es se'yor en la
uia sia uirtat. Segona es la uia gloriosa
trinitat. Tercia es q' hom contemple l'esser
de uia essencia diuina. Quarta es que hom
contemple la gloria de uia humanitat p'ada
sa. Quinta que hom cōtemple la gloria de
sants de paradys en la uia uirtat. Sisena
es que hom contemple la gl'ia de paradys en
la uia uirtat. Setena es se'yor que hom cō
temple la gloria que els sants de paradys rebe
de la uia gloriosa humanitat. El se'yor
uer deus qui auets amo e forca sobre nos al
tres peccadors. la p'ima manera en la qual
uole e'z contemplar en la uia gloria es se
yor en la gloria de la uia uirtat. On de'hm
se'yor que sensualment sentim e intellectual
ment entenē que tot aial ama mes la uirtat
que no fa la uirtat d'altra cosa. E per signifi
cats sensuals e intellectuals se'yor es a hom
significat e demostrat quels reys mes ame
esser .i. se'yor en la p'ncipat q' si en lo p'ncipat
par haia .ii. o mes reys. On cō aco sia se
nyor enari tones per aquestes significacions
aytals es significat que uos sots glorios en
la uia uirtat. Cor en cō se'yor que no es
en lo mō nulla cosa qui sia e infinda mer
nal in tota poderosa in tota saua in tota to
na in tota acabada sino uos trāt solament p'
aco es significat se'yor que maior es uia glo
ria per cō cor sots .i. deu trāt solament haue
totes les qualitats e les p'prietats qui p'ayen
a deu que no fora si fossen molt deus en esser
hauens les qualitats e les p'prietats semblas
ales b'ies. Cor enari se'yor cō home qui
sia molt belle molt rich e molt forts e molt
sau e molt poderos e molt honrat e molt a
mat e molt seruit ama si mater e ha aytā
ta de gl'ia mes que les altres cō ual mes que
altres. Enari se'yor es significat a lentemmet
humanal q' per cō cor uos no haueis par in
egual en uirtus in qualitats sots pus glo
rios que no son totes quantes coses son.
Gracias se'yor sobre totes gracies ho'rat
sobre totes honors. la segona raho segons

la qual sots uos se'yor glorios es la uia uirtat
uirtat. On con home comta in ymagina se'yor
que ell es compost de cors e d'anima adones
ha maior oca'sio e maior raho de amari son
esser per cō cor es en cors e en aia e en lo con
post d'anima e de cors q' no hauria si yma
gnaua son e'z esser tant solament en cors
e en aia. On aytā cō .ii. coses bones uale
mes cō son enseys q' no fa la .i. d'ales .ii.
si era meys de les .ii. aytā mes se'yor ha
home raho e oca'sio que sa legre e q' aia
placit con es en .ii. coses. On enco que
sensualment sentim se'yor que la uirtat del
home es millor e pus noble per cō cor es un
da de natura sensual e de natura intelec
tual per aco es significat se'yor intellectu
alment a lentemmet humanal q' molt ma
ior gloria es en la uia diuina essencia per
cō cor ha en ella p'ncipat e filiacio e p'cessio
que no haia si en ella no haues trinitat
de persones. Cor enari con es senat que ho
me es millor creatura per cō cor es en .ii.
coses uirt. Enari es entes quel creator es
pus noble e millor cō es en .ii. persones
que no fora si no fos la uia uirtat de .ii.
persones. On con per la sensualitat a
iam p'ncipat se'yor in enteniment aia en
tellemmet en a percebre e conerex q' uos
sots pus glorios con sots en trinitat q' no
forets si en trinitat no fosses per aco es
significat e demostrat per raho necessa
ria la uia gl'ia esser maior per cō cor es en
trinitat que no fora si en trinitat no fos.
On cō hom sia obligat se'yor q' hom a torch
e a ferri e reba los significats qui maior
gloria significat per aco nos reobem e cō
fessam e dem q' uos sots gloriejat per la uia
sia trinitat gloriosa. A deu qui endre
cats lo meu enteniment con sia remembrat
lo uia glorios acabamet. la terca raho se
gons la qual uos sots glorios es se'yor a q'
lla cosa qui es uia essencia la qual cosa nos
altres en est mō no potem conerex in saber
que es en si materia. On per cō se'yor cō la
cosa q' uos sots es tan alta e tan noble la uia
conerència in in' enteniment no pot bastar
a haue' conerència in saber de la qual cosa
in que sia en si materia. On per lo defallimet
del in' enteniment e de la uia conerència
e per leuallamet de la cosa q' sots nos se'yor

no hauem poder con pulcham entendre ni
saber la gran gloria que uos auets en aquila
cosa que sots. On enari seyr con home
no pot saber aia que es en si materia iustia
que sapia q aia es en eoz e sapia que no es
cosa corporal enari seyr home per de e per
gracia nra sab q en lesser de la cosa q uos son
ha molta de gloria la qual gloria hoẽ no pot
saber ni entendre mas sab q es glia sobre to
tes glories e que no es gloria q fica a copar
ab aquella. On tenent siats uos seyr dea
cor enari con los hulls corporals son freuols
a ueer la resplandor del sol Enari seyr len
tament humanal tant es a freuolit en est
mon per corrupcio de peccat q no es digna
cosa q en est no sapia la glia que es en la via
e excellent essencia. O des en altre segle no es
seyr enari cor enari co los hulls corporals
so poderoses de uerze color enari en altre
segle tant es la gracia q la aia reb de son cre
ador q lo seu enteniment ha uera conerencia
e uera scia del esser de la via essen per lo qual
saber e conerencia ha seyr aia saber e cone
renca de la nra tenepia essencia. **H** u
nyl seyr simple e dolc e suau als meamor
tals fallimets la qra raho seyr es con la
via tenepia humanitat es gloriosa on dehim
seyr que humana natura no pot eoz glorie
jada acabadamet si no es gloriejada en .ij.
coses cor enari co home es .ij. coses e cal
ama delles .ij. coses son .ij. coses coue q
sia la gloria en cal ama delles coses damut
dites. On co uos seyr per gracia e benedic
tio nra ayan puar q uos sots home coue
se seyr que la nra nra humanitat sia glorie
jada en .ij. coses e cal ama delles .ij. en .ij.
coses. On co aco sia enari coue seyr
que uos siats glorios en natura sensual e
en na entellectual e en lo compost e coue se
nyor que la nra natura sensual sia glorie
jada en matie e en forma e en lo compost se
sual e coue seyr que la nra na entellectu
al sia gloriejada en materia e en forã e en
lo compost entellectual cor si en totes estes
coses seyr la nra tenepia humanitat no
era gloriejada no hauria seyr glia acaba
da. On con la gloriosa persona del fill
sia tota la humanitat nra per aco es signifi
cat seyr q tota la nra humanitat es glori
ejada cor si tota no era gloriosa seria significat

que tota la persona del fill no hagues preda can
Estota no aya preda can seria repartida en pñ
simas E aco es seyr cosa impossible que de co
menda se pulcha fer part in parts simas.
R ey dels reys e seyr dels seyors e glia de
les glories la .v. raho es seyr de la gloria q los
tenahuyrats han en parats en la nra gloriosa
vinitat On dehim seyr que sensualmet sen
tim e entellectualmet entenem que lo poble ms
ama haue .ij. seyr que molts e on lo prin
cep es pus noble e pus poderos e millor ma
ior pagamet e maior plaer na son poble e po
formet ame e home e obexon e defene la
seyr. On conaco seyr sia enari dones signi
ficat es seyon aco que els tenahuyrats qui
son en glia son gloriejats en la nra vinitat
la qual es tant alta e tant noble que no es
null rey ni null princeps ni nulla cosa qui sia
semblat ni par ni equal en uirtut ni en poder
ni en bonea de la nra nra singularitat. On co
uos seyr haats creats e beneficiats e tena
huyrats los sants de parais e co els no recte
tous ni beneficias sino de uos tant solamet e co
ells hagen mebranca e conerencia seyr de la
nra bonea que es sobre totes bonees e dels bes
que recten de uos adones hant tanta de gloria
e tanta de tenahuyranca q no es cor qui pot
cogitar ni hulls ueer ni orelles oyr la gloria
que els han de la nra vinitat. Si en gloria
hanya seyr nulla cosa que fos par ni equal a
la nra deitat e q uos seyr no fossen .ij. deu
en nre regne e fossen .ij. omes deo no hauria
seyr acabamet en uos ni en los altres deus
Cor pus fossen deo en pñalitat e no fos .ij. deu
singularmet no poua haue acabamet per co
cor haurien si en uirtut e en bonea e en qñ
tat e si si hauen e de fallimets los tenahuyrats
qui son en glia no potie rebre gloria acabada
dells. On per co seyr co no es altre deo sino
uos son tenahuyrats en menor gloria co no q
ueen par ni equal q no sezen si par e equal
uos uehen. **S** eyr uolunt seyr redi
mat seyr es pat la .vi. raho seyr es co los te
nahuyrats qui son en glia son gloriejats en
la nra gloriosa vinitat On dehim seyr que
sensualmet sentim e entellectualmet entenem
que los tenahuyrats de pais son gloriejats
en .ij. coses los angels en materia e en for
ma e en lo compost entellectual e les aies dels
homes arietat e apres la resurreccio sezen

los homes en gloria gloriejats en la natura sen-
cial e en la entellectual e en lo compost d'ami-
dues les naturas. On com aco sia enari conegut
significat es que si les creatures reben glo-
ria en .iii. coses les quals son .i. s'ha enari
en dels tenahuyrats que enari la gloria del
creador sia .i. e sia en trinitat de plones e
que de gloria en unitat de s'ha e en les .iii.
coses on la substancia de cascun home e an-
gel es deuclida. Com ja ayam puat que
nos seyor sors entimant Si tant fos seyor
quels tenahuyrats de glia gloriejats e re-
cebsen gloria de la vna unitat e que nola re-
cebsen de la vna s'ha trinitat seua seyor sig-
nificat que la vna acabada trinitat no fos
de equal virtut ab la unitat. On co la vna tri-
nitat e tot co que es en nos sia en equal vir-
tut e en nos no aja nulla cosa millor ni po-
acabada d'altra per aco seyor es significat
quels tenahuyrats de glia son gloriejats en
la vna gloriosa trinitat. Verament seyor
enari con aia come es aytant noble per co
cor es s'ha en .iii. coses co es per co cor es .i.
s'ha enari seyor la vna excellent dehitat es
aytant noble e aytant bona per la trinitat
com es per la unitat. cor ayri co mate e s'ha
e l'ha compost son l'esser de la substancia de la
aia enari seyor vna p'initat e filiaao e pro-
cessio son l'esser de la vna unitat e enari con
la aia enari es .i. s'ha es les .iii. coses demut
dites enari seyor la vna vna unitat es les .iii.
p'ietats demut scriptes. On co aco sia enari
conegut seyors aco es significat que los sats
qui son en glia reben glia e bndictio acabada
de la vna s'ha acabada trinitat. **O** nos se-
nyor deo qui sors mon creator e mo ten factor
e mo recreador la .vii. raho seyor es con los
sants de glia reben glia e benedictio de la vna
gloriosa humanitat. On com l'ome seyor sia
aia e cors el compost d'amma e cors es signi-
ficat seyor que per home nos seruen sensu-
alment e entellectualment q' nos ayats ordenat
com home sia gloriejat sensualment e entel-
lectualment per altre q' aja natura sensual e
natura entellectual lo qual altre es seyor la
vna gloriosa humanitat. On com lo cors del
home seyor sia de semblat natura ab lo vne
cors es significat que lo nre cors sia glori-
os en lo vne e per lo vne. E com la aia aja sem-
blant natura seyor de la vna per aco es signi-

ficat que la nra aia en glia sia gloriejada
en la glia de la vna aia. Cor enari con en est
mon los vns induydos prenen natura dels
altres segons la especie en q' son enari en
glia la nra natura recebra gloria de semblat
natura per tal que puscha puja recebre glia
del creator qui es vnit ab semblat na de la vna

On breuet sats nos seyor deo con la glia q'
la vna s'ha humanitat reb de la entellect vna de-
hitat es nra co nosaltres siam gloriejats
en glia. Cor enari co sup'haes sensualment
es nra entre color e mate enari sensual-
ment e entellectualment la vna humanitat
sera gloria dels homes de parais nra genera-
ment entre la glia de la vna dehitat e de la vna
humanitat cor per la glia q' nosaltres ueure
sensualment e entellectualment q' la vna huma-
nitat reb de la vna dehitat recebrem glia en nos
matres de la vna humanitat e per ella la re-
cebrem de la vna dehitat. **A** seyor deus
qui sats es p'ancia e consolao dels tenahuy-
rats qui en nos se confien. Enari seyor co laer
es nra entre lo foc e l'aygua per la p'ancia
p'ao que fa ab calca. Enari seyor la vna glo-
riosa humanitat es nra genera entre la glia
quels tenahuyrats reben del creator e la
glia del creator. cor ayri con laer reb calor del
foc e l'aygua reb humiditat de laer. Enari
seyor la vna gloriosa humanitat reb glia de la
dehitat e nos recebrem glia de la vna s'ha huma-
nitat. On enari seyor con l'aygua per la gra
ap'roquacio en la qual es ab laer reb de la
natura en co que reb humiditat. enari seyor
per lo gran acostamet natural que es entre
la vna natura humana e la nra es significat
q' recebrem glia de la vna humanitat. Enari
seyor con laer per lo gra acostamet qui es
entre ell e lo foc reb natura del foc en co
que per ell el deue calre. Enari seyor tant es a-
justada la natura diuina ab la humana q'
per aquella gran vna come q' la vna huma-
nitat recebra glia de la vna dehitat la qual
glia es maior que totes les altres glies q'
son en totes les creatures. Cor enari seyor
con calor es en laer pus fortmet q' no es en
l'aygua con hi ue amentmet e aco es seyor
per co cor la calor del aer es ament insepa-
rable e la calor de l'aygua es ament sepa-
enari seyor per co cor la humanitat vna es vna
da ab la dehitat e la vna humanitat no ho es

per aco seſor es maior e millor e pus acubada
 ſens nulla cõparao la gloria dela nra humani
 tat que no es la nra. E per aco seſor con la nra
 humanitat es pus fortmet gloriejada que
 totes les creatures per aco es bastat adonar
 gloria a tots los ſants de parays. **V**eritat
 os seſor sobre totes virtuts hominat seſor so
 bre tots honraments enari seſor con la glia
 dela nra ſta humanitat es maior q totes les
 glorias quison enles creatures Enari seſor
 los homes quison pus acostats en semblans
 obres de les obres dela nra gloriosa humani
 tat han maior glia en parays que los altres

On con aco ſia seſor enari doncs tenauy
 rats con los homes qui enest mo per la nra
 amor son pobres e treballats e abillats e tur
 mentats e meyns preats e morts. Con pus
 fortment son seſor pobres e turmentats e
 abillats pus fortmet son seſor semblans a
 les obres e ales careres per les quals passa
 la nra gloriosa humanitat dementre q fo
 enest mon. on pus fortmet uos son semblans
 seſor en totes coses pus alta e pus noble se
 ra e maior la glia q haia en parays con
 hi seran. **E** donchs seſor pus soferis tre
 balls e pobreses e ontes e turments e elans
 e mort es a home enest mo occasio de maior
 glia en altre pus p amor de uos e p honrar
 uos ho sofra. **E** doncs seſor per q es home
 pahoros de soferir aquestes treballs qui so
 los majors bens que hom pot auer enest mo
 aco seſor me par de les majors maravelles
 qui sien. **O**n con aco ſia enari seſor donchs
 teneit ſats uos cor lo nre seruidor per gracia
 e per ajuda bna ha prouats los .vii. articles
 q ptanyen ala deytat. **E** confiant en la nra
 gracia e en la nra ajuda noi prouar los .vii.
 articles q ptanyen ala humanitat glorio
 sa vnida ab la nra gloriosa deytat. **Cones**
prouat que nre seſor ihu xst es concebut de

Ques gran mara. **ſat ſpir. cl.**
 uellos eternal glorios a uos seſor
 ſta glia e lausor e a tot quat de uos
 es. **Q**ui per ma de ſe nre creencia seſor uol co
 templar que uos sots concebut de ſat ſpir
 e que uos sots ueritadramet deu e home co
 ue seſor q aia conerencia de uera ſe ſegons
 q ja hanem demostrat en los capitols passats
 en la mania ſegons la qual hom es endre car
 per uera ſe. **g**lorios seſor qui uol contem

plar per ueres rasons e per uers argumens e
 per manifestes demostraoos que uos seſor sots
 concebut de ſant ſpir e que ueramet sots
 uer deu e uer home coue q pmeramet haja
 conerencia dels .iiij. articles primers e dels ra
 hons qui son pmeramet posats en est article
 Cor per aquesta conerencia aytales endre car
 lentreymet del home a hauez conerencia seſor
 daquest glorios article. **Q**ui per ueres ra
 hons manifestes uolentia seſor en est ener
 chamet co uos ſats concebut de ſat ſpir per
 .vii. coses seſor lo coue a passar e arebre los
 ſignificats daqlls les quals son seſor les .iiij.
 virtuts de la nra e los .v. seſus ſpirituais. **Cor**
 aquestes .vii. coses seſor doncs ſignificao
 del nre concebit al home qui reb los ſigni
 cats de les ures glorioses qualitats les quals
 ſignifique enles .vii. coses de mut dites en
 tellectualmet q uos sots concebut de ſat ſpir
 ayi con la forma dela nau qui ſensualmet
 ſignifica en la materya demostrat ſe ala iusta
 corporal q ella ha factor. **A** seſor deus
 qui sots acabament e complimet de tots mos
 deligs la primera raho es seſor de memoria
 on de hinc ſensualmet ſentim e intellectu
 almet entene que la memo es molt gloriosa
 uirtut en home cor per ella ha hom seſor en
 preſencia de les coses passades e les coses preſens
 e les coses eldeuentores. **Cor** ſi memoria no era
 en home home seſor no potia hauez conere
 ca ni uolentia de nulla cosa passada ni pre
 ſent ni eldeuentora on aytant con la memo
 seſor uia ni contempla de grans coses etc.
 nobles aytant es seſor la memo pus noble e
 millor en ſi materya on con la memoria come
 ya remembra per ſe q uos auets preſta car
 humana a doncs froer mes de uirtut q nulla
 altra memo qui ha aquest article ſia contra
 ria. **Con** lo ſuel ya remembra seſor q uos
 sots per amor come enariat e mort ates
 la memo es pus ocasionada e pus obligada
 de contemplar e de remembrar uos q no es nul
 la memo come ſfel. **Cor** aytant con la me
 moria remembra q uos auets ſept per home
 aytant la obliga ſon remembramet mes que
 nulla altra memo q aco no remembre. **Con**
 pus la memo seſor es ocasionada e obliga
 da de remembrar en uos pus fortmet es endre
 cada e aprellada a eſſer exalçada per lo re
 membramet que ha de uos. **O**n con aco ſia

Tempor enani conec segons aco es significare
demostrat per memoria e per la uia dretina
e la uia sinistra e l'onea e potet e les altres qua
litats que uos sots enariat Cor si enariat
no foisset la memo millor e major seria menor
e pigore e falla e la memoria menor e ab menys
e uisat seria uera e mellor e aco es tempore
cosa impossible la qual impossibilitat es signifi
cada per les tres qualitats acabades Cor si ho
me quies pus ocasionat a remembrat uos ha
pus freuol e pus uil remembrat q' si home qui
no es tan ocasionat en uos a remembrat co's
uos no series dretiner ni ue ueritat ni la ueritat
acabat cor co quies de pus uil condicio hau
uers enalcat sobre co quies de pus noble dis
posicio On co uos se'or siars acabat en quali
tats e en totes coses per aco es significat q' uos
auers potada en ueritat la memo quies pus
fortment ocasionada de uos a remembrat
que no es la qui no es tan ocasionada.

Item se'or qui saters totes coses e hauis
potet en tot co que saters la segona raho es
se'or del entenimēt humanal on delim que
sensualmet sentim e entellectualmet entenē
que entenimēt come aptant co mes coses sab
e conec aptant es millor e pus noble on con
lentenimēt humanal si creat per haueu co
nerencia de la noblea de son creator e si creat
per fruis en son creator conerent les obres de
son creator aptant se'or co fruer e coner e co
templa pus fortmet en son creator aptant es
mellor e pus noble On con los feels cristi
ans hagen se'or uera conerencia e uerentem
ment que uos sots ueramet ten e home e aco
hauim prouat en molts llocs en esta obra
per aco se'or l'entenimēt come ra es pus oc
asionat de contemplar e de coner la noblea
de son creator que no es l'entenimēt del homi
mfeel cor aptant con lo ra coner q' son crea
tor ha honrada la natura humana en co que
ha presa can humana aptant ha conerencia de
la uia humilitat e de la uia ma e de les altres
qualitats Captant co l'entenimēt coner lo
ura potet esser potet sobre lo cors de natura
aptant l'entenimēt es pus eralcat e pus en
nobleit e aptant co l'entenimēt se mortifica
en co que no pot coner totes les bies obres
e a firma esser uer co que ell no enten aptant
es pus alt e pus noble On con totes estes
nobleces e moites d'altres calmen se'or en le

temment dels feels vans los quals no pot que
tan le creer en l'entenimēt dels homes mfeels
conos per aco es significat se'or q' nulls homis
no han tant noble entenimēt con los feels vans
On con aco si enari amos significat es q' uos
auers ordenat e uolgut q' entenimēt quies po
noble e de pus alta disposicio si en ueritat cor
si no ho era e era en faller e l'entenimēt qui
no es tan noble intan entes era en ueritat
cones uos hauers en nobleit co quies pus
uil sobre co quies millor e si ari era series
muit e defallent en la ueritat e en potet On co
aco si impossible amos significat es quel ente
nimēt quies millor e mlls ordenat es en
ueritat On con l'entenimēt dels feels vans
si significat q' si en ueritat cones per aco
es significat que uos sots concebut de sant spirit
Cor si mo ho erets l'entenimēt de la sta se'orana
no seria en ueritat **O** uos se'or deus
qui lo mil cor abundats d'amors e mos mlls
en lagrimas e en plors la terca raho se'or
es de uolentat On deim se'or que sensualmet
sentim e entellectualmet entenem q' no es null
poble qui aptant ocasionada uolentat de uos
amar e uolere serua con los vans cor qui no
ha creencia q' uos siars enariat ni more per
amor come no pot haueu tan gran uolentat
freuent en uos amar e seruir con los qui ha
te e creencia que uos per amor come sots
uolgut ser home pobre ahontat e turme
tat elaxat e mort en ill mo On con
los vans se'or hagen aparellamet e endre
cament segons la se e la creencia co uos
uilen eus a me eus seruelque eus honren
pus freuentmet que nulls dels altres pobles
per aco es significat que la uolentat es en ue
ritat e per la ueritat en q' es es significat
que uos sots concebut de sant spirit cor si
concebut no erets no seria la uolentat en ue
ritat e si uer no era lo uolentat q' no es de tan no
ble disposicio co lo uolentat dels vans seria en
ueritat e si ari era seria significat q' en uos
no ha acabamet de iusticia m de la ueritat ni
de potet ni de ueritat per co cor les coses uis
saters esser en ueritat e les coses nobles
en faller e aco es se'or cosa impossible
q' en tres qualitats haya null defallimēt
On per esta impossibilitat es significat
e demostrat que uos sots concebut de sant
spirit la qual probacio es fecta per la dispo

140 p. 10. 25. 95

liao de la uolentat. For enay seior con
forma sensual dona probacio de la bonea
e de la noblea on pus forment se demol
tra bella ala uista corporal. Enay seior
entellectualmet la uolentat q's de mostra
alenteuement humanal en pa noble dispo
siao dona significacio de la noblea la qual
ha sobre la uolentat qui en tan noble dispo
siao no dona significacio de si materia mas
cor los homes uelias no saben recebre los
significats entellectuals per aco no reben
les prouacions entellectuals e uolen q' ho
luz prou sensualmet co qui no pot ester
prouat sino entellectualmet ari co pais
qui no pot ester prouat sensualmet mas
entellectualmet en la ura iusticia e mra e
saueia. **A** seior qui sots solas e co
fote de la anima del uie seior la mi
raho seior es de cogitacio on de hui seior
que sensualmet sentim q' co hom uol pro
uar sensualmet alguna cosa que hom la
proua ab coles sensuales ari co lome qui
proua ab testimois la demanda que fa en
son pler. On con aco sia enay donz la pro
uacio q' nos sem de la ura concepcio de sant
spit colue que facim per la cogitacio qui
es cosa entellectual. Cor enay con uos sots
entellectualmet concebit de sant spirit
ari colue ester seior la probacio de coles
entellectuals. On con aco sia enay donz
de hui seior que con los crehans comen
e pensen que uos sots uer deu e uer home
e cogiten que la bna humanitat ha presa
mort per home e la bna humanitat es oc
casio con sia glona de la sensual natura hu
mana daquells qui seran en glia adones
seior la cogitacio seitan e se xampla e cre
re entellectualmet en tanta de uirtut e en
gentra tan gra anuolitat en home de uos
a amar e a honrar e a seuir q' no es seior
nulla cogitacio de null home infel q' poges
si mater tant exaltar en cogitar con la co
gitacio del fecl xpi q' qui en uos cogita p esta
manra. On con aco sia enay donz seior sig
nificat es que la cogitacio crehiana ualla
sobre totes altres cogitacions. **C**on con la
cogitacio dels sans sia millor e pa noble q'
no es la dels infels per aco es significat
seior que uos sots encarnat de sant spit
Cor sino ho erats luz cogitacio seria uana

e falsa e si fallara dones la cogitacio dels
infels seria equalo mellor que la dels crei
tans e si ari era dones les coles qui son bly
porien ser millors de les millors e si ho ere
dones possible cosa seria q' nos ualgues se
mes que uos e que lo mal fos millor quel
be e que la terra ualgues mes quel cel e
aco es seior cosa impossible. Cor si impossi
ble cosa no era seria significat q' possible
cosa fos e en uos de fallimier. On aco es
seior de les mayors impossibilitats q' pus
quen ester que en uos aja possibilitat de null
de fallimier. **S** eior uer deu qui sots pla
er de nos plaers e amor de mes amors la
v. raho es seior d'apercebirer on ari seior
con forma actual sensual qui demostra pa
manifestamet la matre en q'es q' no fa la
forma potencial enay seior alenteuimier
dels fecls sans es nulls demostrada la ditut
e clarament de les ures qualitats que no
es alenteuimier dels infels e aco es seior
per co cor los sans creen q' uos sots concebit
e nat e mort per home e los infels no lo cre
en. On aytant con son pus forment seior
significats les qualitats ures als sans q'
als altres homes aytant luz entenimier
es pus endrecat e pus poderos de apercebre
e de conerer les ures qualitats e aytat co
mes les aperceb e les coner aytat es pus
noble e pus exaltar e pus uirtuos e pus sat
e pus sauy e pus certificant. **C**onteneit
siats uos seior deu cor enay con los seys
sensuals han de fallimier en co q' no poden
sentir matre meys de fora sensual enay
apercebirer come qui es .i. dels seys entel
lectuals tat es seior se uol cosa e mel q' na
e tant son altes e nobles les ures qualitats
que sens la ura glonosa encarnacio no les
poria apercebre ni conerer. On per tal q' aper
cebirer humanal les pogues conerer uol
gues uos seior pendre can de la uerge glori
osa nra dona sta maria. On con lenteu
ment dels sans sia pus apparellat de aper
cebre los significats de les ures glorioses
qualitats que no es lenteuimier dels infel
els per aco es significat seior en la ura iusti
cia e en la ura saueia e en la ura amor e
poder quel apercebirer queis sans apce
ben de ures qualitats es en ueritat e si en
ueritat es prouar es q' uos sots concebit

de tant spirit cor sino ho exerts co queles vans
aprecien de uies qualitat no seria uentat
Glorios seyr si la lig dels vans no era
uera la percebimet lutz seria de pus ull con
dicio quel aprecebimet qui no es tant apa
zellat a rebre los significats ma coneyer
teles uies acabades qualitat co es seyr
la percebimet dels vans **E** si aco era seyr
enari dones les coses millors e majors se
rien de pur condicio queles menors e
aco es seyr cosa impossible cor si era seyr
cosa possible q co qui es pus uyl o menor
fos maior e mellor que la cosa pus noble
e mellor e maior dones possible cosa se
ria a uos fer fallimet e exada e aco es se
yr cosa impossible q uos facats null falli
ment ni nulla cosa qui sia cont raho euf
ticia. **F** seyr deo qui endrecats lo
ure seruydor en les uies amors e entes uies
la uors la .vij. raho es seyr de conlaenaa
On dehm seyr que entellectualmet es sig
nificat al humanal enteniment que no es
nulla cosa qui sia tant gran occasio a cola
enaa conuenga de potencia enaati co es
seyr la ura encarnaa e passio. Cor ay
tant con la aia pus fortment e posoun
es contemplat en la gran amor q uos a
uets septa a home per encarnaa e pas
sio ay tant mes bona occasio e apparellamet
ala conlaenaa q uenga enaati. On con
los vans tant solament seyr han creencia
en la ura encarnaa e passio per aco seyr
es significat que nulls homes no han tan
noble ni tant uera conlaenaa con ha los
vans Cor con lome ra cogita ni pensa se
nyor en lo gran exalcamet que ha pres
la natura humana per co cor uos hauets
presa carn per recrea home **E** co pensa
les dolors eles amargors els treballs e la
gran mort que uos hauets soferta per nos
altres peccadors **A** dones seyr ha maior oc
casio que peneda dels defallimes e dels pec
cats que ha feyts contra uos e que dema
pardo e quen fica satisfacio que no ha null
home qui sia descreent en la ura encarna
aa e passio **E** per aco se sequey seyr que
nulls homes no han tan estreta conlaenaa
ni tant forts con han los vans **E** on en
ari seyr con lo cambiador assaya en la pe
ra qual es millor auz enari per la nostra

49
lanta encarna e passio es conegut qual ho
ha millor conlaenaa ni pus endrecada **E**
con la conlaenaa dels vans sia maior e mi
llor es significat seyr en la ura iustiaa r
lauea que es uera Cor si uera no era seria
significat q en uos hagues defallimet de iust
cia e de lauea per co cor no hauets orde
nat q la conlaenaa qui este millor disposi
ao fos en ueritat e fos uera la conlaenaa
qui no conte en si tan noble disposiao on
con sia uera cosa seyr q en uos ha acaba
ment de iustiaa e de ueritat e de lauea es
significat que la conlaenaa dels vans es ue
ra e si uera es prouos seyr que uos sots co
cebit de tant spirit Cor si no ho exerts la con
laenaa q han los vpians per la ura encarn
naa no seria uera. **G** racios seyr
qui auets nuluminats los huls de la conla
enaa del ure seruydor la .vij. raho seyr
es de subilea on entellectualmet entene
que no es null poble qui aja tanta de subti
litat ni tanta de conexencia en la ura sta
dehntat con es lo poble dels vans **E** aco es
seyr per co cor se sforcen a entendre e a
coneyer la ura sta bunitat e e bna en trini
tat de persones e ho pus fortmet contempe
ura trentat e bna bunitat pus fortmet sagia
e salublan lutz enteniment e lutz aprece
biment. **O** n tenent siats uos seyr deo
cor totes les occasions e les rahons les qis
los mfeels son poteroses de alibullar lutz
enteniment en la ura sta dehtat per totes
aquelles rahons e occasions seyr son los
vans poteroses de esser subtils en la ura de
uat **E** enara per co cor son creens en trini
tat han maior occasio de esser subtils que
aquells qui meyns creen trinitat on con
aco sia seyr enari dones la raho e la occa
sio que los vans han maior de e e subtils
significa que lutz subtilitat ue pus fortmet
de potencia enaati on maior es la parella
ment e lendrecament e la occasio. **O** n
con aco sia enari e con la millor subtilitat
quel home puscha hauez si la subtilitat q
hom ha en la ura essencia gloriosa per aco
seyr es significat en la acabamet teles vres
qualitats que la subilea dels feels crestias
e la lauea es millor e maior e pus noble q
no es nemina dels altres pobles **E** co la sub
tilea dels vans sia millor e pus noble dones

per ella es significat seſor que uos ſots conce-
but de ſant ſpirt cor ſi no ho crets no ſeria uera
la ſubtilitat xpiana e ſi uera no era la ſubtili-
tat que es dels xpians ſeria millor en los infe-
els que la dels vans enells matres. E ſi aco
era enaxi doncs la millor ſubtilia ſeria de pa-
auol condiao que la menor e ſi axi era ſeria
ſignificat que ures qualitats no ſon acaba-
des. E aco es ſeſor cola impoſſible q en ures q
luntes haya null defalliment. **M**ilencor
dios ſeſor ple de pietat e de merce. la vni-
zahs es ſeſor e coratga on dehim q ſen-
ſualment ſenam e entellectualmet entene
que ho hom ha maior ymaginacio e maior
cognacio e enteniment e remembramet de la
gran amor que uos auets feyta a home pa-
fortment ha la aia aparellament con aia a
immolitat e freuor e coratga de uos amar
e aloar e aſeruir e a honrar on con los vans
remembren e entene e ymagine e compte e
penſen que uos per amor dome ſots encar-
nat e mort adones ſeſor la coratga e la a-
mmolitat ue pus fortment de potenag en
actu en los vans que no fa en los infeels qui
la nra encarnacio deſceen. On aytant
con en los vans ha maior aparellamet e endre-
cament d'ammolitat e de freuor de uos a ſer-
uir que en los infeels aytant mes es ſignificat
que han aparellament e endrectamet de uos
a amar e a ſeruir e a contemplan e a fruir en
uos. On con aco ſia enaxi doncs en la vtra ius-
ticia e en les altres qualitats es ſignificat que
la ammolitat dels xpians es millor que la dels
infeels. E per melloria que la ammolitat dels
vans ha sobre la ammolitat dels infeels es
ſignificat que uos ſots concebut de ſant ſpirt
Cor ſi no ho crets la ammolitat dels xpians
ſeria uana e falla e ſi ho era la ammolitat mi-
llor e maior ſeria menor e pior e ſi ho era ſe-
ria ſignificat que les ures qualitats no han
rien acabamet. Cor la ammolitat millor e pa-
noble no hanrien ordenada ures qualitats ee-
en millor grau que la ammolitat menor on
con ſia uera cola que les ures qualitats han
acabament doncs en lo lura acabamet es ſigni-
ficat que la ammolitat dels vans es uera e en
la ueritat della es ſignificat que uos ſots con-
cebut de ſant ſpirt en lo ventre de la uerge glo-
riola nra dona ſta maria. **A** ſeſor deo
al qual coman totes les ſcrites de la nra aia

en co ſeſor que lo mo es apellat mon e en co q
lo mon es .i. e lo mon es de dues naturas co
es ſensual natura e entellectual per aco es ſig-
nificat que ſia .i. no eneller lo qual ſia auſtat
de la nra del mon e de la natura del creador lo q
no es ihu xst que es .i. no de dues naturas co
es de natura diuina e de natura humana. On
ſi tant fos ſeſor q uos no aquellerts pre la car-
humana no forets concebut de ſant ſpirt. E ſi
no ho foſſerts lo no de ihu x no fora auſtat de
natura humana e de natura dia ueritaderamet
e ſi no ho fos lo creador no pgra ee apellat
en .i. nom ab creatura axi con la natura entel-
lectual que es apellada en .i. no ab nra ſensual
co es dit mon. On con ſia molt pa noble no
ihu xst que no es mo per co cor lo no del mon
no es auſtat de tant nobles coſes con es lo
nom de ihu xst per aco es ſignificat en la ca-
ment de ures qualitats que uos auets orde-
nat con dms .i. no ſigats nomenat ab creatu-
ra. **E** lo nos ſeſor ſi uos no foſſerts conce-
but de ſant ſpirt lo mo fora lo pus noble nom
que fos en creatura on co totes los mals qui ſon
ſien en lo mo es ſignificat q alai no ſia en cre-
atura pus noble que lo no del mon. Cor per co
cor lo mon es corromput per peccat no es dig-
ne que pus noble nom hana que nulla creatu-
ra. On per aco conueni ſeſor q fos nom de ihu xst
lo qual es pus noble nom e millor q lo mo in
totes les coſes qui ſon en lo mon. Encara q
en co que uos uolets ee nomenat dntre .i. no
ab creatura es ſignificat q ſots pus humil p
co cor ſots creador nomenat ab creatura on
con aquest no glorios de ihu xst no fos uerita-
der ſi uos no foſſerts encarnat e concebut de ſan-
ſpirt e cor conue que lo nom ſia ueritaderamet
nomenat ſegons que hauem prouat doncs
per aco es ſignificat ſeſor que la nra glorioſa
humanitat fo concluda de madona ſta maria
per gracia de ſant ſpirt. **Con es prouat que
noſtre ſeſor ihu xst nach de la uge glori-
ola nra dona ſta maria e pris mort y noſal-
tres peccadors arebre del poder del diable. ad.**

A Dea eternal ſeſor pare e comencamet
de totes comencaments quia nra na-
turalit glorioſa nra nra mort ango-
roſa uol ſeſor contemplan per ſe conue ſeſor re-
eba los dits dels ſants pſeres e de les ſantas
ſcriptures quia nra natura e la nra paſſio
han ſignificada e demitada e reuelada. E qui

per se uol seyor contemplar per esta mania coue
 l'empoz que aja certificacion dels capitols dest
 arbre los quals tracte de se per tal que hom
 haia endreçament con ab uera fella con
 templant en los articles demut dits. **Q**
 en la uia sta natiuitat e en la uia preciosa
 mort uol seyor contemplar per argumens
 e per rasons necessaries coue seyor q' haya
 conerencia del segon uolum en lo qual se p
 ua que uos sots encarnat e crucificat e
 en los m' arbres deuant aquest e en los
 capitols de raho los quals son en est arbre
 coue q' sia contemplant per tal q' per ells pu
 cha hauez conerencia dels significats q' sig
 nifiquen la uia natiuitat e la uia passio.

On beneit siats uos seyor de q' cor per los
 significats que les ures qualitats glorioses
 signifiquen de si materes e per los significats
 que les creatures signifiquen de les ures q'
 liats e per los significats q' les creatures
 cre signifiquen de si materes pot hom aper
 cebre e coneyer l'itat de la uia natiuitat
 e de la uia passio ab q' sapia rebre los signi
 ficats de mut dits.

Seyor de q' qui lo
 meu remembramēt alegrats e ennobletz
 cō es remembrat los ures honramens sen
 sualmet sentim e entellectualmet entenem
 seyor que los aials conceben los vns dels al
 tres que conceben p' q' sia nat dels co que
 conceben. Cor si co q' concebe no neriaba
 des seria la conceptio on cō aiam ja prouat
 que uos sots concebut de sant spirit p' aco es sig
 nificat seyor que sots nat de la uerge glorio
 sa cor si nat no fossers debates uos concebra
 nra dona sta maria. Si uerge uos conce
 be per gra de sant spirit significat es q' uerge
 uos enfauna. Cor si la uia humanitat en la
 natiuitat corron p' la uirginitat de nra do
 na fora significat que pus digna fora la co
 ceptio q' us forma per sant spirit e per uirgi
 nitat que la natiuitat qui conara corio p' ho
 a uirginitat. On con lo sant spirit sia e
 gualment en uirtut en lo concebimēt e en
 la natiuitat v'ia per aco es significat que uos
 natiues de donzella uerge ari con fos con
 cebut endonzella uerge cor pus la concep
 tio fo feyta de sant spirit si nat no fossers
 o si la uia natiuitat corron p' la uirginitat
 de la uerge gloriosa qui tant la ama dones
 la conceptio no pogra esser de sant spirit on

con aiam prouat que es de sant spirit puas que
 sots nat de donzella uerge la qual es nra do
 na santa maria la qual es dona molt beney
 ra e gloriosa qui beneen tots aquells qui
 la redamē mignellas confien. **O**n beneit
 siats uos seyor de q' cor enari con la terra
 reb fredor delaymia per co cor participa ab
 ella enari la paula per co cor es cosa sen
 tada dona mala significacio con parla coses
 qui no son de natura sensual e londe natu
 ra entellectual e aco es per co cor les coses
 sensuales participen pus fortmet ab defallu
 ment e ab falses significacions que no son
 les coses entellectuals. On per aco seyor con
 la paula diu q' uos sots nat de uerge signi
 fica impossibilitat la paula per co cor ha el
 guardament a cors natural. Mas cor len
 temment es cosa entellectual enten lo de
 falliment de la paula e la falsa significacio
 que significa e co que la paula significa
 esser impossible lentemment enten q' es pos
 sible. Cor enten q' enari con crear re de no
 re e crear adam de terra e ena de la sua col
 ta e resuataz los morts en ari es cosa pos
 sible al uer poder e saber e uoler q' siats en
 carnat e nat de uerge.

O uos seyor
 qui enamorats mon cor per tal que to la
 gremes amos hulle. Si uos fossers enar
 nat e no fossers nat no forets home e si
 home no fossers no hagrets lo mō recreat
 per home. E si lo mō no haguessets recreat
 ab la uia humanitat no fora qui significas
 tante lacubament de ures acabades quali
 tats con lo significa la uia natiuitat e la
 uia passio on per co cor les ures qualitats
 donen maior significacio de lur acabamēt
 per la uia natiuitat e p' la uia passio per
 aco es significat en les ures qualitats
 que uos sots nat e crucificat. **G**lorios
 seyor per co cor la paraula pronuncia e diu
 que uos sots nat infant poch e que sots
 nat uer deu e uer home per aco la paula
 significa sensualmet que la uia rebitat
 es nada e q' es p' d'ia lo qual significat en
 ten lentemment que es dit fallamet per
 lo defallimēt de la sensualitat qui pronū
 ciant ueritat cania falsa significacio per
 co cor no basta a pronunciar tota la ueritat
 ari con basta a significar falletat. On
 con aco seyor sia enari dones lentemmet

ques te pus noble natura que la sensualitat
enten que uos nasques qnt a humana na
la qual era infant pcellul. mas la diuina
natura aqua no pot neyer m dech neyer
de creatura Cor impossible cosa es que la
diuina natura pulcha eẽ alterada m ap
quida m mudada de .i. loch en altre Cor co
sa m fenda nos pot altera en qntitat m
en loch m en tps m en nulla cosa Cor alte
raco no es de natura de cosa m fenda ans
es de natura de cosa fenda. **Q** reator
señor benfactor ple de misa e de merce uos
sabeis señor q prouat hauem q uos haueis
recreat lo mon on si no fosses nat m mort
no fora lo mon recreat. on con lo moñ
recreat prouas que uos sots nat r erua
fiat mas cor los significats entellectuals
estan maior met en lo tps passat e en el
de uenidor con los significats sensuales
estan maior met en lo temps present per
aco señor se tene que los significats sensu
als son pus leugeramet recibuts que los
entellectuals. **E** per aco los hmes n ests q
hulen poch de tenyent a me mes los sig
ficats sensuales que los entellectuals on
perco señor co es entellectualmet significat
que uos sots nat e mort per co señor los ho
mes n ests de creents no ho creen per co
cor no sent nra naturat m mort. **g**lo
rios señor sensualmet sentim entellectu
almet entenem quels aials no poten pe
dre vida dels uegetables tro que los uege
tables moren en la potencia uegetable m
los aials no poten pendre vida los vns
dels altres tro que la uegetable e la sensi
tua dels aials menys son mortificades
e mortes. **O**n con aco sia enari tones se
gong aco es significat señor que luminal
imatge no podia esser recreat n signifi
cat en la gracia del on creator tro que la
ura sta humanitat fo mortificada e morta
per recrear humana spaa. **C**on tenet
fiats uos señor de q cor en la vida quels ani
mals rehen en la mortificacio dels uege
tables e en la mortificacio que fan los vns
dels altres es significat que la nra huma
nitat nach e mura. **E**n nra se proua se
nyor per altra raho semblant daquesta fo
es a saber que dela sement no pot neyer
fruyt tro que es mortificada sots la fra

On aquesta pprictat e natura toña senyor
significacio que la nra humanitat conuech
mura per ser fruyt en la espra humana
Et cabat señor entots bens gracos señor
entotes gracies sensualmet sentim entel
lectualmet entenem quels aials m ratio
nals e los uegetables han natura de mort
per tal que los animals racionales qui p
peant han presa natura corrupta per la
qual moren que pusquen perbre vida dels
aials m racionales e dels uegetables dels q
no perrien vida si no eren abells semblas
en natura corrupta. **O**n con aco sia se
nyor enari tones per aco es significat que
la nra humanitat preles natura mortal
per tal que la nra natura mortal potues
pendre vida dela nra humanitat en la cele
stial gloria. **C**on tenet fiats uos señor
de q cor per aquesta significacio sensual e en
tellectual es apercibit e conegut entellect
tualmet que la nra sta humanitat nach
e fo en lo mon r fo morta per tal q conas
yda la qual mort fo en ella amortalmet
per los nres penats. **C**or si los nres penats
no fossen ja la nra humanitat no agra na
tura mortal per si materia per co cor no
era corrupta per lo penat original. **O**r
la sta tenet gloriosa abla qual es vinda q
aqla la purifica e la guarda e la netja del
penat original que no fo en ella mas cor
nosaltres no potrem esser sauls si ella no
moris per aco conuech que ella hagues
natura mortal e que hagues fame set
e treball e mort per tal que recreas huma
nal imatge. **H**onrat señor enari con
lo cors humanal viu per la mortificacio
dels uegetables e dels aials m racionales
que menq enari la entellectual natura
dela aia nra conuech que prengues vida
dela mortificacio del nre cors per tal que
la aia al dia de resurreccio fos auiada
a cors glorificat recreat en aquel tps
per la mortificacio del nre cors on per aco
es significat señor q uos moris per tal
que per la nra mort potues la aia hauey
vida ab lo cors pouzablemet en gloria. **C**or
si uos no morissets lo nre cors no fora re
creat e si resurreccio no fos la aia no fora
auiada en cors glorificat e si no ho fos
la nra sensual fora de millor condicio q la en

tellectuals Cor los vns corles prene vida de
altres e no fora qm les animes recreas enco
bra corles incorruptable gloriejat per diuine
ment. V certuos senyor qui sots vida
uera de la qual prenen vida totes vides en
ari seyor con lo cors humanal fo corropit
per lo plaer ell bon labor q hac adam en fer
lo peccat enari seyor es significat q la nra
recreacio sia fenta per contrari. Cor si per
plaer e bon labor nos corropem en adam
toncs significat es que en uos siam recre
ats per grea treballs e per greu mort an
giosa. On enari seyor con lo peccat origi
nal fo tan gran peccat que tota la espreca hu
mana compres enari seyor couench q la
ura passio e lo ure treball e la ura mort fos
tan gran que tota la humana espreca cre
ent en vna passio recreas. On con aco sia
enari toncs qui es qui pogues aestimar
la greu mort que uos sostengues. **G**lo
rios seyor enari con es significat que la ura
sta humanitat couench sostemz molt gra
treball e molt angiosa mort per tal que
gran peccat e greu deus Enari es signi
ficat que sostench gran pena e molt an
giosa mort per tal q gran glia meris e
que los sants de pais gran gloria recebelle
tella. On con la ura sta humanitat sia dig
na seyor de hauey maior glia que tota la
gloria dels altres creatures per aco es sig
nificat que nuri e q hac maior pena a la
mort que totes les penes qui son en les cre
atures. On con aco sia enari toncs qui
poria estimar seyor la glia de la nra glori
osa humanitat. Enari seyor con la ura
diuina natura ha mes amada e honrada
la ura humanitat per co cor senarua en ella
q no a totes les altres creatures enari
seyor es significat que la ura humana na
haia mes treballat en la mort per honrar
la deitat que no ha treballat totes les alfy
creatures. On si ura humana natura no
moris mes hagren treballat los homs
qui more martirs per uos q no haia la
bra humanitat e aco es seyor cosa impossi
ble que nulla creatura ni totes les creatu
res pulque tant amar ni honrar ni pulque
tant sostemz per honra ura diuina natura
con la ura humana natura gloriosa. **A**
seyor qui ab teligs e ab amors lo nostre

seuitor fets contemplar en uos Si noble
pnep es molt omlionat damar lo seu lo
uassall qui mor en la batalla per ell amor tell
toncs quant mes es lo uassall omlionat
e obligat damar son noble seyor qui mor
en la batalla per amor de son uassall on con
aco seyor sia enari toncs se gons aco es pro
uat que uos uolgues morir per amor del
ure poble per tal q tonallessis rabo e omlio
al ure poble de uos molt amar e honrar e
seruir. Cor on pus fort met uos senyor
haueys encarregat lo ure poble pus fort
ment es amonestat e obligat de uos a seruir
e a amar e a sostemz per la nra amor fam
e sete pobrea e treballs e hontes e altres
langors e mort con pg fortment lo ure
poble es seyor per la ura amor ayla e tre
ballat e mort pus es aparellat e endre
cat a rebre gracia e bendictio e glia de uos
on per tal seyor q uos siats molt omlio
nat de dar gran gloria al ure poble es sig
nificat en intellectualem en la ura sauea
e en la ura iustiaa e en la ura amor q uos
haueys prela mort p dar omlia a home
con morra p la ura amor. **G**lorios se
nyor en intellectualem entene q no es null
poble se gons la oppnio e la creencia tant
fort encarregat ni tant regreament obli
gat de amar e contrar e de seruir uos co es
io poble dels yans on per aco co uos sots
tant noble seyor etan gran benefactor nre
es significat en les ures acabades quali
tats que a q poble qui es en maior obliga
ment se gons la creencia e la fe sia en ue
ritat. Cor si no ho era sena significat en
les ures qualitats de falliment de iustiaa
e de sauea e de amor per co cor no haurets
posat en ueritat lo poble qui es se gons fe
e creencia pus obligat de uos a seruir que
que null altre poble. On con si ueritat
seyor q ures qualitats son acabades qua
litats per aco es significat per elles que la
fe yana es en ueritat. Si la fe yana es
en ueritat toncs uera causa es q uos sots
nat e mort per nos altres peccadors. **S**o
bra seyor qui ab la nra amor multipli
cats mes amors e mos plors no es nul
la cosa seyor qui tant fort faci humiliar
lo cors del home con fa la mort. Cor lo pg
baxloch on lo cors pot esser humiliat es

la terra la qual es pus un element el pus fe
ruch el po bair que null dels altres elements
fors la qual terra seyor la mort fa metre
lo cors del home. On enari seyor co ada
e ena per ermill peccat enari humilitat
bava tant ure cors tro ala mort la qual
mort fo seyor molt abontada e molt usle
molt angorosa on per co cor per noblea
dela deitat fors lo plus alt seyor per aco
humilitat uolch ure cors humiliar tro al ter
me dela mort pt lo qual nulla cosa no pot
esser humiliada. On beneit siats uos se
nyor dea cor enari con ermill on maior
es pus fortment enterrocha ho enles co
ses baves enari seyor humilitat on pus
bany fa hom humiliar pus alt fa home de
uenir en noblea e enuirtut on per aco se
nyor cor humilitat ha aquesta natura e
aquesta proprietat per aco seyor humilitat
feu deuallar lo ure glorios cors a greu mort
molt orrible e angorosa e feu lo metre deus
la terra per tal que fos puat en la celesti
al glia donant glia a tots los sants de pais
Humil seyor al qual remembramet
m entenyner no basten a remembrat m
a entendre los ures honramens. Si uos se
nyor no fossets mort per nosaltres peccadors
no fora tant fortmet significat que los sants
de paradis fossen tan fortmet glorieats en
gloria con son per co cor uos auets prela
mort per amor de nos. Cor enari con lo
cors del home exalta e enobleix la aia
con per la ura amor demana e ach fame
ser e treball e mort enari seyor aytant co
lo ure cors glorios fo enest mon pus abo
tat e turmentat e mort aytant fo la ura
aia mes en nobleida e exalcada per la pas
sio del cors. E aytant con la ura anima es
mes gloriosa aytant es lo ure cors mes
glorios per ella. E aytant con es maior e
pus noble la ura humana na aytant mes
es seyor occasio de rahon con to gran glo
ria als sants de paradis. Si ure cors
glorios no moris seyor enest mo fora sig
nificat que la ura natura humana no fo
ra semblant natura dela nra que es natu
ra recelent mort. On aytant co la ura huma
nitat fora de semblada dela nra aytant me
vns la na nra fora glorieada en la ura. On
co la ura na hua sia seyor occasio de nra re

creacio segons q haueu prouat per aco se
nyor es significat en ures qualitats que lo
ure sant cors glorios pres mort per tal que
sia occasio dela glia de nosaltres peccadors
E excellent seyor ple de pietat e d amor
enari seyor con uos haueu creat a home
hulls per ueure colors. Enari seyor e for
mes e altres coses. Enari seyor haueu
creades les creatures per demostrar a home
les ures qualitats. On enari con color e for
ma se uen ab hulls sensuats enari per la ura
encarnao e nativitat e passio se uen en tel
lectualmet la carnatet de ures qualitats cor
enari con cors no pogra esser mist a hulls
no fossen enari les ures qualitats no pogra
esser demostrades a home si uos no fossets
encarnat enat e mort cor no hagra home
ab que entenes la ura amor e la ura sauea
ela ura ma e la gueda e humilitat acaba
da ari co no agra ab q ueos lo firmamet
els uegetables e los aials eles altres coses
corporals si hulls no hagues. Donat pa
re glorios aytant co hom solte per amor
treball e afayns e hontes e mort aytant
es hom significat amor e on maior son
los treballs els afayns e les hontes e la mort
es pus greu. E aytant con ho es mes uole
teros de sostenir totes aquelles coses aytant
mes seyor es demostrada la granea e la fre
uor d amor. On per co seyor que uos demof
tralets gra amor al ure poble per aco uol
gues neyer e uolgues sostenir e portar greu
treballs escars e mort angorosa. On cor
per esta raho e p moltes d altres sia signifi
cat e demostrat a lentenyner humanal que
uos seyor fors nat e mort per amor de nos
altres peccadors per aco seyor lo ure seru
dor el ure fors mes el ura amador ha molt
gran uolentat e gran desig seyor de pedre
mort e passio per donar glia e lausor e ho
nor de son noble seyor deus.

**Con se proua que nostre seyor ihu xst
deualla en infern per co quen tragues
los sants pares. E con se proua que nre
seyor ihu crist reliuati. actij.**

Ihu xst seyor a uos sia donada gloua
e lausor per tots temps e a tot quant
de uos es cor qui uol edr seyor con te
platiu per se e per creencia en lo deluzamet
que uos fces dels sants pares e en la ura re

l'inecua cone l'empoz de necessitat q' hana co
 nexencia dels capitols qui son en est arbre
 los quals tracten de fe. Cor per aq'ss capitols
 se'yor pot hom esser endreca't a contemplar
 uera fe e uera creencia. Qui uol se'yor
 e'z contemplat per ueres rahons necessa
 ries manifestes en lo delirament que uos
 fees dels sants pares e en la uia sta' resur
 reccio cone se'yor que sta' remembrat e en
 tenent en los .iiij. arbres deu'at aquest e
 en los capitols de rahos los quals son en est
 arbre cor per aytal remembrament e ente
 niment sera endreca't a remembrar e a
 entendre en aquest dos articles damunt
 recomptats. Com sia se'yor encercament
 de part en .iiij. maneres. la .i. con hom encer
 cha sensualment. l'altra con hom encercha
 entellectualment. E com aquest .iiij. articles
 sien a nos se'yor entellectuals per aco se
 nyor cone que entellectualment en cer
 chem rahons p' les quals prouem aq'st
 .iiij. articles e'z uers lo qual encercament
 cone e'z feyt se'yor en los significats de
 les ures qualitats les quals significue se
 gons que demostren si matexes acabades
 quels .iiij. articles son uers segons q' ho creu
 la sta' fe romana. **V**eritat se'yor si uol
 acabar entors bens sensualment sentim e
 entellectualment entenem se'yor p' .iiij. co
 ses que demons son en e'z les quals son
 peccats e temptacions e nigromancia cor
 si demois no eren en esser no poria hom
 esser tan peccador ni tant te'ptat de fer pec
 cat con es. Si demois no eren no poria e'z
 la art de nigromancia on con los peccats
 e les temptacions sien tanques e tan grās
 en lo mo' e con la art de nigromancia
 per aco se'yor es significat que demons so
 en e'z. On con peccat e temptacio e nigro
 mancia sien co'ses se'yor qui significue que
 demons son en esser per aco se'yor les .iiij.
 co'ses qui significue demois e'z significue
 en los demois defalliment e comecament
 Cor en ari con defalliment qui es en lo pec
 cat e en les temptacions e en la art de nigro
 mancia significue demois esser en ari co
 na significacio se'yor que en los demons
 ha defalliment e lo defalliment significat q' los
 demois han comecament. glorios se'yor
 en ari con peccat e te'ptacio e nigromancia

per

dona significacio que demois son en esser
 e que ha en ells defalliment en ari se'yor
 les ures qualitats donen significacio que
 en los demons ha colpa e la colpa signi
 fica en ells pena. Cor si los demois eren
 mals sens colpa e eren turmentats sens
 colpa o si hanjen colpa e no pena seria sig
 nificat que ures qualitats no haguessen
 acabament en iusticia ni en sansea men
 torea. On con ures qualitats sien se'yor
 acabades dones per aco es significat que
 los demois han colpa e pena. **F**ors
 se'yor en lo qual se confien totes les mes
 forces entellectualment entenē se'yor que
 los demons son substancies entellectuals
 E per aco entenē que la colpa e la pena
 que han es entellectual on con ells sien
 turmentats en labis qui es lo pus iustia
 loch qui sia creat per aco es significat se
 nyor q' ergull es la occasio per la qual ells
 son turmentats en los lochs uersans cor
 natura e pprietat es se'yor de'rgull q' les
 co'ses altes fa esser baxes con pus alt
 ergull uol pujar mes deualla. E co' aq'sta
 natura e pprietat ha ergull se'yor p' co' cor
 los co'ses uers uol pujar e exalcar sobre
 les co'ses altes e nobles per aco aytat con
 uol pujar co' qu'es uil aytat mes o ende
 rocha. On con los lochs baxes sien se'yor
 semblans a colpa e a pena e los altres si
 en seen semblans a glia e a benaurada
 E con los demons sien en colpa e en pena
 per aco es significat i' se'yor q' si en deuallats
 dels lochs altes e que sien cauts en los lochs
 baxes per co' cor ergull los uolch fer pujar
 e exalcar en los lochs baxes. On con
 aco sia en ari dones en ari se'yor con ergull
 ha natura de ende rochar les co'ses altes
 en los lochs baxes en ari se'yor lo contra
 ri de'rgull co' es humilitat ha natura e pp
 tat de pujar les co'ses baxes en los lochs
 altes cor aytant com home es pus humil
 aytant es la uirtut pus alta e pus noble
 On co' aco sia en ari dones si humilitat feu
 se'yor la uia te'ntat auistar ab la natura
 humana humilitat conuench q' pujas la
 uia hua natura lo qual purament fo se
 nyor con uia humanitat uolch deuallar
 en lo pus iustia loch per tal que pujas los
 sants pares en los pus altes els pus entel

cellens lochs **O**n con aco sia significat se
mpoz enari tones per aco es prouat que la
ura gloriosa humanitat deualla en los m
ferns. **O** uos senyor de q qui haueis
multiplicats mes amors remembrat ures
honraments con nos seyor en ce que la ura
resurreccio coue seyor que el encerchament
sia entellectualment fet en la ura sta humi
litar cor natura es de humilitat q ay tant
con fa hom humiliar ay tant fa hom mes e
ralcar on si uos feu humilitat humiliar amo
ri conuench que uos fosses exaltat per la
mort. **E** si mort fosses e no fosses resua
tat la ura humilitat nous agrat tonat null
exaltamet. **O**n con aco sia enari tones
segons aco es prouat que uos resuatis cor
pus que humilitat fruy en uos de la uirtut
en exaltar e en noblen lo cors q humilia
ala mort per los mres peccats a delir e p sanar
mres languors e mres grea dolors. **g**lori
os seyor per co cor les coses qui son feytes
en lo temps passat son absents als seys sen
suals per aco coue prouar entellectualment
als seys entellectuals que uos sots resua
tat la qual prouacio seyor es entellectu
alment feyta en lo significat de la ura aca
bada humilitat. **C**or la ura humilitat sig
nifica seyor que lo ure cors glorios fo demof
trat als apstols apres la ura passio per mil
q humiliassets cors glorificat a eer vist e
palpat per coses qui no eren glorificats
la qual uista e palpatamet de les ures nafres
e apaxeriment e lo menjar que fo abells
tona significacio q fos resuatis. **A** u
dable seyor als ures seruidors en lurs
cuytos e en lurs tribulacions prouat ha
uem en lo seyo uolu seyor que lo peccat
dadam es genial e prouat hauem q uos
conuench que fosses encarnat per tal qis
recreassets. **O**n con aco sia enari tones
en la ura gran iusticia seyor es significat
entellectualment q uos deuallas als mferns
per deluzar los sants pares qui lo ure glo
rios auenimet haman demorar e delirat
Cor pus que els sants pares no podien
esser en glia ans q uos fosses encarnat
e pus que ells hauen sperat e delirat lo
ure auenimet significat es seyor en la ura
grandretura que uos los gualassets dels
mferns als quals conuech que deuallassets

per tal que pus noblemet ne fosseneris e
los que y romanguere pus fortmet ne fossen
turmentats e penitens con no creegueren
en lo ure sant adueniment. **O**n tenet
fiats uos seyor de q cor ay tant con los pro
fetes els sants pares foren pus honrats
e pus alegrats con uos matex los delu
ras de preso que no foren si altre hi trame
tesets ay tant mes foren los mferns pus
torpits con uos hi uengues e foren los
temois els peccadors que hi romanguere
pus hirats e pus turmentats per lo ure
aduenimet que no foren si altre hi uegues
On con aco sia enari tones per totes estes
rahons e per moltes daltres es significat
entellectualment per la ura sta iusticia q uos
deuallas als mferns. **S**anctificat seyor
glorios poteros piatos enari co per la ura
gran iusticia es seyor significat q uos deu
allas als mferns apres la ura mort enari
la ura gran iusticia significa seyor que uos
resuatis apres la mort. **C**or si lo ure cors no
fos resuatis e fos sots la terra mort e pu
dit e ell no haia en si null peccat ni nulla
culpa fora significat q ura deitat no es aca
bada endretura men iusticia on con la ura
dretura sia acabada per aco es significat
seyor que la ura deitat resuata lo ure cors
glorios. **H**onrat seyor enari con la ura
sta aia es digna de esser gloriejada enari
seyor lo ure cors glorios es digno de eer sen
sible de glia on con null cors seyor no puca
esser sensible de glia meys de la aia e con la
ura sta aia deitat fo ay ten auistada ab
lo cors con abla aia per aco es significat
ura gran iusticia que la ura aia torna al
cors per tal q en temps fossen en la ura glo
ria hauens glia sens fi. **V**ertader seyor
si uos no fosses resuatis los apstols mis
deyebles apres la ura sta passio no foren
tan fermes en la fe xpiana con foren per co cor
resuatis e aparegues a ells foren pus certifi
cats e pus fermes en lurs fe e tota la syleya
xpiana nes pus hedificada e pus exalta
da per co cor resuatis e aparegues q no
fora si resuatis ni aparegut no fosses
On co aco sia enari tones segons aco es sig
nificat en la ura iusticia que cosa fo de ne
cessitat q uos resuataisset e que als apst

tots apuzguels per tal que la uia dretu
ra ordonás con la fe xpiana prenhes edi
ficacio e exaltacio en la uia resurreccio.
A mable seyor glorios sobre totes glori
es entellectualment entenem seyor que
sors amable de tots aquells qui uos ame
on la uia amor dona significacio q uos deu
uas als inferns per deluzar aqlls que hieze
amans uos e delias uos. On ayunt con
uos los amas mes en uos mater e los deli
uas e los honras ayunt mes es significa
da la uia amor eez maior. On con lo nre
enteniment deu nulls ober als significats
qui maior amor significue q als qui meys
d amor significuen per aco seyor los signi
ficats de maior amor donen significacio q
uos deuallas als inferns. // On enari se
nyor co amor feu lo ure cors glorios pu
jar en la creu enari seyor amor feu deu
llar la uia sta aia gloriosa en los inferns
E enari amor feu ala uia aia purar los
sants ptraqs e profetes en gloria. coru
ari no fos no fora significada seyor en uos
tanta de amor con es per co cor deuallas
en los inferns. la uia amor feu deuallar
la uia aia als inferns per tal q mostrás
li materya als sants qui hi eren e q demof
tras que per amor sera partida del cors lo
qual haura leuat mort en lo uas de josep
abarimata. On tot aco fo seyal seyor
de gran amor la qual gran amor dona sig
ficat de li materya on significat la uia a
mor si materya dona significacio q uia a
mya deualla per gran habudancia d amor
als inferns. // **M**isericordios seyor
ple de gracia e de merce e la acabament
de la uia amor es significat seyor que uos
aptes la mort resuatis cor si resuatis
no fosses fora significat que la uia deitat
no fos canviada ab lo cors con ab la aia
my donas tanta de glia al cors co ala aia
my amas tant lo cors co la aia. On con la
uia diuina natura sia amutada e bnda
egualmente ab la aia e ab lo cors e haya a
mor igualmente al cors e ala aia per aco
es significat q ure cors glorios es resua
tat de mort a vida. // glorios seyor sensu
alment sentim entellectualment entenem
que gran amor es entre lo cors e la aia de
nosaltres peccadors tonos si en nos ha a

mor molt gran entre lo cors e la anima
quant mes es significat seyor q es gran
la amor que es entre lo ure cors e innocet
e la uia aia acabada de totes uirtuts on
con aco sia enari tonos si uos no fosses
resuatis fora significat q no agra gran
amor la uia aia al cors si lexas deus la
terra e sempmas en glia on con la uia aia
sia seyor dretura e sia per natura ama
ble lo cors tonos per aco es significat que la
uia aia es tornada en lo cors. honrat se
nyor enari con la amor qui es entre lo ure
cors e la uia aia dona significacio q uos
sors resuatis enari seyor la abtenaa qui
es feita a aquest mo del ure cors dona sig
nificacio que lo ure cors es resuatis cor si
resuatis no fos de necessitat fora que fos
sentat per tal que fos honrat ari com con
los altres cors des dels sants qui son morts
entre nos e son cabuts en lochs als quals
ua hom en romarias e en pelegrinaries
e si asi no fos tonos lo cors des fora pus
honrat que lo ure e aco es cosa impossible
q cors reateat sia pus honrat q cors reate
ador. // **A** seyor gran marauellos lo
bre totes granes gran sobre totes mara
uelles marauellos enari seyor con sensu
alment cors significa q uatit enari seyor
entellectualment lo ure acabamet signifi
ca q uos deuallas als inferns per deluzar
los sants qui delians e esperans eren en uos
// On con sensu alment sentim e entellectu
alment entenem que pus acabadament
recepta hom los afers com hom hi es pre
sensualmet que no fa co hom hi tramet ho
hi establex procurador per aco seyor es
significat que uos deuallas als inferns
per tal que pus acabadamet for uista la
amor q uos hauers feyta ala especia hu
mana per co cor per ella uolgues purar en
la creu e deuallar als inferns. // On bene
it siats uos seyor dea cor enari con lo ure
cors glorios per gran acabament de pote
cia la qual hae en sostenr pobretat e an
gores e ontes eturmens e mort. Enari se
nyor la uia aia beneyta per gran acabamet
de uisicia e d amor e de mya uolch deuallar
als inferns per tal que delias los sants
qui la acabament de la uia uisicia e mya
es pauē. // **G**racias seyor sobre totes

quah e co par
te de no es
parte tri.

graues noble sobre totes nobleces sensualmet
 sentim entellectualmet entenem q̄ aia tome
 es a cors humanal acabament e cōpliment
 cor sens que aia no sia en cors humanal cors
 humanal no pot hauer acabament ni cōpli
 ment on sil uze cors glorios no fos senyor
 resuatat fora significat que fos entellectualmet
 On cō aiam prouat que uos sots enarnat
 e con la uza diuina natura sia acabament
 tela nā humana per aco seyr per lacaba
 ment dela nā diuina es significat lacaba
 ment dela nā hūa On sila uza nā diuina
 no hama dat acabament ala hūa seria sig
 nificat que ella fos en defallimēt on cō aco
 en sia en acabament es significat que lo uze
 sant cors glorios es resuatat Sil uze
 cors no fos resuatat la uza hūa natura no
 hagra seyr acabament cor aial rational no
 pot hauer acabada natura sino es auistat
 e compost daunia e de cors On con acaba
 ment daunial se faica p̄ auistamet daunia
 e de cors el defallimēt daunial se faica per
 deprimēt daunia e de cors tunc significat
 es q̄ la uza deitat quitant donamēt uolch
 fer ala uza hūanitat hūa donat acabament
 ala uza humanitat Honrat seyr enari
 con la uza gloriosa sustancia es acabada
 p̄ co cor es vna sba tant solamet vnda
 de .iii. p̄sones e les .iii. p̄sones son acaba
 des p̄ co cor simeren en esser .i. sba Enari
 seyr la uza santificada humanitat es aci
 bada per co cor es .i. sba vnda de .iii. coses
 co es cors e aia el compost e les .iii. coses
 son acabades per co cor vnerē .i. aial total
 apellat ihū x̄st On enari seyr con la uza
 sba eles .iii. persones no fan q̄ter unitat per
 co cor la sba es les .iii. persones e les .iii.
 persones son la sba enari seyr la uza hu
 manitat no fa en nōbre quater unitat cor
 co qui es la .i. substān son .iii. e co qui es
 .iii. son la substānca on con aco sia enari
 tunc lacabament daquest conte dona sig
 nificacio que lo uze sant cors glorios es re
 suatat per lacabament que reb dela sba de
 hitat. **Con es prouat que nre senyor**
ihū x̄st senes puat ala celesthal glia. atq̄

 Deo glorios virtuos habundos en
 tors sens qui per se ni per creencia
 seyr uol contemplar en la assūp
 cio quel uze sant cors glorios sen alla ec

cellent glona celesthal coue seyr q̄ hama
 conerencia dela nā e dela prietat de se seyr
 que fe es significada e demostrada en est ar
 bre en los primers capitols Equi uol se
 nyor esser contemplat en la uza assūptio
 per rahons necessaries uertaderes coue se
 nyor q̄ hama conerencia dels .iii. arbres pri
 mers e dels capitols de raho qui son ja recōp
 tats en est arbre e coue que hama manera
 e l'amea e certa q̄ e endrecamet cō sapia
 conerexer e rebre e afirmar los significats
 de ures qualitats e los significats que les cre
 atures conē de ures qualitats. // On con la
 sba assūptio quel uze cors glorios se als cels
 sia a nos altres assūptio entellectual per co
 cor es absent als nres seyrns sensuales per
 aco seyr coue que a quest encrechament
 e a questa prouacio que nos uolem fer de
 la uza assūptio sia entellectual ala qual en
 tellectualmet coue seyr que pugem per los
 significats sensuales dels quals significats
 sensuales coue que pugem nre enteniment
 a rebre los significats entellectuals Cor en al
 tra mania no poriem prouar ni demostrar
 ni significar la assūptio del uze cors glorios
Rey dels reys e seyr dels seyrns sensu
 alment sentim e entellectualmet entenē
 que a quest mon no es tant lo mitat hōzar
 con altre on con sensualmet sentim e en
 tellectualmet entenē seyr q̄ uos sots dretu
 rer en totes coses per aco seyr per lo sig
 nificat de uza grandreua prouam e demol
 tram que lo uze cors sen puia ala celesti
 al glia. Vertader seyr entellectualmet
 entenem significar la uza dretura que los
 animes dels homes sants sen pugem al cel
 per rebre guarda e glia del te que han sept
 en est mon mas cor lo cors no es glorificat
 per aco coue que romanen en la terra e q̄
 podrescha e en uana escha e al dia de resur
 reccio que retorn ala anima e q̄ sen puig
 glorificat en glia On si ari no era no seria
 seyr significada ni demostrada la uza grā
 dretura Con aiam prouat seyr en lo de
 nūit dit capitol que uze cors glorios si re
 suatat es significat q̄ sia glorificat Cor sino
 ho fos no fora digne que enans quels al
 tres cors fos resuatat on sil uze cors fos
 ca jus enfre nos enara e no fos puat en
 glia forets mirros ala aia e al cors ala aia

forers injurios en ço que no li donarets guar
to en la celestial glia en la qual guardarets
les animes dels homes sants. Al cors fo
rets seyor injurios con lo tengrets en est
mon qui no es loch de cors glorificat. On
con nos seyor sats uerament dreturer
jutge tones en la uia sentenaa es signi
ficat quel uze le nahuyrat cors es en la
celestial glia. Per durable seyor en
tots temps noble sobre totes honraments
en los significats d' amor es significat entel
lectualment seyor. A lo uze cors gracios es
en la celestial glia cor sensualmet sentim
e intellectualment entenem a gran amor
ha entre cors e aia en ço que la aia nos uol
partir del cors ni cors de la aia on si la aia
aia era seyor en lo cors e lo cors era en la
aia terra e la aia nos uolia part del cors
tones la aia amaria mes a quest mo quel
altre. On con aco sia enari tones es sig
ficat que la uia aia am/esser ab lo cors
e q'ant e nulla que lo cors sia ab ella en la
celestial glia la qual es millor sens tota co
paracio que la glia mundana. Singular
seyor acabament dona significacio que
la uia aia es en glia celestial. Cor aquest
mon no es loch d' amma sta. On si la uia a
amma era en est mon ab lo cors no seria
en son loch e seria en contrari de son loch
per la qual contrarietat seria significat
que la aia fos en defalliment. On co la a
mma uia no sia en defalliment e ha dig
te eer en acabamet per aco es significat q
ella es en la celestial glia. E per co cor ella
es significada q' es en glia es significat per
l'acabamet de la uia aia que lo cors es en
glia celestial purat. Per uos seyor en
ço que lo uze cors no sentim ni no entene
eer en lo mo es significat q' sia en altre
segle. Cor si en est mon era ell sentim per
al aia sensualitat ol entendiem per al
aia intellectual. Mas cor negu signifi
cat sensual ni intellectual nos no hariam
per aco seyor es de necessitat significat q
lo uze sant cors glorios es en la celestial
glia gloriejat. Infent seyor sobre totes
grameles gran noble sobre totes noble
tes en la glia dels sants de pais seyor es sig
nificat que la uia sta humanitat es en glo
ria de pais cor si no era uia hua natura

54
en glia los sants qui son en glia no porien pe
dre glia de la uia humanitat qui es occasio
e raho con ells sien en glia. On enari seyor
con la uia humanitat per recreacio es occa
sio con los sants sien en glia enari come
que ella sia raho e occasio con sia en glia
glia de lur glia. Celestial seyor con les
animas santes de pais ueen lo uze sant
cors glorios en gloria esser vint ab la uia
sta amma glorioza atones han seyor ma
nifest seyal que elles cobraran lo cors ab
lo qual uos han seruit en est mo on atones
han seyor tan gran glia daquest seyal quel
uze cors glorios representa q' no es cor q'
ho pogues aestimar ni tocha plaz ni hulla
ueine moelles hoyz on con aco sia enari
tones ia gran glia dels sants de pais
con significacio que lo uze cors glorios es
glia per tal que sia glia de la glia dels sants
Enari seyor con lo uze cors glorios re
presenta a les aies de pais seyal e signifi
cat con elles cobraran lo cors enari seyor
la glia del uze cors glorios significa e demof
tra a les animas la glia que haura lur cors
con sera en glia on daquest significat e
seyal han les animas tanta de glia que
ca jus entre nos enteniment no basta a
entendre ni memò a membrar ni ymagi
nacio a ymaginar. On per tal q' les animas
de pais hagen seyor esta glia es signifi
cat que lo nostre cors sant es en gloria.
Creador seyor misericordios en tots
bens abundos enari seyor con es signifi
cat per les uzes glorioses qualitats que
lo uze sant cors glorios es en la celestial
gloria per dar gloria als sants de pais
enari seyor les uzes glorioses qualitats
conen significacio que lo uze beure cors
es ca jus entre nos sacrificat per tal que
no altres prenam del carera e endrecta
ment co pulcham peruenim ala beneyta
glia perdurable. On enari seyor con lo
uze cors glorios es en la gloria celestial
honrat e loat e adorat per los sants qui
son en glia enari seyor es significat per
les uzes qualitats que lo uze cors beure
sia en est mon entre nos per tal q' honre
el adorem el loem el preguem cor tant
es gran seyor la alta senyoria e noble del
uze cors glorios e tant es digna cola

que sia amat e honorat e seruyt q̄ ena q̄st
mon e enlaltre deu esser essencialement
e presenaalmet per tal q̄ presenaalmet
sia amat e honorat e adorat e reclamat
On beneit siats uos seyr̄ teo cor ena
xi con lo uze cors dona glia als sants en
glia. an lo uze sant cors con es sagrat so
bre laltar dona a nosaltres uirtut e exal
tacio de fe uera e de fe uera continencia
e paldaencia e humilitat e de totes les al
tres uirtuts. En axi con lo uze sant cors
se demostra grane noble en gloria als sants
de glia en axi se demostra a nosaltres en
la hostia sagrada e en lo uze sagrat gran
e mirauellos per poder e per miracle e p
humilitat e amor e caritat. **D** retu
rer seyr̄ en totes coses qui uol encerchar
ni atrobaz seyr̄ si la hostia el uze son
sagrats sobre laltar esteuenē en car e en
sanch coue quel encerchament seyr̄
sia entellectual per co cor la obra es en
tellectual. Cor en axi seyr̄ con lome qui
encercha alcuna cosa sensual sensualmet
en axi qui cosa entellectual encercha co
ue que la encerch entellectualmet. Cor
en axi con la cosa sensual no poria eēz
atrobada si sensualmet no era encercha
da en axi seyr̄ la cosa qui es entellectu
al no poria esser atrobada en lentre nime
tome si entellectualmet no la encercha
la raho ni la oistia seyr̄ per la qual
coue encerchar entellectualmet si la
oistia el uze esteuenen en car e en sanch
es seyr̄ per co cor los significats sensu
als els entellectuals se contrariege p co
cor no son semblans en natura ni en pe
tat cor los seyr̄ sensuales donē en la oistia
e en lo uze demostrants color e sabor e for
ma que la oistia es pa e lo uze no es sanch
E los seyr̄ entellectuals per raho dels sig
nificats que reben del uze poder e saber e
uoler e humilitat e gracia e caritat signi
fiquen que la oistia el uze son lo uze cors
glorios en car e en sanch. **O**n en axi
seyr̄ con los seyr̄ sensuales negue que la
oistia no es car ni el uze no es sanch e pro
uenir negacio esser uera per color e sa
vor e forma e loch e quantitat. En axi seyr̄
los seyr̄ intellectionals. aferme que la oistia
es car e el uze es sanch la qual afermacio

prouen ab testimonis entellectuals los quals
son pus ueritatz. Les uzes beneytes qua
litats les quals son pus ueritatz testimo
nis quels sensuales cor pus ueritatzamet
uze poder e saber e uoler e uza dretura e
misericordia e uza humilitat e ueritat po
den fer de pa car e de uze sanch sots figura
de pa e de uze que no poden los seyr̄ sensu
als significar en forma de car e de sanch
pa e uze. **E** axi es seyr̄ per co cor los seyr̄
sensuales son creats e les uzes qualitats
son mcreades e mformes e eternals e acci
bates en tots acabaments. **O** glorios
seyr̄ qui ab greg dolors e langors recre
as los uzes seyr̄ dōrs en axi con materia
elemental es contrari sobiect a la forza
per co cor es sobiect conposit de contraris
en axi seyr̄ la oistia el uze son sagrats
el pa es esteuenut en car e el uze en sanch
son sobiect contrari a la forma sensual cor
axi co la materia corrup la forma actual
per co cor engendra altra forma potenaal
En axi seyr̄ la car e la sanch priue de la
forma sensual al pa e uze per co cor obra
miraculosa en forma de pa e de uze es for
ma de car e de sanch. **O**n axi seyr̄ co la
forma potenaal no es sentida la qual seyr̄
cors natural materia engendra priuant
e corrupent la forma actual sentida en
axi seyr̄ per obra miraculosa en forma
de pa e de uze actual sentida es forma actu
al de car e de sanch actualment e la forma
de pa e de uze es priuada en la car e en la
sanch jassa que sia sentida als seyr̄ sensu
als actualment. **G**lorios seyr̄ la ma
teria co corrupa forma actual engendra
altra forma mas la forma q̄ engendra no
es uista en la forma que corrup cor. **ii**
formes en. **i**. sobiect no poden en temps
esser sentides pus que la. **i**. sia en corrup
cio e l'altra en generacio mas empo ab
ii. les formes se corrupen en la materia
la. **i**. per l'unpament l'altra per acostamet
axi con lo temps passat el esteuenut qui
conjunyen ab lo present lo present per l'un
pament e lo esteuenut per acostamet
On con axi sia en axi seyr̄ con cors natural
tomes la oistia con es en car e lo uze en sanch
sobre laltar poten esser en seyr̄ jassa que
no sien en. **i**. loch sensualment cor axi

con color e sabor e forma negue sensualment
que lo pa no es car ni luy no es sanch enari
lo loch que es d'uers on esta la carn foralo
cabe e la sanch que es d'entre lo calze nega
que la car no es ab la sanch ni la sanch ab
la car. On ari co les sensualitats de color
de sabor ment e en co que senten ari la dul
sitat sensual de lochs mente enco q' significa
On con est contrast sia feyt en la ostra
e en lo uy lo qual contrast es seyr de signi
ficats sensuials e entellectuals doncs los
significats qui son pus uertaders e pa dre
tures e pus forts e pus nobles aq's de uen
cer reebuts e afirmats on con los signifi
cats entellectuals sien maiors emllors e
pus nobles e pus uers q' los sensuials e aco
per co cor son de les ures qualitats doncs
per aco come esser afirmat quela ostra el
uy con son sagrats son lo ure cors glorios
lo qual uolers que sia entre nos per tal que
prenam del gracia e benedictio e que ell sia
per nos adriat e reclamat. **O** uos se
nyor de q' qui enamorats non remembrat
de remembrar los ures honoraments sensual
ment sentim seyr e entellectualmet ente
nem que entre los significats sensuials e
los significats entellectuals ha contrast
e contraris significats adoncs co los seyr
sensuials afirmen quela ostra sagrada es
pa e los seyr entellectuals afirmen q' es lo
ure cors glorios. On qui uol esser certifiat
seyr quals dien ueniat ols seyr sensuials
ols entellectuals guarat quals han maior
poder. On qui en est encerchamet uol se
nyor entrar prengues guarda con los se
yr sensuials se combaten con los entellectu
als e guarat les armes de cascun dels seyr
sensuials e dels entellectuals. Cor los sen
suials nos combaten contra los entellectu
als mas ab ueer e gustar e sentir lo ure
cors sagrat lo qual sente en pa mas los
entellectuals se combaten ab les ures for
ces contra los seyr sensuials cor ells re
membren e entenen e ymagine e amee co
giten e apete lo ure poder e saber e uoler
e acabament on per totes estes calitats
afirme que co q' es semblat als seyr sensu
als que sia pa em es car e sanch per obra
miraculosa esteuenguda e p' lacabament
de ures qualitats on con les ures qualitats

55
hagen maior poder que los seyr sensuials p'
aco es significat que co que los seyr entel
lectuals afirmen per ures qualitats es pa
possible cosa e pus uera que co que los seyr
sensuials afirmen p' lur cors natural. glo
rios seyr qui. 1. ho de foch mena en torn
fortment los hulls fan testimoni que p' tots
los lochs del aer on lo foch es mogut en
torn sia en. 1. teyr foch e que sia cercle de
foch format en laer. On aquest testimoni
sensuials fals la qual falsetat enten len
temment qui enten p' lo gra mouimet del
ho q' par que sia cercle de foch co qui es bra
ca e no cercle. On en ari seyr con los hulls
menten a l'entenimet e l'entenimet ente
lengan que li fan los hulls sensuials en
ari l'entenimet enten q' lo ure cors sagrat
sobre laltax por ari donar q' traris significats
als seyr sensuials co los hulls los dona del
mouimet del ho cor ari con lo ho p' gra
mouimet dona falsos significats ari los
hulls de l'entenimet per gran uirtut q' ha
en si rebe uers significats de les ures qua
litats. **S** empor glorios qui lo meu
enteniment enlumina de la ura l'amea
enari seyr co per corruptio nal l'ome ma
lalt troba amargor en les ures dolces
e de bona sabor enari seyr es possible cosa
que les nostres qualitats per lur uirtut fa
cen car e sanch co q' par als hulls e
al gustar e al sentir pa em cor si aco no
era enari doncs les creatures hauien
maior poder que el creator. Cor corruptio na
tural fa parez les coses dolces amargoses
e ure poder ni saber ni uoler no poria fer
nulla cosa contra cors natural. E aco es
seyr cosa impossible q' creatura haia ma
ior poder que son creator. Enari seyr
con lo demoni pren forma sensual en la
er e dona als seyr sensuials semblanca q'
sia cosa corporal enari seyr la ura car
e sanch con es sagrada sobre laltax dona
als hulls sensuials forma de pa e dem on
enari con lo demoni per co cores cosa lepa
e mala e tal q' los seyr sensuials del home
no porien sostener quel ueessen ni sental
sen e per aco pren altra figura enari seyr
lo ure cors glorios se mostra als seyr sen
suials en forma de pa per co cor la sia fora
gloriosa no la porie los seyr sensuials sosten

a ueer ma sentit. On per aco seyr placha
uos ordenar que lo uze cors glorios sia de
mostrat en color e en forma de pa e de u
sobre laltaz als seyns sensuials per tal q los
seyns entellectuials uege lo uze gran poter
e saber e uoler. Cor ho pus fortment los seyns
sensuials son afermats lo cors nãl maior ue
en los seyns entellectuials lo uze poter e saber
con fan contraries coses del cors natural. Cor
al uze poter no fos seyr poteros nãl uze sa
ber no hagues la uca nãl la uza uolentat
no hagues uoler de fer nulla cosa que fos
fora cors nãl tones fora significat de fallimẽt
e de menaao en lo uze poter e saber e uoler
e aco es seyr cosa impossible. **A** seyr q
la nãa uolentat ha uets enamorada de les
uuzes la uozes los seyns sensuials seyr signi
fique fallimẽt que uos sots substã seyn
da en co que no senten en la pera uza sãa
cor en lo loch de la pera no cap altra substã
sino la de la pera segons que ls sensuials sig
nificats senten. On con los seyns entellectu
als sien seyr certificats q la uza substã
eterna es infinda per aco signifie que la
uza substã es essenacialment en tots lochs
e part tots lochs cor si no ho era sena fem
da. On con aco sia enaxi tones per aco los
seyns entellectuials tonẽ significat q la signi
ficacio que los seyns sensuials fan de la uza
substã es fallimẽt significada. On en
axi seyr con los seyns sensuials fallimẽt
tonen significacio de uza sãa diuina ena
xi la tonen falla de la uza hãa nã co ueen
quel uze cors per diuerses lochs es sagrat
Cor ells signifie que el uze cors se aytel
cha en molts corses o en molts parts on
aco es impossible. Cor lo uze cors no es mas
q es en tots los lochs on es sagrat e aco
es cosa possible axi tones possible que la nãa
substã diuina sia en loch de la pera. Cor ena
xi con la uza deitat per la uirtut es essen
cialment en tots lochs axi per la uirtut pt
lo cors hãanal ab lo quale es bnda fer esser
q en tots los lochs on es sagrat e esser en
lo cel. On enaxi seyr co als seyns sensuials
es amagada la carn e la sanch del uze cors
axi es amagada la bnda la qual ha en tots
los lochs. **E** enaxi con lo uze cors es sentit
sensuialment en pa e en u enaxi es enfo
res entellectuialment en carn e en sanch

E enaxi con lo pa eis es als seyns sensuials
causa sensuial axi la carn e la sanch es als se
yns causa entellectual. On con sia cosa impos
sible que sia ueritat en seps co que los seyns
sensuials senten e co que entenen los seyns
entellectuials del uze cors per aco es signifi
cat que co que los seyns sensuials senten
es fals e co que entenen los seyns entellectu
als es ueer per q los seyns entellectuials ente
nen per les uuzes qualitats e los seyns sensu
ials per lurs ppetats qui no son tan podero
ses de tonar sentiment als seyns sensuials
con son tonar entemmet als seyns entellectu
als les qualitats de la uza essenacia diuina.
**Con se proua que nre seyr ihu xst iunara
al dia del iudialos tos els mals. c. l. m. j.**

A ihu xst gracios dreturer pare pore
ros gloria e labor sia tomada a uos
per tots temps. Qui uol seyr p fe
contemplar en uos con al dia del iudia iun
ares los bons els mals coue seyr q hana co
necencia e certa saencia de uera fe segons q
en est arbre se conte en los primers capitols
E coue q reba les autoritats de la sãa septura
qui ho reuela e ho pteza. **E** ihu xst seyr
qui uol contemplar nãl saber per rahons neces
saries q uos uenets al dia de la resurreccio
iunax los bons els mals hana seyr conere
ca dels .viij. arbres primers e dels capitols
de raho q son en lo començamẽt d est arbre
Cor per aytal conecencia e saencia haura
endrecat son entemmet co per rahons ne
cessaries conecera e apercebra que uos
iunaxets los bons e .ij. mals al dia del iudia
Qui per rahons necessaries seyr uolen
trar en est encercamẽt coue q sapia encer
char los significats sensuials e entellectuials
e los significats de les uuzes qualitats e los
significats de les creatures e entre les altres
qualitats coue seyr que reba los significats
de .viij. qualitats los quals son Senyora
sancha dretura misericordia creacio abscẽ
ca testimonij. Cor per estes .viij. qualitats
se proua seyr que lo jutge qui iunara al dia
del iudia coue esser deu e home en seps.

Homat seyr sobre tota noblea gran
sobre tota granea sensuialment sentim en
tellectuialment entene q home ha frach uoler
de fer lo mal en est nã e sensuialment sentim
e entellectuialment entene que lo be q ho fa

enest mon no es guardar enest mon ni
mal que hom fa no es punyt enest mo on
con aco sia enari tones per estes dues sig
nificacions seyor es significat que ho sera
juntat enlaltre segle. La pmera signifi
cacio seyor on se proua que hom sera jun
tat al dia de resurreccio es seyor per lo franch
uoler quies en home. Cor si hom no fós ju
nat enlaltre segle segons lo be el mal que
fa enest mon lo franch uoler quies en ho
me seyor fora de bates. On co nulla ppetat
ni natura q uos seyor haia creada en ho
me no sia de bates per aco seyor la francha
uolentat quies en home dona significat
del dia del iudic el dia del iudic de la fran
cha uolentat. On beneit siats uos seyor
cor cor ari con la francha uolentat qui pu
ua en los uegetables e en los aials irracio
nals significa que no seran junats a eor
guardonats ni punyts enlaltre segle de co q
fan en aquest enari seyor la francha uolen
tat quies en home dona significacio e demost
tracio entellectualmet que lo dia del iudic
coue eor de necessitat per tal que home sia
guardonat o punyt. Glorios rey dels
reys seyor dels seyors la segona significa
cio seyor per la qual se proua que hom se
ra juntat enlaltre segle es per co cor home
no es guardar ni punyt en aquest mon
dretuerament on sensualment sentim
entellectualmet entene que molt home ha
enest mon qui fa molt de be e ha molta de
pena e dafayn e de treball e de malanancia
faent lo be que fa. Molt home seyor ha
enest mon qui fa molt de mal e quies molt
peccador e culpable e es molt benanant
faent mal e peccat. On con aco sia enari tones
significat es entellectualment lo dia del iu
dic per aquesta sensualitat que sentim en
est mon. Cor seyor si home no era juntat
a altre be o altra pena si no a aqsta daquest
mon tones pus hom fós mort no hauria
glia ni pena de co que fa cor los homes qui
enest mo fan be e han pena e treball e mort
per lo be que fan no serien guardar ni los
homes qui fan mal qui enest mo son hon
rats e rics e benanants no serien punyts.
En aco era enari tones seria significat q
uos no sots dretuer e que sots multos
e aco es seyor cosa impossible. On con uos

seyor siats dretuer jutge tones en la ura
dretua e en la ablenca del guardon ni del pe
dimer lo qual no es seyt enest mo es seyor
significat que enlaltre segle seran guardar
nats los homes tons de glia e los homes mals
de pena. V eadex seyor en totes coses
poderos seyor en totes forces. La pmera ra
ho per la qual se proua que lo jutge qui ju
nata al dia del iudic coue eor deu e home
es prouada seyor en lo significat de seyor
Cor aquesta qualitat seyor dona signifi
cacio entellectual que lo jutge coue eor
deu e home en seys. Deu coue eor per co cor
la ura dretua ha seyor sobre totes crea
tures on per aco coue que la ura glorioua
dretua de la senten home coue seyor donar
la sentencia per co cor la ura huana ha
recreat lo mo segons q ja haue prouat e
cor la ura huana natura ha recreat lo
mon coue lo mo eor posseir p ella e ju
nat per ella. On beneit sia seyor la ura
entellectual de uer e la ura sta huana cor
enari seyor con es pus conuient cosa e pus
agradable e pus concordant que lo rey de
senten sobre son poble q no fa altre qui no
sia seyor del poble. Enari seyor es pus con
uient cosa e pus ordenada que lo qui dara
senten al dia de resurreccio sia seyor q no
fora si no fós seyor. On co aco sia enari
tones significat es per esta ordenacio e co
cordancia que la sentencia se dara p seyor
creator e recreador cor ari seyor con pta
yn ala ura dretua que haia seyor sobre
les creatures per ura noblea e per co cor
les auers creades e beneficia des enari per
tany ala ura humana natura q haia seyo
ria sobre los homes per co cor es recreador
e per co cor ha presa mort e passio enest
mon per recrear lo mon. O uos seyor
qui sots imia de totes misericordies e dretu
er sobre totes dretues la segona raho
per la qual se proua que lo jutge apres
la resurreccio coue eor deu e home es seyor
per la uer on entellectualment entenem
seyor que jutge coue haue la uer e la
be co q iustia. Cor si la uer ni conuient
no haia no potia ni sabria donar uer a sen
tencia. On beneit siats uos seyor cor la
ura dretua ha acabada la uer en totes co
ses e per aco es significat q la ura dretua

juana al dia de resurreccio e cor la uia hua
natura ha saber per sensualitat e per entellec
tuitat del treball e la mort q' sostench enest
mon per aco es significat que uia hua na
juana enseps abia deitat per co cor ha na
semblant ala nra sensualitat e entellec
tuitat. On per co seyor cor la uia hua natura
sab nra natura en co q' ha sentit los treballs
els mals els affays q' nos sentim enest mo
per aco es seyor digna cosa q' siam junats p
home que sia saent per si mateix en si ma
teix la uia natura. Cor tant es seyor noble
cosa e alta la celestial gloria e tan som nos
altres mesquins que nola merexem p nres
obras que per aco come seyor que la uia hua
hua que en si mateixa sab la nra mesquinnia
e la sentencia per tal q' sia misericordia entre
la uia excellent natura diuina e la nra fe
uolna. Glorios seyor ple de misericor
dia e de merce la. nra raho es seyor de dre
tura per la qual dretura es significat que lo
jutge qus junara al dia del judia come e
deu e home on dehim seyor que entellec
tualment entenem que la uia diuina natu
ra ha acabada dretura. E la uia natura
humana ha mes de dretura en si mateixa
que no es tota la dretura que es en totes
les altres creatures on con aco sia enari
tonos per la gran dretura que es en uia hu
mana na ha dignitat uia huanitat que co
enseps la sentencia ab la uia deitat. Cor
si no ho fues fora feyta injuria ala sua gra
dretura. On tenent siats uos seyor
deu cor enari co ala uia deitat ptayn q'
to la sentencia per co cor ha acabada dre
tura e per co cor ha creats e beneficiaats nos
altres e per co cor som seus. Enari seyor
perayn ala uia huanitat q' co la senten
per co cor ha acabada dretura e cor nos ha
comprats ab plors e ab dolors e ab treballs
e ab greu mort angorosa adones co nos re
crea. On si la uia gloriosa huanitat nos ju
rias fora significat q' ella no ha acabada
dretura ni que nous hagues recreats me
prats ni no fossen seus. E si aytal significat
si fos donat fora seyor lo significat contrari
a dretura e aueritat e aco seyor es cosa i
possible que la uia deitat hua donat ala
uia huanitat null fals injurias significat.
On con huanit prouat seyor que la uia

humana na sia vna ab la uia na diuina e
con la uia huanitat per la gracia que reb
tela deitat haia maior dretura que no ha
totes les altres creatures. E con la uia hu
mana natura haia dret en nosaltres per
co nos ha comprats ab molt excellent preu
lo qual no pogria eer maior per aco es sig
nificat en la dretura de la uia deitat e de
la uia huanitat que el nre jutge al dia de la
marauellosa sentencia sia uertaderamet
deu e home. S eyor uer deu que sots el
peranca de nos de sigs e de mes amors la
quarta raho es seyor misericordia pla q'
es significat que lo jutge qus junara es
deu e home. On dehim seyor que entellec
tualment entenem q' la uia deitat ha tana
de nra e nosaltres haue tanta de freuoltat
e tanta de colpa q' la uia deitat come q' co
la sentencia per tal que la sentencia sia tota
plena de iusticia misericordia e de pietat
e de perdo. E cor la uia nra e iusticia son. j.
cosa mateixa en uos come seyor que la uia
hua natura co enseps la sentencia ab
la deitat per tal que la uia huanitat que
es semblant natura de la nra sia occasio q'
la uia iusticia nous ponesca segos nres
greus colpes. E con la uia nra nos sia per
donable e amable e donable la celestial glia
On tenent siats uos seyor deu cor ayri
con la diuina na dona gracia e benedimo
ala uia na humana en ayri la hua natura
reb de la diuina natura tanta de nra q' per
aquella es misericordia entre la uia diuina
natura e la nra natura que es de aquella
natura on es la uia hua natura. E per aco
seyor al dia del judia haurem tan gra ayri
da de la nra de la uia hua natura que la de
deitat e la huanitat daran sentencia tota
plena de nra e de pietat. C reator seyor
pare e benefactor a totes creatures la. v. ra
ho seyor es con per creacio es significat q'
al dia del judia deu e er junats per jutge
que sia deu e home enseps. Cor sensualmet
sentim entellecualmet entenem seyor en les
creatures que segons la espcia huanitat
en q' son han jutge daquella na e el preu
mateixa ayri con en les gallines lo gayll e
en les ouelles lo molto e en les abelles abe
lla e en los homes lo rey e ayri dels altres
aials. On con aco seyor sia enari tonos

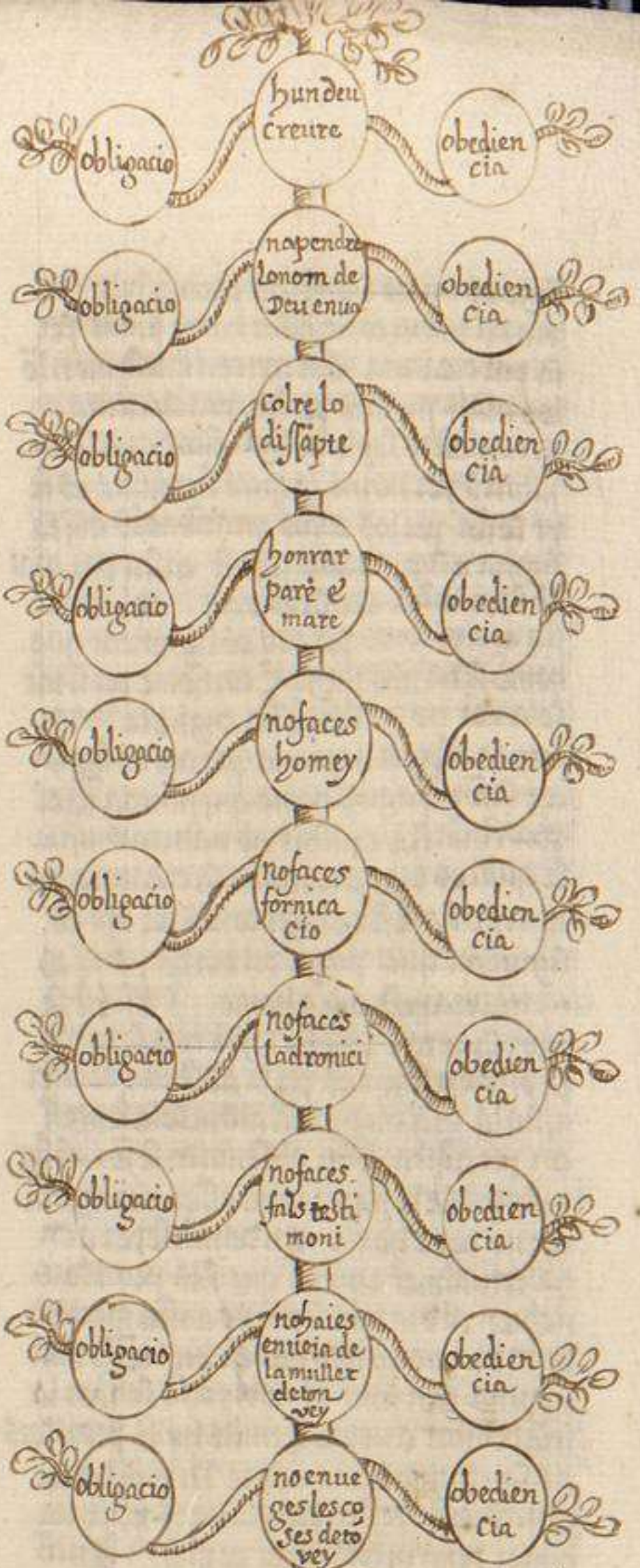
segons aco es significat e demostrat q̄ al
dia del iudicia come esser home iurat per
la par creatura. Cor ari con enest mon lo
los aiāls iurats per lur par creatura en
ari en altre segle es significat que serem
iurats per home lo qual significat es fe
yt seyr per los aiāls irrationals qui fa
figura e significacio iurat calca par aiā
de la natura e de la espra. On cō aco
lia enari tones per aco es significat que
home sera nre iudge. E cor home per si tāt
solamet no pusch a esser digne de iurar
tota la espra humana per aco es signifi
cat seyr q̄ aquel home qui iurara la es
pra hūa sia amitat ab natura diuina
la qual es digna de iurar la creatura on
con aco sia seyr enari tones per aco es
significat quel iudge del dia del iudicia es
uertaderamet deu e home. I hū p̄t se
myr sant dels sants e seyr dels seyors
la vi. raho seyr es per la absencia de esser
iusta la ira diuina nā al dia de la senten
cor per aq̄sta iusta absentada seyr es sig
nificat que lo iudge come esser uertadera
ment deu e home. On de hū seyr q̄ en
tellectualmet entene que sills peccadors
uehien al dia de la sentenaa ira gloriosa
deitat ja no porien hauey null teps mal
ni pena. Cor tant es noble cosa seyr la
ira de hūitat auer q̄ nulls hūlls peccadors
no son dignes de la uerze. Ni null home
qui apres la resurreccio la uees no poria
hauey pena ni defallimet de glā. On cō
aco seyr sia enari tones per aco es signi
ficat que al dia de resurreccio con la sente
cia se dara los peccadors no ueura la ira
de hūitat gloriosa enuelada e amagada a
ells en la ira nā hūmāntat la qual ueura
e homā iusts e peccadors con dira als te
nahuyrats q̄ uagen ala glā p̄ durable
e dira als peccadors q̄ uagē esser turme
tats a perdurables penes. On per co seyr
con es cosa rāhonable e te ordenada q̄ al
dia del iudicia los bons els mals hogen e ue
gen lo iudge per co cor aquella sentenā es la
maior e la pus uertadera qui esser puschā
e aquella es la terera sentenaa qui sia e p̄
aquella sien enaq̄st mō totes les creatu
res ordenades per aco seyr es cosa qui
come que lo iudge sia iust e hoit e cor los

57
peccadors no han seyr dignitat q̄ uegen
ni ojer ira de hūitat e cor la ira de hūitat no
te uesser abilada a eer hoyda iusta p̄
los peccadors per aco es significat seyr
que lo iudge sera home iust e hoit en lo q̄
sera la diuina natura amagada als hūlls
e als horelles dels peccadors. A deus
glorios per lo qual los meq̄ hūlls ploren
el meyor senamora la vii. raho seyr
es testimonio lo qual testimonio significa se
myr quel iudge qui iurara es deyr hōe
cor sensualmet sentimentellectualmet en
tenem q̄ tot iudge iura ab testimonis p̄
tal que significā la sentenaa pus dretize
ra. On con aco sia enari tones la deitat
dara la hūmāntat per testimoni al dia del
iudicia de la gran hūmilitat e pietat e a
mor e dretura e de les altres virtuts cor
en la hūa nā seran seyr significades to
tes estes qualitats la qual hūmāntat
ueura nua demostrant les nafres e les
dolors les quals sostench per nosaltres pec
cadors on con sens que uos no fosses se
myr home nos poguessen demostrar a
nosaltres per nra melquinetat les ures
qualitats al dia del iudicia tan te cō fan p̄
co cor sots home per aco es significat quel
iudge qui nre deu iurat es uer deu e uer
home. On beneyta sia seyr la ira gra
cia e la ira benedictio cor per gracia e
p̄ auida ira lo nre seyr ha acabat
la bre qui es feyt en la figura de la nā
creu lo qual arbre es de fe e de raho en
lo qual se prouē per rāhons necessari
es los viii. articles per los quals reb
grācia e benedictio e exaltamet e mul
tiplicamet la nā fe catholica a glā e a
honor e a laudor de son seyr de q̄.
**De la xxxvii. dilicāo en la bre dels .v. ma
names Con nre seyr de q̄ ha manat a
home q̄ no hana mas .i. deu tāt solamet. clv.**
Queus glorios honrat sobre tots
honramets sam sobre totes la
meses con per molts lochs ayam
prouat seyr en esta obra q̄ no es altre
deu sino uos e cō uos seyr nats deus
nre e nats nre ten factor e nre creator
e recreator e perdonador tones molt
es gran raho seyr q̄ no sia altre deu
sino uos e molt es digna cosa seyr que

nos siam obediens al dretuer manamēt lo qual uos haueis feyt a nosaltres cō no amē moxestam m seruelcham altre deu Ano a uos tan solamēt. Con uos seyr ayats manat a home q̄ no crea mas. i. deu e q̄ no obelcha mas. i. deu E cō uos seyr siats a quel deu q̄ manats a home a mar e aloar i adorar e seruyr E cō home seyr sia dues naturas nā sensual e nā entellectual e cō uos seyr siats creator e benfactor damdues les naturas per aco seyr es significat e demostrat e prouat q̄ ho me es obligat sensualmēt e intellectualment a obeyr al urē manamēt On cō aco sia enari tones tots los. v. seyr sensuials e los. v. spirituials e totes les forces corporals e spirituials qui son seyr en ho me son obligats a donar glia e lausor de lur deu e de lur creator E aytat seyr con homi de tota la forza de la sensualitat e de la entellectuat nō seruey e no ama e no creu e no adora son deu aytat es seyr de obedient al urē manamēt.

R e y t e l s r e y s e s e y r d e l s s e y r s l e n s u a l m e t s e n t i m e n t e e n t e l l e m i a l m e t e n t e n e m q u e t o t h o m e s . i . e n l b a e s . m . e n c o q u e e s a i a e c o r s e l o c o m p o s t d a m n i a e t e c o r s O n e n a r i s e y r c o n l a s u a h u a n a e s t a e n b m t a t e n a r i s e y r e s t a e n t m t a t E e n a r i c o n e s t a e n t r i n i t a t e n a r i e s t a e n b m t a t C o r e n a r i s e y r c o n n a h u a p u a r i a d e e e r l i p u a r i a d e b m t a t e n a r i p r i u a r i a n a t u r a h u a l i m o e r a e n h o m e t r i n i t a t o n c o n a c o s i a e n a r i t o n e s h o m e e s h o m e e n l a b m t a t e e s h o m e e n l a t r i n i t a t C o r a r i c o n h u m a n i t a t e s t a e n b m t a t a r i e s t a e n t m t a t E e n a r i c o n h u m a n i t a t n o p o r e s t a r e n b m t a t m e y s d e t r i n i t a t a r i l a t r i n i t a t h u m a n a n o p o t e s s e r e n e e r h u m a n a m e y s d e b m t a t h u a

O n c o a c o s i a e n a r i t o n e s a y t a t o b l i g a t e s s e y r h o m e a e s s e r o b e d i e n t a l u r e m a n a m e n t e n q u a n t h o m e e s . i . c o s a c o n e n q u a n t e s . i i i . c o s e s E a y t a n t o b l i g a t e s a o b e y r l o u r e m a n a m e n t e n q u e e s . i i i . c o s e s c o e s e n q u e e s . i . c o s a O n c o n o s a j a m p r o u a t s e y r e n e s t l i b r e e n m o l t s l o c h s l a u i a g l o r i o s a t r i n i t a t e b m t a t d o n e s a y t a n t e s o b l i g a t h o m e a h o b e y r l o u r e m a n a m e n t a a d o r a r e o b e y r e s e r u y r u i a t r i n i t a t c o n u i a d e u t a t b m t a t e b i a b m t a t

con uia trinitat cor uia deuat aytan le es deuat en uia trinitat con en uia b m t a t e n u i a b m t a t c o e n u i a t r i n i t a t . S e n p o r a m a t s e y r o b e y r s e y r a d o r a t c o n l a u i a d i u i n a n a t u r a s i a e n b m t a t d e s u b s t a n i e n t r i n i t a t d e p e r s o n e s p e r a c o e s s i g n i f i c a t a l h u m a n a l h u a n i t a t e n c e n i m e t q u e l a u i a b m t a t e l a u i a t r i n i t a t f e u l o m a n a m e n t a h o m e q̄ s o l . i . d e u a d o r a s e s e r u y s O n c o l o m a n a m e n t s i a e n a r i f e i t s e y r p l a u i a b m t a t e t r i n i t a t d o n e s h o m e e s o b l i g a t a a d o r a r b n a b m t a t d i u i n a e b n a t r i n i t a t d i u i n a O n c o n a c o s i a e n a r i t o t s q u i n o a d o r a u i a t r i n i t a t a l t r e d e u a d o r a p u s q̄ u i a b m t a t n o p o t e s s e r m e y s d e l a u i a t r i n i t a t S i h o m e f o s s e y r o b l i g a t a a d o r a r e a o b e y r u i a b m t a t t a t s o l a m e t

Del arbre des x. ma
namentals que nostre Senyor
Deus ha fet al home

fora significat q̄ uia trinitat no ual tat con
uia unitat e si home fos obligat a adorar
uia trinitat q̄ no la uia unitat fora significat
que la trinitat fos pus noble q̄ la unitat on
con ja haia puat que la trinitat elabm
tat si eneguals en uirtut e en acabament
per aco es significat que home es aytant
obligat a adorar e a honor e a seruir ala
trinitat con ala unitat e ala unitat con a
la trinitat. On con aco sia enari tones
significat es que home es obligat a adorar
en uia deitat trinitat e unitat pus que la
deitat es en trinitat e en unitat. On qui
adora uia unitat no negat la trinitat uia
deitat adora e qui adora uia trinitat no
negant uia unitat uia deitat adora pus
q̄ uia deitat es unitat e trinitat. Mas
qui adora unitat negant trinitat uia dei
tat no adora pus q̄ ella es trinitat. On p̄
aco sepor son desobedients al uie manamet
aquells qui negue trinitat e ayden adorar
e obren a deitat e son desobedients e descre
ens a trinitat. A sepor obren glorios
e seruir per tots los pobles sensualment
sentim sepor e entellectualmet entenem
que tota substancia corporal e q̄ tota substancia
incorporal significat de si materia e demol
tra unitat e trinitat. Cor no es sepor nulla
substancia qual que sia q̄ no sia .j. en .ij.
cofes e que les .ij. cofes no sien .j. substancia
Virtuos sepor en co que tota substancia
sensual es matre e forma el compost e aq̄stes
.ij. cofes son .j. substancia sensual e en co sepor
que tota sia creada es matre e forma el co
post entellectual per aco sepor es significat
que lur creator es .j. substancia en .ij. co
fes les quals .ij. cofes en po no son matre
ni forma en matre ni compost de materia
ni de forma. Cor si ho eren serien sepor cofes
fentes e aco es cosa impossible q̄ en uos aja
nulla cosa fenda ni terminada. On co
totes creatures sensuales e entellectuals si
en sepor en unitat e trinitat significat es
sepor q̄ uie manamet es a les creatures
que signifiquen creator .j. en trinitat lo q̄l
manamet es sepor entellectual. Cor enari
sepor co es manamet sensual no hauez
altre deu sino uos ari es manamet entel
lectual a les creatures q̄ significat e demol
trant si materes al humana entellectual

57
tonen significacio e demonstracio al huma
nal entellectual co lur creator es .j. en .ij.
plones. Creator sepor del cel e de la ter
ra e de tot q̄nt es enari sepor co uos hauez
puat manamet entellectual en enten
ment come Cor tot q̄nt de be e de mal ente
nimet pot ymaginar ni entendre de tot
ha manamet que faça lo be q̄ enten que
pot fer e que uer lo mal lo qual ente que
pot uedar. On co aco sia enari sepor
tones enari co uos manas a moysen sen
sualmet que .j. deu adoras. Enari manas
al humana entellectual que aquel deu .j.
sia adorat en trinitat e la trinitat sia ado
rada en unitat de substancia. Cor ari co lo
manamet sensual esta en la sacra sep
tura enari lo manamet entellectual esta
en la significacio que les creatures tone
de lur creator. On beneit siats uos se
por deu cor enari con home faria peccat
e seria desobedient si hom no faya lo be q̄
ente lo qual pot fer iustia que aquel be
a fer uol sia manamet sensualmet enari se
por fan peccat e son desobedients aq̄ls in
feels qui no creen trinitat pus q̄ ha lur en
tellectual les creatures signifiquen que lur
creator es .j. en trinitat. A franch
sepor amoros honorat glorios enari sepor
con los descreens qui creen que lo sol sia
deu no creen en uia deitat enari sepor
aquells qui creen q̄ uos no sots en tri
nitat no creen en uia deitat. Cor ari co
hom descreuria en lo sol si hom creya q̄
lo sol no fos substancia humida de matre e forma
el compost. Enari hom es descreent en uia
deitat con descreu en ella co que es ella.
On co uia diuina essencia sia sepor .j.
substancia en .ij. plones e aco aja puat
tones aq̄ls qui en deitat creen unitat
e no trinitat son descreens en deitat p̄ co cor
noy creen trinitat. On co deitat no sia les
trinitat ni la trinitat no sia y deitat sens
unitat tones qui descreu trinitat es descre
ent en co que es deitat lo qual descrehimet
es uedat e no es legit cor si legit era uos
lo manamet seria que hom descregues ue
ritat e aco es sepor cosa impossible. On
co ja haia puat sepor que la uia trini
tat co significat a les creatures con en lur
trinitat tonen significacio de la uia

trinitat e humanitat ha gen l'empoz equal iurtat
per aco es significat al humanal entemmet
con crecraim e homem e adrem en uos ay
tant la uia sta trinitat con la uia simple
vinitat e aytant la vinitat co la trinitat. ~
Qu' misericordios seyor ple de dolor e de pie
tat sensualmet sensim entellectualmet en
tene seyor q' uze manamet es q' nos no fa
cam figura ni entallamet ni forma ni po
la que sia nre deu. On entellectualmet en
tenem seyor q' aqt manamet es feyt sensu
almet e entellectualmet. Cor si no ho era
no seria lo manamet acabat manamet
on co de necessaria cosa sia seyor que louze
manamet es acabat donchs uos seyor ha
uets feyt manamet sensual q' hom no fa
ca nulla cosa sensual q' am ni ator co a deu.
E uos seyor ha uets feyt manamet entel
lectual que hom no ator ni entena entel
lectualmet null deu sino uos. On con ho
me seyor sots met los .v. seyns sensuals
e hom per ueer e per hor e per otzar e p
gustar o per sentir es desobediēt als ures
manaments adones seyor hom fa deu sen
sual daquella cosa ala qual hom sots met
los seyns sensuals per tal q' haya plaer e
bon saler en los seyns sensuals daquella
cosa tratada e cotrejada per les sensuali
tats. Onco en moltes maneres e en diuer
ses seyor hom sensualmet sots met les sen
sualitats a les coses sensuals passat les
ures manaments doncs molts deq' fa ho
seyor sensualmet cor aytantes de uega
des e en aytant de teps e en aytantes de
coses e de lochs co ho es a uos desobediēt
per hauey delus teles coses sensuals es
hom seyor hauey deq' sensuals los quals
son seyor occasio de donar a home poira
bles penes. Singular seyor parte de tots
temps con hom seyor sots met si mater
als .v. seyns entellectuals e aq's .v. seyns
sots met a alguna cosa indigna q' los se
ys entellectuals li sien sots meses adons
seyor fa hom entellectualmet deq' estrays
e es hom desobediēt al uze dreturer ma
namet qui mana a home que hom no
haya altre deu si no uos tant solament.
On beneit siats uos seyor deq' cor co
hom cogita o co hom aperceb o co ho ha
consaenaa o co hom sa subtila o co hom

per amnositat usa en alguna cosa per en
tencio daquella eno per entencio de uos a a
mar e a honrar e a seruir e a bener atones
calca de los .v. seyns fa teuda aquella cosa de
que trata ni de que hula. Onco home
seyor sia hauey seyns sensuals e entellectu
als e co home per peccat sots meta les sen
sualitats e les entellectuals a obres de pec
cat per aco seyor hauey uos feyt manamet
a home que no co deq' estrays a les sensua
litats ni a les entellectuals per tal q' ho
sia sensualmet e entellectualmet obediēt
a son creator e a son seyor deu e que los se
yns sensuals e entellectuals reben gloria
e benedicio de lur creator e lur seyor. ~

O uos seyor ihu xpi qui nasques de nra
dona sta maria uerge gloriosa en co seyor
quels homes ydolafruchs sim ydoles qui
son coses materials e formals e ator en
aquels co a deu son seyor desobediēs als
ures manaments qui manats q' hom no crea
q' uos siats cosa material ni cosa hauey for
ma en matē sensual ni entellectual. Qui
creu ni ha fe seyor que lo sol e la luna o si
mament ni negu dels coses celestials sia
deu aquel creu seyor en deu estray e qui
creu seyor quels elements el compost dels ele
ments es deu aquel creu en deq' estrays cor
ninguna daquestes coses no es seyor lo deu
q' uos manats a home creure e honrar e o
ber e seruir. On beneit siats uos seyor
deu cor tota hora que hom atrebeix ni dona
a deu co q' no es en uos creu hom con uos
e fa hom deu de co qui no es en uos e tota ho
ra q' hom nech seyor nulla cosa qui sia en
uos nega hom uos e creu hom en altre qui
no es uos lo qual altre no es res en co q' es
impossible cosa esser altre deu qui no sia uos.
Onco aco seyor sia enayi doncs molts son
los homes qui ayden obrir lo uze manamet
e creure en uos e son desobediēs al uze
manamet e creen q' sia deu aquella cosa
qui no es uos. I hu xpi seyor sensualmet
sentim entellectualmet entenem que los
xans la figura q' sim uia en la creu q' ells no
senten uia humanitat en aquella figura
mas per la figura sensual q' ueen entene
la uia gloriosa humanitat la qual humanitat
entene q' no es la figura senada en la creu
ymitada o entallada de coses manmades

59
Glorios senyor los humans sensualment fan
reuerencia a la creu que representa a la en-
tellectual natura la uia gloriosa humani-
tat com fo treballada e tumentada e abo-
tada e mortificada per saluar nosaltres
pecadors. On la reuerencia que hom fa
sensualment seyor a la creu se fa per la re-
presentacio que la creu fa a la intellectu-
tal. Cor en aytant es digna la creu que ho-
li fa a sensualment reuerencia com ella ab
la sensualitat dona a home memò de la
uia greu passio e mort. // Veritader se-
nyor enari con los jueus els serrayns la
genollen e leuen lurs mans e lurs hulls
al cel per fer honor a la uia de hitat. Ena-
ri los xpians fan reuerencia e honor a la
creu per honrar uia humanitat e deitat.
E enari con los jueus els serrayns fan re-
uerencia al cel que es cosa sensual e no ha
conciencia que hi peque pus que saben que lo
cel no es deu enari los humans no ha con-
ciencia que hi peque pus que saben. face pec-
cat en fer honor a la creu pus que no
creen que la creu sia deu.

**Comme se nyor deus mana a home que no
prenalo seu nom en ua. alij.**

A Deu fortis sobre totes forces te-
nuit sobre totes temors com uos
hajats seyor compost home de
natura sensual e de natura intellectual
per aco seyor hauets manat a home que
no prenalo uie glorios nom en ua enas
faca hom seyor sensualment que e intellec-
tualment reuerencia e honor al uie no
uertader uirtuos. // Con uos seyor deus
hajats fait magnamet a la sensual e a la
intellectual na que es en home que no pre-
ne lo uie nom en ua per aco seyor son
los .v. seyns sensuales e los .v. intellec-
tuals obligats obrir lo uie dreturer ma-
nament. Enari seyor con handuer-
sitat entre los seyns sensuales e los seyns
intellectuals enari per diuerses obres
e ofias son obligats los seyns sensuales
e los intellectuals a obrir uie manamet
e enari con ha diuersitat seyor entre .i.
seyn sensual ab altre seyns sensual e en-
tre .i. seyn intellectual ab altre seyn en-
tellectual enari seyor cada dels seyns
sensuales e intellectuals es obligat a

obrir lo uie manamet segons la natura
e la disposicio e la proprietat e son ofia.

C ominal seyor a vns e a altres sauy
seyor en totes coles uos seyor hauets do-
nada a home uia corporal per tal que
ueja les coles que sensualment se ueen e que
hom conega a elles seyor e creator e or-
denador e conegut creator e seyor per uia
corporal come que hom ymagen la nobleza
e la boneza del creator e del seyor que tant
bellamet e tan ordenada ha creates les
creatures. // On com los homes seyor la de-
liten en ueure la belleza de les creatures e
lur ania subllida de remembrar e de entendre
e de amar la nobleza e la saueza el potere
la boneza del creator que tan belles coles
ha creates e feytes con son les creatures
atones seyor per uia corporal e intellec-
tual es pres lo uie nom en ua enco que
hom no reb los significats que les crea-
tures donen a home de la alta boneza de lur
creator. // Glorios deus enari com forma
de nau representa a la uia corporal fae-
tor enari totes les creatures sensuales re-
presenten a la uia corporal creator e en-
ari com late feyta de la nau significa a la
uia corporal que el maestre que la ha
feyta es sauy en la art enari seyor les
creatures representen la uia saueza. E
enari com lo maestre de la nau requere que
sia loat de la ben feyta de la nau enari
seyor uos requere e manats que home uos
loue e honre e que conega a uos tota glo-
ria e tota uirtut. // La tanta resplandor
de totes resplandors e luyor de totes lu-
gors intellectualment entene seyor que uos
hauets donades a home hozelles per tal que
hoja lo uie nom uertuos e les uies qua-
litats glorioses e les uies paraules uer-
taderes e les uies obres uertaderes. On
aquells qui oen de uos seyor totes estes
coles e no fan reuerencia e honor a tot
co que de uos hoen aquells seyor prenen
lo uie sant nom en ua. // Qui nega e
descreu seyor les uies paraules e les uies
obres con hom les hou recoprar e qui des-
creu seyor en la uia sua humanitat e en la
greu mort que sostengues per nos altres
pbres culpables pecadors a qui seyor com
hou totes estes coles e les descreu es seyor

desobediēt al uirē manamēt qui mana q̄
hom crea totes uirēs paraules etotes uirēs
obres // On enari cō los reys els pnceps
els altres barons donen a juglars e a ho
mes peccptadors de noues lurs omers
e lurs uestas per tal q̄ es pander que lurs
fama per les terres Enari seyr uos hauets
tonades orelles als homes per tal que ab
elles hogen les uirēs paraules e les uirēs
obres e hoydes les paules e les obres que
la aia les crea e les remēbre eles entena
e les am per tal q̄ sia remembrat e entenet
e amat la grā uirtut e bonea de son seyr
dey. V. En uos seyr sobre totes uirtuts
gracias seyr sobre totes gracias uos seyr
hauets donat a home odoramet per tal que
hom odor les flors els fruyts e les altres bo
nes odors e q̄ p les bones odors la aia se re
membre dela noblea del creator qui ha cre
ates tan nobles odors Cor enari seyr com
en l'ella de formes sensuals se representen
als hullys la noblea del creator qui les ha cre
ates Enari seyr les bones odors represen
ten a home la noblea del creator qui les ha
creates // On cō los homes seyr odoren
les odors e per les odors s'aduen a peccat
adones son desobediēt al uirē manamēt
en co q̄ prenē uirē nom en uia Cor aq̄l pre
seyr lo uirē nom en uia quies desobediēt
al uirē manamēt qui mana q̄ hom no faci
peccat // Humil seyr entellectualment
entenen q̄ uos hauets donada a alames
coses odor orible e mala per tal q̄ los hoēs
meyz preē la uana glia mudana e remē
brēn les infernals penes e la uirtut q̄ es en
home qui ala mort esteue en piay e en
putrefaccio e en la uida hyen teles coses
puentes e de molt mala odor on cō los
homes no remembre n' entenē la occasio
per q̄ uos hauets donada aytal odor adores
uos seyr s'ots desobediēt en lo uirē manamēt
per los homes qui no reben co q̄ la mala odor
significa e per aco prenē lo uirē nom en uia
cor cō hom no reblo significat q̄ uos uo
lets q̄ sia reebut pren hom lo uirē uoler en
uia el uirē nō en uia. Al say seyr gra
cias noble marauellos uos seyr hauets
donat a home gustamet per tal q̄ atrobta
tor e plaer en les uirtutes q̄ meya on uos
seyr uolets q̄ aq̄ls qui atrobten taly e

plaer e bon saber en les uirtutes q̄ mege
que aquells uos face gracias eus loen e
tenees que tel te quels sets on aq̄ls qui aco
no fan fan q̄ uirē uoler e qui fa contra uirē
uoler pren lo uirē nom en uia en co que fa
q̄ uirē manamēt. // Vos seyr hauets dona
da a home bocha e lengua e paraula p tal
q̄ hom uos lou eus tenees da eus ator eus
reta gracias e merces on aq̄ls qui uos ju
ren eus prometē eus mentē eus purre e
noq fan la uolers n' gracias n' noq loen n' q̄
honre aq̄ls seyr prenē lo uirē nom en uia
e fan contra lo uirē manamēt. // On beneit
siats uos seyr deq cor enari cō uos hauets
donat a home cor per esser cambra de cōte
plar en los uirēs honramēts e en les uirēs
altres nobleses enari seyr auets uos ma
nat a home q̄ la sua bocha sia portal on en
tren e hiquen paraules uertes e paraules
glorioses e enamorates qui de lurs creator
tonē gloria e laudor e honor. S. eyr uer
tey qui poblats mon cor d'amors e mullats
mos hullys de plors uos seyr hauets donat
a home sentimet per tal q̄ cōtra les te
nanances els plaers daquest mō q̄ co lau
lor e honor a uos qui aquel sentimet li ha
uets donat e que sia remembrat dela uirā grā
misericordia E cōtra seyr los treballs
es afays e les penes daq̄st mō q̄ sia remē
brant la uirā grā iusticia e la colpa el pec
cat quies enell. On cō home seyr no fa to
tes aquestes coses adones pre lo uirē mana
ment el uirē uoler el uirē nom en uia. // la
pus pncipal e la maior occasio per q̄ uos seyr
hauets donat sentimet a home es seyr per
co cor home sia remembrat la uirā tola mja
e liberalitat e la uirā uertadera iusticia on
cō home seyr no fa co per que ha rebut
uirtut e uirtut e pūetat en esser sensible
adones seyr es desobediēt al uirē glorios
nom e ha en meys preamēt aquel qui li ha
dat sentimet per tal que tel sia remembrat
e tel acabamēt qui en aquels es // Confia
cosa seyr deq q̄ home esteue desobediēt
als uirēs manamēts per obres de peccat fey
tes per los .v. seys sensuals per aco seyr lo
uirē seyr el uirē uoler en presencia
del uirē altaz glorios uos dona eus ofer les .v.
sensualitats p tal q̄ ab elles uos sia seyr
tor e obediēt en totes uirēs manaments

O senyor en lo qual e ab lo qual e per lo qual yo son tot en ma totalitat la rahó mla ocañio per q' uos hauets donada com tacio a home es seyor per tal q' en uos sia cognant de totes les forces de la cognacio On cō home seyor no hula de la cognacio m' frueix della en uos segons que es obligat a uos seyor esteue home desobediēt als ures manamets. Cor en ar seyor cō a home es donada iusta corporal per tal que ueja les coses corporals en ar seyor es donada com tacio a home per tal q' ab ella ueja en t'lectualmēt cognant les ures acabades qualitats. On cō home no cognā en esta manā seyor de ures qualitats a uos prē lo uze manamēt el uze glorios nom en uo lo qual nō mana ala cognacio q' en les ures grans nobleces sia cognant per tal que les conega e que les lou e que gracia e benediccio reba d'elles. Com home seyor es cognant en louze gran poder e nos confia en ell e en la uza ueritadera iustiaa eno es temeros de ella e en la uza dolca mja eno ha espanca en ella e en la uza bonea eno ama aqlla e en totes altres qualitats a uos seyor es la sia del home en peccat e en culpa e es desobediēt al uze manamēt e desment la uirtut e la p'rietat materia en co q' pren en uo la natura e la p'rietat que son creator li ha donada. A seyor uer de q' qualers totes ures penes e ures uolentats uos seyor ha uets donat a home apercibimēt e conexē ca cō sapia apercibre e conexer uos esser en molt glorios esser. E cō hom sapia seyor conexer e apercibre la uza nobleca e lo grā acabamēt qui es en les ures excellens q' l' tans e uos seyor hauets donat a home apercibimēt per apercibre la grā glia de paradís e la gran pena infernal e la iustia e la freuol tat daqst mō. On cō home seyor no uulla apercibre m' sapia apercibre co q' uos uo lers que aperciba es p'ucha apercibre. E cō uos seyor li q'ats dada l'bertat de totes aquestes coses a apercibre per aco se nyor cō home no apercib totes estes coses demūt d'ites seue culpable e peccador e desobediēt al uze manamēt glorios e prē en uo la uza obra el uze nō el uze manamēt. Cor la rahó mla ocañio p' q' uos hauets seyor exaltat e ennobleit home sobre totes

creatures es per co seyor q' home hys de son entenimēt qui es la pus noble creatura qui en home sia per lo qual entenimēt aperciba les grans nobleces qui son en uos e en ures qualitats e en ures obres e que aperciba e conega la gran gracia q' uos hauets seym a home on cō home m'ora seyor totes a aquestes coses a uos es desobediēt als ures manamets. S'enyor uer de q' qu' uze seyor exaltat totes les uegades q' a ell uos demostret uos seyor hauets donada a home concaencia per tal q' li sia ocañio cō se guar de peccat e con faci satisfacio a son creator e a si mateix e a son p'prie. E uos seyor hauets donada subtilitat a home per tal q' la subtil a entendre los ures homamets e manamets. On cō uos seyor de q' q'ats posats en home potenaalmēt aquests. n. se yns intellectualls demūt d'its e cō home se nyor nols uulla haū en actu e cō uos seyor haqats dat poder a home con los p'ucha al en actu per aco seyor esteue hom desobediēt al uze manamēt que uo lers e manats cō home haū concaencia e subtileca per tal que sia loador e seyor de son creator glo rios seyor uza pietat e iustia mja fa uerz moltes de uegades la concaencia e la subtileca en home de pō en actu p' tal q' home faci penitencia e q' haja cont'p e penediment de los peccats e que confy en la uza dolca misericordia e hom desfici les m'ques e los torts on cō home no sapia m' uulla temz en actu aqsts. n. seys intellectualls p' aco seyor esteue culpable e peccador e desobediēt als ures manamets per co cor es desobediēt a les ures obres que los. n. seys fan ue m' de pō en actu. Vertuos seyor sobre tota uirtut noble sobre tot honrament la rahó mla ocañio seyor per q' uos hauets donada ammositat e coratja a home es seyor per tal q' home uos am mes e p' fre uentment q' nulla altra cosa. On lome qui ama seyor mes si mateix o altre q' uos aq seyor es desobediēt e ha en uo lo uze nom. Cor pus q' la memō remēbra e la uolētāt a ma mes alcuna cosa q' uos e l'entemēt enra q' nulla cosa noualtat cō uos per aco seyor la memō e la uolētāt del home son contris al entenimēt on cō uos q'ats orat nades totes. m' les uirtuts en uos esser.

mes remembrat e entes e uolgut per elles que nulla altra cosa E co home no segue la ordenament q uos hauets posat en home per aco seyor es home q desobediēt al uie manamet. Glorios seyor per gra freuor e coratgia crey lo remembramet el entem ment del home On per poca coratgia e freuor ha home poch de remembrament e de entem ment en uos On per aco seyor uos uolets e manats ala coratgia e freuor quies en home q sia molt gran en uos amar e seruir e honrar per tal q la memo remebre e l'entem ment entena molt fortmet los grags lens els grans honramets els grans uirtuts qui son en la uia gloriosa sta de hitat.

Con lo nre seyor deus ha manat colre lo dilapte. c. lviij.

Deus gran marauellos pare e seyor de totes coles uos seyor hauets feyt manamet al poble de isracl q fessen festa lo dilapte per tal q tot aquel dia tonengloria e lausor a lur seyor deus On co uos ayats creat e compost home de dues naturas co es de natura sensual e de natura entellectual per aco seyor entene entellectualmet q lo uie manamet es feyt a amdues les naturas con home es compost. On per aco calama de les dues naturas son obligades a fer festa. On co uos seyor hayats feyt manamet ala na sensual e ala natura entellectual qui son en home q colguē e facen festa en uos acontemplar e aloar e a seruir per aco seyor es obligat lo cors q fa fa festa de totes .v. les sensualitats e la aia a fer festa auets obligada a fer festa de totes .v. les sensualitats entellectuals per tal q sia contemplat en los uies nobles honramets. Enaxi seyor co lato talitat del home es de pna entre natura sensual e natura entellectual E enaxi se nyor co tota la totalitat de uia diuina natura es entre uirtat e trenyat enaxi seyor lo me es obligat a fer festa en loar uia tnat e uirtat. C reator seyor del cel e de la terra e de tot quant es sensu alment sentim entellectualmet entenem q si hom fa festa sensualmet e no entellectualmet que la aia es desobediēt al uie manament E si la aia fa festa enol cors lo cors es desobediēt al uie manament

Glorios seyor benahuyrats son aquells q sensualmet e entellectualmet fan festa e colen de tota la forca de lur sensualitat e entellectualitat e malahuyrats son aquells seyor qui no colen ni sensualmet ni entellectualmet. Co los jueg facen festa seyor en dilapte e los xpians en diemēte e los sercans en diuē res per aco seyor coue encerchar al humaral entem ment en qual dia es la festa pus noblemet feyta in quals son aqlls q mylls fan la festa e mylls la colen sensualmet e entellectualmet cor aquels qui mylls fa la festa son aquells qui de uer en uer obreyē al uie dretar manamet. O uos eternal infenida pntat e filiaco e processio entellectualmet entene seyor que uos hauets feyt manamet a home que colga e fa fa festa sensualmet per tal q la obra sensu al no co enparxamet ala contemplacio entellectual Cor arar e caruar e colli e colar e les les altres coles artificials seyor totes son enparxamet e enbarch de orar e contemplar e pregar la uia sta de hitat. Co lo cors del home seyor col e fa festa e no ca ua mara ni fa nulla cosa qui sia artificialment feyta e la aia seyor cogita e ymagina e remembra e ente e ama los telits temporals en menjar e en beure e en fembres e en honramets e en les altres uanitats mudanas adones seyor fa lo cors festa e la aia treballa e no fa la festa qui li es manada ans fa lo contrari daquella. On con la natura entellectual sia myllor q la sensual per aco seyor aqlls qui fan festa entellectualmet pus fortmet son pus obediēs al uie manamet q aqlls qui pus fortmet fan la festa sensualmet que entellectualment On con aco sia enaxi dones mal festa met pot esser conegut en qual de les .iii. ligs fa hom mylls festa entellectualmet. A ternal seyor sobre tota uirtut noble sobre tota noblea honrat sobre tot honrament qui uol encerchar seyor qual poble fa pus noblemet festa ol poble dels jueg o dels pans o dels sercans punitament coue q encerch qual de tots los .iii. pobles fa mylls festa sensualmet o entellectualmet On aquel poble qui fa pus noblemet la festa entellectualmet a quel seyor te mylls lo uie manamet. Cor aquells qui han minor

placet e maior bon saber seyor en uentre e ho
re e atozar e gustar e palpar q en cogitar
ni en apuz ebre los ures homamets men
satisfier lurs peccats men a subntar en lurs
peccats men amar ures homames a quell
seyor no fa festa entellectualmet sino sensu
almet ta solamet. O Das aqlls seyor qui
han labor e plaer a cogitar e a apcebre ca
consencia e a subntar. immoitat per
tal q sien obediens als ures manames e
sien contemplatiu en uos a amar e seruir
sensualmet e entellectualmet aqlls seyor
son aqlls qui fan la festa la qual uos manats
cobre. E aquells son seyor obediens als ures
manamets. **V**ertader seyor en totes
cofes amors seyor en totes amors aqlls
seyor qui fan festa en la poteti sensitiua e
cots meten a ella la potencia racional aqlls
seyor fan festa sensualmet e no entellectu
almet. mas aqlls qui cots meten la potencia
sensitiua ala potencia racional aqlls seyor
fan festa entellectualmet e sensualmet
On co aco sia enari totes segons aco es
significat seyor q ala potencia sensitiua ha
uets uos manat q faca festa per tal que sia
cots mela en tal manera ala potencia ra
cional q la potencia racional tot aqll dia aja
aparellament e endreccamet co puscha fer
festa endonar gla e laulor a son creator e
a son seyor sens quella sensitiua no la enbarch
en nulla cosa. **O**n tenet siats uos seyor
cor los homes iusts son aqlls qui tolen sen
sualmet e entellectualmet per co cor fan
la raho dona dela sensitiua. Mas los homes
peccadors si se fan festa sensualmet en co q
no hulen aqll dia de les obres artificials
aqueu dia per tot aco seyor no fan festa en
tellectualmet. Cor la natura entellectual
no ha temps ni laer de esser contemplat en uos
tant es ocupada de seruir la natura sen
sual. **D**retiner seyor sobre tota usitut
e gracios sobre totes gracies entellectual
ment en tenen seyor que la aia es de molt
pus noble natura que no es lo cors on per
aco seyor molt pus noblemet e pus uerita
derament fa lom festa. qui es cogitat e a est
mant e ymaginant lo uide poder al uide saber
elos altres ures usituts q no fa lom q no
ha la entellectuitat en uos e la sensualitat
e fa festa en co q no aia mcaua ni fa co q

61
sol fer en la setmana. **O**n co aco sia seyor
enari. que la festa q la aia fa sia molt millor
festa q no es la festa que el cors fa per aco le
nyor con la aia fa peccat al dia dela festa es
maior peccat q no es co lo cors no fa festa
e ara o caua en aquel dia en lo qual no li es
legut q faca facia. **C**on sia seyor cosa q
la festa feyta entellectualmet sia molt pus
noble festa. que la festa que es feyta sensual
met per aco seyor es home pus obligat
a fer festa entellectualmet q sensualmet
On co home sia pus obligat en la entellect
tual natura q en la sensual per aco seyor
lo tenim fa pus fortmet lome negociar
la natura entellectual al dia de festa en les
uamitats mundanes q no fa als altres dies
O uos seyor de q qui sots me saluamet
e nra benahuyra. En lo comecamet se
nyor co uos creas lo mo placha uos seyor
que lo primer dia fos digmenge cor endie
menge creas la ordinal mate e creas los
angels e creas loch e temps en seps e en lo
duenes uos seyor acabas tot co q uolgues
crear del digmenge tro al disapte e en lo
disapte uos seyor uolgues reposar. **O**n
con lo primer dia fos seyor lo digmenge e lo
tercer co uos hargues creates totes les cre
atures fos seyor lo duenes e co lo disap
te sia seyor imja entre lo duenes el digme
ge per aco fo comment cosa en aqll temps
que uos uos reposalets lo disapte per tal
que fos conegut q duntre digmenge e di
uenes els dies que son en lo nuy rebe cre
aco les creatures. **C**on los jueq seyor
facen festa en lo dia q uos reposas e con los
ypianis facen festa en lo dia que uos come
cas a crear les creatures e con los terra
yns facen la festa en lo dia q acabas la
obra de crea co per aco seyor calca daqll
.iii. dies dona semblant que de q e ez festa
mas cor les obres qui son home necessa
rias sien moltes e no pogues sien e ez aca
bades si ho. iii. dies fa ha festa en la set
mana per aco come q encerchar seyor
al humanal enteniment qual daqll. iii.
dies es pus commet que la festa. **S**e
nyor uer de q qui amats los ures seyor
els ures amadors los jueq seyor uehem
que assigne. iii. rahons a prouar co la
festa deu esser feyta en disapte. la primera

raho es seyor que per co cor uos repolar en
dilatate es significat q' ells deuen repolar
en dilatate. Segona es q' dien que la festa
deu esser en dilatate per co cor uos manas
al poble de isrl que en dilatate fueren la
festa. Tercia es per co cor es significat
q' apres la obra el treball q' hom ha aut
en la obra es significat que hom deu re
polar e fer festa. Enari seyor co los juec
aligne. iij. rahons con la festa sia en di
latate enari los xans naligne altres. iij.
que la festa deu esser feyta en digneme
la primera raho es seyor per co cor uos
comentis a crear lo mo en diemenge. la
segona raho es per co cor los temois per
dere la glia de pais en digneme e la final
raho per q' home fo creat fo p' tal q' posse
is la glia quels temois perdere. la terca
raho es que lo uie cors glorios resuata
de mort a vida en diemenge. Enari se
yor co los juec els xans aligne calai
. iij. rahons a lux festa enari seyor los
serayns naligne altres. iij. la prima
raho es seyor que dien q' per co cor uos
acabas tota ura obra en diuenes p' aco
deu fer la festa enaql dia. la segona
raho es que per co cor uos creas hoie
en diuenes per aco home deu fer festa
lo dia en q' fo creat. Tercia raho es seyor
cor uos metes home en pais lo dia de di
uenes per aco deu home fer la festa en
aquel dia de diuenes. Alau seyor
qui sabets totes coles equi uolets tots les
sensualmet sentim seyor e intellectual
ment entenem que esser es molt millor
cosa q' no esser. Cor no esser no significa
en si nulla uirtut cor si ho faya no seua
no esser ans seria cosa haueit esser mas
cor eer es en eer per aco significa haueit
en si uirtut la qual no es significada en
cosa qui no ha esser. E con aco sia enari
tones per aco es significat que esser se
gons el guardamet de no esser es bona co
sa e que no esser segons el guardamet
de esser no es cosa haueit nulla uirtut
on co aco sia enari tones per aco es sig
nificat del dia del diemenge que es p' q' no
ble dia quel dilatate per co cor en diem
enge tonas al mo comencament e fo cre
at esser la qual era no esser. glorios

seyor en lo primer dilatate uos no creas
nulla cosa ni no tonas a home nulla cosa
E cor en diemenge fo promessa a home
la glia quels temois pereren e en diemenge
fo resuatat lo primer cors q' hanc fos re
suatat co es lo uie cors glorios. E con la
manor gracia q' cors pulcha rebre es re
surreccio e co en diemenge fo lo primer
cors glorificat co es uie cors glorios qui
fo glorificat con fo resuatat p' tot aco se
yor es significat que uos haueit honrat
e en nobleit pus fortmet lo dia del diem
enge que lo dia del dilatate. On co aco sia en
ari tones prouat es seyor que lo dia que
es pus noble deu esser festa. Enari co los
temois pereren parais lo primer dia enari
seyor resuataren q' hom perdes parais en lo
primer dia q' fo mes en pais. On co tot lo
mon seyor se coraptes en lo dia del diuen
es con home peccat per aco seyor uos ma
nas al ruy d'israel que colgues lo dilatate
per tal que lo dilatate fos missa del diem
enge el diuenes e que per les oracions del
dilatate home cobras la promessa que li fo
feta en diemenge segons q' ja haueit prouat
la qual promessa seyor fo atela a home
co fo creat en diuenes co uos muris p' tal q'
home fos recreat en aquel dia q' fo cora on
puc on co home fo recreat en diuenes
e la festa qui era en dilatate per aco fo de
necessitat que mudas en diemenge p' tal
que fos significada la recreatio del home.
O uera lutz e resplandor dels uies lenis
seyor enari seyor con lo diuenes primer
fo lo dia en lo qual home fo creat enari se
yor aquel dia en que home fo corrupit
e tot lo mo per ell. E enari co ell primer di
uenes fo home mes en parais enari en
aquel dia mateix home perde parais e per
la gracia de son seyor e de son creator. En lo
primer diuenes seyor fo home la pus no
ble creatura e en aquel dia mateix torna
la pus creatura e la pus uil e la pus col
pable. E enaql dia mateix comeca corrup
tio e putrefaccio e mort e fame set e calt
e fret els altres treballs e en aquel dia se
yor comecaren les oracions p' les q' ls
home es fult e colobediunt e impitet e en
ganable e ple de tots bias e de tots peccats
on es canis de peccats e de mals etc bias

hagen senyor pres començamēt en di-
uenres per aco seŷor lo diuenres no es
digne que sia feta en ell la festa que es
feyta en lo dignenge. Glorios seŷor
enari com en lo primer diuenres fore
seŷor començats tots los treballs e les
corroptions els mals qui son estuēguts
m son misera enari seŷor en diuenres
fo feyta la maior injuria el maior tort
el maior mal e la maior delleyaltat q̄
hanc fo m qui es misera per negun tēps
E aco fo seŷor en lo diuenres que la uia
sta humana natura fo turmentada e
crucificada e morta en lo dia del diuenres
Cor enari seŷor cō la uia hūa nā ual mes
que no sim cotes les creatures qui foren
m son miseran enari fo maior la mui-
ria q̄ li fo feyta q̄ cotes altres mui-
ries e lo mal e la pena que uia humanitat
sostench fo seŷor maior q̄ tots los mals
m les penas qui son. On con tants de mals
e tan grans mals sien seŷor estuēguts
en diuenres p aco es significat e prouat
seŷor que lo diuenres no es tan dignedua
con lo diuēge lo qual es dignedua en ell
sia la festa en la qual hom co glia e laoz
de son seŷor deu.

**Con nre seŷor deŷ ha feyt manamēt a ho-
me con honre son pare e la mare. alij.**

Deŷ glorios gran sobre cotes
granes en co seŷor q̄ home es
compost de natura sensual e de
natura entellectual per aco seŷor home
en q̄nt la nā sensual ha pare e ha mare
sensualmēt e en q̄nt la natura entellec-
tual ha .ij. pares la .i. es la uia gloriosa
cēnaa diuina qui li ha donat eē el soste-
en esser. laltre pare es la uia sta huma-
nitat qui la recreat de poder del diable.
On con aco sia enari seŷor q̄ hom haia
.ij. pares sensualmēt e haia altres .ij.
entellectualmēt p aco seŷor es auos ue-
gut de plaer que home honre e am e obe-
escha son pare e la mare e la uia sta dei-
tat e la uia beneyta humanitat. On cō
hom haia maior mēt seŷor reebuts los dos
els bens de gracia de la uia deŷtat e hu-
manitat que de son pare e de la mare per
aco seŷor ha uets uos obligat home ados
manaments la .i. sensual e laltre entel-
lectual e uolets que lo manamēt entellec-
tual sia maior e pus forts e de maior ne-

cessitat que lo manamēt sensual. On con
aco sia enari tuncs pus obligat es home
seŷor ahonrar uia excellent deitat e uia
benahuyrada humanitat q̄ no es son pare
e la mare del qual a reebuda nā sensual
tan solamēt. R. ey dels reys e senyor
dels seŷors sant dels sants con home sia en-
genrat per son pare e sia nat de la mare e
con lo pare e la mare seŷor traguē en hōe
molt dafay e molt de mal per aco seŷor la
uia uertadera iusticia ha feyt manamēt
dreturer que lo fill sia a son pare sots mes
e quel obtescha e quel home en tots sos
dies e quel costescha la e malalt. En
aco seŷor que uos auets feyt manamēt
sensual q̄ home honre son pare e la ma-
re sentē que hom en lur uellea lur ajut
e que apres lur mort hom uos prech per
ells e que hom per ells faci almoyna cor
enari con home ha enest mō reebut eē
de son pare e de la mare enari es cola ra-
honable que hom los ajut enest mō a ui-
re e apres la mort q̄ hom uos ahor eus
prech quels doners lur peccats. On cō
lo manament uos seŷor ha uets feyt en
esta mania per aco seŷor es significat
que esser humanal es enest mon e enaltē
molt noble cosa e molt bona cor si no ho-
fos no hagrets uos seŷor obligat home
a honrar son pare m la mare enest mō
m a pregar m a fer almoyna pells apres
lur mort. C. reator seŷor benefactor
nre en co que la uia sta deitat ha donat
eē a home per creatio e sustentatio per
aco seŷor es home obligat ahonrar uos
On ari cō home es obligat ahonrar son
pare sensual p .ij. mania enari es obligat
ahonrar uos p altē mania la qual mania
es seŷor que hom uos honre adorāt e a-
mant e contemplant e loant e seruent
e confiant en la uia dolca mīa. Con la
uia sta deŷtat sia seŷor en tnat de per-
sones la qual trinitat ha uem prouada
esser en uos per aco seŷor ha uets uos feyt
manament a home que honre uia glori-
ositat. Cor enari seŷor cō la uia sta hu-
manitat es pare spūal dome. Enari es ho-
me spūal mēt fill de la uia sta trinitat
on enari cō home seŷor es obligat a hon-
rar uia sta humanitat. enari seŷor es hom o-
bligat ahonrar uia sta trinitat. On en-
ari seŷor cō home es desobediēt si honra

tan solament son pare e q̄ no honra la ma
re o si honra la mare e q̄ no honra son pare
enari seyr̄ es home desobediēt al ur̄e ma
nament si honra ur̄a vnitat tant solamet̄
e que no honra ur̄a trinitat Cor aytat dig
na cosa es seyr̄ que sia honrada ur̄a tri
nitat cō ur̄a vnitat. **S** lous seyr̄
sobre totes glories enari seyr̄ cō entellec
tualmet̄ som fills dela ur̄a s̄a vnitat e tri
nitat Enari som fills teles ur̄es glorioses
qualitats on es tot complimet̄ e tot acaba
ment les quals qualitas son seyr̄ ur̄e
poder e ur̄e saber e ur̄e voler e ur̄a dretu
ra e m̄ja e humilitat e les altres ur̄es q̄li
tats. Con entellecualmet̄ sentena se
nyor q̄ home faci reuerencia e honor a
ur̄es qualitats cōue seyr̄ que hom encerch
ereba los significats qui significue ur̄es
qualitats per los quals significats ha l̄o
aprobimet̄ e conerencia del molt excellēt
acabamet̄ qui es en ur̄es qualitats. On
tot lo maior honramet̄ q̄ hom pot fer a ur̄es
qualitats es q̄ hom reba los significats
que significuen lo gr̄m acabamet̄ q̄ es en
elles Cor per lo gr̄m acabamet̄ q̄ hom co
nere enelles les ama hom eles atora eles
loa es confia es l̄endreca hom enelles e
per elles. On con aco sia seyr̄ enari d̄es
aquels homes qui no encerque n̄ reben
los significats teles ur̄es qualitats aq̄ls
seyr̄ no les amen n̄ les honre Cor plus
que no han conerencia del acabamet̄
qui es enelles no les poden honrar n̄ a
mar n̄ loar q̄ri con aelles p̄t̄ay e p̄ aco
seyr̄ son desobediens al ur̄e dreturer ma
nament qui mana que hom faci reueren
e honor a ur̄es qualitats encerchant e re
ben los significats qui les ur̄es qualitats
significuen acabades. **A** l̄enyor qui
totes coles poders e tots lens uolers cō ho
me seyr̄ remembra e enten e atorga lo ur̄e
poder esser poderos de eex uos en trinitat
e vnitat adones seyr̄ honra hom lo ur̄e
marauellos poder cor si lo poder dela aia
pot la aia v̄nyr de .ij. coles e pot les .ij.
coles v̄nyr a esser .ij. substancia dones q̄nt
mes seyr̄ lo ur̄e poder es poderos cō la ur̄a
substancia sia .ij. en .ij. persones eles .ij.
persones sien .ij. substancia. Qui atri
buery seyr̄ al ur̄e poder q̄ uos tots poderos

de esser en seyr̄s deu e home aquel honra
ur̄e poder Cor si home es poderos de esser
.ij. naturas en seyr̄s cō es natura sensual
e natura entellecual dones q̄nt mes lo
ur̄e poder es poderos cō uos siats deu e ho
me. On cō aco sia enari dones qui nega
seyr̄ q̄ uos no poders esser vnitat en tri
nitat n̄ trinitat en vnitat n̄ no poders
esser en seyr̄s deu e home aquel seyr̄ es
desobediēt al ur̄e manament e no hōra
ur̄e acabat poder lo qual es digne de esser
honrat sobre tots poderos. **P**aquells se
nyor honre ur̄e poder qui afermen e dien
que uos no tots poderos de fer peccat n̄ tot
n̄ null defallimet̄ Cor si aco erets poderos
hauries defallimet̄ de sauea e de dretura
e d'acabamet̄. **E** aquells qui atreber̄ se
nyor al ur̄e poder peccat e dien q̄ uos ha
uers feyr̄ peccat e conats peccat e tots pote
ros de uoler e de fer peccat aq̄ls seyr̄ deson
ren lo ur̄e tant poder glorios e per la deso
nor que li fan son seyr̄ desobediens al
ur̄e uertader manamet̄. **V**eritat
seyr̄ en totes coles auos seyr̄ sia feyta
reuerencia e honor e ator q̄nt de uos es
Cor aq̄ls seyr̄ qui dien e aferme q̄ la ur̄a
sauea el ur̄e saber es tan gran q̄ ha la
but crear lo mō e ordenar tot q̄nt es. **E**
aquells honre seyr̄ la ur̄a sauea qui dien
e aferme q̄ uos hauers tant de saber q̄ la
persona del fill ha presta n̄a h̄ia sens q̄ la
deitat no les corrompida n̄ alterada n̄ en
litzada en nulla cosa. On cō hōe sia seyr̄
creat e ordenat per lo uostre poder e saber
dones qui honra ur̄e poder e saber honra
seyr̄ lo pare spiritual. **P**aquells seyr̄
qui dien e aferme q̄ uos no poders eex ho
me sens corromp̄o e alteracio dela ur̄a dei
tat aq̄ls seyr̄ desonre la ur̄a sauea cor
en co que atreber̄en al ur̄e poder defalli
ment atreber̄en defallimet̄ ala ur̄a sa
uea on con aco sia enari seyr̄ per aco
son desobediens al ur̄e dreturer manamet̄.
Paquells seyr̄ qui aferme e dien q̄ uos
auers tanta de sauea e tant de saber que la
colpa n̄l peccat qui es en home no ue de uos
n̄ per uos e tot lobe qui es en home e tota
la uirtut ue de ur̄e saber e per la ur̄a sauea
aq̄ls seyr̄ fan honramet̄ e reuerencia
e honor ala ur̄a sauea. **M**as aquells

qui atreueren seſor a uos lo peccat e la col
pa qui cau en home aquels seſor finitel
onor al ure glorios salter e eala ura acaba
va la uita. **S**ubstanciaal seſor sens to
ta composicio e sens tot accident intellectu
alment entene seſor que la ura amorosa
uolentat es pare e mare de tots nosaltres
e de totes creatures Cor per lo ure uoler ha
uers uos creat lo mo e totes les creatures
qui son en lo mon e si ure uoler no fos nulla
creatura no fora. On aqlls qui uolen seſor
tot co q uol ure uoler aquells seſor hon
ren ure uoler e qui honra ure uoler hon
ra a son pare e a la mare intellectual. A
quells qui dien e aferme q uos peccats ee
deu e home pus q natats uolentat sens
que la deitat no sen corrup n sen altereja
aquells seſor honre ure uoler en co que li
atreueren poder e salter. Odis aquells
qui dien e aferme q ure uoler si uolia uin
tat de deytat e humanitat q uolna defalli
ment aqlls li atreueren defallimet p co cor
noli conere acabat poder e salter e per aco
fan seſor de honor al ure sant uoler. Nqlls
qui dien e aferme seſor q la ura uolentat
no uol peccat n culpa e uol tot lx aquells
honre ure uoler e aqlls qui dien e afer
men q ure uoler uol peccat e culpa aquells
de honor ure uoler e aquells qui no uolen
seſor co q ure uoler uol en iust e en dret
e en mja e en humilitat e paciencia e en les
altres uirtuts aqlls fan de honor molt gra
al ure gracios uoler per la qual de honor et
de uene seſor homes peccadors de obediens
al ure uoler. **D**eus regna pare de tots
temps intellectualmet entenem seſor que
spiritualmet tuyr som fills de la ura iusticia
e dretura Cor si no fos dreturera cola que
nos fossem en esser no forem e si no fos
dretura n raho que fossem en tan noble
disposicio no hegre tan noble ee co ha
uem. On co aco seſor sia en uiri tones tots a
quells qui ala ura iusticia son obediens hon
ren aquella per co cor han plaer de tot co
que lur dona ura sententia dreturera. En
tellemalment seſor entene que la ura mi
sericordia piadosa es ure pare spiritual.
Cor la ura mja es aquella qns perdona nres
mortals falliments e la ura misericordia ha
feyta encarnar la persona del fill p recrear

65
humana lliuatre e la ura humilitat es nre
pare spiritual per co cor humilitat uos fa
humiliar a hon e exor nosaltres peccadors
e humilitat seſor seu uos encarnar e ee
pobre e timentat e mort per nosaltres pec
cators e humilitat fa seſor ee lo ure cors
glorios sagrat ee enfre nos cor si humil
no fosses no forets anos tan abundos n
tant gracios. On aquells honre uos seſor
qui honre e atorgue r cofessen e adoren
e graeren e loen la granea e la noblea e
la castellena de la uoltra gran mja e humi
litat. On con los homes qui honre seſor
la ura iusticia e la ura mja e la ura humi
litat homen seſor lur pare spiritual.
tones qui la ura iusticia no ama e no ha
pacencia e consolacio en ella de sonra lo
pare spiritual e qui no atorga e no gra
er e no conere e no loa la ura gran mja
e humilitat aquel seſor uos es de dredi
ent e no honra uos. **E**t atellent seſor
marauellos pare de nos e de tot quant
es intellectualmet entene seſor que la
ura hua na es nre pare spiritualmet
Cor per la ura humanitat gloriosa es re
creada e emlcada la especia hua la qual
no fora sens la ura humanitat en tant
etellent homamet co es p co cor uos sors
encarnat. E si la ura humanitat no fos
fos seſor no agre tan noble parador
n misgencer entre nos e ura deitat. On
aquells seſor qui ame e honre e loen e
atorgue e creen e preme ura sta huma
nitat aquells seſor honre lur pare spi
ritual e aquells son obediens al ure ma
namet e aquells qui la ura sta huma
nitat de creen e de honren e de ame e meys
preen aquells seſor de honre lur pare spi
ritual e son de obediens al ure manamet
los homes seſor qui uan preyar als
infels la gran noblea de la ura sta huma
nitat aquells honre lur pare e lur mare
e on pus fortmet son treballats e timent
tats e morts pus fortmet honre ura sta
humanitat e aqlls qui s oen els escolten
els auaten aqlls son seſor obediens al ure
manament e honre uos e ura humanitat
e aqlls qui nols uolen scoltar n auadar e
qui s carner e els reprehen els timenten
els auaten aquells seſor de honren uoltra

humanitat e son desobediens al uirè manament. **S**antificat seyr qui sots secret de mos secrets e plaer de mos plaers qui uol seyr micerchar ni salra qual de totes .iiij. les ligs es millor encerc seyr ab encercamet sensual e entellectual en qll de les .iiij. ligs honra hom pus fortment sensualment e entellectualment son pare sensual e son pare entellectual. On la lig on hom seyr honre pus fortment son pare e la mare sensual e entellectual e sos parents e sos amchs aqlla lig significa seyr al humanal entenimmet que ures qualitats que ella es millor lig per les altres. Cor si la lig era millor on no es hom tam obligat a honrar son pare e la mare sensual e entellectual co es en altra lig doncs les ures qualitats dazien significat de si materes que elles han defallimmet e aco es seyr co la m possible que en ures qualitats puscha caure null defallimmet. On tenent siats uos seyr de q qui uolets q aquels qui son en ueritat se aquels qui pus fortment uos amè e us ho ren e us loen e us teneere en uia bunitat e trinitat e en ures qualitats e en ures obres e en uia humanitat e en tot co qui de uos es. **E** aquels seyr son pus obdies a lur pare e mare sensual q no es negu dels altres pobles dre descreens a lur seyr deu. **Con uirè seyr deus ha feyt manament a home q no faci homey. alij**

Misericordios seyr ple de tota gloria e de tota merce a uos seyr. **L**ia feyta reuerencia e honor e merce per tots teys e a tot que de uos es. Cor con home seyr sia uia creatura e uos seyr qats compost home de natura sensual e de natura entellectual per aco seyr auents uos feyt manament a home que home no auia lo cors p mort corpral ni la aia p mort spiritual. On tenent siats uos seyr de q cor enari co lo uirè cors glorios representat en la creu .v. nafres al dia de la uirè passio. Enari seyr significa q home mor sensualment e entellectualment per lo desordenamet dels .v. seyns potencies qui son en home per les quals mor home ari co lo uirè cors glorios mori per .v. nafres. On enari

seyr con ha diuersitat entre les .v. potencies enari seyr es diuisat entre la mort sensual e la mort entellectual. **S**piritual cor la mort sensual es seyr per raho del desordenamet qui es feyt de la potencia uegetable qui desordba es corrup per desordenades humors per lo qual corrupimmet se cor romp la potencia sensitua. **E** la mort entellectual es seyr per raho de desordenada potè ymaginatia e rational e moia. **G**raos seyr ple de mra e de merce sensualment sentim entellectualment entenè que la potè uegetable viu de .iiij. potencies les quals son seyr potencia appetiua e retentiu e digestiu e dispolliua on p co seyr co la uegetable viu de .iiij. potencies p aco ha uets uos manat a home q no auia estes .iiij. potencies. On co la uia de .iiij. potencies sia seyr en atrepanimmet de menjar e de beure e de calor e de fredor e co la mort e la corrupcio d'elles sia en massa menjar e beure o en poch menjar e beure o en massa calor o fredor per aco seyr ha uets uos manat a home que home aia qntencia e abstinentia en manjar e en beure e en les coses on les .iiij. potencies prenè ordenamet e endrecament a esser ordenat sobret ala potencia uegetable. **H**umyl seyr con la potencia uegetable se corrupa p naframet de cors e per el campamet de sanch e p metzines e per sobre mouimmet e treball p aco seyr ha uets uos manat a home q no na fie ni treball son prouime per tal que noli auia ni li destruescha la potencia uegetable cor per lo naframet el destruyimmet daque lla se corrop la potencia sensitua es pteir la aia del cors. **O** uos seyr de q qui sots digne de tot honramet e de tota uirtut sensualment sentim seyr e entellectualment entenè que la potencia sensitua viu de .v. seys sensuais e los .v. seyns sensuais uiuen de la potencia sensitua. On co aco sia enari per aco seyr ha uets uos manat a home que no auia los .v. seys sensuais per tal que no auia la potencia sensitua ni no auia la potencia sensitua p tal q no auia los .v. seys sensuais. On tenent siats uos seyr de q cor co home uos es desobediens en los seys sensuais adoncs los seys sensuais auien la potencia sensitua p ueer

o per oyr o per odorar o per gustar o per
palpar les uantats als delts d'ayst mo' Cor
enari con la uegetable mor se'or per la del
ordenaco de les .iii. potencias a ella sobier
tes .xvi. se'or la sensitiua mor p uenre e cor
e odorar e gustar e palpar coses con lo cors
zeb corroptio e mort Celestial se'or en
ari con lo fals ual'ayll auau si materia edel
troer con uol enu'ar e destruyr son se'or
el uol priuar de son regne enari la poten'
sensitiua auau e destruyr se'or si materia
co' se leua con la potencia racional e uol
esser dona della on per aco se'or con la
mort dela poten' sensitiua es en la mort de
la potencia racional per aco auets uos fe
yt manament a home que no faca dona
la poten' sensitiua dela racional per tal que
no mayra en lo desordenamēt que pren
per lo destruyment que fa dela potencia ra
cional co' se fa dona della. A se'or glo
rios qui sots delig de tant home iust uerita
ter misericordios d'entuzer Con la potencia
sensitiua uols quels se'ys entellectuals sien
seres e sots meses dels se'ys sensu'als adon'
se'or la potencia sensitiua uol que la potē
cia racional li sia sots mesa e que ella sia do
na della per la qual subiectio que la sensitiua
pren dela racional cau se'or la sensitiua en
mort de colpa e de peccat la qual mort ues
ocasio de fech perdonable On co' aco
sia se'or enari per aco auets uos manat
ala potencia sensitiua que ella no vulla e'z
dona dela racional potencia per tal q' en
aque' se'or atge no sia morta en corrup
tio de peccat ni de colpa e q' no sia ocasio
ala mort entellectual dela poten' racional
Cor enari se'or con la potencia sensitiua
mor co' uol esser dona dela racional enari
la racional mor co' leua en se'or la poten'
sensitiua sobre si materia Enari se'or
con estala mort dela potencia sensitiua en co'
con uol e'z dona dela racional potencia en
ari la uida dela potencia sensitiua esta en co'
que es auilada ab la potencia sensitiua e co'
es a ella obediēt e serua e sots mesa on co'
aco sia enari dones per aco auets uos ma
nat a home que no ptescha la sensitiua de
la racional ni la sensitiua nos faca dona
dela racional per tal q' no mayra la sensi
tiua en lo repartiment ni la corrupcio de

la racional potencia. S' e'or sant qui mun
darse iustificars e sanars los u'es amadors els
u'es se'ors la mort dela potencia ymagina
tiua es se'or co' ua a auentura ymaginant
les coses uanes els delts mudans cor con la po
tencia ymaginativa es ymaginat a auentura la
potencia racional no pot huyr de los se'ys entel
lectuals ni pot fruyr en la uia noblea mentos
mes honzames. On co' aco sia enari p aco se
mor hauets uos manat ala poten' ymagina
tiua q' no ymagin a auentura en nulla cosa per
tal q' no mayra en peccat e en colpa la mort
se'or dela potencia ymaginativa es co' ua yma
gant ocasionada met los delts e les uantats
da'yt mon Cor per longa ymaginaco fala po
tencia racional obliuosa e inmorale de les u'es
la uors e de les u'es manamets e fala serua e
sots mesa dela potencia sensitiua On co' aco sia
enari dones per aco hauets uos manat ala po
tencia ymaginativa q' no auia si materia ni la
potencia racional ni la sensitiua ymaginant
ocasionada met les uantats e les coses donho
en en peccat e en colpa la mort dela poten'
ymaginativa es se'or con ella despta la raho e la
erida ques moua a uos a me'bra e a entendre
e a uoler e la raho nos uol desptar per ella eme
bra e enten e ama les obres de peccat per la lo
ga continuacio que la ymaginativa ha conti
nuat en ymaginar aquelles per tal q' conas
placers als se'ys corporals on ari co' lo maluat
barle qui ha messa mala custuma en la outar
e pures sen pnet e prega son se'or q' faca del
lar aquella mala custuma e son se'or uolue
uol oter ari se'or co' la maluada ymagina
co' ha molt estat en peccat e ha a costumada
en permit la potencia sensitiua e uegetable era
nonat adoncs co' les ne uol pta no pot per lo
lonch huy on huy per seuerat per la colpa de
la potencia ymaginativa. A se'or q' sots
lumi e resplantor de les u'es ten uoles Enari
se'or con la potencia sensitiua mor per desor
denades sensualitats enari se'or la potencia
racional mor per desordenades entellectuals
cor con la cogitaco cogna peccat el apcebinet
lenten e la conaenaa es en ari e la subilea
la subilea en lo peccat adoncs la poten' ratio
nal mor se'or en colpa e peccat On per aco
hauets uos manat se'or ala uolentat q' no
am peccat per tal q' no auia si materia e uolens
que la cogitaco e la ptebinet e la conaenaa

rational

e la subleu rracen de peccat per tal q̄ la uo-
lentat e la coratgia lo delam. ¶ Entellec-
tument entenem seŷor que e la aia sobhda
de uos e miora ures honramets e manamets
e menbra e enten e ama les uantats mu-
danas adones seŷor mor la poten rational
en colpa e en peccat cor enari seŷor co uos
hauets donats uegetables e aials iratio-
nals als homes per tal que prena vida la
poten sensitiua qui meys dels no iuria en-
ari uos seŷor auets donat ala poten ratio-
nal memoria e entenimets e uolentat per
tal que ella iuia remembrat e entenent
e amat uos e tot co qui de uos es iu puos
¶ Onco aco seŷor sia enari dones uos ha-
uets seŷt manamet ala memo e alenten-
ment e ala uolentat del home q̄ no auca
la potencia rational la qual mor co la me-
moria menbra e entenimets entenent e la
uolentat ama peccat e uantat e la me-
moria oblida e entenimets miora e la uo-
lentat delama uos qui sots lur creator e re-
creator per tal que la poten rational iuia en
la uia gloriosa glia remembrat e entenent
e amant uos e la uia glia e tots aqls qui
son gloriejats en la uia gloriosa glia pdu-
rable. ¶ Raculos seŷor ple de dol cor
e de plaer entellectualmet entenent seŷor
que la potencia rational mor en colpa e
en peccat per la potencia ymaginatia cor
con la ymaginatia li representa ueritat
e la rational no la rebe reb co que la yma-
ginatia ymagna fallamet adones seŷor
mor en colpa e en peccat la potencia ratio-
nal. ¶ Vratata seŷor la potencia ratio-
nal mor co la ymaginatia es pus serua
tela sensitiua que tela rational Cor tant
es gran desconuenienca seŷor que la yma-
ginatia sia serua tela sensitiua pus fortmet
que tela rational q̄ la rational neldeue ser-
ua de la sensitiua. E per aco es la ymaginatia
ocasio ala mort tela rational on con la ra-
tional es serua seŷor tela sensitiua adones
la ymaginacio ua ymaginat moltes de ue-
gades a auentura sens ocasio neguna en
les uantats e en les obres de peccat. E de-
mentre que la ymaginacio ymagna a au-
uentura la potencia sensitiua se desprta e
fas tonia tela ymaginatia e tali ymagina-
ocasionadamet co q̄ ymaginaua dabans

a auentura e per aco cau la raho seŷor en pec-
cat e en colpa. ¶ Onco aco seŷor sia enari
dones per aco seŷor auets uos seŷt manamet
entellectualmet ala potencia ymaginatia q̄
no auca la potencia rational la qual auca
con obre ala sensitiua sens licencia dela ratio-
nal la qual mor ue seŷor en la rational p-
la ppa colpa cor enco que la rational no uol
huŷar daquella noblea ni daquel potet que
uos li hauets donat sobre totes les potences
qui son en home per aco seŷor la rational po-
tencia es ocasio a la pena e mort perdura-
ble cor ari co i menbre corporal mor p la
nafia meys de altre menbre enari la raho
mor en peccat per corrupcio teles altres po-
tences. ¶ S enyor dels seŷors pare de tots
sens e de totes lenahuyraces sensualment
sentim seŷor e entellectualmet entenem q̄
la potencia sensitiua auca la potencia ratio-
nal co fa si materia dona dela rational Cor
per lo seŷoratge que ha la sensitiua seŷor
sobre la rational esteuenent los seŷs entellec-
tuals seŷs e sots meles dels seŷs sensuals
per la qual seŷitut cau mort e corrupcio e
peccat en la potencia rational. ¶ Glorios se-
nyor enari co lo cors del home mor sensual-
ment con la aias preŷ del enari mor en-
tellectualmet en peccat e en colpa la poten
rational con son remembrament remebra
peccat e oblida uos e son entenimets enten-
peccat e miora uos e son uoler ama peccat
e no ama uos Cor enari seŷor co lo cors viu
per la uoluntat dela aia enari seŷor la ratio-
nal potencia viu per menbra e encadre e amar
uos. ¶ Onco aco seŷor sia enari per aco se-
nyor auets uos manar ala potencia sensi-
tiua q̄ no auca la potencia rational la qual
mor tela potencia rational es mort tela
potencia sensitiua cor enari seŷor co tot lo le-
e la lenahuyraca tela potencia sensitiua esta
en la potencia rational enari lo desordena-
ment e la colpa e peccat dela potencia ratio-
nal cau en la potencia sensitiua per la q̄ cosa
seŷor la sensitiua es digna de sosteny p-
al met pena. ¶ Lenahuyrat seŷor en lo
qual los sants de glia gloriege e reposen en-
tellectualment entenem seŷor que la pote-
cia mutua auca la potencia rational con
li es desobedienc e co es pus obedienc ala po-
tencia sensitiua cor co la potencia rational

sejor mana ala motua q' loze qu'es en po-
tencia facta esset en actu e lo mal qu'es en
actu q' facta eez en potencia e co' la mutua
no uol osten ala raho per esta mania osten
ala sensitiua p' contrari manamet adones
sejor mor la potencia rational en peccat
e en colpa. **E**nari sejor con la potencia
rational mor per colpa dela potencia mu-
tua enari sejor la mutua mor per colpa
de la rational cor co' la potencia mutua
sia sejor repuda en .ii. p'ts co' es en pote-
cia mutua entellectual e p' mutua sensual
per aco sejor co' la raho no uol repudiar la mu-
tua enestes .ii. p'ts adones mor la potest
mutua. Cor con la raho mana ala motua
sensual co' q' deuria manar ala mutua en-
tellectual e con la raho mana ala motua
entellectual co' que deuria manar ala se-
sual adones mor la motua en que es sen-
sual e entellectual. **C**on co' aco se nyor
sia enari per aco sejor auer uos manar
ala potencia rational que no auua la p'
motua la qual auua co' li donalaez q's
motua per la sensitiua sens q' della no aja
auidencia ordenadament. **E**nari se-
nyor co' hauets manar ala raho q' no
auua la motua. Enari hauets manar
ala motua q' no sia occasio ala raho co'
per ella criua en peccat m' en colpa en
la qual cau per co' cor la motua es trop
ociosa de aduz lo q' de potencia en actu
e es trop coratgola de aduz lo mal de p'
en actu. **S**ingular sejor lo sobre totes
bonesses noble sobre tots honraments.
Con per raho se nyor de uia gran iusticia
uos hauets feyt manamet que sia ten-
guda iusticia en terra e q' hom auua los
homes qui mereren mort. **E** co' uos sejor
no ajats fet manamet q' ho auua spiri-
tualmet null home per aco es significat
se nyor que mort entellectual es mort
p'yor q' mort sensual. **C**on co' p' molt lochy
sejor sia pronat en esta obra que uos
sots .i. deu en t'nytat de plones e que uos
hauets presa car humana de nra dona
na mana uerge gloriosa per aco sejor
aqueles qui aquestes colles del'creen e
neguen e meyl p'rae auue lur aia entel-
lectualmet. Cor tota ora auua ho sejor
la aia entellectualmet q' crea falsetat e

lia descreent ueritat. **C**on teneyt siats
uos se nyor de q' cor enari co' los homes
descreents auuen lur aia entellectualmet
con no la leran hular de raho m' al lur en-
teniment no leren seguir la natura. En-
ari sejor los homes catholichs iusts viuy
siquen los infels con los endrecen en uia
de ueritat. **O**nenari sejor co' uos hauets
manar als infels q' no auuen lur aia cre-
ent els cuor enari hauets manar en
entellectualmet als catholichs qui iustificue
les animes dels infels demostiant a ells
les careres de nre sejor de q'.

**Con nre sejor se nyor de q' ha manar a ho-
me q' no faci luxuria. aly.**

Deus glorios dreturer misericordios
uos se nyor sia donada glia e laor
per tots temps e ator que de uos
es cor con uos ajats sejor auuat ho-
me de natura sensual e de na entellectual
per aco hauets uos manar a home q' no
faci fornicacio m' adulteri sensualmet
m' entellectualmet. **C**on lo cors del ho-
me sejor nos pulcha moure a luxuria
sens consentimet dela aia per aco hauets
uos feyt manamet ala aia q' no consenti-
metbrant m' entenent m' uolent m' cogitant
m' ymaginat al cors que sia luxurios. **E**
con la aia se nyor no pulcha tenir les uir-
tuts en actu meyl del cors per aco sejor
hauets feyt manamet al cors q' no sia
ocasio ala aia co' la aia remembre m' en-
tena m' uulla m' cogit m' ymagin luxu-
ria. **C**on co' uos se nyor ajats feyt mana-
ment al cors e ala aia que no sensutze
en lo soyl de luxuria lo qual soyl es se-
nyor sutz e putent e molt ueygonpos
a ueure e sutz a nomenar e orrible a
tochar e con uos se nyor hajats creat lo cors
e la aia e los ajats excellencia q'ats sobre
totes creatures corporalse animals. **E** co'
uos se nyor hajats en hoy e en auorrimet
les obres de peccat les quals fa fan y luxu-
ria per aco sejor ues lo cors e la aia del
home en molt gran obligacio de seguir
e de osten lo nre ueritader manamet.
Perdurable sejor en tots temps sensu-
almet sentim entellectualmet o entenent
que tots los .v. seys corporals son occa-
sio a home de luxuria si hom nols morti

fica ab la entellectual natura Cor per uentre
telles fombres e talls honniments e por
caus e lars e estruments e per odirar flors
e aumelech e per gustar mandes caldes i hu
mides e per sentir plazers se mou lo cors del
home a luxuria **E** Enari seior co los .v.
seis sensuuals son a home occasio de luxuria
sensuual Enari seior los seis entellectuals
son a home occasio de luxuria entellectual
cor per cogita capricbre e per priuada co
saencia e per alublar en los plazers de lu
xuria estene hom coratjos e freuent a hu
magnar e menbrar e uoler luxia Onco
aco sia seior enari que lo cors se moua a lu
xuria per los seis sensuuals e la aia p los seis
entellectuals per aco seior ha uers nos fe
yt manamet a calca dels seis sensuuals q
no moue lo cors a luxia sensuual e ha uers
seior manamet a calca dels seis entellect
tuuals q no moue lo cors a luxuria sensuual
e a uers seior manamet a calca dels seis
entellectuals q no moue la aia a luxuria en
tellectual **E** cor los seis sensuuals e entellect
tuuals sien ures creatures e hige pres lye
fia de uos e prengue tots dies per aco seior
es cosa molt dreturera e molt rahoable
que calca dels seis sensuuals e entellectuals
sia obedient al uie dreturera manamet. :-
S au seior en tates saueles homar
seior en tates honniments Con lo maluar
luxurios forza a luyia fembra e aquella no
consent sensuualmet mentellectualmet
al peat de luxuria adones es seior aq
maluar home pus luxurios e pus desobe
dient al uie manamet q no es home luxu
rios qui ab la fembra ha plaer en la obra
de luxuria Onco lo maluar luxurios
fa seior la potencia sensuual dona de la pote
aa rational e la potencia rational es su
bieta a les pxtats de la potencia sensu
ual q a les sues matres per aco seior
la potencia sensuual es occasio de luxuria
e la rational per co cor se forsmer a la se
sua es occasio de luxuria On per aco cas
cuna es desobediencia al uie manamet en
co que la .i. es occasio alalt con sia en lu
xuria **E** On per aco ha uers nos seior ma
nament ala sensuual q no sia dona de la ra
tional e ha uers manar ala rational que
no sia seior de la sensuual per tal q no sien

ocasio a luxuria Cor enari con lo cors se
corio p per nafra o p malaltia o per famo
per set ari la sensuual e la rational se desor
dene con la sensuual es sobre la rational p
lo qual desordenamet sentença en la sensu
ual e en la rational obra de luxuria **E** ran
seior sobre tates granelles uirtuos sobre
tates uirtus com lome luxurios en uelleu en
lo soyll de luxuria e con la uirtut uegetable
es uenguda en desullimet e no pot hon luxu
rios complu son uoler e ha uolentat de fer
luxuria sensuualmet si poder uama adones
seior la potencia rational es desobediencia molt
fortment al uie manamet Cor menbra lu
xuria e uol luxia e menbra e ente que lo cors
nos pot moure a luxia **E** Con la potencia
uegetable es seior baltant e es en la forza
a fer luxuria **E** con la potencia sensuual es
sensible del foeh de luxuria co la p racional
mortifica e refrena seior la sensuual que no
faca luxuria ni se quecha lo mouimet quila
uol moure adones seior la raho es obedient
al uie manamet e la sensuual na es obedi
en la raho on aquella obediencia a uos se
yor es molt agradable e plient **E** uie
neit siats uos seior deo cor molt pus fort
ment es pus obedient al uie manamet lome
joue que es sensuualmet escalfat del foeh de
luxuria e mortifica la sensuualitat remembrat
e entenet e amat uie manamet q no es lo
me ueyll al qual la sensuualitat noli dona tant
debarch a oblidar e immorar e meyll prear
luxuria co fa a home joue. **S** ingular
seior seior par e seior companyo sensuualmet
sentam e entellectualmet entene q home lu
xurios con passa uie manamet e es luxuri
os que adones es desobediencia en litzant son
cors e los mebras del soyll e del pudrit e del
fanch de luxuria e en aquella cosa qui lux del
seu cors e de la fembra la qual cosa no es dij
de seure ni de nomenar tant es leja cosa e
pudent e surza **E** On tenet siats uos seior
deo cor enari con lo cors del home es en lege
it per luxuria molt pus fortmet es en lege
it lo cors de mala fembra la qual es en litzada
per home sensuualmet e entellectualmet on
enari seior con lome es per luxuria en litz
at sensuualmet enari seior e pus fortmet
es la aia en litzada e en legeida per obres
de peat menbrat e ymaginant e amant

luxuria Cor axi com lo cors sensurza sensu
alment axi la aia sensurza entellectualmet
Si lo cors se corrop seyor per luxuria en
co ques consuma es inuua de la forza on
pus soum bla de luxuria la aia seyor se cor
rop en peccat e sensurza per obra de luxuria
mas con la aia no sia de natura sensual
ni tena de coroptio corpral e co lo cors
sia tot en coroptio per aco seyor la aia sen
surza pus fortment p luxuria q no fa lo
cors cor molt maior colpa ha la aia con
membra e ama luxuria que no ha lo cors
con sensurza en luxuria. **V**ertader
seyor ple de gracia e de merce enari seyor
con lo cors del home ueyll luxurios es de
sobedient con la aia membra e ente e a
ma luxuria : la desobediencia que ha es
seyor per co cor es subiect ala aia enco q
te en ell actualmet son remembrament
e enteniment e uoler Enari seyor la aia
del home joue es desobedient al uze ma
nament co lo cors es abrahat e aforat
en la sensualitat de luxuria. **C**or enari
seyor co la aia no pua remembrar ni yma
ginar ni uoler luxuria meys dauada del
ors Enari seyor lo cors no pua esser
sensible del foeh de luxuria meys de la aia
qui la membra e la ama. **O**n enari con
lo cors ha colpa p co cor es sobiect ala
aia con membra e ymagna e ama luxu
ria Enari e pus fortment ha la aia col
pa con lo cors es sensible de luxuria e la
aia no mortifica aquella sensualitat
remembrant e entenent e amat lo uze
manamet e meys preant la uiltat el
bren bon saber de luxuria. **C**or enari
seyor con la sensualitat es occasio aze
nembrar e a amar e a ymaginar los pla
ers de luxuria enari la rational poten
es occasio de mortificar luxuria mortifi
cant la sensualitat per soum a remembrar
e a entendre e a amar e a tembre ures
manamets e per soum a ymaginar e
a meyl prear la sanch el pudrit els sut
zes lochs leigs e pudents on se fa la lu
xuria. **O** uos seyor de q uols anys
de comencamet e sots apres teles col es
qui han a finamet Con ala aia seyor
no sia natural cosa amar luxuria e con
lo cors per natura de la potencia uegetable

66
e de la sensitiua sia caa la qual mou hom
a luxuria per aco seyor hauets uos seyt
manament ala aia q enari con lo pastor
guarda les bestes que enari la aia guard
lo cors q no fa luxuria **O**n co la anima
maluada no guarda lo cors e per lo reme
brament e la ymaginacio que la aia ha
del plaer de luxuria encen lo cors a lu
xuria per aco la aia es seyor molt po
colpable q lo cors. **O**n con aco seyor
sia enari dones beneyta sia la uza gra
iusticia qui dre turzamet fa penar la
aia apres la mort del cors co lo memor
en peccat de luxuria cor p co cor la aia
ha maior colpa per aco seyor ha enas
pena en altre segle que lo cors **C**or lo
cors no ha pena tro al dia de resurrec
tio e la aia ha pena apres q passa daqt
segle en altre. **O**n con aco sia seyor enari
dones malahuyrada es la aia qui per
los plaers del cors es enans turmetada
quel cors. **O**n beneit siats uos seyor cor
enco quel cors es de natura sensual e la
natura sensual es cosa bestial e cor la aia
es de natura de remembrar e entenore
e de amar los ures homamets els ures a
cabamets els ures uolers acabats p aco
seyor es mayor raho que la aia sia pa
turmentada quel cors e q ans sia en mfer
q lo cors **C**or axi co peccat es pus qri ala
aia q al cors per co cor la aia es pus prop
a uirtut quel cors axi pena teu esser ans
tonada ala aia peccadora q al cors. **E** re
ador seyor de tots bens glorios seyor de cotes
glories sensualmet sentim entellectual
ment entenem quel home qui no uol hau
mas .i. muller que aquel ama mes caste
dat que no fa lome qui uol hauer moltes
mullers e moltes fombres **C**or enari con
la mate per raho de la coroptio que ha la
forma en ella uolra soum e en molts m
diuidua engenzar e corrompre diuerses
formes enari seyor lome qui ha moltes
fombres on mes na maior occasio ha de lu
xuria e ha maior occasio q sia desobedient
al uze manamet. **A**ytant con la aia del
home seyor es pus deliror e pus feruet
dauer al ama cosa aytant pus fortmet
treballa lo cors e fa tot son poder co pus
cha hauer q q la aia deliga **O**n se gons

aco per semblant maria es significat seyor
q hon mes los hulls corporals ueen mol
tes fembres belles e te ordenades mes semou
a luxuria. En mes lo cors se mou a luxuria
pus fortment la aia menbra e deliga lo pla
er que lo cors uol hauez con pus la aia pu
fortment ho remembra e ho uol pus fortmet
fa escalfar lo cors en lo copll de luxuria.

Con per hauez moltes nulls e moltes
fembres sien los homes pus luxurioses
e co uos seyor a adam no tonas mas .i.
fembra per aco es significat q castedat ms
se cote e pus prop es daqls q no ha me .i.
muller q no es daqls qn ham moltes mu
llers. On ari co uos auets manat q hom
no sia luxurios ari auets manat q ho sia
cast. Cor si no uolguessets q hom haues
castedat no hagrets uedat que hom no fos
luxurios. On con aco sia enari dones aqls
qui han maior castedat son seyor pus obe
diens al ure honrat mariamet. **M**ile
ricordios seyor sobre totes colpes e per
cats enari seyor con la fembra jouemu
ller del home ueyll ha maior occasio de
remembrar e de deligar luxuria q no hala
fembra muller del home joue. Enari se
nyor con moltes fembres ha .i. maritat
solament pus fortmet delige luxuria
q no fa la fembra qui ha a son cabal .i.
marit tant solamet. On tot aco esteue
seyor per co cor dela cosa deljada on ms
na hom e mes ne posseer meys la delja
que la cosa deljada la qual hom no pot
hauez aquella ni posseer si no en pocha
qnatat. Enco seyor q la entellectual na
menbrat remembra e ente q ha .i. home
moltes fembres son occasio de luxuria
segons q de mit es prouat per aco al hu
manal entenmet e remembramet e uo
ler es feyt entellectualmet manamet
que hom no haya mas .i. muller pus q
moltes mullers son occasio a luxuria e
apallar lo ure manamet. On enari co
les orelles sensuals hoen manamet sen
sual nomenat enari seyor la aia ente
manament entellectual e coz q sia
ocasio de be e q sia cessament de mal.
On co lo poble de israel fos pocha el
guardamet dels altres pobles per aco
seyor sollicitat que haguessen mes

de .i. muller per tal q lo poble polques nulls
multiplicar es pogues defendre dels infe
els delcreens mas aquest manamet no
uolers uos que sia en lo poble qui es tat
multiplicat que los mifeels nol poden deliro
ir p maior quantitat de gentes. **A** seyor
qui los ures benahuyrats tons donats a
tots aquells qui en uos se confien. Co uos
seyor hayats fet manamet a home q enest
mon no faa luxuria sensualmet ni entel
lectualmet per aco es significat e demostret
que en altre segle no uolers uos que ha
hi sia luxurios sensualmet mentalmet
ment. Cor pus q uos hauez creat aquest
mon per tal q sia a hom occasio del altre
si uos uolguessets que en altre segle ho
fos luxurios ja no hagrets uedat q hom
no fos luxurios e naquest mo. **G**lorios
seyor enari co uos hauez feyt manamet
ala aia que no am ni hmagin enaqlt mo
luxuria enari hauez feyt manamet en
tellectualmet al entenmet q no ymagin
e ala uolentat q no uulla en altre segle q
hom aja moltes fembres ab q jaga. On co
aco sia enari dones ari co los homes son
peccadors co enest mo ymagin e ame lu
xuria enari e pus fortmet son peccadors
co han oppio e delig q en altre segle aja
hom pia de fembres. On co aco sia ena
ri dones la lig qui dona maior significat
a son poble que delam luxuria e q am cas
tedat aquella dona seyor maior significat
q sia millor e pus noble e pus uera q les
altres cor aytant co mes es quua luxia
e mes amonesta castedat aytat pu fort
met es obedient al ure gracios manamet
qui mana que hom sia obedient a son seyor
deus. **Con ure seyor de q ha feyt mana
met que hom no faa ladronia. atri.**
Otra dreturer amador de tots ures
ben uolens. Con home seyor sia co
post de natura sensual e de natura
entellectual per aco auets uos feyt ma
nament a home que no sia ladre sensu
almet ni entellectualmet. Cor enari seyor
con ha dia entre natura sensual e natura
entellectual enari ha diferenca entre
ladronia sensual e ladronia entellectu
al. On co uos seyor ayats diuersitat ab
home e .i. home es diuers daltre en qnt

indivinitat per aco semper auets uos feyt
manament a home q no faça ladronia a
uos m ali matery m a son prouine p tal
q a uos conega co quies uie e per uos etc
uos e ari matery conega co quies del e
enell e p ell e a son ppyime atzet. **O**n
teneit siats uos semper qui lo manamet
hauets manat a home segons ques coue
Con home ladre per .i. maia fa ladrom
a ala ura sta deytat e per altra a li matery
e per altra a son prouine on segons que
les manes son seyr diuerfes on hom fa
ladronia. Entene intellectualmet que
lo uie manament es feyt a home ental
maia q nulla maia no li sia legida on
faça ladronia. **A** semper qui auidats
al uie seyr con home fa seyr a uos
ladronia sensualmet adones uos fa ho
ladronia dels seys sensuuls los quals no
son obediens als uies manames e fan obres
de peccat e son sots meles a les coses a uos
de la gradables e despaens. **C**onco uos se
nyor aiat donats a home los seys sensu
als per tal q home oent eueent e odorat
e gustant e sintent sia uie seyr e uie
loador e uie ten uolent e co hom semper
nous coney mus gracix mus seruey
ab les sensualitats e es obediens a les co
ses on uos sots oblidat e de seyr e meyl
preat adones seyr es home a uos ladre
oent eueent e odorant e gustant e sintet
On beneit siats uos seyr dea cor lo ladro
nia que hom fa a uos de les sensualitats
no es semblant ab lo ladronia que ho fa a
a son prouine. Cor lo ladronia que hom fa
a son prouine se fa per maia de engan e de
deceptio e de immorancia que ell ha da qlla
cosa que hom li embla mas lo ladronia q
hom fa a uos seyr es per co cor hom no us
es obediens lo qual ladronia no es p uos
oblidat ni immorat. Enas uie glorios poter
e saber e uolent prene uejanca dels maluat
peccadors qui atribueren a uos co qui no
es en uos e done ali ma materyes co qui
no es dels e es de uos. **O** Santa benedic
cio qui donats glia e deuocio uos seyr auets
donats a home tresors diuerfes de diners
e de blat e de bestiar e de possessions p tal q
home ab tot aquel tresor uos honre e us
serueca e seguecha abell lo uie uolent on

67
con hom ab lo tresor e ab les possessions
que uos li donats uos deseruey adones
uos es ladre comunamet dels seys sensu
als e dels intellectuals. **E**uco seyr q
dels lens temporals hom no fa co que uol
uie uolent uos es hom ladre daquels lens
que son donats a home per tal que hom
ne faça co que uol uie uolent e co hom uos
es ladre seyr dels seys intellectuals
adones seyr la uolentat del hom no uol
fer dels lens temporals co q uol uie uolent
lo qual los ha donats uie uolent per tal q
nulla fer dels tresors q uol uie uolent. **C**o
los ueritaders significats sensuuls done
significacio e demostracio q uos sots en
esser e los falses significats sensuuls to
nen falsa significacio q uos sots enecer
e los seys intellectuals no uolent rebre
los uers significats sensuuls e reben los
falses significats intellectuals sensuuls
adones seyr los seys intellectuals em
blen als sensuuls lur uera significacio e
con los seys intellectuals semper done
uers significats q uos sots .i. en essencia
e .ii. en plones e los seys intellectuals
no son rebuts per los sensuuls en les co
ses que significue ueritaderamet e los sen
suuls aferme los falses significats intel
lectuals descreent q uos siats .i. en thitat
adones seyr los seys sensuuls emble
als intellectuals los uers significats en
co que son immorans ala comunitat dels
seys sensuuls e dels seys intellectuals
Singular seyr ple de ma e de perco
com los homes peccadors fan ladronia
intellectualment adones pecca ho seyr
comitit a peccent q denaenat a subtilat
coratiosament cor tots aquells .v. seys
son semper donats a home per tal q home
los reta a ura laudre a cogitar e a perce
bre ura ualor e a auer consciencia de los
peccats e a esser subtil per tal q no sia de
cebut e ha auer coratma per tal q en
uies honramets a honrar no sia negli
gent. **C**onco uos seyr aiat creats
e benedicats e donats a home los seys
intellectuals e com home los seys en
tellectuals donat a obra de peccat adones
es hom ladre a uos de les intellectualitats
per tal cor no hura dels en la ura e intellet

bona e en les ures acabades uirtuts les quals
acabades uirtuts ha seior ha per co creats
los .v. seors entellectuals per tal que ells sien
contemplans e feruents en lacabamet de
les ures acabades uirtuts les quals son sig
ficades als seors entellectuals per les ures
acabades qualitats les quals done acabats
significats per tal que demostren acaba
des en la uia acabada unitat e trinitat
Elestial seior del qual reben gra
cia e benedictio totes creatures Entellec
tualment entene seior q home ha p co me
moria per tal que us remembre e entem
ment per tal que entena e uoler p tal
que am Ondaytant con es gran la qn
titat dela uirtut que la memoria e len
temment e la uolentat han potencialmet
daytant son obligades totes .ij. uirtuts
con lur uirtut sia actualmet en uos a me
brar e a entendre e a uoler Ondaytant
co ho ha mes les .ij. uirtuts en potencia
q en actu en uos a remembrar e a entendre
e a uoler daytat uos es hom la dre Cay
tant com hom membra e ente e anima mes
altra cosa q uos daytant la aia uos em
bla son remembramet e son entemmet
e son uoler Cor enari seior co uos auets
a home donats hulls per uerir uos en les
coses sensuals e mans per obrar bones
obres e orelles per hoyr ures lausors e lo
cha per loar uos e peus per anar a uos en
ari seior ha uets donat a home memo
per tal que sia membrat e entemmet p tal
que sia entemet e uoler per tal q sia amat
ure poder e uia la uersa e uie uoler e to
tes les altres uirtuts **O**ne aco sia en
ari dones per aco auets uos manat a ho
me q nous emble son remembramet in
son entemmet in son uoler p tal q sol .i.
deu remembre e entena e am e home e
se uelcha de tota la forza de son remembrar
e de son entendre e de son uoler V exa
der seior en totes totes poteros en tots
bens Entellectualmet entene seior que
uos auets manat ala memo e al entem
ment e ala uolentat del home q rebe los
significats q la uia infimtat e la uia upa
e la uia etermitat done de la uia sta b in
tat e de la uia gloriosa trinitat per tal
que hom aja uera conyexca dela uoltra

unitat e trinitat **O**ne la uia infimtat
seior de significacio dela persona del pare
e la uia uida la de dela persona del fill e la
uia etermitat la de dela persona del sant spit
per aco seior co la memo inl entemmet
in la uolentat no reben agls significats
adones la memo embla oblidant al ente
ment e ala uolentat los significats
de les qualitats E entemmet los embla
inmorat ala memo e ala uolentat e la uo
lentat los embla ala memo e al entemmet
delamant Ondaytant uos seior deus cor
enari com als homes son donats hulls p ue
ure colors e formes e lochs e careres Ena
ri entellectualmet es donat a home reme
brament e entemmet e uoler p tal q re
ben los significats los quals les ures qua
litats done de ures pparats Ondaytant .ij. uir
tuts dela aia no reben in uoler rebe los
significats adones seior son del otre diens
als ures manaments **M**ercedios se
yor ple de totes gracies entellectualment
entemmet seior que uos ha uets seyr ma
nament entellectualmet ala memoria
e al entemmet e ala uolentat que reben los
significats de les ures qualitats les quals
done significacio que la persona del fill ha
pre la car de nra dona sta ma uerige glo
riosa **E**ne seior q poder e saber e uo
ler e dretra e infa e humilitat e palaena
e les altres uirtuts done significacio del ure
acabamet per aco seior es significat ala me
moria e al entemmet e ala uolentat q uos
sots encarnat e q ha uets sostentit mort
per saluar la ure poble **O**ne con la memo
e entemmet e la uolentat no rebe seior
los significats los quals porien rebe ados
embla in uirtut materia als significats
donats p ures qualitats en co quels signi
ficats no son membrats in ente les in amats
per lo qual oblidamet e inmorat e auori
ment la memo no membra in entemmet
no entemmet in la uolentat no ama q uos si
ats encarnat in cruciat **G**racias
seior sobre totes gracies dretra sobre
totes dretras co hom no creu q uos si
ats e co ho creu que lo mo es sens comen
cament e co hom no creu resurreccio in
parais in infern adones los significats
que les ures qualitats done de uia acabada

essencia e del comencament del mō e de re
surreccio e de paradís e de infern son pri
uats de la memō e del entenimēt e de la
uolentat del home lo qual pruuament
es senyor en la aīa per cō cor la .i. uirtut
embla al altra li materia en cō q̄ no reb
lo significat que comē ures qualitats
Con hom atrebeix e dona als ma
teix lo q̄ fa sensualmēt o entellectual
ment e nol atrebeix ni dona auos del
qual es tot quant te sia ni puscha esser
adoncs es hom senyor ladre auos daq̄l
te qui es de uos e per uos e hom lo dona
el atrebeix als mateix. Con los mals
els defallimēt q̄ son en home hō senyor
dona e atrebeix auos e nols atrebeix
hom als mateix adoncs senyor es hom la
dre a son remembramēt e entenimēt
e uoler per cō cor a son remembrament
fa oblidar e a son entenimēt minorar e
a son uoler meyl prear la acabamēt qui
es en uos e fa a son remembrar oblidar son
defalliment e al entenimēt aydar que
sia acabament cō qui es defallimēt e als
uoler fa amar cō qui es digne de eēz del
amat e noli fa amar cō qui es digne de
esser amat. **S**piritual senyor ple de
dolcor e d amor uos senyor auets donats
a home los seyns sensuats e les coles
sensuats per tal q̄ hom ne do al cors aq̄
lles coles que li son necessaries a uure
per la qual vida la aīa se puscha seuyr
del cors en aquelles coles que la aīa sō
necessaries. On cō lo cors ha necessitat
per culpa del home adoncs es hom ladre
al cors de les coles sensuats e ala anima
del cors. **E**cō al home senyor ayats co
nats los seyns entellectuals p cō cor hū
de les coles entellectuals e que s'riuecha
en uos. Con lome senyor no satisfā a la sua
aīa dels seyns entellectuals adoncs se
nyor la aīa embla als materia les siues
entellectiuitats materes e embla al cors
la carzera e l endrecamēt e la benedictio
la qual per per desordenades entellec
tiuitats. **C**on per tal q̄ hom senyor nos tel
polscha de les sensualitats ni de les en
tellectiuitats p aco senyor hauets uos feyt
manamēt a home q̄ no faci ladronya sen
sualment ni entellectualmēt p tal que

ales coles sensuats satisfā e ales coles
entellectuals segons q̄ li es necessitat
corporalment e spiritualmēt. **E**t
nal senyor en tots tēps glorios senyor
sobre totes glories uos senyor auets ma
nat a hom que hom no faci a son pro
xime ladronya sensualmēt ni entellec
tualment on cō hom fa ladronya sensu
alment a son proxime adoncs li embla
hom alguna cosa sensual ari cō diners
o altres coles e cō hom li embla entellec
tualmēt adoncs li ha hom mala uolētāt
e ha hom en ell falsa op̄io o falsa yma
ginacio e ari de les altres coles test se
blant. **O**n teneit siats uos senyor de
cor en ari cō uos auets a home donades
.ii. mans per tal q̄ la .i. ma ayt al alt
en ari hauets uolgut quels vns homes
cauden ab los altres en aquelles coles q̄s
son necessaries sensualment o entellec
tualment. **C**on home senyor a leua als
proxime fals testimoni el met en mala
fama adoncs li embla hō los bons nu
trimēt e les bones custumes lo qual
ladronya noli pot hom reure. **E**cō hom
senyor es enuejos del te q̄ fa son proxime
e hom aquel te li nega e als mateix atre
beix e dona adoncs li es hom ladre e m
uorios. **E**cō hō senyor a son confessor ceta
los peccats o cō hō a son proxime ceta
la mala uolentat e los engans q̄ li uol
fer o li uolē eēz feyts p altre adoncs li
es hom ladre de totes aquelles coles de
mut dites per lo qual ladronya es hō senyor
desobedient a son creator e a son deu.
**Con nostre senyor deus ha feyt manamēt
que hom no faci fals testimoni capitolis**

clvii.
Deus gran sobre totes granelles
e excellent sobre totes ecellencies
Con uos senyor ayats creat home en .ii.
natures cō es a saber sensual nā e entel
lectual per aco senyor hauets feyt mana
ment a home q̄ no faci fals testimoni
sensualmēt ni entellectualmēt. **G**lo
rios deus en ari cō uos auets feyt mana
ment q̄ hom no faci fals testimoni sensu
alment ni entellectualmēt en ari senyor
con .ii. los mots per los quals hō fa fals
o uer testimoni los quals son se e raho

on con la aia es desordenada per la sensitiua
e per la rational potencia es adomes apa
rellada a fer fals testimoni de les coses
sensuals e de les entellectuals E con la aia
es ordenada seior per l'ordenamet de la po
tencia rational e sensual adomes es apa
rellada a fer ueritader testimoni sensualmet
e entellectualmet // On co aco sia enari
dones tota ora quel home creu falsa fe
o afferma falsa raho fa fals testimoni
e tota ora q'hom creu uera fe e afirma
ueraraho fa ueritader testimoni on p
co que hom seior no creegues falsetat
ni afirmas falsa significaco per aco seior
auets uos manat a home q'hom no fees
fals testimoni // O seior qui meucor
auets tant compres d'amor que no ama
re si no uos co la memo seior remembra
e l'entement enten la na dels seys sen
suals creben lurs significats e lurs pro
prietats E la uolentat de l'ama aquels
significats e proprietats adomes la uolen
tat renega la memo e l'entement e fa
tant tro que totes .ni. les uirtuts fan
fals testimoni de les coses sensuals afir
mant e amant falses rahons co pites
e engendres de falses significacions .
// On con aco sia seior enari dones legos
aco fa hom fals testimoni enco q' es uer
e enco qui no es uer cor lo uer diu hom
que es fals el fals diu hom q' es uer lo
qual testimoni se fa de coses contraries
als seims sensuals qui usen de uer E cor
la uolentat no ama ueritat la memoria
mebrant falsetat ayda mebrar uer e le
tament ayda entendre aquella cosa
que miora // On tenet siats uos seior
de q' cor uos per co que hom no fees fals
testimoni manas a home q' co als .v.
seys sensuals senten que la uolentat o
afirmas pus nos legus da quella afir
matio desordenacio entellectual e que
la natura entellectual fos ordenada en
remembrar e entendre e amar ueritat
// S'empoz sant qui los meq penlaments
en amores els meq deligs alongues co
legons se fa hom fals testimoni en les
coses sensuals adomes ha hom enteo
e afirma q' co es iust o opt o odorat o
gustat o sentat qui no es iust ni opt ni

odorat ni sentat ni sentat // On aquest
fals testimoni se fa seior atra la sensiti
ua natura e la entellectual enco que hom
afirma qui no es sentit ni membrat ni
entes mas per co co es amat e uolgut
per aco es creeguda la falsetat e es del
creegut co qui es ueritaderamet sentit
sensualmet e es membrat e entesental
lectualment la qual descreencia es cree
guda per co co es desamat per la uolentat
co qui es uer // Enari seior co home
no es costret a rebre pus forment los
falses significats quels uers Enari se
seior no es null home obligat ni costret
a creure falsetat ni a descreure falsetat
ueritat Cor falsetat tant es iust cosa q'
ensi q' no obliga ni costreix co qui es ue
ritat a eer negat on co aco sia enari dones
per aco cor hom no es obligat a falsetat
ha uets uos obligat home a ueritat p la
qual obligacio si ha uets feyt man
ment q' no faci fals testimoni // A se
seior qui amats ueritaderamet co que
amats con hom seior seions lo mot
de raho fa fals testimoni en les coses en
tellectuals adomes se moue seior los se
ys entellectuals a fer fals testimoni
ocasionalament e a uentura Cor p
vna mania se fa fals testimoni ocasio
nadamet e per altra se fa con los seys
entellectuals a uentura zeten e tonen
falses significacions e falses probaco
// Con les entellectuals del home fa
seior fals testimoni ocasionalamet
adomes la memo mebra co que la co
gitacio cogita e co que la ymaginacio
ymagina e co quel entement enten
E l'entement enten e ymagna co que
la memo remembra e co que la cogitacio
cogita E cor la uolentat no ama co q'
la memoria mebra ni co quel entem
ment enten per aco la uolentat costre
yn la potencia mutua la qual mou lo cors
e fa l'ome plaz en falsetat e en fals testi
moni en la afirmatio dient contraries
coses de co q' mebra e enten // Con l'ome
seior fa fals testimoni en la afirmatio
adomes diu coses contraries a aco q' la
memo mebra e l'entement enten
en la negatiua E co hom fa seior fals

testimonij en la negatiua adones la uolentat
fa a home dir coles contraries a aco que la
memò menbra e l'entement entrè en la
afirmatiua. On tot aco estreue se'yor per co
cor la uolentat se constitueja ab la memoria
e ab l'entement. C' reator se'yor p' tots
los pobles amat e tenut e honorat con entel
lectualmet hom segons se fa fals testimoni
adones come quel testimoni si a seyt afirmat
o negant. Con es seyt afirmant adones
ha hom fe e creencia que sia en esser co q'
es en priuacio. C' con ho fa lo testimoni en
la negatiua adones nega hom les coles q'
son en esser les quals no son en priuacio.

On con la aia se'yor afirmat nega co
qui es uer e negant afirma co qui es fals
per aco se'yor cau fallsetat en lo seu reme
brament e entement e uoler la qual fal
setat se forma en falsa fe e en falsa ente
cia per desordenada afirmacio o negacio.

On enari se'yor con falsa raho dona to
ra falsa demostracio e significacio ena
ri se'yor con la fe ha falsa opio e entencia
tot aora dona colpa e dāpnatje al reme
brament e al entement e al uoler. Co: en
ari co matè e forma nol potm auultar me
ys de priuacio enari falsa afirmacio o
negacio no pot caure en lo remembrament
ni l'entement ni en la uolentat meys
dāpnacio e de colpa. On co aco sia enari
dones en peccat e en colpa son tots aq's
qui han falsa fe iustia que la curte uer
lona. Singular se'yor pare de tots
teps sensualment sentim intellectual
ment entenem que la na sensual dona
significacio ala potencia rational q' uos
sots unitat e trinitat e q' uia trinitat es un
da en unitat. Co: enco que la substancia
sensual se significa es demostra en unia
e en m. coles co es matè e forma e lo
unja en aco dona significacio ala rational
que son creator es .i. en substā e .m. en
plones. Intellectualmet entenē que
totes les coles intellectuals done signi
ficacio ala rational potencia q' uos sots
.i. en .m. persones cor los angels e aia
rational enco que demostren luz suba unia
en .m. coles coes forma e matè intellec
tual e unja per aco es significat ala raho
que lo creator es .i. e es en .m. plones

On con la potencia rational sia lo sobier
on se forma raho intellectualmet per los
significats que reb de les coles sensuales
e intellectuals con se'yor se'yor que la ra
tional potencia no uol rebre los significats
que les coles sensuales e les intellectuals do
nen de la uia trinitat e de la uia unitat adones
la potencia rational la dona co no reb
los significats sensuales e intellectuals.

A iudable se'yor als ures ten uoles sen
sualmet sentim e intellectualmet entenē
que les coles sensuales e les intellectuals
done ala potencia rational significacio de
la uia encarnacio e de la uia greu passio
enco que la fam e la set e la malaltia e mort
qui es en nos dona significacio q' no es en
nos sens o malis ans come e' en uos o ma
lisonadament per colpa e peccat. On con
la potencia rational se'yor reb los significats
sensuals e intellectuals de la ocalisio p' la
qual es en nos fam e set e calor e fredor
e malaltia e mort adones reb los signifi
cats qui done significacio de la uia encar
nacio e passio segons los significats. A la
rational potencia reb de uie gran poter
e saber e uoler e de uia gran dretura e mi
sericordia e humilitat e paciencia. On co
la potencia rational se'yor no uol rebre
los significats de les ocalisios per los
quals nos som en corrupcio e en mort a
dones la potencia rational embla intel
lectualmet los significats q' son donats
de uia encarnacio e recreacio. En totes
estes coles demut dites e en moltes daltres
fa se'yor la dona la potencia rational
co no reb los significats que les coles sen
suals e les intellectuals done de les ures
qualitats e los significats que les ures
qualitats done de les ures obres e los q'
ures obres done de ures qualitats on per
tal que aquest la dona no fa la poten
rational per aco es seyt mandamet ala
potencia rational q' no fa la dona re
bupat a rebre los demut dits significats
qui son ueritaders testimonys. O uos
se'yor qui sots complimet e acabament
de nos confiaments intellectualment
entenē se'yor que la uia unitat e uia
e trinitat done significacio ala potencia
rational segons que ja haue prouat que

en la uia gloriosa essencia ha p̄mitat qui
engendra filiacio dela qual p̄mitat e filiacio
es h̄uent la persona del sant sp̄it per la q̄l
p̄mitat e filiacio e processio es significat
sejor que uos sots en unitat de essencia
e en trinitat de persones. Entellectual
ment entene sejor q̄ la uia m̄finitat e la
uia uia e la uia eternitat donē significa
cio ala rational potencia que la persona
del pare es deu m̄finit eternal sau acabat
e ato mateu significuen dela persona del
fill e del sant sp̄it. On lo significat es seyt
sejor ental manā q̄ no significue mas
·j· substancia tant solament la qual es
vnda de les ·iii· proprietats co es a saber de
p̄mitat e de filiacio e de processio. On
con totes estes significacions sien feytes
sejor ala memoria e al enteniment e
ala uolentat dela potencia rational co
se seye sejor que la potencia rational no
uol rebre los significats en son remen
brament ni enteniment ni uoler adones
es desobediēt als uies manamens e
dona fals testimonij per desordenat remē
brament que no uol menbrar per desorde
nat enteniment qui uol entendre e per
desordenat uoler q̄ no uol amar los sig
nificats que les uies qualitat tonen
dela uia unitat e dela uia trinitat. P̄ ia
dos sejor qui la m̄ia aia consolats e ale
grats en la uia uia m̄ia. Com h̄o sejor
lig en la biblia e ou los dies dels sants
profetes con hom sejor no creu en aq̄lls
e ha hom d̄upte en co quels sants q̄ son
passats handie adones la fe falla qui
es en home dona fals testimonij de cre
ent la ueritat e scripta e receptada de
la uia essencia e dela uia encarnacio e
dela uia passio e dels uies obres. On
co uos ajats seyt manamēt sejor a ho
me que ell crea co que la raho no pot
entendre o no uol entendre con la raho
sejor no enten e la fe descreu ueritat
e no uol creuze ueritat adones la fe del
home dona fals testimonij de co quels sants
p̄phetes els sants pares e ap̄stols h̄a
dit de uos e per uos e en uos. On tenet
siats uos sejor de aq̄u auets ordenat
home en estament que co uer testimonij
o per se o per rahons de uos e de les uies

obres. On ari con hauets home obligat
adonar ueres rahons e uers testimonijs
per rahons necessaries co lome ha apa
zellat son remembrar e son entendre e
son uoler de conere e de saber raho. En a
ri hauets hom obligat que co per se uers
testimonis creent co que raho noli pot
fer entendre. On con home no uol h̄uar
sejor daquelles coses ales quals uos
lauets obligat adones dona fals testimo
ni o per falses significacions e rahons
o per falses opinions o creences. A se
nyor deus qui sots amor e dolcor e plaer
de mon uoler e nō es per si sots colā sejor
que la uia unitat la follas m̄s corrupes
per la uia trinitat no fora nulla mira
uella si los m̄feels aleualen fals testi
monij dela uia simple trinitat. Mas co
lia cosa sejor que la uia sta trinitat sia
acabament de la uia simple unitat e la
uia sta unitat sia acabamēt dela uia
gloriosa trinitat per aco es molt gran
marauella sejor con los falses descrees
fan fals testimonij conē uia trinitat e
unitat. // glorios deus si sots colā q̄ per
la uia encarnacio e passio emort se cor
rupes m̄s follas la diuina natura o la
natura humana prengues de falliment
per la uia unitat que feu ab la nā diuina
si los m̄feels descreguessen sejor la uia
encarnacio e passio no fora nulla mira
uella ans consista colā q̄ uia diuina na
tura m̄s la humana nā no reben corrupao
ni m̄nuamēt p̄ la uia unitat la ·j· delatē
segons que h̄auē prouat en lo legō uolū
dones per aco es significat que ellis han
molt gran culpa condien m̄s fan fals tes
timonij contra uia encarnacio e passio.
// Senyor deus aquells qui dien q̄ de uos
ue lo mal q̄ fan los homes aq̄lls fan mal
testimonij contra la uia bonea e conral
uie acabat poder saber e uoler e d̄reni
ra e m̄ia e les altres uirtuts. Cor acal
cuna de uies acabades uirtuts aleua fals
testimonij tot hom qui diga que de uos
uenga culpa m̄s peccat cor si peccat m̄s col
pa era en uos negina de uies uirtuts
no auria acabamēt e si acabamēt no
hauem no porietis uos esser deu.
Con nostre senyor deus ha feyt manamēt

q̄ hō no correig la mulier de son proisme. c. lxxij.

Deus .i. en trinitat simple sens
 nulla opoliao Enari senyor con
 los uegetables enans ques de
 mostren en forma de sobre la terra come
 que zehen geniaao de ius la terra enari se
 nyor cō lo correjament de home lo qual
 ha de la mulier de son proisme comença
 en lo segon mouiment e formas en la uo
 lentat ari cō los uegetables quis formē
 de sobre la terra On tenent siats uos
 seyor de q̄ cor per co cor la uolentat del ho
 me ua per lo segon mouiment adones dona
 ala potencia sensitiua lo remembrament
 per remembrar e lentermet p̄ ente dre
 la mania segons la qual homi p̄schā ha
 uer la mulier de son p̄isme E cō la uo
 lentat a donat ala sensitiua lo remembra
 ment e lentermet adones la tolt ala
 rational p̄tenaa qui no ha ab que remē
 bre ni ab que entena lo fallimet que fa
 contra son creator e son proisme en cō q̄
 correja cosa no leguda ni rāhonable on
 con lome maluat luxurios correja la mu
 lier de son proisme adones cau lo seure
 membrament e entemmet e uoler en lo
 segon mouimet qui fa remēbrar e ente
 dre coles qui no son legudes ni dignes
 de esser membrades ni enteles ni ama
 tes e fa oblidar e morar e clamaz coles
 qui son dignes de esser membrades e ente
 les e amades on cō aco sia enari dones
 per aco seyor hauets uos feyt mana
 ment a home que no enueig la mulier
 de son proisme per tal q̄ no uaja lo seu
 remembrament e entemmet e uoler per
 lo segon mouimet. **A** seyor qui m
 alegrats ab la uia amor e ab lo uze po
 der e saler con uos seyor aiats en uoler
 que en .p. ma pus bella mulier q̄ en
 .s. con en .s. seyor correja la mulier de n
 p. adones uol auer co q̄ uze uoler no uol
 uoler q̄ en .s. haja la mulier de n p. pus
 que uol uze uoler que aquella fembra sia
 de n .p. On cō la uolentat seyor de n
 gyllemia obligada e sots meia a uoler
 tot co q̄ uol uze uoler consel dene seyor
 que en .s. uol conit uze uoler adones ha
 mizios uoler e culpable per co cor uol
 contra dreturer uoler e contra lo uoler

qui ha creat e qui uol q̄ no faci cosa que
 sia ab homi ocatio de colpa ni de dāpnāao
 ni que li tolli la celestial glia p̄durable
 Nulla cosa seyor que sia contraria a
 uze uoler no es digna de esser uol guda
 ni no es digna que sia en esser Cor si ho
 era sena significat q̄ uze uoler no fos
 acabat e que fos coltzer on per co cor
 lo primer mouiment en que cau lo uo
 ler del home per lo uze uoler no p̄gmes
 eez conegut sino fos lo uoler qui ua p̄
 lo segon mouiment per aco seyor lo uze
 uoler lofer q̄ per franch arbitre hō am
 tentamet p̄schā uoler lo segon moui
 ment per tal q̄ lo primer mouimet sia
 conegut e amat e uolgut e loat On cō
 aco sia enari dones per aco hauets uol
 gut fer manamet que homi no uulla p̄
 lo segon mouimet qui uol contral p̄mer
 adones cō homi correja la mulier de son
 proisme. **V**eritatē seyor qui amats
 tors aquells qui ueritat amē m̄oltrere
 Con homi seyor correja la mulier de son
 proisme adones seyor aquel correjament
 es contra uia dretura qui no dona a hō
 co q̄ iura a altre On con la uia dretu
 ra sia seyor sobre tota altra dretura p̄
 aco auets uos feyt manamet als homes
 que los vns no correjen als altres lurs
 muliers En cō seyor q̄ uia dretura co
 na a casca home en espraal co q̄ segons
 ordenāao e rāho come que sia en espraal
 eno en comu cor si comuna cosa era sena
 de ordenāao e conit ordenāao per aco se
 nyor la uia dretura en espraal dona al
 home vna fembra e a altre ne dona alt
 per co que les fembres no sien comunes
 on per aco la uia dretura qui cotes coles
 ordena hā feyt manamet a home q̄ no
 enueig la mulier de son proisme On
 tenent siats uos seyor de q̄ cor enari cō
 la uia dretura ha donades als homes
 alames coles comunes ari cō lo sol el
 foeh e la ygua e laer e los .v. seys sen
 suals els .v. entellectuals enari ha uol
 gut apropiuar a .i. home .i. fembra e
 a altre altra on ari cō la uia dretura
 sena de ordenada si les coles comunes
 haura apropiades Enari sena de orde
 nada si co qui es appriat uolla que fos

en comu Deus del qual reeten gra
aa e benedictio sensuabment sensuabment
lectualmet entenē que tots los individus
qui son dmtre .j. es peccaa son semblants
en mes coles los vns ab los altres q no
son ab los individus qui no son dmtre
.j. es peccaa On con aco sia enari doncs
tots los individus qui son en la es peccaa hu
manaa son proximes los vns dels altres
a espiardament dels individus qui son
en les altres es peccaa On con aco sia se
mpor enari doncs per aco seyor es lo ma
nament gñal enco que null ho no deu
enuer la mulier de null altre home sia
seray o pa o jueu o de qualqz seta sia
On aquest manamet ha uers uos feyt
gñal per co que null home no sia el auar
qui enueig m correig la mulier del altre
On si en gñal no sentenes seyor loma
nament en .p. qui esta en la ciutat pgra
enuer la mulier daql qui esta de fora
vila o pgra de haz la mulier den maymo
seray o den jacob jueu .s. si aco fos legit
seyor que hom pogues m de gues ha uer
enuer doncs uos no forets dretur m
tot lo per co cor tota enueja e cohea e de
sigs qui uaja per lo segon moumet es
colpa e peccat. A seyor uer de q quils
plaer de mos plaers e amor de mes amors
con hom seyor ha enueja m correjanca
de la mulier de son proxime adoncs seyor
uol hom aquella enluzar corporalmet
e espiualmet. Corporalmet per la lut
zetat quies en lo sopll de luxuria spritu
almet per raho de les uirtus de la aia .s.
corropeu co ame m contrate la obra de
luxuria. Cor con hom seyor engana
la mulier de son proxime adoncs aqlla
ment a son marit e enganul e falli mol
tes de fallies e porali mala uolentat
e de gualta lo seu e aqlls del dret los q
erefa son marit. On per aco lo remebra
ment el enteniment e la uolentat e la
ymagnaco e la conlaencia daquella ma
la fembra son en corrupcio e en colpa e
en peccat. On con tots ests mals e ests
dans es deuenguē seyor co hom enueja
m correja la mulier de son proxime p aco
seyor auers uos feyt manamet a home
que no aja correjanca de la mulier de lo

uehi m de son proxime on con lo ure pecc
tor uos sia l'empoz culpable e aja passat
lo ure manament moltes de uegades
deuat lo ure glorios altaz es remebra
ble seyor de la ura gran misa e de la ura
colca pietat. H onrat seyor ple de me
ce e de pietat con hom engana a son p
ilme la mulier adoncs es hom enganul
e decebut cor molt home ne gualta lo seu
e molt home nemoz e molts son los pills
els mals que es deuene a hom e que hom
ne fa dels quals es hom obligat a hoiz
la ura dreturera sentenaa. Humil
seyor agradable los homes qui correge
les fembres en les quals no han dret m
raho aquels son seyor ab falla entenao
e han falla ymaginaco e falla uolentat
e lur comrao no cogita sino en fer engans
e fallies e tracons. On per aco lur anima
se corrup e pus que la aia es corrupuda
en obra de peccat lo cors es corruput
e mes en molt gran uistat e pill. On
per tal que hom seyor no malmeta m
de gualta son auer m no meta son cors
m la aia en pill m en lutzetat m en pec
cat per aco seyor ha uers uos feyt mana
ment a home que no enueig la mulier
de son proxime. Mas cor les gents son
seyor aorbades en peccat per aco seyor
ame e corregeu aquelles coles qui son
molt e corrupcio de lur cors e de lur aia
en foeh pduable. A seyor uer deus
qui l'ure seyor languis ab longues
languors de l'uchis desiers de colcors e
d'amors per aco seyor co hom enueja la
mulier de son proxime estene gelos lo
marit de la dona correjada per la qual
gelosia es uisla e mal enluzar a l. mu
lier e mal estatier e esta pensu e trist e
ple de mala uolentat e son pensamet no
esta sino en engans e mal fer e on e en
destruy la mulier e los bens e los enfis
e son proxime qui la mulier li correja
On per l'engan seyor que lo marit se
cuyda que la mulier e son proxime li fa
cen conceb engans e fallies e tracons
e per sen e enteniment e raho e bona
entenao e bona uolentat e ha en oblit
amor e pacencia e espanca e saueca e
mia e prico e totes les altres uirtus

On con tots aquells mals sien tan grans
e tanen tant de capnatge qui poria ael
amar seyor lo gran mal que hom fa con
enuaja a son proisme la mulier. On le
neit siats uos seyor de q cor per tal q tots
aquells mals fossen cessats e uedats a
uets uos feyt manamet a home q no sia
cotreiant a null home la mulier ni la filla
ni la germana ni la parenta cor per sem
blant mania sengeria mal seyor co ho
cotreja les altres fembres con fa p la co
trejanca dela mulier de son uehi. C one
rent seyor amozos graaos con ho cotreja
la mulier de son proisme e ho a afer ab
ella atones ahonta hom son proisme e
la mulier e los parents della. E ahonta
hom la mulier materia e tots sos parers
e tots sos amichs. En per tal q hom no a
gues en meys preu ni no ahontas tots los
demut durs per aco seyor auets uos feyt
manamet que null home no cotreig a altre
la mulier. Con hom cotreja menueja le
nyor a son proisme la mulier atones es
hom occasio a sos uehms co sien maldi
ents e sospitosos e a leuans falses testimo
nis cor sempre comencen a mal adu e a
mal a opnar e a ymaginar. E per aco se
nyor es deuenē peccadors e culpables e
desobedients als ures manaments on no
tant solamet seyor se corrup la casa del
home a qui hom enueja la mulier q si fa
tot lo uehmat. Seyor dreturaz virtuos
con hom enueja a son proisme la mulier
atones nes a la mulier murios e mal esta
tier per la qual muria e mal estatgeria
esteue la mulier gelosa e mala e hirzola
e torbas tant fort en si materia q les uir
tuts dela aia no poden hauez endreca
ment on per esta cosa se esteue molt es
de negades que hom fa orrea la mulier e
es hom occasio de son tan e de la omra e de
la uergonya. E son en molt maior quantat
los peccats els treballs e les hontes e uergo
nyes que hom ha per la mulier q no son los
placers que hom ha ab la mulier de son ue
hi. A ihu xpi pare e seyor de tots lens
enari seyor con uos auets feyt manamet
a les fembres q ninguna no cotreig a altra
son marit. Cor enari co sengeria mal co
hom cotreja a son proisme la mulier. En

ari seyor p aquella mania materia senger
ra mal con les fembres cotreien los homis
On breuit siats uos seyor de q cor enari
co amor pot hom metre en totes coses q
sien dela natura e del linatge d amor enari
seyor tots mals e tots defalliments entren
en lo cotreiamet quels homes han teles
fembres e en lo cotreiamet queles fembres
han dels homes. E enari co en amor no en
tra ni cab nulla cosa qui no sia de la natura
enari en la na men la cotrejanca q ha los
homes e les fembres no entra ni cab null
te ni nulla uirtut. On co aco sia enari
dones lenahuyrada es la bona dona que es
bona e casta e pacient e humil e suau e passia
q son marit cotreig a son pulme la mulier.
E mala uirrada es la dona mala qui p los
falliments que son marit fa en la mulier
de son proisme es mala e eizgullosa e cor
rea e enigmable. C reitor seyor pa
re de tots teys co lo seyon mouimet seyor
engena lo cotreiamet e la enueja q ho
ha dela mulier de son proisme e la cotreja
ca e l enueja se forma seyor en la uolentat
del home atones seyor entellectualmet la
consciencia fa manamet p uos ala me
moria e al entenimet que testace aqlla
forma e de lescha en la uolentat p tal q la
uolentat no uaja p lo seyon mouiment.
Humil seyor dreturaz uos manats a
la consciencia del home q faci manamet
ala memoria q aja en oblit luxuria e que
remente les ures uirtuts els ures ma
nament e los lens que se queve si hom
es obedient als ures manaments els das
ques en se queve co ho nos es desobedient
on con la consciencia seyor es obedient al
ure manamet e la memō obreix ala con
sciencia atones seyor la enueja e la cotreja
que hom ha en la mulier de son uehi del
par e de leu. Senyor siuy sobre totes
laueles poteros sobre tots peccats uos se
nyor manats a home al enteniment
del home qui enueja la mulier de son pro
isme que entena les nobleses qui son en
uos e la uirtut el soyll e les legees q son
en la obra de luxuria. E aco fet p tal q
enteniment moralich la uolentat qui
ama luxuria entenen ures alteles e
entenen les uirtuts de luxuria e entenen

los dans qui uenē a home e a la fembra qui fan luxuria. On con l'entenimēt seſor no uol entendre co q' uos li manats e a ma entendre co que la uolentat qui a ma luxia li fa entendre en los plaers de luxuria a doncs son seſor l'entenimēt e la memoria e la uolentat deſobediēs a l'ur seſor deu. **Con nostre seſor deus ha feyt manamēt que hom no coſeig menueig a son proi me son treſor ni les riqueses ni les possessions. *atviii.***

A Deu qui creas e beneficiaats totes coſes a uos seſor si aglia e la uolentat per tots temps e a tot quant de uos es qui engnial auets feyt manamēt que ho no coſeig menueig son proi me en les possessions e les riqueses e los bens la qual qualitat entenem seſor en co q' tot home es proi me de son par home plus q' es en equal natura sensual e intellectual a esguarda ment de la diuersitat en la qual hom es ables altres creatures qui no son en el pe ca humana. Si lo manamēt seſor fos feyt p'riament e no g'nalment e que a ho fos legit q' enueja a l'altre hom les bens de qualqueſ o creencia fos fora seſor. Si significat que uos no sots seſor la uolentat ni aſeſor. En co q' tota coſe e enueja a tot e inuoluntat feyta es uecaſa e culpable. On co uos seſor siats acabat en totes coſes per aco es significat que lo manamēt es feyt engnial a tota especa humana. On co home seſor siats compost de na sensual e de natura intellectual p' aco auets feyt manamēt a amdues les naturas en seſor q' nos deſordenē en enuejar ni coſeja los bens ni les riqueses de l'home qui ha a ell semblant natura sensual e intellectual son donats los bens e les riqueses les quals uos no uolets que sien coſeja des ni enuejades. **R** emēbrat seſor p' tots los pobles del qual es p' am graa e benedictio sensualment sentim seſor e intellectualment entenem que enueja e coſejamēt cau en los homes coſeja enuejades en .iii. maneres. la p'ma manera es seſor co ho enueja a los obs les coſes sensuales de son proi me. la segona es seſor con ho enueja a los obs les coſes intellectuals de son

proi me. Tercia es seſor con hom enueja los bens sensuales de son proi me p' tal queſ de a los fills o parents o amichs. Quarta mania seſor es co ho coſeja a son proi me los bens intellectuals e uol q' ell los perda e queſ agen los fills e los parents e los amichs. On tenent siats uos seſor deſobediēs .iii. maneres de coſejancia sen engenren altres. .iii. teles quals es la p'mera con hom coſeja a los obs la coſa intellectual q' no li tany. Segona co ho coſeja a los obs la coſa intellectual q' no li tany *sensual*. Tercia es co ho coſeja a son fill e a son parent coſa sensual que no tany q' aja ni possession. Quarta es seſor con les coſes intellectuals hom coſeja p' tal queſ agen aquells qui nos cone queſ agents. On con aco siats enaxi doncs p' les .iii. maneres d'auit dites e p' estes altres .iii. pot hom apcebre e conueir siats en uejos ni coſeja deſobediēs de son proi me ni siats deſobediēs al iure manamēt. Con siats coſa seſor que tota coſejancia e tota enueja siats atrobada d'entre estes .viii. maneres d'auit dites. **O** uos seſor deus en lo qual se confien e seſor en los iures ten uolets la p'ma mania seſor de enueja es co ho enueja a los obs los bens sensuales de son proi me. On a doncs la enueja e la coſejancia se comēca a engenrar en lo seſor mouimēt e pren forma en la francha uolentat qui de franch albitre uol e enueja los cases o les unyes o los diners e les altres riqueses de cell qui iustamēt les ha e les possession. On aq'ls qui per esta mania coſegen ni enuegen seſor a l'ur proi me l'ur riqueses e l'ur bens sensuales son seſor deſobediēs al iure manamēt e l'ur uolentat es contra del iure qui uol queſ bens enuejats sien daquel quiſ possession p' uia d'entia o p' uia m'ia e gracia e que aquells quiſ bens enueja que no aja aquells e que aja d'altres. On co la uia uolentat aja creat tot q'nt es e beneficiaat el iure uolentat e poder e saber e dretura e m'ia e les altres uirtus sien en uos. i. coſa materia doncs per aco se nyor es significat que la uolentat del home es obligada a uolentat tot co q' uol iure uolentat e tot co queſ ordenat per iure poder e saber e dretura e misericordia. On con

aco sia enari doncs per aco seyor auets
uos manat a home que no enueig lobes
de son proisme per tal q' sonuoler no sia
contrari del ure. **C**reator seyor qui
forcats e costrenyets totes colles qui en
grat m'enplaci uos uene la segona ma
nera de nueja seyor es co es feyta entel
lectualmet axi com uana glia e honra
ment q' aia inuiciosa culpable enueja e
desia amat mas e colpes e torts. **O**n
per esta enueja aytal son los homes ama
tors de mal e han en hoye enauoramet
les colles qui son ten feytes e reprenen
aquelles e dien q' son mal feytes. **E**li els
les hanen feytes els les loane e les me
treen a auat aytant co poguessen mas
cor nan enueja e els noles han feytes
per aco les reprenen e les meten a entras
e son enemichs daquells qui te les han
feytes. **O**n con aco seyor sia enari tocs
per aco auets uos feyt manament a ho
me que no aja enueja de son proisme
per tal q' la ymaginacio no ymagin inu
ries m' torts m' uanitats m' la uolentat
noles am m' les uulla enans la ymagi
nacio ymagin les colles qui son proi
me fa pus que ten son feytes e la uolen
tat ama aquelles per tal q' per aquella
ymaginacio e amor la aia se moua a re
membrar e a amar son deu e son pisme.
O uos seyor qui languis mon cor
per abundancia d'amor e nos hulls a fle
blus ab lagremes e ab plors la terca
manera seyor de nueja es co hom enueja
los lens sensuals a son proisme p' tal q' h
agen los fills o los parents o los amichs
los quals uolua hom q' haquessen los di
ners o los castells o les altres riqueses
de son proisme. **O**n tenent liats uos
seyor deu cor per esta manera de enueja
e de cobrejanca fan los vns homes als al
tres fallles e engans e robreues e fortes
e toltes e maestries. **E** per esta enueja
es seyor feyta tracio e hustria e son di
tes mentades e feytes fallles testimonys.
On co aco sia enari doncs per aco es
feyt manament a home q' no sia enue
jos dels lens sensuals de son proisme e
quels co a los fills e a los parents e a los
amichs. **O**n aqst manament es feyt

72
seyor per tal que hom am son proisme ay
tant com los fills e los parents e los amichs
per co que hom no sia fals m' menader m'
enemich a aquells qui no son los fills m'
los parents m' los uehins. **A** tercal
seyor dreturer agradable en totes co
les la quarta manera de nueja es entel
lectualmet auda con la aia del home uole
desia lo te el honramet que ha son pro
isme o son uehi que nol hagues e que a
quel honramet e a quel goig e a quella sa
ueta que la hagues son fill o son parent
o son amich. **O**n tenent liats uos seyor
deu cor per esta enueja son los homes e
nemichs los bns dels altres e dien los
vns mal dels altres e per esta enueja sefor
ma l'ententiment del home en falla figu
ra e enganable. **C**or per co cor ama a son
fill o a son amich co que uen de son pisme
per aco es semblant a ell que l'he que es en
son proisme sia a quel cosa uecosa e co
ca de sonmet. **E** es li semblant q' a quel
te se conengues molt m' lls a obs de son
fill o de son parent. **O**n con aco sia en
ari doncs per aco seyor ha uets uos feyt
manament a home q' no sia enuejos en lo
proisme per tal que lo seu ententiment
no reba falla figura per los fallles signifi
cats que son reebuts en l'emblanca de
uers significats per desordenat remembra
ment e per desordenada uolentat. **A** se
nyor qui lots font e flum e mar d'amor
e de pietat e de merce la. **B**. manera seyor
de nueja es con hom cobreja les colles sen
suals que no ptampen a hom m' ho no
es digne que aquelles aia ay co lo ua
sayll o lome qui es uil o pobre e dauols
mudiments que uol hauez les riqueses
que han los homes honrats ten mudits
e ten acustumats. **O**n tenent liats uos
seyor cor per esta manera son los homes
inuicioses e traytors e exgillotes e uole
puyar les colles uils sobre les nobles e uo
len les nobles auilar de jus les colles uils
e indignes de esser honrades m' preades
m' amades. **O**n tots los homes seyor
qui han enueja m' cobrejanca p' esta ma
nera uia per lo seyon moumet lo q' es
uia e carrera de foch p' durable. **O**n per
tal quels homes seyor no fossen mal m'

desordenats per esta mania de nueya en les
cofes sensuales nil pages no deligas esser
cauallez nil cauallez eez rey nil canonge
biste nilbiste apostoli per aco auets uos
feyt manamet q hom no sia enuejos de
les cofes qui a hom no ptampen e uolets
que daquelles cofes que hom ha sentença
per pagar e queus en faga gracia cor
no es null home a qui uos no ajats mestu
nat que el ho merer. O uos senyor
qui sots abnos en tres tribulacions e la
fors la vij. mania seyor de enueia es con
son enuejades les cofes entellectuals les
quals no tanyen a aquel qui les enueja a
ri co los angels malignes qui enuejaren
uos sempre quels hagnies creats e uolque
ren esser semblants a uos. On per aco
seyor co els nos hagnen grat dela gracia
que uos los fees co los creas e per co cor
els uolgren esser semblants a uos e uolgre
hauer co qui nos tany nys coue per aco
e steuenent en esser diabolical en lo qual
sera infamdamet en foeh perdurable.

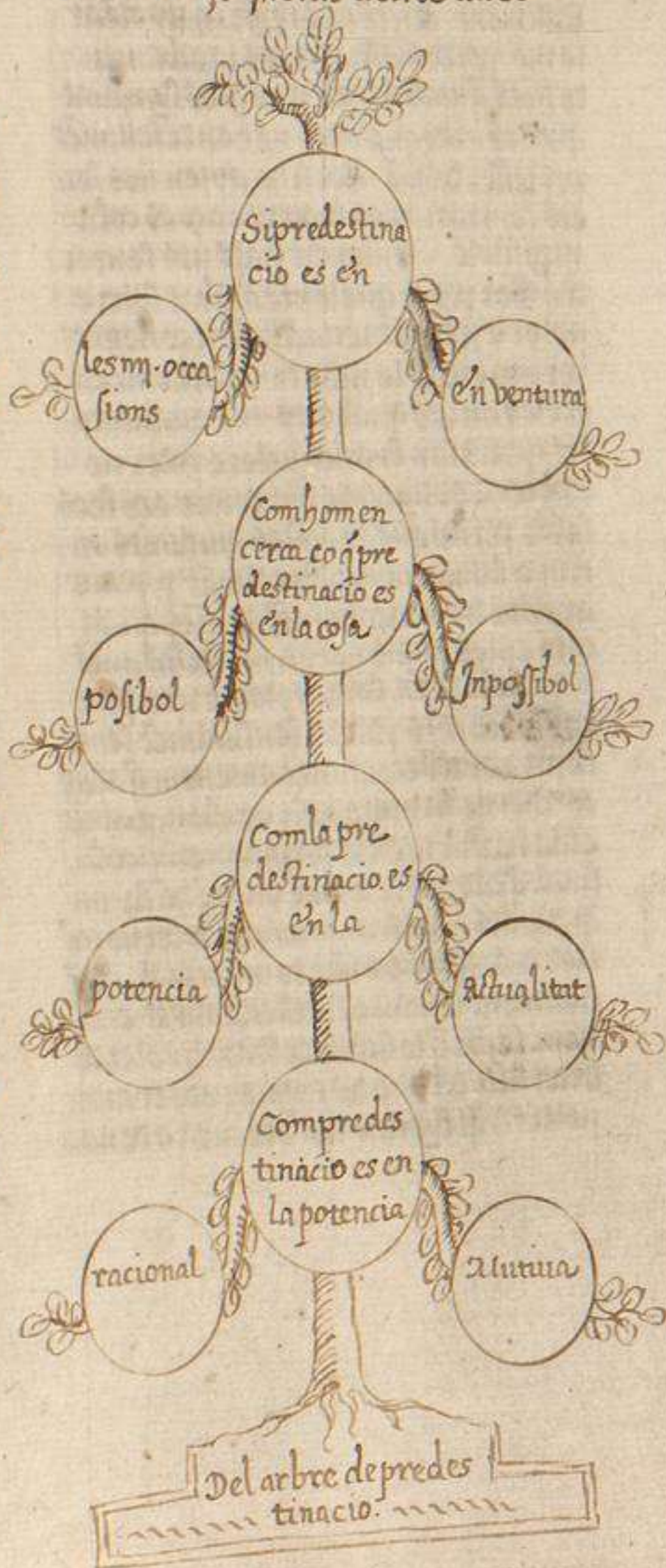
Honrat seyor co adam hac uolentat
de saber ben e mal ados so uoloz enueja
e uolch hauer lo saber tel qual no era dig
ne de saber pus que lo ure uoloz li haya
manat que no mejas tel fruyt plo qual
se demoltra ben e mal. On co aco na ena
ri dones per aco hauer uos seyor feyt
manamet a home q no ulla intelij en
tellectualmet la cosa q noli tany nil coue
on los homes seyor qui han lur enten
ment feyt e ten menat e uolen saber prant
los terrens de lur enteniment aqis seyor
son desobediens al ure manamet per co
cor colregen que sapien les cofes de les
quals lur enteniment no es digne de saber.

A piados seyor en lo qual se cofien to
tes les nyes forces la vij. mania seyor
de nueya es con hom enueja cofes sensu
als a son fill o a son amich los quals noli
couene nil tanyen. On per esta enueja cor
re seyor tot lo mo e per esta enueja son cor
romputs los homes en lurz ofias e de qual
ten lo lur e con ocaasio a lurz fills e filles
de treball e de meny preamet e de colpa
e de peccat. Cor lo pages ol cabater de sha
e cotria que to la sa filla al fill tel burges
e lo burges que la to al cauallez el cana

uer que to la filla al copte p nuller e lo co
te al rey e per aco calca dels maestrals
e dels altres homes de nuit dits es fals
e enganable en son ofia per tal q pul
cha a uistar molts diners e co ha dona
da la filla a myllor de si adones es aqlla
mey preada e ahontada e delonzada
per lo marit e per los parents. On p
tal que aquest desordenamet nos leguis
ni fos seyor en tres homes p aco seyor
hauer uos feyt manamet que hom
no enueig les cofes sensuales a son fill
o filla o parent pus que noli tanyen
ni li couene en paratje m en honramet
ni en les altres cofes e uolets q calca
maestrals e ari dels altres segons que es
la equaltat nil son poder ulla donar a
son fill nuller e ala filla marit. O uos
seyor al qual nra memo no pot bastar
a menbrar nil enteniment q entendre
ni la uolentat a uoloz la vij. mania
de nueya es seyor co hom enueja a son fill
o a son parent o a son amich les cofes en
tellectuals qui no li tanyen nil couene
ari con lome qui ha fill mal acostumat
e biao e ple de peccat e uol q sia loat e a
mat e honrat e seyt ari con los homes
qui son uults e ben acostumats e plens
de tots bons nodruments. On tenet
siats uos seyor de cor per esta mania
de nueya esteuenen los homes impudoles
e culpables a lurz proixmes e a lurz ue
hins p co cor lurz uehins no loen e no a
men e no honre lurz fills mal nodruts
e mal acostumats ari co loen los homes
uults ensenyats dignes de eez loats e
honrats e amats. Glorios deu lo nostre
seruidor fill de la uia fembra uos fa gra
es e merces denat lo ure glorios altar en
co que uos seyor li auets dada gracia q
ell ha acabat la bre dels .v. manaments
lo qual arbre es seyor ari e mania pla q
home sauentes libal cert pot mudar loz
jueg els serrayns els altres mfeels de les
preposicions recebides p fe e los pot en
duir a les preposicions necessaries sig
nificades per uers significats necessaris
demostrans los acabaments de les qualitats
qui son en la uia gloriosa essencia diuina.
Dela .xxxvij. ditino en la q es fatat de

predestnacio. Con hom encerca predes-
tnacio si es en les. m. ocaos os es en ue
 Eus poters sobre tots. nra. **atrb.**
 poters gran sobre totes grames
 l'entualmet sentim entellectual
 ment entenem que tot co quis fa p home
 hos fa ocasionadamet p les. m. ocaos
 os fa a auentura on co aco sia enari do es
 coue que en estes dues coses co es a saber oc
 casio e uentura enper qn la forca e la freuol
 tar de predestnacio. glos deis q en lo pi
 nos e greu encrchamet de predestnacio uol
 entrar coue q encrch en son encrchamet
 ab. m. de ures qualitats les als son nra sa
 uea e nra uolentat e nre poter e nra dretu
 ra e coue seyr q ho encrch ab altres. m.
 qtitats co es ab francha uolentat e ab po
 der qui no sia forcat ni costret e ab obliga
 cio e ab merit. On co hom seyr reb los sig
 nificats de les. vni. qualitats de nre dites
 adues pot hom encrchar predestnacio e pot
 hom haueu certa conereca d'ella. Cor les
 ures. m. qualitats son senyor significades
 a hom ab les ures. m. qualitats e les nres
 qualitats son significades ab les ures qua
 litats on co los significats de ures qualitats
 son rebuts e los significats de les nres qua
 litats son rebuts per l'umana l'entemmet
 adues es coneguda predestnacio en la q
 litat e en aquelles coses en q es forta e en
 aquelles en q es freuol. Ver de q glori
 os pare de tots lens seyr de tots lenyors
 entellectualmet entene que la nra saue
 la sabia ans quelome fos co quel home fa
 ua en la materia e en la forma e en la cosa
 final on si aco no s'abes enans lo nre saber
 quel home fos fiedor de co que feu co fo
 feyt lo nre saber seyr no s'era acabat la
 ber on co lo nre saber sia acabat doncs sig
 nificat es que lo nre saber sabia ans que
 fos home co q home faria apres son eer
 on en aquella manera que nre saber o sab
 en aquella mana se coue compli On con
 aco entemmet l'umana l'entemmet doncs
 per aco aferma hom predestnacio eer co
 sa de necessaria pus que lo nre sabr co
 ue de necessitat que sia acabat. Sm
 gular seyr enari con p lo rebimmet que
 hom fa deis significats de nra sauea ho
 coue que aferm predestnacio Enari se

13
 myr reche lo nre entemmet los significats
 de nre acabat uoler ha hom conereca q
 tot co que sab nra sauea es plaer de nre
 uoler Cor si nre uoler no amana co que
 sab nre saber doncs coueria q fos defall
 ment en nre saber o en nre uoler p lo q
 defalliment fos feyt contrast entre nre
 saber e nre uoler Eaco es seyr impossible
 cosa q null de cordament ni nulla contra
 rietat ni defallimet hi sia Co per q no
 pot eer contruetat seyr entre nre saber
 e uoler es per raho del nre acabat poter
 e de la nra acabada dretura Cor lo nre sa
 ber sab co que sab dreturammet e ha po
 der lo nre saber que dreturammet sapia
 si mateix e la nra uolentat p raho de so
 acabamet acabamet ama co q nre sa
 ber sab. la uolentat ama aquel saber dret
 turammet per co cor per acabat poter
 dreturament e ab ueritatera amor pot
 amar tot co que sab uolte saber :-

Dreturer jutge en totes coses enans q
lo mo fos seyor creat sabia lo ure saber q
la ura diuina natura era saent e uoler
e poterola e dreturera acabadament
enans que lo mo fos lo ure uoler uolia
que ura deitat fos amable e saent e pote
rola e dreturera acabadament Enans
seyor que lo mo fos la ura deitat era aci
bada en hauez poter de saber acabat e de
uoler acabat e de dretura acabada E aco
materu aua seyor la ura dretura cor e
nans que lo mo fos la ura dretura era
acabada en dreturer saber e uolere po
ter On si tant fos seyor que co lo mo
fos estreuengut que les ures q'itats re
e best'en null defallimet e ure saber ni uo
ler ni poter ni dretura no aguessen laca
bament q' haue' ans que lo mo fos totes
lleser del mon fora seyor occasio a corrup
cio de ures qualitats q' l'ho fos uos agre's
seyor creat lo mon a demostrar uos ente
falliment On co uos seyor apts creat
lo mo per demostrar a nos l'acabament
de ures q'itats totes per aco es significat
que les ures qualitats no han defallimet
per lleser del mo Cor si ha quien uos sen
ets contraria uos materu e aco es cosa
impossible On tenent siaps uos seyor
des Cor per co que lo ure acabat saber e
uoler e poter e dretura fossen coneguts
per aco creat lo mo e donas a home en
tre les altres qualitats ni qualitats
les quals son franch uoler e poder no
costrer e obligacio e mit ontot aco fees
seyor per tal que ab aq'ites qualitats on
cau defalliment accidentalmet p peccat
apccels hom l'acabament de ures quali
tats en les quals no cau null defallimet
F' dret's seyor sobre totes forces pote
ros sobre tots poders sensualmet senta
seyor e intellectualmet entenem q' adre's
con home fa nulla cosa ocasionadamet
en la mat'ia ni en la forma ni en la cosa
final q' adones se forme en co q' ho fa ni
qualitats co es franch uoler e poder no col
trier e obligacio e mit de te o de mal Se
sualmet sentim e intellectualmet ente
nem seyor q' lo fuster de franch uoler co
la del fust del pi o del noguer e de franch
uoler fa q' l' figuras uol o de cara o de nau

lens que son poter ni son uoler no es costrer
en la ma'ia ni en la forma que aduu a acaba
ment la final raho per que uola e usa de lo
ofia On co aco seyor sia enari totes obrat
lo fuster seyor se significat en la art obliga
cio e mit Cor si lo fuster no era per alguna
cosa logat o pregat no hularia de art de
fusteria si quando e mit no haura no seria
nulla forma en la mat'ia del fust pus q'
no hagues guarro o pus q' ala obra no fos
obligat S' dret's seyor qui inluminats
e beneficiats lentemmet del ure seyor
sensualmet sentim e intellectualmet en
tenem seyor q' uos haue's honrat e en
nobleit home sobre totes les altres cre
atures On per aco es significat al humanal
entenmet que home es obligat a fer le e
a elquar mal pus q' ha maior gracia e ma
ior reebut de son creador que les altres
creatures On co intellectualmet entenem
seyor q' uos sots amador de tot le e q' null
mal no es a uos plaent ni agradable E co
hom aja seyor franch uoler e son poter no
sia forat ni costrer d'entre los termes on no
es terminat e co uos seyor apts home o
bligat a fer le e a elquar mal per aco seyor
con hom fute ha hom mit de te e con hom
fa mal merer hom pena e t'rimet On
con entot co q' hom fa coe q' sia seyor mit
de te o mit de pena per co cor co q' hom fa
o coe que's faica per lo primer mouimmet
o per lo segon per aco coe q' tot home aja
merit e guarro de co que fa sia q' sia te o q'
sia mal On co aco sia enari seyor e con
hom aja reeburs los significats de les ures
qualitats e los significats de les ures adre's
se pot formar la for'a de p'destnacio en la co
ne renca del entenmet la qual for'a es
conemida p' los significats de mit d'its :-
E ran seyor sobre totes granelles alt
seyor sobre totes altes e intellectualmet
entenem seyor que lo ure acabat saber e po
ter e uoler e dretura done significacio q' l'
home just dreturer uertader es digne de
glia e de benedico El home peccador mult
fals de sobredient que es digne de pena in
fernal On si aco no significauit seyor les
ures qualitats enari no seria significat
que fos en elles acabament On co aco
seyor sia enari totes nos afeirma e possi

que en .p. qui es home iust sia pdestinat a
parais & en .s. qui es home peccator sia
pdestinat a infern. Unde hinc qd ari en .p.
con en .s. e en .s. con en .p. han franch
uoler e poder no costret e obligacio e iust
a aco que fan & ari con en .p. nmoza aco
a que es pdestinat ari en .s. e que aco lia
enari sepor sensualmet sentim e intellectu
tialment entenem que enari es qd calca
ha les .iii. qualitats e ha immozacia a aco
a que es pdestinat. On si tant era se
mpor que la pdestinacio forcas en .p. a
fer bons obras per tal que entras a pais
e forcas en .s. a fer mal per co que entras
en infern e que aquesta forca de pdesti
nacio uengues sepor del iust saber e poder
e uoler dones iust saber e poder e uoler
serien contraris ala iusta dretura en co
que pus en .p. e en .s. fossen forcats
e costrets a aco que fan no merereu en glo
ria ni pena e si la haurien no seria en uos
dretura e si no era iust saber e poder e uo
ler no haurien acabament per puiualle
de uos dretura e si no era iust saber. On
con sia impossible cosa que dretura sia
puiada de uos per aco es significat que
home no es costret a saluacio o a dapna
cio. O uos sepor qui teneis ab totes
benediccions e ab totes gracies enari se
mpor co les obras dels elemets se desuari
egen en los uegetables e en los aials e
en los metallis e en los indiuidua de cal
cuns dels genres e de les especies enari
les .iii. qualitats qui son ten .p. e ten .s.
con e diuersitat a lurs obras enari que
les bnes obras nos semblen ables altres
cor enari co p la uegetable potencia se
fa diuersitat duntre .i. especie de arbres
per la diuersitat dels indiuidua ari co
de magrana dolca e magrana agra en
ari sepor les qualitats ten .p. con e an
.p. i obra en co q no es en .s. e les qli
tats ten .s. p co cor es en .s. e no es en .p
dne a ell altres obras qui son diuerses
daquelles ten .p. On enari sepor co
dallier per cors natural leua dalls e
la pomeza pomes enari per lo franch uo
ler e per lo franch poder no costret e per
lo iust ten .p. se forma an .p. fer be e an
s. fer mal per que la uolentat francha se

uolendriar a mal el poder e la obligacio ⁷⁴
el iust onari com en la diuersitat del da
tiller e de la pomeza se diferencia en la
tal de la pomeza enari per altre cors natural
en aial ronal se formen diuerses les obras
dels aials racionals segons la forma que
prenen les qualitats de mit dites les quals
se formen accidentalmet ab omes obras o
a males per raho dels accidents sepables
qui caben en les qualitats. On enari
sepor con na costrem lo dallier que fica
dalls e no costrem a fer pomes ni uol col
trem a no fer pomes enari en aial ronal
no es costrem iust a fer bones obras
ni males & aco es sepor per raho de la na
que pren en ell franch uoler e poder no
costret e obligacio e iust los quals noy
prien estar si hom era costret a fer be
e mal. Onari con lo saber q en .p. ha en
la mort en co q sab q morra no costrem
ell a morir ni son saber uol costrem a
uure cor si ho faya pora uure o morir
per son uoler e per son poder e per son sa
ber. Enari sepor lo iust saber ni uoler ni
poder ni dretura en gnal no forca los ho
mes a fer be ni a fer mal cor si ho faren
ni en uos hauria nulla qualitat acaba
da ni en los homes no hauria francha
uolentat ni poder ni obligacio ni merit.
El onzar sepor sobre tots honramets
virtuos sobre totes uirtuts e intellectu
ment entenem sepor q lo iust saber sab
lo be que fa en .p. e lo mal q fa en .p. e no
lo iust uoler ama lo be q fa en .p. e no
ha en amor lo mal q fa en .s. Cor lo iust
uoler sepor per raho de son acabament
ha natura de amar tot be e no cau en ell
nulla natura ni nulla puetat per la q
lia iust uoler amador de mal. Cor si iust
uoler amaua mal hauria en si defallimet
lo qual defalliment es impossible cosa de
mpor q sia en iust uoler. Silo iust no
ler sepor uolia q en .s. no peccas per
lo iust uoler fos costret en .s. q no po
gues peccar e en .p. q no pogues fer null
mal dones iust saber ni poder ni dretura
no prien re ordenar ten .p. ni ten .s.
Cor iust saber ni poder ni dretura no fa
re sino co q uol iust uoler ari co lo iust
uoler no uol re sino per acabat saber

e parz edretura Onco aco sia enari d'os
 per aco es significat que lo uze uoler no
 uol que en .p. sia forcat in .s. a aco
 que fan in no uol q' en .s. faci mal mas
 lo uze uoler uol que en .p. e en .s. hagen
 franch uoler e poder a fer te emal e uol
 uze uoler que sien obligats a fer te eno
 a fer mal e uol q' hagen mst legons q's
 tavn e tot aco uol seipor uze uoler per
 co cor uol que saber e poder e dretura or
 den de co q' fa en .p. e en .s. On tenet
 liats uos seipor dea cor enari co lo sam p'n
 cep dreturaz no ama ni uol la injuria que
 fa lo malu at home in iust e ama q' sia fey
 ta iustia e uenjanca del enari seipor la
 ura dreturera misericordiola uoletat no
 ama lo mal q' fa en .s. mas uer es q' ama
 e uol q' uze saber e poder e dretura orde
 den .s. en tal mania q' sia conegut q' en uos
 ha acabat saber e uoler e poder e dretura

Creator seipor sobre totes coles noble
 sobre totes nobleses Sensualmet sentim
 seipor e entellectualmet entene q' home
 fa a auentura mal e te moltes deuenades
 on ans que hom sia faedor de te o de mal
 ja dabans sabia lo uze saber que hom fa
 ua a auentura aquel te o mal On lo uze
 saber sabia e sab aquel te o mal ha acaba
 dament e lo uze poder e uoler e dretura
 ha acabadament en co q' sab uze saber en
 aquelles coles q' hom fa e si acabamet
 no hagen en uze saber lo uze saber no
 hauria acabamet en si mater in en poder
 ni uoler ni dretura no seria acabat e aco
 es cosa impossible Si en co q' hom fa e
 nyor a auentura era forcat ni colzet no
 seria en ho franch uoler ni poder no colzet
 Cor nulla cosa no es feyta a auentura pa
 colzetament sia feyta Cor nulla cosa no
 fa a auentura per home pus q' home no
 aia franch uoler e poder no colzet a fer
 aquel te o mal q'us fa a auentura En
 ari seipor co la materia en lo comecamet
 que comenca a engenrar les formes no
 dona a elles perfectio de forma sempre de
 tro a auat en ari lo franch uoler e lo po
 der no colzet que hom ha en co q' fa a a
 uentura no ha par lutz forma perfectya
 ment E aco es deue seipor per la pauada
 entencia q'us es en tot co que hom fa a

auentura on per aco lo franch uoler e lo
 poder no colzet no a par tant fort en co
 q'us fa a auentura con fa en co q'us fa oc
 calionadament E aco es seipor per raho den
 tenca q'us forma es demoltra en co q'us
 es feyt occasionadament e nos demoltra
 en co q'us fa a auentura. A pacient
 seipor amador de nra e de merce co nos aia
 seipor encor chada predestinacio en les .iii.
 coles e en uentura e la aia ha trobada en
 les .iii. coles e en uentura con eez reme
 brat e entes e amat que haue atrobada
 predestinacio en les .iii. coles e en uentu
 ra en tal mania e en tal disposicio que les
 uzes qualitats no reben nulla de l'ordena
 cio ni null de fallimet ja sia q' predestinacio
 sia en eez legons q' la ura samela sabel
 tament al qualles coles esteuenē. On
 co lo uze acabat saber seipor co significat
 aco uertadera que predestinacio es en eez
 e la ura acabada iustia co acabat signi
 ficat que predestinacio no sia en eez per
 aco co l'entenmet del hom pren tat sola
 ment lo significat de uze saber e lo signi
 ficat de ura dretura adones se forma enle
 temment falla figura e falla ymaginacio
 per lo qual no sab afirmar predestinacio
 en co en ques fa afirmar ni la sab negar
 en aquelles coles en les quals con eez
 negada On quia aquesta falla forma e fal
 la ymaginacio uol puar de son entenmet
 e uol en ell engenrar uera forma e yma
 ginacio en la conerencia de predestinacio
 con eez en temps prena los significats de
 uzes qualitats Cor lo uze uoler e poder co
 orden los significats de uze saber e dre
 tura los quals quant en uos no ha nulla
 descordanca. Mas cor lo nre entenmet
 es breuol per aco par q' sia descordanca
 en uos de significats la qual no es null
 descordament On co aquesta cosa a
 plax ma e seruire nos puicha tant te ma
 nifestar seipor co la ha l'entenmet p aco
 seipor con eez q' qui samamet uol eez en l'enten
 chament de predestinacio que seipor cha
 mes l'entenmet q' la paula Cor mes ente
 ho p entenmet que p paula in p seruire
 o p legir E aco es per co cor paula e legir
 e seruire lo coles sensilals e entenmet
 e co que tractam de predestinacio co coles

*Causa cur
 iam varie
 de predesti
 natione
 opinontur
 p. 1.*

entellectuals on con aco sia enaxi dones
qui uol saber de predestinacio co q sen pot
saber se quech est a ar e esta regla de
mut dita rectent los significats de les. m.
qualitats demut dites qui son en home
& los significats de les. m. q'litats demut
dites qui son en nre seyor dea.

**Con hom encarcha auer conerencia de pre
destinacio quina cosa m q es en si mate
xa. / capitols. c. lxxi.**

Quaes totes glories e totes honors
de a quol encarcha seyor qual cosa
m que predestinacio sia en si materia coue
seyor que ab lo nre saber e poder e uoler e
dretura e ab lo franch uoler e poder e obli
gacio e mit qui cau en home sia encarcha
da predestinacio en aqua cosa q es en si
materia lo qual encarchamet coue eer feyt
ab possibilitat e impossibilitat e ab les qua
litats demut dites. Enaxi seyor co lo m
rayll dona demostracio sensualmet dela for
ma sensual Enaxi en les coses qui son sig
nificades possibles e impossibles p les. m.
qualitats demut dites es demostrada en
tellectualmet la forma de predestinacio en
les coses possibles e impossibles la q' fora
seyor dona significacio del esser de predesti
nacio enaxi con forma conat de mostraco
dela materia. Enaxi seyor con lome
qui leug' lo feruch feix de terra ha mester
tota la forza corporal enaxi seyor tat es
cosa fren e foris de tendre e de saber les
ser de predestinacio q' la aia hi ha mester tota
la forza de son remembramet e de so enten
ment e de son uoler en rebre los significats
de les nres qualitats e de les nres ab au
da dela ar e dela laa quina per los. m. ar
bros primers en est libre. Enaxi colome
seyor pot leuar e portar feix legos la q' m
tat dela forza. Enaxi seyor la aia ha tan
gran ajuda e tan gran forza per la gra
que uos li haueris donada e p la uirtut q'
reb co reb los significats demut dits que
ella pot hauez conerencia del esser de pre
destinacio. Enyor sans malterable
e incommutable perdurable en tots temps
entellectualmet entene seyor q' lo nre
poder m uoler m dretura no contrage a
nre saber qui sab q' en. p. se saluara e en

6. se perdra m nre saber no contragea nre
poder m uoler m dretura. Coz impossible co
la es seyor q' en les nres qualitats pulcha
auer nulla ppetat m na p q' cana contrast
m emparramet dela. j. alalt. On co aco
sia seyor enaxi dones impossible cosas an
p. qui es predestinat a paradys q' li sia possi
ble cosa d'apnacio e impossible cosa es an. 6.
qui es predestinat a infern que li sia predestina
da saluacio. Coz li an. p. era possible cosa d'ap
nacio e an. 6. saluacio possible cosa seria
seyor q' contrast fos entre nre saber e nre po
der e nre uoler e dretura. On co aqua possi
bilitat sia cosa impossible p co coz totes nres
qualitats son acabades e totes son. j. cosa
segons relacio nra p aco es significat seyor
que en nres qualitats no ha contrarietat la
qual no contrarietat dona significacio q' en. p.
predestinat a pais no pot hauir d'apnacio m
en. 6. predestinat a infern saluacio. On
qui uol encarcha m saber seyor qual cosa
m que es predestinacio coue q' en son entenmet
forme e afigur e ymagin predestinacio esser
aquella cosa qui estene an. p. e an. 6. segons
que es premit en nre acabat saber p nre
acabat uoler e poder e dretura. Coz co p q'
nre saber sab en. p. e en. 6. esser enells pos
sible e impossible es per tal que nre saber
co quelab q' ho sapia acabadamet e q' nre
poder e uoler e dretura no contrage nre
acabat saber ab acabat uoler e poder e
dretura qui ha acabamet p nre acabat sa
ber. Singular seyor lens par e equal
complimet totots lens entellectualment
entene seyor q' impossible cosa es al nre aci
bat saber q' sapia q' en. p. entre en infern
e en. 6. en pais pus q' es possible cosa al
nre poder e uoler e dretura q' met en. p.
en pais e en. 6. en infern per raho dela
cabament que nre poder e uoler e dretura
han en si. Con entenmet humial seyor
reb los significats de les nres qualitats
e de les nres adones entellectualmet q' impos
sible cosas que lo nre saber sapia null de
falliment en nra uolentat m en lo nre po
der m en la nra dretura e impossible cosa
es a nre uoler q' nulla q' en nre saber e po
der e dretura haia null defallimet e impos
sible cosa es q' nre poder aia null poder qui
pulcha dar defallimet a nre saber m uoler

predestinatus n
potest d'itari

Quid est
predestina

incommutable

en

in dretura e impossible cosa es q' uia dretã
 fira nulla inuicia a uie saber in poder in uo
 ler. On cõ aqsta impossibilitat ha hõ forma
 da e ymaginada en l'entemmet adões es
 al humanal entemmet significat q' frãcha
 uolentat e poder no coltret e obligacio e me
 rit coue esser en home. Cor si no ho era seua
 significat q' co qui es ymaginat per nos eẽr
 en impossibilitat en uies qualitat' fos possi
 bilitat la q' possibilitat seua de fallimẽt qui
 seua en uies qualitat'. On cõ sia cosa impos
 sible q' en uos aja possibilitat con sia engerat
 in dretuat de fallimẽt paco seior es ymagi
 nada e assignada p'edestnãcio en humanal
 entemmet cõ ymagma in assigna les coles
 possibles e impossibles significades p' les uies
 qualitat'. Veritader seior con uerit e de
 uia bñdicio e gracia sensualmet sentim
 seior e entellecualmet entene q' possible
 cosa es an. p. fer te o mal e an. s. atretal
 passia co que en. p. sua p'edestnat a sal
 uacio e en. s. a dapnacio. On si aco no
 senten in entemmet enari seior e sen
 tien e entemmet q' en. p. no ha mes pos
 sibilitat de fer mal in en. s. de fer te. dões
 l'itrem que los homes salus no fan null
 peccat inls homes dapnats no fan null
 te e entendrie q' null hom no mereix glo
 ria in pena e li pena o glia haue entem
 driem de fallimẽt en uies qualitat'.
 On cõ aqsta entellecualtat sia a home seior
 cosa impossible a encendre per aco se forã
 es de mostra al humanal entemmet reue
 lant per los significats dela impossibilitat
 lesser de p'edestnãcio qual cosa in que es
 p'edestnãcio. lo qual eẽr de p'edestnãcio
 es significat e demostat seior en la possi
 bilitat que les creatures sensuales e entel
 lectuals han de donar significacio que les
 uies qualitat' han tot acabamẽt e que
 en elles no ha null de fallimẽt. On cõ pau
 la in scriptura no pulcha seior ay tant bal
 tar con entemmet per aco lesser de p're
 destnãcio lo uie seior no pot tar te seior
 re in nomenar con son entemmet l'entẽ
 p' lo reebimẽt q' fa dels significats de les
 uies qualitat' e de les uies significar les
 coles q' son possibles e impossibles. On en
 co q' les coles sensuales e entellecuals bal
 ten seior a significar possible cosa eẽr an. p.

e. m. s. fer te emal eno han possibilitat q'
 significat seior uers significats q' en uies
 qualitat' enja colpa in peccat paco seior
 p'edestnãcio se forma al entemmet es de
 mostra e p' lo de fallimẽt dela paula no pot
 esser son esser format sensualmet a esser
 tan te pronũciat me serit cõ es entes. ~
 S eior. 1. simple lens nulla cõposicio
 eternal lens null comencamẽt aquells
 seior qui han conerencia de p'edestnãcio
 son aquells qui reben los significats de uies
 qualitat' e de les qualitat' creades cor ree
 lent los significats ha conerencia de co qui
 es possible o impossible en la p'edestnãcio
 e p' la conerencia dela possibilitat e impossi
 bilitat han conerencia de co q' es p'edestna
 cio. Mas aqlls q' inuore seior p'edestnãcio
 la inuore p' co cor no uole in saber rebe los
 significats de les qualitat' e paco no sabe
 in coneren q'ls coles son possibles in impos
 sibles en la p'edestnãcio e per aco aisten
 que p'edestnãcio sia co q' no es e neguen
 que p'edestnãcio sia co que es. Entellec
 tualmet entene seior q' no es nulla cosa
 qui pulcha forar in coltremet in desuar
 lo uie saber in poder in uoler in dretura e
 sensualmet sentim e entellecualmet ente
 nem q' aial ronal ha franch uoler e poder
 no coltret e es obligat a fer te e a elquiar
 mal e que ha in de co que fa on si aco no
 ha uerit dones nos seiem co q' som e co
 que no som. E aco es seior cosa impossible
 que en seps pulcham esser en. 1. teps co
 que som e co q' no som. Si p'edestnãcio
 seior ha uia aquella forar in aq' p'ar q' h
 atreberen los homes q' exat e fallimẽt
 son tractats de p'edestnãcio e dien q' pla
 forar de p'edestnãcio se salue cells. is salue
 es dapnen dones seior sia seior q' uos no
 l'ots cell qui l'ots in nos no som cells q' som
 cor po coltretamẽt hõ se saluas es dapnas
 uies qualitat' no senen acabades in en
 home no seua franch uoler in poder in col
 tret in obligacio in in de on aco es seior es
 cosa impossible q' uos siats cell qui no l'ots
 e q' no saltres siam co q' no som. S eior
 at sobre totes altres seior gran sobre
 totes granes. S sensualmet sentim seior
 e entellecualmet entene q' lo ma estreco
 fa la nau ha poder e saber e uoler de fer la

Error dea.
 p'edesti^m

nau cor sino ho haura nos poria fer la nau
on co lo maestre sia creatura euos siats cre
ador es significat q li home ha aquestes m
virtuts en fer la nau doncs nos que nis nos
hauets poder e sabr e uolr e diretura de orde
nar lo mo lo q no poria eer ordenat m crear
si en uos haura de falliment de poder m de sa
ber m de uoler m de diretura. Glorios des
si predestinacio haura tanta de forza m tant
de poder q feres fer coltremet obrs an p.
p les quals agues saluacio e an. G. p les q
lignes dāpnacio adones predestinacio auua
tant gran forza e poder que destruyra uie
saber e poder e uoler e diretura enco q no po
rien uies qualitat ordenar enest mo co
q predestinacio desordenaria e aco es sepr
cosa impossible q predestinacio pulcha fer
forza a uies q uats m coltremet m desordenar
pulcha uies qualitat m co quies ordenat
per elles pulcha destruyr m desordenar. Si
predestinacio era la oratio sepr primapal
pia q en p. fos saule en. G. dāpnat coes
no calua que ho a mas uos m q latus m q
okelns m confias en uos m q loas m q agus
grat de mala cosa m no calua sepr q hom
mejas m legues m obras m aras m feres mlla
cosa. Cor totes les coses estuene a ho se
gones q son predestinades e si ari era doncs
les m. coses serien debates cor no calua q
for fered m mate m forma m cola final e a
co es sepr cosa impossible q predestinacio pul
cha hauer en si tanta de forza q tantes coses
nobles destruyra m pulcha hau en si tanta
de desordenacio que tantes de coses bones
malmeta m desorden. Redamat sepr
p tots los pbles nomenat sepr p totes
lengues. Entellectualmet entene sepr
que lo maestre qui fa la nau sab fer la
nau per co cor ha conerencia de les parts
don la na pren forma cor si conerencia no
haura polaria lo timo per arbre e l'arbre
per timo e ari de les altres parts. E si aco
fura adones no fura nau. Mas cor lo ma
estre sepr ha conerencia de la for de la nau
e de les formes dels fusts on la nau se baste
u es q pon p aco pola cada fust segons lo
loch en lo qual ha eer polat segons que
coue. On enari sepr con los fusts en lurs
fores e en lurs qualitat se representen
ala lampa del maestre e lo maestre aqles

coney menbrat e entenet los lochs on co 74
uenen esser polats en la nau. E uol aqles po
lar en la nau segons q li mostra son saber
e segons q pot son poder. Enari sepr e molt
mills sens tota conpacio uie saber sab co
que fa en p. de le e co q fa en. G. de mal e sab
en p. qual guarda li coue en glia m an. G.
qual pena. On ari co lo uie poder pot co que
sab uie saber e uie uoler uol co que sab uie
saber m pot uie poder. Enari con lo ma
estre uol baste nau dels fusts segons son po
der e saber e uoler enari uos sepr uolats
ordenar den p. e den. G. segons uie poder
e saber e uoler e diretura. On enari con
per la potencia uegetable los fusts se for
me es fan lonchs e bres e drets e torts e
grosses e pms e co q la uegetable potencia
fusts fusts la corda es coue ab la lampa
el poder e uoler del maestre e la for de la nau.
enari sepr les obrs den p. forme ell a sal
uacio e les obrs den. G. adāpnacio la q
forma den p. se coue ab uie poder e saber
e uoler e ab la glia de pais e les obrs den
G. se couene ab uie poder qui pot e ab uie
saber q sab e ab uie uoler qui uol donar
dāpnacio p co an. G. co les obrs q fa ma
les lon fan digne el fan moigne dauer glia
On co aco sia enari doncs recontat sepr
e donat aquestes exiphs ha ho conerencia
e dona conerencia de esser de predestinacio
A sepr teneyt q tenauyrats e agra
ciats tots aquells q en grat m en plaer
uos uene sensualmet sentim e entellec
tualmet entene q en p. a uegades fere
e auegades fa mal jallia q sia predestinat
a saluacio e en. G. a retrai. fere e mal
jallia q sia predestinat adāpnacio. On si uos
no podets fer nulla cosa mas co q es pre
destinat e predestinacio forcas uos e forcas
en p. a fer mal e en. G. a fer le doncs pre
destinacio seria contra uos e seria cont li
materia enco q forcaria en p. a fer mal
e en. G. a fer le e aco es sepr cosa impossi
ble que predestinacio sia pus forts cola
q uos e que sia ali materia contraria. Un
tios sepr co per que hom dona a predest
inacio maior forza e maior poder es per
co co ho fa honor e reuerencia al uie ari
bat saber qui sab q tot co quies m fo m
sera coue eer segons q es sabut p uie saber

On ari com hom honra uze saber engrane
y hom e ymagnina la forza de predestinacio
en ari sepor es hom obligat a amillar e a
por predestinacio en co q dona falla sig
nificacio del uze poder e uze uoler e uza
dretura. Cor ari co hom es sepor obligat
de fer reuerencia e honor al uze saber. En
ari sepor es ho obligat de fer reuerencia
e honor al uze poder e uoler e dretura. E
ari com ho honra uze saber co reb los sig
nificats qui significue gran e acabat en
ari sepor honra ho uze poder e uoler e dre
tura. Con ho delment los falles signifi
cats formats fallamet p fa defalliment
de uze saber e uoler e poder. Dreturer
sepor con hom per los significats de pre
destinacio a pced hom p vna mania q lo uze
saber es acabat. E con p altra mania sepor
predestinacio dona fallamet significacio
q en uze poder e uoler e dretura ha defalli
ment per aco sepor predestinacio demostrea
con ee. alentenyment humanal demostreat
que ella es cosa hauent dues formes entel
lectuals la .i. es uera lalt es falla. la .ii.
es sepor co demostrea si materia p co q sig
nifica en ella uze saber e les altres qualitat
la que es falla es sepor p co cor predestinacio
significa fallamet p los significats de uzes
qualitats en lo uze poder e uoler defallent
dretura. O uos sepor deo quon pus
formet uos manifestats al uze sepor pa
fortmet le namorats el encaregats. En
tellectualmet entenē sepor q tot home ha
franch uoler e poder no coster a atorgar
e creure q tot co que es ni fo ni sera totes
sabut en uze saber. On aco a creure e a
fermar es tot ho sepor obligat per fer honor
a uze saber p la qual honor ho merelcha
glia e si la honor hom noq fa q merelcha
pena. On co aco sia en ari con es conue que
la pena pnia forma de predestinacio la q se
forma p uze saber hom a ferm e crea. Co
la sego na fora de predestinacio sepor es fal
lamente formada en humanal entenymet
el qual significa uze poder e uoler e dretura
co en defallimet. Adones sepor es homo
bligat a puar e a delir aqlla falla figura e
ymagnacio de son entenymet e de son uoli
e de son remembramet lo qual delimet sepor
fer a fermant possibilimet de saluacio e

dapnao ari con an. p. co fa te a qui es pos
sible cosa a fermar saluacio e co fa mal dap
nacio cor les obres que fa si significuen
saluacio o dapnao e aco mateix en en
6. On co aco sia en ari con es tot home
es obligat molt fortmet sepor q a ferm pre
destinacio p vna mania e que la nech p al
tra p la mania on conue q la a ferm es p ho
raz uze saber p la mania on conue que
la nech es p co q no faci hom con uze po
der ni uoler ni dretura la q construet se
forma co ho no a ferma en seps possibilitat
de saluacio e de dapnao. On co tot ho haia
franch uoler e poder no coster daqlla pos
sibilitat a a fermar p aco es tot ho obligat
a aquesta possibilitat a a fermar p tal que
per la a fermacio se guar de fer mal e q
faa te. O uos sepor qui lots tota la
benauyra e la gracia el te del uze sepor
cor. En ari sepor con lo cors de la bestia on
maior es lo fer q porta pus fortmet le
nafia e la folla e la bestia es pa tost afolla
da e calchada en ari sepor con la coneroca
de co que es predestinacio entra en lo reme
bramet e en lentyment del home pa fort
ment la folla la uolentat del home p co cor
la predestinacio es trop feruch carrech al
remembramet e al entenymet on pla fo
llamet de la uolentat el teue hom peros
en fer te e en el quar mal e el teue en con op
ao e en defallimet lo remembramet el en
tenymet. On co aco sia en ari con es mellor
es que hom pui de son remembramet e de
son entendre e de son uoler predestinacio q
con ho predestinacio membra ni entē ni mania
Glorios sepor en ari co los hulls ueen
pus luy q no oen les orelles el oyr houte
pus luy quel nas no oora e lo nas oora
pus luy les odors quel gustar no gusta
en ari pus luy es ala uolentat bona obra
con la memoria membra predestinacio
que no es co nola membra. On ari co als
als hulls ueen ans e pus tost la uista del lap
q als orelles no ue la ueu del tro. En ari
ans que la memō pulcha hauez membrat
ni lentyment pulcha hauez entes co que
es predestinacio segon s ueeritat abans ha
la uolentat reebuda falla forma ari co lo
mirayll tort qui demostrea enans la falla
figura per delordenada disposicio entre

nota

quare priva
tu e hoc frac
tatu ab ecclesia
mentiris per to
tum barham.

l'estat el plom en lo vidre que la memò no
 remembra m'entenimè no entè la falsetat
 de la figura ni la raho p'q' es torta. Enari
 se'or con forma es abans en los aials e en
 los uegetables e en les obres q's fan artifi-
 alment en defallimè de p'feco q' en acabada
 forma. Enari se'or cò predestinacio es re-
 membrada e entesa en amada ena'is es ab
 defallimè de remembramè membrada e ab
 defallimè de entenimè entesa e ab defalli-
 mè de uoler uolpida q' no es ab acabat re-
 membramè remembrada e ab acabat ente-
 nimè entesa e ab acabada uolentat uol-
 pida e tot aco es se'or p' co' cor abans es im-
 p'feco de forma q' p'feco e aco es p' raho del
 m'ia que es apres del començamè e la fi
 apres lo m'ia. On ari cò la poma ola pera hã
 de laborada labor con hom a'is que sien ma-
 dures les gusta. Enari predestinacio ena'is que
 hom ne p'ulcha uenir a certa conerencia na
 hom falla op'io p'q' es lo se'or q' hom no trac-
 te molt ni soum de predestinacio que es enbar-
 gament les demes uegetables a les obres q' son
 plaens a n're se'or de q'. **Con hom encer-
 cha predestinacio en lo temps que es po-
 tencialment ni actualment. c. lxxvii.**

A de misericordios en lo qual la m'ia
 aia se confia de totes les forces de lo
 remembramè e de son entenimè
 e de son uoler con en les creatures sien l'is
 obres se'or en .i. temps potencialment e en al-
 tre actualment p' aco se'or se forma temps
 entre les coses qui son potencialment e ac-
 tualment. On con tot aco que es en uos se'or
 sia actualment p' aco se'or lo n're entenimè
 entellectueja que en uos no cau temps. En
 ari se'or con matè e forã còponè cors en
 ari se'or potencia e actu còponè temps. En
 ari con cors es còpost de .iii. coses co' es
 matè e forma e la còm'io de matè e de for-
 ma enari se'or franch uoler e poder no
 costret e obligacio còponè n'ist en hom e lia
 de lo o de mal. On cò aco sia enari se'or e
 nos preplam a encerchar predestinacio
 en lo temps que es en potencia actu d'os per
 aco con e q' nos entrem en est encerchamè
 ab .viii. qualitats de les quals son auos a
 tribuydes les .iii. co' es saber e uoler e poder
 e dretura e auos les altres .iii. co' es franch
 uoler e poder no costret e obligacio e merit

omenbrant e entenè e amar se'or los sig-
 nificats de les .viii. qualitats el temps que es
 engendrat per potencia e actu pot hom ha-
 uer conerencia del encerchamè e de la act
 per la qual hom ha conerencia de predestina-
 cio. **H** onrat se'or sobre tots honramèts
 glorios sobre totes glories con en .p. sia
 se'or predestinat a saluacio e en .s. adap-
 nacio a dones se'or lo n're entenimè hu-
 manal entellectueja que lo n're saber sab
 de .p. e de .s. co' que es predestinat
 e lo n're uoler uol q' n're saber o sapia dre-
 turament e lo n're poder pot tant dretu-
 rament es uolguir e poguir e sabut co' q'
 se deuendra de en .p. e de en .s. **C**on sia
 co' que entenimè humanal entellectueja
 en esta ma'ia se'or les ures qualitats en
 co' que se deuendra de en .p. e de en .s. ad'os
 entellectueja q' de necessitat con e q' en
 p. e en .s. sia franch uoler e poder no col-
 tret e obligacio e n'ist cor sens estes .iii.
 qualitats no se uen al humanal entenimè
 significades ures qualitats e en acabamè
 en co' q' s'izen de en .p. e de en .s. On con
 humanal entenimè ha considerat se'or en
 esta ma'ia ad'os considera p' e actu cor
 sens actu e potencia no p'rien creer en ho-
 me les .iii. qualitats damit d'ites. On
 con humanal entenimè ha entellectuejat
 se'or enari dones entellectueja temps engè-
 rat de potè en actu per lo qual temps en-
 tellectueja diuilitat de temps en co' que lo temps
 en que son les coses potencialment no es
 semblant ab lo temps en lo qual son les co-
 ses actualment. On cò entenimè ha se'or
 reebuda e entesa a questa diuersitat ad'os
 entellectueja predestinacio en .ii. manes
 diuerses co' es la predestinacio que es en
 les coses qui son en potencia e la predesti-
 nacio que es en les coses qui son actualment.
A benignes se'or qui lors tot lo n're re-
 pos e tota la n'ra consolacio sensualment
 sentim e entellectualment entenè que lo
 temps en lo qual predestinacio es en les co-
 ses qui son potencialment es en .ii. manes
 e lo temps se'or lo qual predestinacio es
 en les coses qui son actualment a quel se'or
 es de p'tit en altres .ii. manes. On cò aco
 sia enari dones de predestinacio tractarem
 en est capitol en .vi. manes. La p'mera

6
mana seyr es en les obres quison en hōe
potencialmet segons iurat. Segona mania
es seyr en les obres quison potencialmet
en home les quals son contraries ala ma
nera pnia. Tercera mania es seyr en les o
bres que hom se cuida que sien potencialmet
e nou son tant in qnt. Quarta mania se
nyor es cō les obres son actualmet en ue
ritat. Quinta mania es cō es alteracio
en les coses q̄s fan actualmet. Sesta ma
nera es con les coses actualmet han falla
figura. la pnia mania es seyr con co
qui es predestinat an. p. e an. G. es en
potencia e no es esteuengut en actu ari
con an. p. a qui es possible cosa fer obr̄s
per les quals merecha saluacio la qual
p les obres e per son iust h̄es p̄destinada
saluacio e an. G. per semblant manera
saluacio cor si an. p. e an. G. no era possi
ble cosa fer obr̄s per les quals la. p. merec
gha el altre pena no poua eē p̄destinada
saluacio an. p. ni an. G. dāpnacio e si tat
era que ho fos seria significat q̄ en uos
no ha acabades qualitat̄s in en. p. ni en
G. no ha franch uoler ni poder no costret ni
obligacio ni merit e aco es seyr cosa in
possible. uos seyr amoros del q̄l lo
meu delig uos pot p̄tir in uol luyar de
uos la segona mania seyr es con estan en
hom potencialmet obre contues a aq̄lla
cosa ala qual hom es p̄destinat ari con
en. p. qui ha en potencia de peccar e en. G.
de fer te iustia q̄ en. p. sia p̄destinat a sal
uacio e en. G. a dāpnacio en co q̄ sensual
ment sentim e intellectualmet entenem
q̄ molt hom fa peccat qui es p̄destinat a
saluacio e molt hō fa bones obres q̄es pre
destinat a dāpnacio p aco es significat que
estan bones obres en aquells qui saluen
cor si no ho fayer per ari e males en aq̄lls
qui saluen cor si no ho fayer no esteuen
duen en actules obres ni no seria en los
homēs franch uoler e lur poder seria forcat
e costret p lo qual puaria dells obligacio e
iust. On beneit siats uos seyr de q̄ cor p
les obres de peccat quison potencialmet en
en. p. es en. p. meys gloriejat en parais
con les ha feytes e es conerent la nra gra
uistiaa e nra e per les bones obr̄s quison
potencialmet en en. G. euenē en actu a meys

de pena en infern per la qual pena a ellale
uada es conerent de la nra gran iustiaa
e de la nra colca nra. a pare spiritual
conant uida q̄ cots teps dura. la terca ma
nera seyr es con hom ha oppio q̄ sien alcu
nes coses potencialmet o possibles e no ho
son ari cō lome q̄ sembra la semet corada
e afollada e aydas q̄ reta fruyt e no ho fa
per raho del afollament que ha en si e del
corchamet lo q̄l hō noli coner per la qual
inmoranaa seyr hom se cuida que sia en la
semet possible cosa co quies en ella in possible
On beneit siats uos seyr de q̄ cor en ari cō
lo laurador inora la impossibilitat qui es en la
sement e aferma q̄ hi sia possibilitat En
ari seyr en. p. qui es p̄destinat a saluacio
e en. G. qui es predestinat a dāpnacio ino
ren co. a que son p̄destinats e per aco par lur
semblant q̄en potencia sia a calca d auer sal
uacio o dāpnacio e per aco cor ells aferme
seyr la possibilitat per esta mania per aco
formas en ells franch uoler e poder no col
tret e obligacio e iust e si la possibilitat no
afermauen ja nos porien estes. in qua
litats en elles formar ni porie al nre huma
nal entenimēt eē significades les nres qua
litats eē en lur obres acabades. On en
ari seyr con lo laurador opinat q̄ de la se
ment corada que sembra ilca blat p
ue en actu co q̄ es predestinat ala semet
que no ilca blat En ari en. p. e en. G. en
co que fan actualmet puenea aco a que
son predestinats iustia q̄ ells se cuiden q̄
sia en ells cosa potencialmet co quies a
ells cosa impossible potencialmet e actual
ment On con aquest exempli de pullos sig
nificat en co q̄ mes de dan pot donar q̄ de pro
fit per aco no es de grat per nos polat en
elcāt en ells loch ari per co cor son obli
gats a dir ea seruire ueritat per aco o polam
segons iurat p tal q̄ donē certa significacio
de p̄destinacio la q̄ en archam de totes les
forces de la nra aia. e menbrat se
nyor per totes gent̄s la nra seyr en totes
coses la. in. mania es seyr cō la obra es
actualmet segons iust e segons q̄es pre
iust en la nra sauesca e segons q̄ ho uol nre
uoler e ho pot nre poder dreturamet en
co qui es p̄destinat an. p. e an. G. en co q̄
fan. On tot ari con ells fan co q̄ fan en

L
dampna

3

4

ari ans que ells feellen co q fan era aells
 predestinat ans q ho feellen E aquella co
 sa es sabuda p uze saber e lo uze poder por
 aquella uoler dretureramet la qual dre
 tura es en uze poder e saber e uoler On ari
 co an . p . e an . G . es predestinat co q fan
 En ari seior co q fan es feyt ab franchuo
 ler e ab poder no costret obligats els a fer
 te caelquaz mal ptal q mit cana enells de
 glia o de pena On beneit siats uos seior deo
 cor enari co lo uze saber sab enre poder por
 e uze uoler uolz uza uolhaa dretureramet
 juna en los aials racionales en co q es pre
 destnat Enari seior les uzes qualitat sab
 e poten e uolen e jutge en los uegetabls e en
 los aials irrationals als quals es predestnat
 tot co que fan mas cor en los uegetables m
 en los aials irrationals no cau francha
 uolentat m poder no costret m obligaco p
 co no cau en ells mit de te m de colpa
 misericordios seior piados ple de perdon e da
 mors la . v . mania seior es co actualmet se
 gons iurat es cosa en alteraco ari co en . p
 qui fa peccat iustia q sia predestnat a glia e
 en . G . qui fa te iustia q sia predestnat a dāp
 nacio on la obra de calca es alterable p co
 cor coue q face co p q lie comnes aaco a q
 son predestnats On enari seior co per
 raho de les . m . q litaris qui son en uos aca
 badament son en . p . e en . G . predestnats
 e p raho de uzs . m . q litaris qui en puda son
 en defallimet e en puda en acabamet fan en
 . j . tepts te e en altre mal on lo be ue acabamet
 de uzes q litaris e lo mal ue del defallimet q es
 en lurs q litaris On co aco sia enari seior
 dones segons aquesta alteraco qui es feyta
 en la obra que fa en . p . e en . G . es significada
 predestnaco en dues manies la pma co la pre
 destnaco de n . p . e en . G . no es alterada en uze
 saber m poder m uoler m dretā mas es altera
 da en lo saber de en . p . e en . G . e en lurs uoler cor
 co fan te es significat al humial entenimet plo
 te q fan q sien predestnats a saluaco e co fan
 mal es significat q sien predestnats a dāpna
 cio on aquesta alteraco es seior feyta p defallu
 ment de saber e de uoler Mas cor en uos no
 ha defalliment p aco la saluaco m la dāpna
 cio no es alterable en ells sino tot salament
 en lurs obres . uos seior q lo uze seior
 hauers en amorat p abundancia de uzes amors

e de uzes honors la . vi . mania seior es co la fi
 gura actualmet representa falletat ari co lo
 mirayll tort q fallamet rephta falla figura
 on aqsta falla figura de predestnaco se for
 seior p raho del tepts qui es diuers entre
 actu e potencia e per raho del defallimet del
 huial entenimet qui no pot ta acabadamet
 apcebre predestnaco con lo uze saber sa sab
 Cor si tant nre entenimet sabia co q es a
 hom predestnat co uze saber sab co q es pre
 destnat no seria feyta a hom falla figura
 en predestnaco m no hauria hom franch
 uoler m obligaco m mit de te q fees On
 enari con lome q s mra en . n . miralls la . j .
 dret e altre tort enari seior co en . p . sabe
 e en . G . fa mal adones es la predestnaco for
 mada de dreta figura a lura entenimet ari
 con la cara del home q es demostrada en
 uera figura co es uista en mirall dreturer
 E co en . p . fa mal e en . G . fa te adones la p
 destnaco demonstra si al huial entenimet
 si materia de figura sots la qual no es la p
 destnaco ari co la cara del home no es en
 aqua figura on la repntalo mirall tort.
 On beneit siats uos seior deo cor enari
 con la figā de la cara del home es dretā en lo
 mirall dreturer e en la cara del home enari
 la figura de predestnaco es de uera figura
 en les obres de n . p . e en son entenimet co
 sabe e ha opmjo q aia saluaco Enari co
 la figura en mirall tort es falla en la actu
 alitat e es uera en la potencia del mirall dre
 turer Enari con en . p . fa mal e ha opmjo
 q sia dāpnat adones es la predestnaco de fal
 la figura en les obres aimals e en la pen
 sa de en . p . e es uera en la potencia en co q
 es possible cosa an . p . fer te e opinar salua
 cio ali mateyr . c . atellet seior sens come
 camet e sens si con pren humanal enten
 met seior significaco a encorchar predestnaco
 en . j . mania se significat ael predestnaco e en
 alt co lntentimet pre los significats de les obz
 q ho fa E per aco seior predestnaco es sig
 ficada al huial entenimet en . n . maneres
 de significats la . j . es con ho pren los signi
 ficats de les uzes qualitat laltre es con ho
 pren los significats de nres q litaris e de nres
 obres On co aco sia enari dones co hom
 pren lo significat de uze saber adones es a ho
 significat que an . p . e an . G . es predestnat co

6

2. miralls en dret
en tort.

que sab uze saber den. p. e de en. 6. e co hom
pre los significats de uzes q' l'itats adones ho
afirma que an. p. qui sa te es predestinada
saluacio e contra mal li es predestinada dapna
ao e an. 6. co fa mal es predestinada dapna
ao e con fa te saluacio On enari co pla pri
mera significacio se rep'mta predestinacio p
uze saber enari la segona significacio se for
per la uza dretura e per lo nre de faller saber
qui no sab tot co q' sab uze sabr en. p. e en
6. On gla e hmeditacio sia auos seyr de q
cor lo p'mer significat de predestinacio es de tot
entot feyt uertaderament p co cor no reb
humana entemmet significat q' alteracio
sia en uze saber e lo segon significat es uer
taderament feyt segons relacio de uza dretu
q' no saltzeja daquella cosa q' sab uze saber
mas cor lo nre entemmet no sab tot co q' es
el deuenidor en les obrs qui son en potencia
E no sab tot co q' sab uze saber ni uol uze uo
lez ni pot uze pot e en. p. e en. 6. paco au
alteracio accidentalmet en huma entemmet
segons relacio del de fallimmet quies enlen
temmet e paco seyr predestinacio formas
e figuras al entemmet fallamet segons
esta mania. O uos seyr de q' lo uze seyr
uoz auets del p'te de lon de colpa ab cuts
damors e de contacions sensualmet sentim
e intellectualmet entene seyr q' en. 1. gra
de formet es el p'iga potenciaalmet On la pote
cia es al humanal entemmet significada mas
la actualitat de la espiga es morada Cor pos
sible cosa es q' aquel gra sia corcat o q' ho lo
mola e q' la espiga noy uenga en actu ja sia
q' sia en ell potenciaalmet. On ari co al hu
manal entemmet es manifestat de necessi
tat q' en lo gra es la espiga potenciaalmet
segons la natura del gra enari al humanal en
temmet es manifestat p la natura del aca
bament del uze saber e uoler e poder e dretu
q' p te fey es hom predestinat a gla e p fey
mal a pena Mas enari con lo saber dom no
basta a eer certificant si la espiga uendra o
no en lo gra actualmet enari los homes no
han tanta de saencia ni de coneyencia q' p'ul
que saber de tot en tot si son predestinats a
saluacio o a dapnao On enari co lo lau
rador qui coney que la espiga es potenciaalmet
en la semet es obligat a sembrar la semet
pla coneyencia q' ha e pla necessitat q' ha de la

espiga e no le causa a no eer obligat la mino
rancia q' ha en co q' nos sab siles el pigues ue
dran en actu o no Enari seyr p co cor feyto
nes obrs la uza iustiaa significat saluacio
e p fey males obrs significat dapnao e per
co cor uos amats te e no l'ots amador de mal
paco es tot ho obligat a fey te e a el quiaz
mal eno es elautat en la immoraa q' ha de
saluacio e a dapnao la qual sab la uza glo
riosa e ena a diuina. **ccxviii.**

**Con ho encercha predestinacio en lo teys q' es
en la potencia ronale e en la pot motua**

Deus creator pare e seyr de totes co
ses e noble sobre tots honraments
con en uos sia seyr acabada sauea e aca
bat poder e acabat uoler e acabada iustiaa
paco seyr les uzes qualitats en. 1. mania
e en. 1. 2. disposicio donene metre les uzes q' l'
tats en la potencia ronale e en al' la metre en
la poten motua e aco sam seyr p tal que lo
franch uoler e lo poder no coltret n'la obli
gacio ni n'it no reeben nulla desordenacio
de pt co que reeben de les ineq'litats On
con aco seyr sia enari dones per co cor les
uzes qualitats en. 1. mania metre les. ni.
q' litats nres en la poten ronale e en altra
en la poten motua per aco seyr se diuerse
gen les nres. ni. qualitats en. vni. manies
per raho de la diu'sitat q' rebe per la diu'sitat
qui es entre la pot ronale e la motua Cor lo
franch uoler en. 1. mania esta en la ronale
potencia e en al' en la motua E aco matey se
leguer seyr de les altres q' litats On p co
seyr pon calama de les nres qualitats se fa
diuer'sa de les altres p la diu'sitat de la rano
nal potencia e de la motua paco seyr cone
que encerque predestinacio en. 1. mania ab los
significats de uzes q' litats en la ronale pot
cia e en altra en la potencia motua E aco se
nyor se conue de necessitat p co cor predestinacio
es significada en. 1. figura en la ronale po
tencia e en al' figura en la potencia motua

Re honrat glorios iutuos sobre totes
iututs la p'ma mania per la qual encercham
predestinacio en la potencia ronale ab les se
nyor co ab franchi uolentat encercha predesti
nacio en la pot ronale On de h'm seyr q' entel
lectualmet entene q' en. p. e en. 6. han fran
ch uolentat a fey te e mal aytat te la. 1. con
laltre ja sia q' la. 1. sia predestinat a saluacio

ne in gra de blut
on esta espiga ut.

elalt' adāpnāo On aq̄sta francha uolentat
entene e lalt' seyr q̄ es en la potēnaa ratio
nal On p̄sem seyr q̄ an. p. sia p̄destinat
q̄ ymaginē e q̄ uulla alai te an. s. alai mal
on ans q̄ aquel te maquel mal ymaginen
m uullen an en. p. e en. s. francha uolentat
aymaginar e a uoler te e mal e en. s. arie
tal cor d'no ho aue' la francha uolentat no
seria en potēnaa rational. E q̄ francha
uolentat hagen en. p. e en. s. a ymaginar
e a remembrar e entendre e uoler te e mal
cau p. n. significats se proua seyr mani
festament. lo p̄mer es seyr p̄ los signifi
cats que les ures qualitats donē de si mate
res Cor si franch uoler no haun calai en la
potēnaa rational a fer te e mal no seria en
. p. m en. s. obligat a fer te ma el quaz mal
m auua m̄t de re q̄ se es e si ari era les ures
qualitats no darie de si mates acabats
significats e aco es seyr cola impossible que
elles donē de si mates nulla significacio on
aja de fallimēt. la segona significacio se
myor es ma' a tot hom qui uulla la uirtat
encerchar en son remembrament e en son en
temmēt en los quals ha hom entellectuamēt
manifesta q̄ hom ha en la rationalitat frāch
uoler a cogitar ea ymaginar e a uoler te e
mal. S' eyr del nō e de tot co que es en
lo mō la segona manā en la qual encer
cham p̄destināo es seyr en lo franch uoler
que an. p. a que es p̄destinat fer te e an. s.
a que es p̄destinat fer mal ue franchamēt
uoler en co que es p̄destinat en la po
tēnaa motiua on ari cōluz uoler era frāch
en la raho adones cō no era en ara en la
motiua sens q̄ no es coltret p̄ la p̄desti
nāo On ari cōlo franch uoler den. p.
e den. s. estaua tot franch en la rational
potēnaa ari esta tot franch en la motiua p̄
mas d'aytat seyr es sola mēt la differēcia
Cor cōluz uoler era en la raho e no en la mo
tiuā adones calai del shaua en oppō q̄ p̄
mes fer te o mal e p̄ aco sentien m̄ p̄ter
franch en la raho E cō q̄ uolē en la raho
estene en obra en la motiua adones fāco
quels es p̄destinat e co q̄ fā en la motiua
fā de franch uoler p̄ co cor han oppōsōe
sentiment en luz uoler q̄ sis uolien p̄ue
fer lo contrā de co q̄ fā On beneit siats

uos seyr de q̄ cor en ari con p̄ les ures q̄ ures
e p̄ les ures es significat que francha uo
lentat es en la potēnaa rational ans que
hom fāca co que p̄p̄sa fer En ari seyr
es significat p̄r aquelles qualitats mates
q̄ la francha uolentat com es en la obra cō
la fa la potēnaa motiua Cor si ari no era
lo franch uoler que es en la rational potē
seria debades e si ho era sis seria tot co que
seria en la potēnaa motiua e si ho era les
ures qualitats no seria acabades on con
sia cola impossible que en elles aja null de
fallimēt p̄ aco es puat que de franch uoler
fā los homēs en la potēnaa motiua tot co
quels es p̄destinat. Franch seyr
sobre totes frāḡles grācos sobre totes gra
cies la terca manā seyr on encerchā p̄re
destināo es seyr en la rational potēnaa
on encerchā lo p̄ter no coltret on p̄sem
q̄ sia p̄destinat an. p. q̄ co. p. dimer an. s.
p̄r amor de deu e q̄ sia p̄destinat an. s.
que uulla auuaire en johan e quel traga
ab ballesta e quel erie e nol auua On
con aco sia en ari dones nos debim q̄ entel
lectualment entenem q̄ en. p. ha p̄ter
no coltret en la raho de remembrar e ente
dre el al moyna e la occasio p̄ q̄ la fa Cor
la memō la remembra e lentemēt la
enten e la uolentat tota francha h̄y del
remembrament e del entenmēt on con
en. p. aja lo dimer e lo remembrament
e entenmēt e uoler e en. p̄ denāt si ueja
en. s. qui la moyna demana dones en tel
lectualmēt es entes q̄ co que es p̄desti
nat an. p. no es de coltret p̄ter pus que
hi es lo franch uoler el franch remembra
ment e entenmēt e franch p̄ter glo
rios de q̄ entellectualmēt entene q̄ lo po
ter den. s. qui uol auuaire en johan no es
forat m̄ coltret en la potēnaa rational
p̄ssia que si a p̄destinat q̄ el lo nulla au
uaire Cor cō en. s. ten la ballesta e hi po
ca lo cayrel e ueu denāt si en johan emen
bra e ente q̄ ab lo cayrell auuaire en johan
ela uolentat ho uol q̄ ho fāca adones seyr
en. s. nos sent m̄ forat m̄ coltret en son
remembrament m̄ entenmēt m̄ uoler m̄ en
la ballesta m̄ en nulla re q̄ p̄p̄os a fer
en la mort de johan On qui uol puat seyr
si es uer co q̄ nos debim calai hom ho p̄ra

prouar en si matey si ho uol encerchar en
son remembramet e entenimmet e uoler.

4 C reator seyr lenfactor abũdos en
tots lens la. n.ª mania seyr per la qual
encercham predestinacio es con encer
cham predestinacio en la potencia moti
ua lo poder no forcat ni colstret. Ondehim
seyr que enari con la forma es poten
cialment en la mate q enari per la pote
cia motua ue en actua qlla forma legos
la disposicio que es en la potencia coz ari
con en. p. en la rational es son poder
no colstret a donar lo dmer an. S. ayien
la motua esteue aqll poder en actua con
dona lo dmer an. S. coz ari con la al moy
na no ha null enbargamet en la rational
ari con la al moy na sta actualmet no ha null
enbargamet ni enpatramet en la motua
E q acõ sia uer calat ho ho pot prouar en
si matey. Singular seyr enari con ab
franch poder no colstret esta en la raho
la ymaginacio elo remembramet e la uole
tat den. S. con preysa auare en joha
enari esta tot franch son poder en la mo
tua potencia con traui an joha ell erra on
aquell erramet es seyr la predestinacio q
no colstret en. S. con traui ni con erra en joha

5 On con aco seyr sia enari dones seyrõs
aco ha hoy conerencia de predestinacio en
la forza q ha en la rationalitat e en la po
tencia motua en les quals. n.ª potencies
la predestinacio no te la uolentat ni poder
del homo en null colstrenimmet jassa co q
co que esteue den. p. ed en. S. e en johan
sia predestinat e esteuega seyrõs q es
cabut p ure lãter acabat glorios. R ex
amable virtuos ple de totes gracies la. b.ª
manã es seyr con encercham predesti
nacio en la potencia rational ab obligacio
al qual obligacio seyrõs hauets uos obli
gat en. p. e en. S. a fer be e a elquaz
mal jassa q q en. p. sia predestinat a salua
cio ples tones obres que li son predestina
des. Enco seyrõs q en. p. ha remembra
met per lo qual remembra e ha entenimmet
per lo qual enten q uos amats al moy na
e que hauets manat q hom faci al moy
na e enco q remembra e ente que uos la
uers homat sobre los uegetables e los
aials irrationals per aco seyrõs lo seu re

membrament remembra elo seu entenimmet
ente en la potencia rational obligacio ala
qual es obligat a fer al moy na. Ondehim
que la motua entellectual que esta en la ra
tional se mou a aco a remembrat e a ente
dre adones se mou a amats al moy na e p
lo mouimmet de la motua entellectual este
ue la motua sensual en actua e fas al moy
na donat en. p. an. S. lo dmer que li es
predestinat. Entellectualmet entenem
seyrõs q enari con en. p. es obligat a fer be
e a elquaz mal per lo remembrament
e entenimmet que ha de uos e de la amor
que li hauets seyrõs q enari en. S. ha re
membramet e entenimmet que li obliga a fer
be e a elquaz mal enco q remembra e ente
la amor q uos li hauets seyrõs mas coz la
uolentat se mou de la rational potencia
e ente en la motua e uol auare en joha
per aco la uolentat es contra la al reme
brament e entenimmet per on se forma
la obligacio de fer be e de elquaz mal e coz
lo remembrament no remembra ni ente
nimmet no enten la predestinacio p aco
la predestinacio no obliga la uolentat que
uulla mal fer la qual uolentat es obligada
a fer be per lo remembramet e entenimmet
q es fruent en uos qui obligue la uolentat
a fer be e a elquaz mal. A seyrõs uer
de q quila ma del ure seyrõs fers estar dia
ent en ma contemplacio la. b.ª manã
seyrõs es con encercham predestinacio en la
potencia motua ab obligacio. Ondehim
seyrõs q con en. p. dona an. S. lo dmer p lo
mouimmet de la potencia motua moguda
p la motua potencia entellectual moguda
p la obligacio que s forma p lo remembramet
e entenimmet que es en uos fruent. Adõs
seyrõs esteue en la motua sensual co que es
predestinat an. p. e con en. S. traui an joha
ab la ballesta el uol auare adones la pote
cia motua sensual se mou p la potencia
motua entellectual la qual mou la uolen
tat qui no es obligada que s moua p la pre
destinacio jassa co que ab. n.ª les motues
se moue a aco a que son predestinades. On
con aco seyrõs sia enari dones seyrõs con
en. p. dona lo dmer p la ma amor adones
es feyt concordament entre la motua
entellectual e la motua sensual e la memo
ria e entenimmet e la uolentat que s co

LIBRARY
MUSEUM

15

MD

Francisco de la Cruz

15

Francisco de la Cruz

18

III.

18

18

18

18

18

18

18

18

MS.
1006

2006